



Oulun kaupungin talousarvio 2017 ja -suunnitelma 2018–2019

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia 

Sisällysluettelo

| | |
|---|-----------|
| Kaupunginjohtajan katsaus | 5 |
| I. YLEINEN OSA | 7 |
| 1. Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni | 7 |
| 2. Toimintaympäristö..... | 10 |
| 2.1. Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset..... | 10 |
| 2.2. Työpaikkakehitys, työttömyys ja työllisyyden edistäminen..... | 11 |
| 2.3. Hyvinvointikertomus..... | 13 |
| 2.4. Maankäyttö ja asuntorakentaminen | 15 |
| 2.5. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous..... | 16 |
| 2.6. Oulun kaupungin talous..... | 18 |
| II. STRATEGIAOSA..... | 31 |
| 3. Kaupunkistrategia Oulu 2020..... | 31 |
| 3.1. Strategiset linjaukset, indikaattorit ja tavoitteet | 32 |
| 3.2. Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat sekä kehittäminen..... | 39 |
| 3.3. Palveluverkko..... | 41 |
| 3.4. Omistajapolitiikka ja ohjaus..... | 42 |
| 3.5. Hankintojen ohjaus | 42 |
| 4. Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen..... | 43 |
| 5. Oulu-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot..... | 44 |
| III. TALOUDEN HALLINTA | 47 |
| 6. Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus..... | 47 |
| 6.1. Talousarvion rakenne ja sitovuus | 47 |
| 6.2. Tilivelvollisuus..... | 49 |
| 7. Tuloslaskelma- ja rahoitusosa..... | 50 |
| 7.1. Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma | 50 |
| 7.2. Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma | 51 |
| 8. Käyttötalousosa..... | 53 |
| 8.1. Käyttötalous lautakunnittain | 53 |
| 8.2. Keskusvaalilautakunta..... | 54 |
| 8.3. Tarkastuslautakunta..... | 54 |
| 8.4. Kaupunginvaltuusto | 56 |
| 8.5. Kaupunginhallitus..... | 57 |
| 8.6. Hyvinvointilautakunta..... | 71 |
| 8.7. Sivistys- ja kulttuurilautakunta..... | 84 |
| 8.8. Yhdyskuntalautakunta | 98 |
| 8.9. Rakennuslautakunta | 105 |
| 9. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma | 111 |
| 9.1. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen | 111 |
| 9.2. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio näiden kehittämisestä | 111 |

| | |
|--|------------|
| 10. Taseyksiköt..... | 114 |
| 10.1. Oulun kaupungin kehittämisrahasto..... | 114 |
| 10.2. Oulun Valistustalorahasto..... | 119 |
| 11. Investointiosa..... | 121 |
| 11.1. Tietohallintoinvestoinnit..... | 121 |
| 11.2. Investointiosa peruskunta | 122 |
| 11.3. Investointiosa Oulun Tilakeskus..... | 129 |
| 12. Liikelaitokset..... | 134 |
| 12.1. Oulun Vesi liikelaitos | 134 |
| 12.2. Oulun Tietotekniikka liikelaitos..... | 143 |
| 12.3. Oulun Tekninen liikelaitos..... | 149 |
| 12.4. Liikelaitos Oulun Serviisi..... | 154 |
| 12.5. Liikelaitos Oulun Tilakeskus..... | 159 |
| 12.6. BusinessOulu liikelaitos..... | 164 |
| 12.7. Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos | 169 |
| 12.8. Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos..... | 175 |
| 13. Oulun kaupungin tytäryhteisöjen tulostavoitteet..... | 181 |
| 13.1. Tytäryhtiöt | 181 |
| 13.2. Kuntayhtymät..... | 185 |
| 13.3. Säätiöt..... | 185 |
| LIITTEET | 186 |

Kaupunginjohtajan katsaus

Elämme historiallisesti merkittävän muutoksen aikaa. Maailman talousjärjestelmä ei toimi, keskuspankit ovat laskeneet korot nolllaan ja lisänneet rahaa markkinoille, siitä huolimatta taloudet eripuolella maailmaa eivät ole lähteneet kasvuun eikä työttömyys ole vähentynyt. Myöskään EU:n talousvaikeudet eivät ole poistuneet ja ne heijastuvat Euroopan valtioiden talouteen ja työllisyyteen. EU:n tilanne heijastuu voimakkaasti myös Suomeen, koska Eurooppa on suomalaisille yrityksille tärkein kauppakumppani. Suomi ja Oulun seutu kilpailee tässä muutoksen globaalissa murroksessa, jossa myös digitaalisuus haastaa elinkeinoelämän ja julkiset rakenteet.

Maakuntauudistus mullistaa kuntien tehtävät, talouden ja rakenteet. Uudistus muuttaa merkittävästi kunnan tehtäviä ja roolia. Esimerkiksi Oulun kaupungin talous supistuu 1,25 miljardista alle puoleen. Maakuntaan ei kuitenkaan siirry Oulun kaupungin velkoja. Uudistusta ohjaavat lainsäädäntöesitykset sisältävät tulevaisuuden kuntien kannalta merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä. Kuntien kesken voi syntyä epäoikeudenmukaisia tilanteita riippuen siitä, kuinka maakuntaan siirtyvät tehtävät on järjestetty, toimitilat ja muu omaisuus hankittu. Siksi valmistelussa on oltava aktiivinen.

Hallitusohjelmaan sisältyvän kuntien lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden keventämisellä tulisi saavuttaa miljardin euron säästö. Tavoitteena on, että vaalikauden aikana kunnille ei anneta lainkaan uusia tehtäviä ilman täyttävältä valtion korvausta. Hallituksen tähän mennessä tekemät päätökset eivät ole tuoneet helpotusta kuntatalouteen. Katsottaessa globaalia muutosta ja Suomen kokonaistilannetta on realismia, että ulkopuolista apua ei ole tulossa kuntien talouden hoitoon. Monet ratkaisut ovat omissa käsissämme ja päätettävissämme.

Talousarvioesitys on rakennettu verotuksen osalta nykytasoon lukuun ottamatta vakituisen asumisen ja yleistä kiinteistövero. Näiden osalta kiinteistöveroprosentteja korotetaan seitsemän suurimman pääkaupunkiseudun ulkopuolisen kaupungin keskiarvo-tasoon. Tästä huolimatta verotulot eivät kasva. Ulkoisten maksujen korotusten osalta noudatetaan pidättyvyyttä eikä nosteta esim. vesi- ja jätevesimaksuja. Lähivuosina ei tulla saavuttamaan talouden tasapainoa; vuosikate ei riitä lähellekään investointeihin. Kaupunki velkaantuu edelleen noin 90 miljoonaa vuodessa.

Olemme Oulussa onnistuneet voittamaan ICT-toimialan rakennemuutoksen. Oululainen osaaminen on viimeisen viiden vuoden aikana vetänyt puoleensa toistakymmentä kansainvälistä, korkean jalostusarvon yritystä, jotka työllistävät jo nyt yli 1100 työntekijää. Alueella toimineet yritykset ovat uudistuneet ja kasvaneet. Ouluun on syntynyt tuhansia uusia työpaikkoja ja uusia kotimaisia ja kansainvälisiä yrityksiä.

Oulun Innovaatioallianssin toimintaa uudistetaan vastamaan paremmin muuttuneita tarpeita. Painopisteinä ovat uudistuva teollisuus, OuluHealth ja vetovoimainen pohjoinen kaupunki. Läpileikkaavana ekosysteeminä on digitalisaatio ja erityisesti 5G sekä ketterä kaupallistaminen. Kansainvälisyys on ollut aina eilinehto Oululle. Tavoitteena on, että niin suomalaiset yritykset kuin työntekijätkin löytäisivät myös lähimarkkinoiden tarjoamat mahdollisuudet.

Työllisyyskehityksen haasteena on edelleen korkea nuoriso-, rakenne- sekä pitkäaikaistyöttömyys, jonka ennustetaan edelleen pysyvän korkealla tasolla. Samaan aikaan työnantajien huolena on osaavan työvoiman saatavuuden ongelma. Tämä ilmiö haastaa niin koulutus-, yritys- kuin työllisyyspalveluidenkin toimijat entistä vaikuttavampaan ja elinkeinoelämälähtöisempään toimintaan. Oulun kaupunki on yhdessä kaupunkiseudun kuntien kanssa hakeutunut ja valittu alueellisen työllisyyskokeilun toteuttajaksi. Työllisyyskokeilun edellytyksenä on, että kaupunki saa kokeilulainsäädännön kautta työkaluja, resursseja ja toimivaltua työllisyyspalveluiden laajempaan toteuttamiseen.

Oulun Hyvinvointipalveluiden rakennemuutos, hyvinvointikeskusmalli, on alkanut tuottamaan tulosta. Palvelurakenteet ovat uudistuneet, palvelut pystytty turvamaan ja menojen kasvu saatu lasketuksi ensimmäisen kerran noin kahden prosentin tasoon.

Elinkeinotoiminnan ja hyvinvointia edistävien toimenpiteiden onnistumiset eivät yksin riitä tulevina vuosina. Tulevaisuuden kunnan tehtäväksi jäävien palveluiden palveluverkko ja -rakenteet vaativat rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia, mikäli aiomme sovittaa yhteen kuntatalouden, palvelujen laadun ja palvelukusynnän.

Muutokset koskettavat kaikkia kaupungin työntekijöitä ja edellyttävät osaamisen kehittämistä ja henkilöstömäärän

arviointia. Aiemmat keinot, esimerkiksi eläköitymisen hyödyntäminen, eivät enää ole riittäviä. Vuoden 2017 aikana on tarpeen käynnistää asiaa koskevat yhteistoimintaneuvottelut ja tehdä tarvittavat päätökset toiminnan ja palveluverkon tehostamisesta.

Oulu on 411 vuotta vanha kaupunki ja sen kehitys on ollut vahvaa ja kaupunki on pystynyt aina löytämään asenteen, joka on vienyt Oulua kansallisesti ja kansainvälisesti

eteenpäin menestykseen. Nuori väestöpohja, yliopisto, oppilaitokset ja vahvat yritykset antavat edelleen hyvän perustan rakentaa tulevaisuutta globaalissa murroksessa. Meidän pitää olla rohkeita uudistumaan; onnistuminen on omissa käsissämme.

Lämmin kiitos kuntalaisille, luottamushenkilöille ja henkilöstölle. Minulla on ollut etuoikeus toimia kaupunginjohtajana kymmenen ja apulaiskaupunginjohtajana viisi vuotta.

Matti Pennanen
Kaupunginjohtaja

I. YLEINEN OSA

1. Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni

Oulun kaupungin organisaatio muodostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta, tarkastustoimikunnasta, sisäisestä ja ulkoisesta tarkastuksesta, kaupunginjohtajasta, konsernihallinnosta, kolmesta palvelualueesta, sisäisistä ja ulkoisista liikelaitoksista sekä lautakunnista ja johtokunnista. Oulun elinkeinopalvelut on organisoitu BusinessOulu liikelaitokseen. Kuvassa 1 on esitetty Oulun kaupungin organisaatiokaavio.

Oulussa on päätoiminen kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Kaupunginhallituksella on kehittämisjaosto ja konsernijaosto. Palvelualueiden lautakuntia ovat hyvinvointilautakunta, sivistys- ja kulttuurilautakunta, yhdyskuntalautakunta sekä rakennuslautakunta. Hyvinvointilautakunnalla, sivistys- ja kulttuurilautakunnalla ja yhdyskuntalautakunnalla on osa-aikaiset puheenjohtajat. Kaupungin järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen laajaan, asiakaslähtöiseen palvelualueeseen: sivistys- ja kulttuuripalvelut, hyvinvointipalvelut sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.

Konsernihallintoa johtaa kaupunginjohtaja. Konsernihallinto vastaa kaupunkikonsernin kehittämisen ja päätöksenteon valmistelu- ja asiantuntijatehtävistä. Sillä on myös ohjaus- ja päätösten täytäntöönpanoroolia.

Oulun kaupungissa palvelutuotannon tukipalvelut on organisoitu liikelaitoksiin, joita ovat Liikelaitos Oulun Servisi (ateria- ja siivouspalvelut), Oulun Tietotekniikka liikelaitos, Oulun tekninen liikelaitos ja Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Lisäksi Oulun kaupungin organisaatioon kuuluu ulkoisia liikelaitoksia, joita ovat Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos sekä Oulun Vesi liikelaitos.

Oulu-konserni

Oulu-konsernin emoyhteisönä toimii Oulun kaupunki (peruskunta ja liikelaitokset). Oulu-konserniin kuuluvat kirjanpitolain mukaisesti kaupungin määräysvallassa olevat osakeyhtiöt (tytäryhtiöt) sekä säätiöt. Lisäksi kuntayhtymistä tytäryhteisöasemassa Oulun kaupunkiin on Oulun seudun koulutuskuntayhtymä. Oulun kaupungilla on 14 osakkuusyhtiötä, joissa kaupungin omistusosuus vaihtelee 21 %:n ja 50 %:n välillä.

Konsernirakennemuutokset

Oulun Konttori liikelaitoksen toiminta lakkaa 31.12.2016 ja suurin osa toiminnoista siirtyy Monetra Oy:lle 1.1.2017.

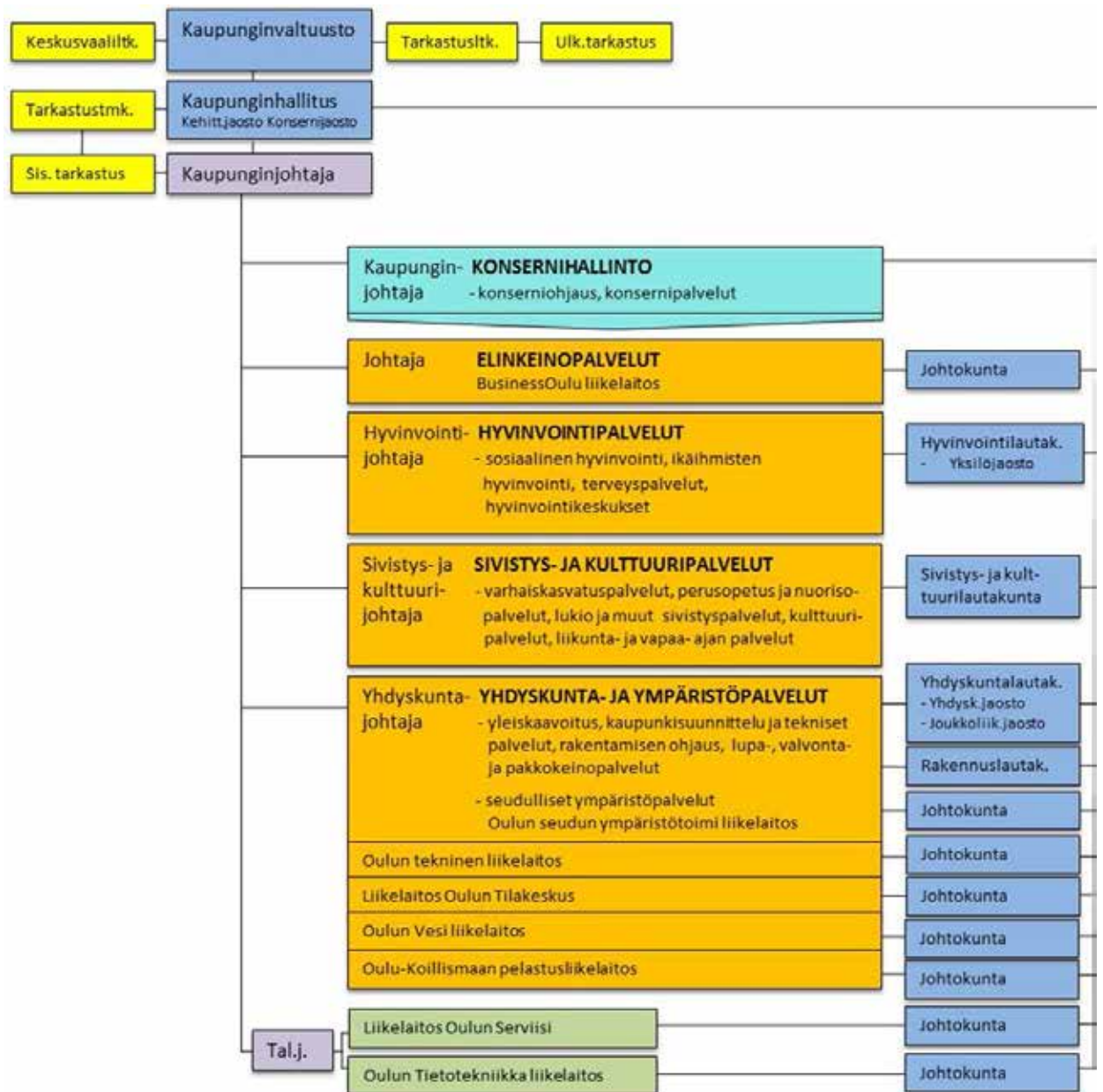
Oulun kaupunki ja PPSHP perustivat heinäkuussa 2016 yhteisen työterveyspalveluja tuottavan Oulun Työterveys Oy:n. Oulun Työterveys liikelaitoksen toiminta siirtyy Oulun Työterveys Oy:lle 1.1.2017.

Oulun Asuntohankinta Oy:n toiminta siirtyy osaksi Sivakka-yhtymä Oy:n toimintaa vuoden 2016 aikana. Virpinie mi Sport Oy:n omistus on siirtynyt Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy:lle kesällä 2016 ja Pohjois-Pohjanmaan liikuntaopistosäätiön toiminta siirtyy osaksi Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy:n toimintaa 1.10.2016.

Oulun kaupunki on ollut perustamassa kesällä 2016 Koha-Suomi Oy:tä, jossa tuotetaan Koha-järjestelmää käyttäville kunnille kirjastojärjestelmän tarvitsemat ylläpito- ja kehittämisspalvelut yhteistyössä kirjastojen kanssa. Oulun kaupungin omistusosuus on vuoden alussa 28 %.

Tytäryhtiöistä selvitystilaan on asetettu Kiinteistöosakeyhtiö Kiimingin Leikkilä ja Kiimingin Palvelutalo Oy. Kiinteistöosakeyhtiö Kiimingin Leikkilä purkautuu vuoden 2016 aikana ja Kiimingin Palvelutalo Oy vuoden 2017 aikana. Yhtiöiden toiminta siirtyy Oulun kaupungin hoidettavaksi.

Oulun kaupungilla ja PPSHP:llä on käynnissä selvitystyö yhteisen osakeyhtiömuotoisen tuotantoyhtiön ("Lööki Oy") perustamisesta. Kaupunki on varannut talousarvioon määrärahan yhtiön perustamista varten. Yhtiön perustaminen edellyttää erillisen kaupunginvaltuuston päätöksen.



Kuva 1. Oulun kaupungin organisaatio 1.1.2017

| OULU-KONSERNI | | | |
|--|--|---|---|
| Peruskunta ja liikelaitokset | | | |
| Tytärtyhtiöt | | Osakkuusyhtiöt | Säätiöt |
| Energialiiketoiminta omistusosuus | Asuntoliiketoiminta omistusosuus | Kiinteistöliiketoiminta omistusosuus | merkittävimmät säätiöt |
| Oulun Energia Oy 100 % | Sivakka-yhtymä Oy 100 % | Kiinteistö Oy Oulun Sävelparkki 50 % | Oulun Palvelusäätiö |
| Kiinteistöliiketoiminta omistusosuus | Muu liiketoiminta omistusosuus | Haukiputaan Jäähalli Oy 49 % | Oulun Musiikkijuhlasäätiö |
| Haukiputaan Kehitys Oy 100 % | Nallikari Seaside Oy 100 % | Haukiputaan Palvelukulma Oy 48 % | |
| Kiimingin Palvelutalo Oy 100 % | Oulun Aikuiskoulutus- keskus Oy 100 % | Kiinteistö Oy Oulunsalon Kulma 43 % | Kuntayhtymät |
| Kiinteistö Oy Oulun Maikkulan Toivo *)100 % | Oulun Kaupunginteatteri Oy 100 % | Kiint. Oy Raksilan Teko- jääkentän Katsomo40 % | osuus peruspääomasta |
| Maikkulan Keskus Oy 100 % | Oulun Pysäköinti Oy 100 % | Rehaparkki Oy 43 % | Oulun seudun koulutus- kuntayhtymä 78 % |
| Oulunsalon Kehtisyhtiö Oy 100 % | Oulun Satama Oy 100 % | Kiinteistö-Ali Oy 39 % | Pohjois-Pohjanmaan sai- raanhoitopiiri ky 53 % |
| Kiinteistö Oy Raksilan Harjoitushalli 91 % | Scanlab Oy 100 % | Oulun Keskusliikenne- asemakiinteistö Oy 31 % | Pohjois-Pohjanmaan liitto 47 % |
| Kiinteistö Oy Huonesuon Monitoimitalo 78 % | Oulun Jätehuolto Oy 91 % | Yli-lin Liiketalo Oy 30 % | |
| Kiinteistö Oy Oulun Intiönparkki **) 59 % | Monetra Oy ***) 90 % | Muu liiketoiminta omistusosuus | |
| Kiinteistö Oy Hauki- putaan Toritalo 54 % | Oulun Ammattikorkea- koulu Oy 76 % | Partnera Oy 47 % | |
| | Oulun Työterveys Oy 70 % | Oulu Innovation Oy 45 % | |
| | | Oulun Matkailu Oy 30 % | |
| | | Koha-Suomi Oy 28 % | |
| | | Lakeuden Keskus- puhdistamo Oy 21 % | |

*) Oulun kaupungin suora omistus 50,3 %

**) Oulun kaupungin suora omistus 18 %

***) Oulun kaupungin suora omistus 79 %

Kuva 2: Oulu-konsernin omistukset 1.1.2017

Oulun Energia Oy:n tytäryhtiöt: Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy (100 %), Oulun Energia Urakointi Oy (100 %), Turve-ruukki Oy (100 %) ja Oulun Sähkömyynti Oy (60,3 %)

Sivakka-yhtymä Oy:n tytäryhtiöt: Kiinteistö Oy Oulun Pikisaari (100 %), Oulun Remonttimylly Oy (100 %), Oulun Sivakka Oy (100 %), Oulun Tervatalot Oy (100 %) ja Oulun Asuntohankinta Oy (100 %)

Oulun Satama Oy:n tytäryhtiö: Oritkarin Huoltorakennus Oy (73,2 %)

2. Toimintaympäristö

Oulun nuori väestörakenne ja korkea koulutustaso ovat alueen merkittävät vahvuudet. Väestönkasvu on jatkunut edelleen suhteellisen voimakkaana ja lisää toisaalta alueen elinvoimaa, mutta tuo myös haasteita palvelutarjonnalle ja kuntataloudelle. Kansainvälisen kriisin myötä Ouluun saapuneet turvapaikanhakijat eivät vielä ole mukana Oulun väestö- ja maahanmuuttotilastoissa. Oulun alueella on keväällä 2016 ollut noin 1 450 turvapaikanhakijaa, joista osa saa myönteisen turvapaikkapäätöksen. Myönteisen turvapaikkapäätöksen ja pysyvän oleskeluluvan saatuaan he näkyvät sen kunnan väestötilastoissa mihin asetuvat asumaan.

Oulun seudun T&K –osaaminen on vahvaa ja jos yritysten T&K-menot suhteutetaan talouden kokoon, on Oulun seutu maan kärkiseutu. Runsas koulutustarjonta ja tutkimustoiminta ovat voimavara seudun yrityksille. Korkean teknologian aloilla kasvunäkymiä asetetaan mm. soveltavaan ICT:hen, peliteollisuuteen, autojen älytekniikkaan, kaivosteknologiaan sekä lääketieteen ja hyvinvointiteknologian aloille.

Oulun haasteena on korkeana pysyttelevä työttömyys ja etenkin pitkäaikaistyöttömyyden suuruus. Positiivisena merkinä on kuitenkin työttömyyden pieni lasku vuoden takaiseen tilanteeseen nähden. Vuosia kestänyt ICT-alan negatiivinen rakennemuutos on hieman hellittänyt ja Oulun seudulle on myös tullut uusia työllistäjiä.

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman Alueelliset kehitysnäkymät –raportin (kevät 2016) mukaan Oulun seudulla teollisuus on edennyt kohtuullisella tasolla ja henkilöstöä palkataan korvaamaan eläköityviä. Myös rakentaminen säilyy aktiivisena ja kaupan näkymät lähivuosille ovat positiiviset. Korkean teknologian yrityksissä on lupaavia kansainvälisiä kasvunäkymiä, joskin moni yritys on vielä alkuvaiheessa. Kasvu- ja vientihaluisten yritysten määrä on hieman noussut aiemmasta ja tilanteen odotetaan kehittyvän parempaan suuntaan seuraavan puolen vuoden sisällä.

Oulun kaupungin poikkihallinnollisessa tiedolla johtamisen yhteistyössä on tunnistettu keskeisiä toimintaympäristön ulkoisia ja sisäisiä kehittämispainopisteitä ja -tarpeita. Kukin palvelualue on ensin tunnistanut omalta toimialueeltaan keskeiset kehittämishaasteet, joista nostoista kehittämisen ohjausryhmässä on yhdessä muodostettu keskeiset ja poikkitoiminnallista yhteistyötä edellyttävät kärkihankkeet, joihin tulisi talousarviovuonna 2017 ja suunnitteluvuosina keskittyä. Kehittämiskohteet myös tukevat kaupunkistrategian toteuttamista; elinvoiman ja kilpailukyyn edistämistä, hyvinvointia ja palvelukehitystä sekä tulevaisuuden kuntaan varautumista. Kukin palvelualue esittää omissa talousarvioesityksissään myös omat keskeiset omia palvelujen järjestämistä koskevat esitykset.

2.1. Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Oulun kaupungin väkiluku oli 198 525 vuoden 2016 alussa. Väestönkasvu jäi edellisiin vuosiin verrattuna hieman pienemmäksi ja kasvua edellisvuodesta oli 2 234 asukasta (1,1 %). Oulun seutukunnan suhteellinen väestökasvu oli toiseksi voimakkainta Helsingin seutukunnan jälkeen. Seudun väestö kasvoi 2 741 asukkaalla, josta valtaosa kohdistui Oulun kaupunkiin. Oulun kaupungin väestömäärä ylitti 200 000 asukkaan rajan syyskuussa 2016. Koko Oulun seudun väestömäärä on kasvava ja oli syyskuussa 245 889 asukasta.

Oulun väkiluvun kasvun taustalla on ollut korkea ja tasaisena pysynyt luonnollinen väestönlisäys, mutta kolmena viime vuonna syntyneiden määrä on kääntynyt laskuun. Oulussa syntyi 2 515 lasta vuonna 2015. Myös vuonna 2016 syntyneiden määrä näyttäisi jäävän Oulussa edellisvuotta pienemmäksi. Koko maassa syntyneiden määrä on pienentynyt viitenä vuonna peräkkäin. Vaikka syntyneiden määrä on Oulussa laskenut, on Oulussa kuitenkin toiseksi

korkein syntyvyys vähintään 50 000 asukkaan kunnista. Kokonaishedelmällisyysluku oli Oulussa 1,92 viisivuotisjaksolla 2011–2015. Koko maan luku oli 1,75.

Muuttovoitto on ollut viimeisten viiden vuoden aikana keskimäärin 1 150 henkilöä vuodessa. Vuonna 2015 muuttovoitto oli 962 henkilöä ja tästä maahanmuuton osuus oli 453 henkilöä. Muuttoliikkeen vuosittaiset vaihtelut voivat olla voimakkaitakin. Oulusta muutti seudun muihin kuntiin yhteensä 20 henkilöä enemmän kuin muista seudun kunnista Ouluun. Eniten muuttovoittoa Oulu sai jälleen pohjoisen kaupungeista (Rovaniemi, Kemi, Raahe, Tornio). Suurinta muuttotappio oli muihin suuriin kaupunkeihin (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere).

Kansainvälisen kriisin myötä Ouluun saapuneet turvapaikanhakijat eivät vielä ole mukana Oulun väestö- ja maahanmuuttotilastoissa. Oulun alueella on tällä hetkellä noin 1 450 turvapaikanhakijaa, joista osa saa myönteisen

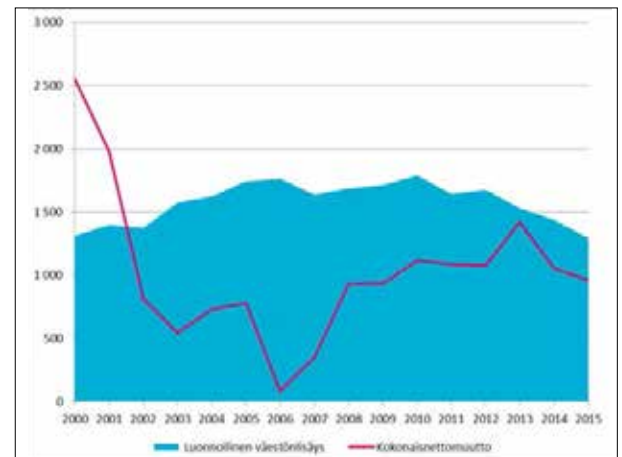
turvapaikkapäätöksen. Myönteisen turvapaikkapäätöksen ja pysyvän oleskeluluvan saatuaan he näkyvät sen kunnan väestötilastoissa mihin asettuvat asumaan.

Oulun väestörakenteelle on leimallista sen nuoruus. Lasten ja nuorten määrä on suuri ja vastaavasti vanhempien ikäluokkien osuudet ovat koko maan tasoa matalammat. Pitkään jatkuneen kasvun jälkeen päivähoitoikäisten lasten määrä on kääntynyt laskuun. Vuonna 2015 päivähoitoikäisten lasten määrä väheni 365 lapsella ja vuoden

2016 syykuun alkuun mennessä lasten määrä on vähentynyt 389 lapsella. Taustalla on pienempi syntyneiden määrä kolmen viime vuoden aikana ja päivähoitoikäisiin kohdistuva muuttotappio. Perusopetusikäisten lasten määrän kasvu on ollut viime vuosina voimakasta. Vuonna 2015 määrä kasvoi 420 lapsella, ja kasvun odotetaan jatkuvan lähivuosina. Suurten ikäluokkien ikääntyminen näkyy myös vanhempien ikäluokkien aiempaa voimakkaampana kasvuna. Vuonna 2015 kasvoi yli 65-vuotiaiden määrä 1 155 henkilöllä.



Kuva 3. Oulun väestökehitys ikäluokittain (aluejako 1.1.2013).



Kuva 4. Luonnollinen väestönlisäys ja nettomuutto (aluejako 1.1.2013).

Talousarvion liitteenä (liite 1) on suuralueittainen väestösuunnite, joka perustuu Maankäytön toteuttamisohjelman 2016–2020 mukaiseen asuntotuotanto-ohjelmaan sekä kunkin suuralueen väestörakenteeseen. Väestösuunnitteeseen liittyy monia epävarmuustekijöitä, joista merkittävimpiä ovat sisäisen ja ulkoisen muuttoliikkeen vaihtelut

sekä asuntotuotannon ajoittumiseen, tuotannon määrään ja talotyyppijakaumaan liittyvät mahdolliset muutokset. Myös asuntotuotanto-ohjelmaan tehdään muutoksia päivitysten yhteydessä, jotka vaikuttavat alueiden väestökehitykseen. Väestösuunnite päivitetään keväällä 2017 maankäytön toteuttamisohjelman laatimisen yhteydessä.

2.2. Työpaikkakehitys, työttömyys ja työllisyyden edistäminen

Suomen kansantalous on lähtenyt vaimeaan kasvuun kolmen taantumavuoden jälkeen, mutta huolimatta hienoisesta piristymisestä Suomen taloustilanne pysyy lähivuosien ajan heikkona. Valtionvarainministeriön ennusteen mukaan investoinnit kääntyvät tänä vuonna hienoiseen kasvuun ja yksityisen kulutuksen kasvua tukee maltillinen hintakehitys. Vuoden 2017 kasvuksi ennustetaan 0,9 %. Vuosina 2017–2018 kulutuksen kasvu jatkuu hieman reaalitylojen kehitystä nopeampana kuluttajien luottamuksen vahvistuessa. Talouskasvun elpymisen myötä myös työllisten määrä kasvaa hieman. Ennusteen mukaan työllisyys kohenee asteittain ja työttömyysaste alenee vuoteen 2018 mennessä maassa vajaalla

prosentilla. Työttömyyden kasvu on vuoden 2016 aikana taittunut ja avointen työpaikkojen määrä on ollut kasvussa, mikä myös viittaisi parempiin työllisyysnäkyymiin. Työttömyys Suomessa on kuitenkin monilta osin rakenteellista ja toimialojen työllisyystarpeiden vaihtelevia, jolloin pitkäaikaistyöttömien osuus pysynee pitkään korkeana.

Valtionvarainministeriön ennusteen mukaan rakennus-, kone- ja laiteinvestointien nähdään kehittyvän kauttaaltaan positiivisesti. Rakentaminen yhdessä liike-elämän palvelujen kehityksen kanssa ovat ennusteen mukaan eniten tuotantoa kasvattavia toimialoja. Kuluneen vuoden aikana kasvua on ollut lähinnä yksityisiltä palvelutoimialoilta,

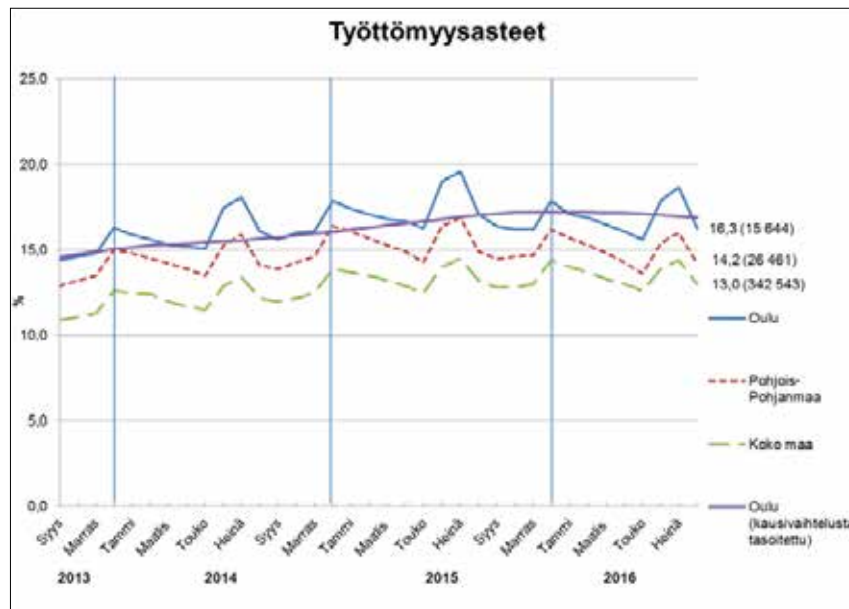
erityisesti tietoteknisistä sekä finanssi- ja kiinteistöalan palveluista ja kohentuva yritysten kotimainen tuotanto lisää palvelualojen tuotantoa. Teollisuuden suhdanneodotukset ovat kuitenkin edelleen vaihtelevat ja heikko ostovoiman kehitys vaimentaa kaupan kasvuedellytyksiä. Erityisesti työllisyyskehitykseen liittyvä epävarmuus ja pelot pitävät yksityisen kulutuksen kasvua edelleen vaisuna ja talouden kasvukehitystä odottavana.

Oulun alueen työvoima on kasvanut vuosien ajan tasaisesti. Kasvua vuoden aikana noin oli noin 1000 henkilöllä olleen vuoden 2016 elokuussa 95 863 henkilöä. Myös työllisyyskehitys on kääntynyt Oulun talousalueella hienoiseen kasvuun. Työllisyysodotukset ovat parantuneet ja työttömyyden kasvu on yleisesti taittunut. Työllisyyden parane- misnäkyviä varjostaa kuitenkin edelleen pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden syveneminen, mikä edellyttää pitkäkestoista yhteiskunnallista panostusta sekä valtion että kuntien osalta. Lisäksi toimiala- ja tehtävärakenteen muutoksen seurauksena havaitaan edelleen selviä yhteensopivuus- ja kohtaanto-ongelmia työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen välillä niin alueellisesti kuin ammatillisestikin.

Oulun seutu on nimetty rakennemuutosalueeksi, jossa erityisesti ICT-sektorilta on viime vuosina poistunut runsaasti työpaikkoja ja edelleen toimialalla on epävarmuutta. Start up- kasvuyritysten, alueellisten innovaatio- ja

suurhankkeiden sekä pk-sektorin toimialojen positiivisen kehityksen vaikutuksesta on Oulun alueella havaittavissa talouden kasvun merkkejä. Oulun työpaikkamäärä on noin 83 000 - 85 000. Avoimien työpaikkojen osuus suhteessa työnhakijoihin on kasvussa. Oulussa ja Pohjois-Pohjanmaalla pitkään vireillä olleet suurhankkeet ovat käynnistyneet ja tuovat kysyntää työmarkkinoille. Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin elokuussa 2016 Pohjois-Pohjanmaan TE -toimistoon 26 % eli 675 paikkaa enemmän kuin samaan aikaan vuosi sitten. Työvoiman kysyntää oli edellisvuotta enemmän mm. palvelu- ja myyntityöntekijöille, erityisasiantuntijoille, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöille sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöille. Elokussa 2016 työttömien osuus työvoimasta oli koko maassa 13,0 %, Pohjois-Pohjanmaalla osuus oli 14,2 % ja Oulussa 16,3 %.

Kuntien vastuut työttömien palveluista ovat kasvaneet. Erityisesti kuntien työllisyys- ja sosiaalipalveluiden sekä aktivoimien merkitys korostuu pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden pysyessä korkealla. Oulun kaupunki ja kaupunkiseudun kunnat on valittu Sipilän hallitusohjelman mukaiseen työllisyyspalveluiden alueelliseen kokeiluun vuosille 2017 - 2018. Kokeilussa TE -palveluiden järjestämisvastuuta siirretään kuntien esittämien kohderyhmien osalta kokeilualueen kunnalle tai niiden yhteistyöalueelle. Oulun kaupunkiseudun elinkeino- ja työnantajalähtöisen työllisyyskokeilun kohderyhmässä ovat nuoret ja pitkäaikaistyöttömät.



Kuva 5. Elokuu 2016 työttömyysasteet Oulussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa (lähde: ELY-keskus, työllisyyskatsaus 8/2016 ja TEM, toimialapalvelu).

2.3. Hyvinvointikertomus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.12.2014 § 3 hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valtuustokaudelle 2013–2016. Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat seuraavat:

1. Kuntalaisen hyvinvointi, elämänhallinta ja terveydentila paranevat

- kuntalaisten oma vastuu, osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat
- liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuvat
- terveydentila paranee
- syrjäytyminen vähenee

2. Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti

- olosuhteilla mahdollistetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kaupungin kestävä kehitys
- vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti
- ikäihmisten ennaltaehkäiseviä ja poikkitoiminnallisia palvelurakenteita kehitetään
- lasten, nuorten ja lapsiperheiden ennaltaehkäiseviä ja poikkitoiminnallisia palvelurakenteita kehitetään

Väestön hyvinvoinnin tilaa seurataan muun muassa kaupungin omien toimintatietojen, sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden (liite 2), kouluterveyskyselyn sekä alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH) kautta. Kokemustietoa kerättiin sosiaali- ja terveysjärjestöiltä. Tässä on kuvattu hyvinvoinnin tilaa ja haasteita sekä palvelualueiden talousarvioesityksissä esitetyjä toimenpiteitä, joilla hyvinvointihaasteisiin pyritään vastaamaan. Palvelualueet kohdentavat tarkemmin resurssit ja määrärahat käyttösuunnitelmissaan.

Oulun väestörakenne on nuorta ja hyvin koulutettua. Asuminen on kohtuuhintaista ja väljää, Oulussa on myös hyvä palvelutarjonta. Väestömäärän nopea kasvu, työttömyys, toimeentulo-ongelmat, syrjäytymisvaara, terveydentila, epäterveelliset elämäntavat ja sosioekonomiset erot asettavat palvelutarjonnalle haasteita. Perusopetuskäisten määrä lisääntyy seuraavan viiden vuoden aikana keskimäärin 400 lapsella vuodessa, mikä lisää perusopetuspalveluiden tarvetta. Myös ikääntyneiden määrä kasvaa merkittävästi, ja tämä vaikuttaa palvelutarpeisiin.

Kaupungin eri alueilla on omat erityispiirteensä muun muassa ikärakenteeseen ja sosioekonomisiin tekijöihin liittyen. Hyvinvointipalveluissa sekä sivistys- ja kulttuuripalveluissa on otettu käyttöön alueellinen toimintamalli, joka mahdollistaa matalan kynnyksen neuvonnan ja ohjauksen kehittämisen sekä alueellisten erityispiirteiden ja asiakastarpeiden huomioimisen palveluita kehitettäessä. Poikkitoiminnalliset tavoitteet ja resurssit asetetaan alueellisenä

siten, että ne mahdollistavat lasten ja nuorten kasvun ja tuen omassa kehitysympäristössään sekä tukevat kuntalaisten arkielämän turvallista selviytymistä. Teemoina erityisesti huomioidaan yksinäisyyden tunteen vähentäminen, harrastusten mahdollistaminen sekä välittävän aikuisen tuki jokaiselle lapselle ja nuorelle.

Ouluun saapuneet turvapaikanhakijat eivät vielä näy Oulun väestö- ja maahanmuuttotilastoissa. Myönteisen turvapaikkapäätöksen ja pysyvän oleskeluluvan saatuaan he näkyvät sen kunnan väestötilastoissa mihin asettuvat asumaan. Oulun alueella on yhteensä noin 1 450 turvapaikanhakijaa. Ouluun on perustettu ohjausryhmä turvapaikanhakijoiden tilanteen seuraamiseksi ja palvelutarpeen ennakoinniseksi sekä maahanmuuttajatyön koordinoimiseksi. Suurimmat haasteet kotouttamisen alkuvaiheessa ovat asumisen järjestäminen ja osallisuus yhteiskuntaan mm. työllisyyden, koulutuksen ja harrastusten näkökulmasta. Perusopetuskäisten maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden vuoksi valmistavan opetuksen ryhmien määrä lisääntyi vuoden 2015 syyslukukauden aikana yhdeksästä opetusryhmästä seitsemääntoista. Ryhmät sijoituivat kouluille eri puolilla kaupunkia. Talousarviossa 2017 on huomioitu maahanmuuttajien määrän kasvu. Maahanmuuttajapalveluiden toiminnassa huomioidaan kotouttamisohjelmaan sisällytetyt pidemmän aikavälin kehittämistavoitteet sekä suunnitelmallinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Asumisen ohjauspalvelut ja alaikäisten ryhmäkotipalvelut kasvavat. Välivuokraustoiminnalla pyritään saamaan maahanmuuttajille ja muille erityisryhmille asuntoja eri puolilta kaupunkia.

Lapset, nuoret, lapsiperheet

Vuoden 2015 kouluterveyskyselystä ei ole Oulun kunta-kohtaista tietoa käytettävissä mutta valtakunnallisten tulosten mukaan nuorten hyvinvointi ja palvelut ovat monella indikaattorilla arvioituna hyvällä tasolla. Yleiskuva nuorten terveyden ja hyvinvoinnin suunnasta on myönteinen. Päihteiden käyttö on vähentynyt lukuun ottamatta nuuskaamista. Toisaalta esiin nousee myös monia kehittämistarpeita. Tyttöillä esiintyy koulu-uupumusta, ahdistusta ja päivittäistä oireilua huomattavasti poikia enemmän. Pojat ovat useammin vailla yhtään läheistä ystävää. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijat pitävät lukiolaisia enemmän opiskelusta, kun taas lukiolaiset kokevat useammin opiskelun kuormittavana ja uuvuttavana. Opiskeluholon palvelut koetaan pääsääntöisesti helposti saavutettaviksi sekä laajat terveystarkastukset hyödyllisiksi. Tästä huolimatta edelleen osa opiskelijoista jää ilman tarvitsemaansa tukea.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä suhteessa ikäluokkaan on Oulussa pienentynyt (2015: 1,38 %, 2014: 1,42 %) samoin kuin lastensuojelun asiakkuuksien määrä (2015:

7,1 %, 2014: 8,4 %). Myös lastensuojeluilmoitusten määrä on kääntynyt laskuun (2015: 3626, 2014: 4196). Samaan aikaan kuitenkin lasten- ja nuorten palveluketjun raskaimmat kustannukset ovat kasvaneet 10,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kasvu kohdistui nuorisopsykiatriaan.

Asiakastyytyväisyystutkimusten mukaan kaupungin tarjoamiin lapsiperheiden palveluihin ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä. Parannusta halutaan osallisuuden ja välittävän ilmapiirin lisäämiseen lapsen arjessa. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden poikkitoiminnallisia toimenpiteitä vietään eteenpäin hyvinvointipalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä edelleen vuoden 2017 aikana. Hyvinvointineuvolan ja hyvinvointikoulun toimintamallia konkretisoidaan alueellisesti. Perheiden ja lasten tarvitsema tuki toteutetaan sekä varhemmin että matalammalla kynnyksellä lasten kasvuympäristöissä (koti, päiväkotit, koulu) yhteistyössä neuvolan, perhepalveluiden, koulun ja opiskelijaterveydenhuollon, nuorisotoimen ym. kanssa uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Ikäihmiset

Oulussa ikäihmisten palvelurakenne on kehittynyt valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Joulukuussa 2015 kotona asui 91,1 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä (valtakunnallinen tavoite 91–92 %). Säännöllisen kotihoidon peittävyys ja omaishoidon tukea saavien kattavuus oli Oulussa yli valtakunnallisen tavoitteen. Omaishoidon tuki myönnetään Oulussa kaikille kriteerit täyttävälle asiakkaille.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä painopisteenä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn edistäminen ja arjen turvallisuus siten, että painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät ja kotona asumista tukevat palvelut. Kotihoidon kehittämisen painopisteinä ovat kotona asumista tukeva kuntoutus ja toimiva kuntoutusketju sekä kotona asumista tukevat 24/7 palvelut. Omaishoidon tuen kehittämisen painopisteenä on monipuolisten, omaishoitoperheiden kotona asumista tukevien ja omaishoitajan kuormitusta keventävien palvelujen järjestäminen. Ikääntyneiden ennaltaehkäisevää työtä vahvistetaan kehittämällä palvelualueiden poikkitoiminnallisia toimintamalleja myös alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen.

Eläkettä saavien oululaisten tulotaso on noussut vuosi vuodelta. Keskimääräinen kokonaiseläke oli vuoden 2014 lopussa 1760 euroa kuukaudessa. Naisten keskimääräinen eläke oli 1 558 euroa ja miesten 2 020 euroa kuukaudessa. ATH-tutkimuksen mukaan oululaisista 63 vuotta täyttäneistä 21 prosenttia oli kokenut, että kotitalouden menojen kattaminen tuloilla oli hankalaa. Eniten taloudellisia ongelmia olivat kokeneet 63–69-vuotiaat naiset.

Noin puolet 63 vuotta täyttäneistä oululaisista koki terveytensä keskitasoa paremmaksi. Miehet kokivat terveytensä paremmaksi kuin naiset. Vanhemmissa ikäluokissa tyytyväisyys terveyteen väheni. Oululaiset ikäihmiset ovat raittiimpia ja liikkuvat enemmän kuin ikäihmiset keskimäärin

koko maassa. Oululaisista 63 vuotta täyttäneistä alkoholia humalahakuisesti käyttäviä oli 7 prosenttia (koko maassa 14 %) ja liikuntaa harrastamattomia 22 prosenttia (koko maassa 30 %). Oululaisista 63 vuotta täyttäneistä 51 prosenttia koki elämänlaatunsa hyväksi. Itsensä yksinäiseksi tuntevien 63 vuotta täyttäneiden osuus oli Oulussa 9,3 prosenttia. Yksinäisyyden kokeminen oli yleisempää naisilla ja 80 vuotta täyttäneillä. Oululaisista 63 vuotta täyttäneistä 31 prosenttia koki tarvitsevansa apua arkitoimissa, ja tarpeeseen nähden riittämättömästi apua saavien osuus oli 22 prosenttia.

Työllisyystilanne

Työllisyystilanne on heikentynyt usean vuoden ajan Oulussa ja koko maassa. Vuoden 2015 loppupuolella ja vuoden 2016 aikana työttömyyden kasvu on kuitenkin taittunut. Työttömyysaste oli 16,3 % elokuussa 2016 (2015 elokuu: 17,1 %). Työllisyyden näkymiä on pitkään varjostanut korkea nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyyden syveneminen. Elokuussa 2016 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 3 036 (2015 elokuu: 3 176) ja pitkäaikaistyöttömiä 5 529 (2015 elokuu: 5 200). Pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrän kasvu on hidastunut, mutta tilanne on edelleen vakava. Nuorten työllisyys on kääntynyt hienoiseen kasvuun.

Työllisyystilanteen muutokset vaikuttavat noin vuoden viiveellä toimeentulo- ja työmarkkinatukea saavien määrään. Vuonna 2015 toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaiden määrä kasvoi hieman ollen 3 297 asiakasta (2014: 3173) ja toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä (8 966) kasvoi liki 200 kotitaloudella. Vaikka toimeentulotukea saaneiden määrä kasvoi, toimeentulotukimenot vähenivät hieman edellisvuoteen verrattuna. Kuntien vastuut pitkäaikaistyöttömyydestä ovat kasvaneet merkittävästi. Työttömyyden syveneminen ja lakiperusteisten työmarkkinatuen kuntaosuuksien vastuiden muutokset ovat kaksinkeräistäneet kaupungin kuntaosusmenot. Oulun kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuus vuonna 2015 oli 21 milj. euroa. Toimeentulotuen ja työmarkkinatuen passiivimenot olivat 245 €/työikäinen vuonna 2015 (2014: 181 €/työikäinen). Heikentynyt työllisyystilanne näkyy myös siinä, että uusimpien ATH-tutkimusten mukaan oululaisten kokemus omasta taloudellisesta tilanteesta on heikentynyt.

Työllisyysmäärärahan käytössä pääpainopisteet ovat nuorten ja pitkäaikaistyöttömien palveluiden kehittämisessä. Tulottomien nuorten kesätyöllistäminen ja Arpeetti-toiminta vähentävät toimeentulotuen tarvetta. Valtion työllisyysmäärärahamuutosten myötä yksityisen ja kolmannen sektorin sekä kuntien työllistämisen mahdollisuudet ovat heikentyneet. Kuntien työllisyys- ja sosiaalipalveluiden ja aktiivoinnin merkitys kasvaa ja korostuu entisestään. Poikkihallinnollisena palveluyhteistyönä toteutetaan mm. pitkäaikaistyöttömien työ- ja toimintakykyseulontaa ja palveluohjausta. Lisäksi toimeentulotukea saavien pitkäaikaistyöttömien Arpeetti-työllistämistä laajennetaan valtion palkkatukityöllistämismäärärahojen vähentyessä.

Sairastavuus ja työikäisten hyvinvointi

Oulussa ikävakioitu sairastavuusindeksi (107,9) laski edelliseen vuoteen verrattuna. Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (57,4 vuotta) on noussut Oulussa viime vuosina, mutta Oulussa siirrytään edelleen aiemmin eläkkeelle kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa keskimäärin. Oulussa työkyvyttömyyseläkettä saavien työikäisten osuus (8,3 %) on pienentynyt viime vuosina, mutta se on korkeampi kuin muissa suurissa kaupungeissa. Noin puolella työkyvyttömyyden syynä ovat mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt.

Uusimpien ATH-tutkimustulosten mukaan oululaisen aikuisväestön elämäntavat ja hyvinvointi ovat hieman parantuneet vuoden 2010 tutkimukseen verrattuna. Terveystilansa ja työkykynsä hyväksi kokeneiden ja liikuntaa harrastaneiden osuudet ovat kasvaneet. Tupakoivien, alkoholia liikaa käyttävien ja huumeita käyttävien osuudet ovat pienentyneet. Toisaalta aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien osuus on pienentynyt ja itsensä yksinäiseksi kokeneiden osuus on kasvanut.

Koulutusryhmien väliset hyvinvointierot ovat edelleen suuria, mutta erot ovat jonkin verran kaventuneet. Matalan koulutustason ryhmässä terveydentilansa huonoksi kokeneiden osuus on edelleen suurempi kuin korkeammin koulutettujen ryhmässä, mutta koulutusryhmien väliset erot ovat pienentyneet. Alkoholia liikaa käyttävien ja tupakoivien osuudet pienenevät eniten matalan koulutustason ryhmässä. Lihavien osuus kasvoi keski- ja korkeataason koulutusryhmissä, mutta laski matalan koulutustason ryhmässä. Elämänlaatunsa hyväksi kokeneiden osuus kasvoi hieman matalan ja keskitason koulutusryhmissä, mutta korkeataason koulutusryhmässä osuus laski.

Vuonna 2015 tehdyn Eurobarometri-kyselyn mukaan 96 prosenttia oululaisista oli tyytyväisiä elämäänsä ja 94 prosenttia oli tyytyväisiä kotikaupunkiinsa. Euroopan kaupungeja vertaileva tyytyväisyyskysely tehtiin 79 eurooppalaisessa kaupungissa. Suomesta olivat mukana Helsinki ja Oulu. Oulu sijoittui tutkimuksessa kärkisijalle kun arvioitiin

kohtuuhintaisen asunnon löytymistä, luottamusta ihmisiin ja tyytyväisyyttä liikuntapalveluihin. Oululaisista 95 prosenttia koki, että useimpiin ihmisiin omalla asuinalueella voi luottaa ja 92 prosenttia luotti ihmisiin koko kaupungissa. Oman asuinalueensa turvalliseksi kokeneita oli 97 prosenttia ja koko kaupungin turvalliseksi kokeneita oli 92 prosenttia.

Hyvinvointikeskusten kehittämistä jatketaan tehtyjen arviointien ja suunnittelun pohjalta. Hyvinvointikeskusten keskeisenä tehtävänä on monialaisen yhteistyön avulla varmistaa paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden koordinaatio ja palvelujen vaikuttavuus. Mielenterveys- ja päihdepalveluita toteutetaan enenevästi asiakaslähtöisesti hyvinvointikeskuksissa peruspalveluihin integroituna ja osin keskitettynä. Tavoitteena on, että hoidontarpeen arviointiin ja alustavan hoitosuunnitelman piiriin pääsee akuutissa tilanteessa samana päivänä. Nopean arvion ja tehokkaan alkuvaiheen hoidon avulla hillitään raskaimpien palveluiden tarvetta. Satunnaiskäyttäjien joustavaa pääsyä palveluihin parannetaan. Matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta kehitetään koko kaupungin yhteisen palvelupistesuunnitelman mukaisesti.

Liikuntapalveluiden keskeisiä tavoitteita vuonna 2017 ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikunnan edistäminen, ikääntyneiden liikuntaedellytysten turvaaminen sekä terveyttä edistävä liikunta.

Elävän ja monimuotoisen kaupunkikulttuurin mahdollistaminen ja jatkuva uudistuminen sekä osallistava ja hyvinvointia tukeva kulttuuritoiminta ovat keskeisiä kaupungin elinvoiman tekijöitä. Yhteistoimintaa kehitetään edelleen hyvinvointipalvelujen kanssa ikäihmisten ja erityisryhmien kulttuuripalvelujen kehittämiseksi. Lasten ja nuorten kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Alueellista kulttuuritoimintaa kehitetään asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut osallistuvat aktiivisesti myös monitoimitalojen toimintamallien kehittämiseen eri puolilla kaupunkia.

2.4. Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Koko Oulun kaupungin maankäyttöä ohjaava Uuden Oulun yleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.4.2016. Yleiskaavasta jätettiin kolme valitusta hallinto-oikeuteen. Muilta kuin valituksenalaisilta osin kaupunginhallitus teki yleiskaavasta täytäntöönpanopäätöksen 20.6.2016.

Keskeisellä kaupunkialueella yleiskaavan kaavakartta 2 ohjaa jatkossa maankäyttöä yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Kaava mahdollistaa mm. tehokkaan täydennysrakentamisen kaupunkiraitiotien kehittämiskäytävällä

keskustasta Linnanmaalle ja Kaakkuriin. Asuinaluevarauksia on osoitettu enemmän kuin mitä vuoteen 2030 ulottuva väestöennuste (30.000 uutta asukasta) edellyttäisi. Riittävä kaavareservi mahdollistaa erilaisten asuinalueiden ja asuntotyyppien suunnittelun. Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu uusia työpaikka-aluevarauksia vuonna 2013 laaditun Oulun työpaikka-alueet -selvityksen mukaisesti.

Muulla uuden Oulun alueella jätettiin yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä voimaan 20 ajantasaista yleiskaavaa

mm. entisissä kuntakeskuksissa ja jokivarsilla. Nämä tarkemmat osayleiskaavat ohjaavat alueillaan maankäyttöä, niitä on mahdollista tarkistaa tulevina vuosina. Jo vireillä olevissa jokivarren osayleiskaavoissa otetaan käyttöön uusi toimintamalli, jossa työ aloitetaan vuorovaikutteisen kyläselvityksen laatimisella.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.6.2014 § 53 Oulun kaupungin maapoliittiset linjaukset. Kaupungin maapoliittiset linjaukset sisältävät linjaukset maanhankinnalle, yleiset linjaukset tontinluovutukselle, linjaukset yritystonttien luovutuksessa, linjaukset asuntotonttien luovutukselle, maankäyttösopimuksia koskevat linjaukset sekä asema-kaavojen toteuttamisen edistämisen linjaukset. Maapoliittiset linjaukset jatkavat hyväksi havaittua tapaa hankkia kaupungille maata oikea-aikaisesti, oikeasta paikasta ja oikealla hinnalla. Menettely mahdollistaa tonttien tuottamisen kohtuulliseen hintaan ja kysyntää vastaavasti asumiseen sekä yrityselämän tarpeisiin.

Maankäytön toteuttamishojelman 2016 – 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.6.2016.

Maankäytön toteuttamishojelmassa esitetään suunnitelma viiden vuoden asuntotuotannosta ja työpaikkarakentamisesta. Asuntotuotannon yleiseksi vuositavoitteeksi on

asetettu 1650 – 1900 uutta asuntoa, joista noin puolet on kerrostaloasuntoja ja puolet pientaloasuntoja. Suunnitelmassa on otettu huomioon palvelut ja oleva infrastruktuuri sekä näiden täysimääräinen hyödyntäminen. Suunnitelmaa päivitetään kahden vuoden välein. Maankäytön toteuttamishojelman taustalla on kaupunkistrategia, jossa esitetään, miten kaupunkia halutaan kehittää vuoteen 2020 mennessä. Maankäytön toteuttamishojelmaa ohjaavat erityisesti kaupunkistrategian linjaukset ympäristön kestäväydestä ja yhdyskuntarakenteen eheydestä. Toteuttamishojelman painopisteenä on asuntotuotanto. MATO – raportissa on esitetty taulukoilla ja kartoilla asunto-ohjelma suuralueittain ja kaupunginosittain. Ohjelma ohjaa kaupungin tontinluovutusta. Lähes koko kerrostalotuotanto on täydennysrakentamista.

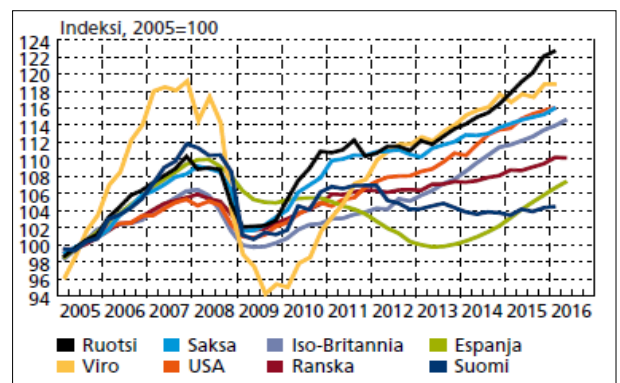
Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti rakennuskehoituksissa pidetään kahden vuoden tauko.

Oulun kaupungin asuntopoliittiset linjaukset 2013 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.6.2013 § 99. Linjauksissa määritelty kaupungin rooli ja tehtävät kohtuuhintaisen asuntojen tarjonnan turvaamiseksi, on asetettu tavoitteet erityisryhmien asumiselle ja tehty arvio erityisryhmien asuntotarpeista seuraavalle 10 vuodelle.

2.5. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous

Kahdeksan vuotta sitten maailmankaupan romahdus ja euroalueen velkakriisi taittoivat talouskehityksen alamäkeen, jota on kiihdyttänyt Ukrainan kriisin pitkittyminen ja sen vaikutukset Venäjän kauppaan. Maailmantalouden kolmen prosentin kasvusta Suomi ei ole päässyt osalliseksi viennin supistumisesta johtuen. Kasvunäkymät maailman eri alueilla ovat epäyhtenäiset. Päävientialueilla Euroopassa kasvu on edelleen jatkunut, mutta Britannian EU-ero ja Venäjän tilanne pitävät yllä epävarmuutta. Euroopan kasvunäkymät ovatkin 2016 vuoden kuluessa hiipuneet huolimatta Venäjän talouden vakaantumiseen viitavista merkeistä.

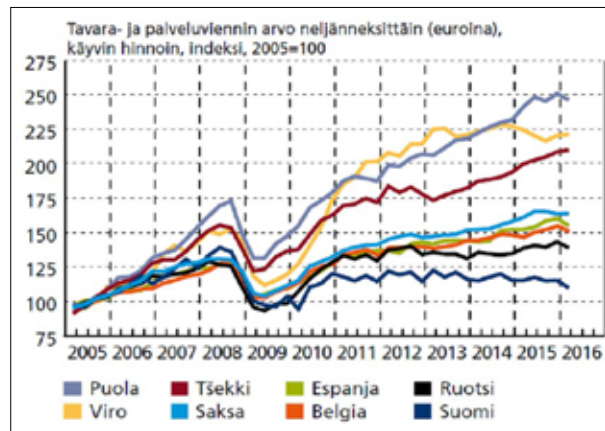
Suomen bruttokansantuotteen kehitys myötäilee viennin kehittymistä. Tuotanto ei ole käytännössä lisääntynyt Suomessa neljään vuoteen. Bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan tänä vuonna 1,1 % ja vuosien 2017 ja 2018 talouskasvuksi ennustetaan n. 1 % (VM, Taloudellinen katsaus, 9/2016). Bruttokansantuote on kasvanut Euroopassa ja USA:ssa, mutta Suomessa kasvu on jäänyt niukaksi. Vuoden 2015 aikana Euroopan alueen vienti pysyi noin viiden prosentin kasvussa. Vastaavana ajankohtana Suomen vienti kuitenkin laski noin neljä prosenttia, joten emme ole pystyneet muun Euroalueen ja kilpailijamaiden kehityksen vauhdissa.



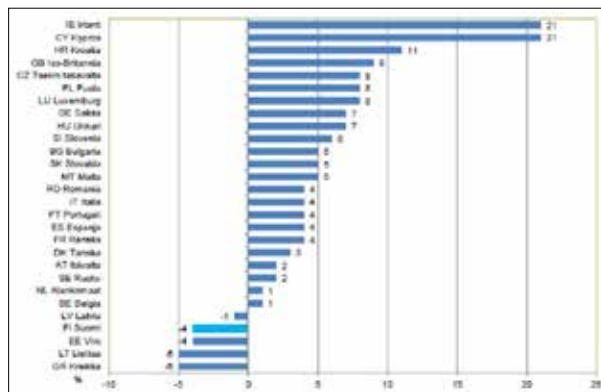
Kuva 6. BKT:n kasvu Euroalueella ja USA:ssa. (lähde: Macrobond 2016 Q2)

Suomen osalta viennin vähentymiseen on vaikuttanut merkittävästi mm. Venäjän viennin vähentyminen esimerkiksi elintarvikkeiden (-66 %), kuljetusvälineiden (-38 %), kemiallisten aineiden (-25 %), sähkökoneiden ja laitteiden (-31%) ja teollisuuden koneiden (-36 %) osalta. Venäjän vienti on pienentynyt vuodesta 2013 lähtien. Heikentävinä tekijöinä ovat toimineet sekä öljyn hinnan romahdusmainen lasku vuodesta 2014 alkaen sekä Ukrainan kriisistä aiheutuneet sanktiot. Näiden kahden edellä mainitun syy

osalta öljyn hinnan laskeminen ja tästä seurannut ruflan arvon romahtamisen vaikutukset ovat supistaneet viennin määrää selvästi enemmän.



Kuva 7. Suomen ja kilpailijamaiden tavara- ja palveluviennin arvo neljännesvuosittain (lähde: Macrobond 2016 Q1)



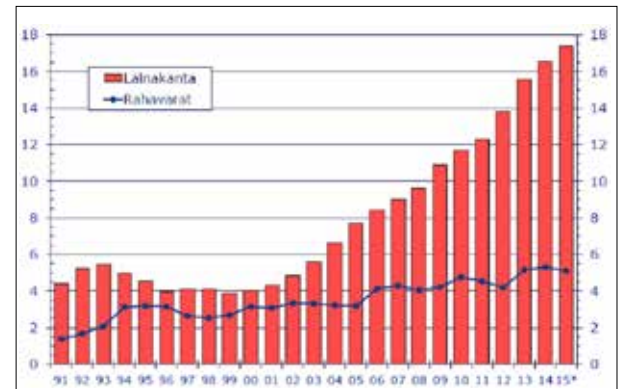
Kuva 8. Eu-maiden viennin %-muutos 2015 (lähde: Eurostat Newsrelease 33/2016)

Työllisyyden kehitysnäkymät Suomessa ovat parantuneet alkuvuonna. Oulun seutukunnassa työttömyys on korkeampaa kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa keskimäärin. Vuoden 2016 seurannan perusteella työttömyys Oulussa on lähtenyt laskuun (elokuu -0,8 % vrt. 2015 vast. tieto), mutta pitkäaikaistyöttömien määrä näyttää kuitenkin edelleen kasvaneen edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden.

Julkinen talous on pysynyt selvästi alijäämäisenä jo seitsemän vuotta pitkään jatkuneen heikon suhdannetilanteen sekä pidempiaikaisten rakenneongelmien vuoksi. Aiemmin toteutetut sopeutustoimet ovat supistaneet alijäämän kasvua, mutta eivät ole pysäyttäneet sitä. Myös julkinen velka on kasvanut nopeasti.

Kuntatalouden tilaa kiristävät mm. palvelutarpeen kasvu, heikko kokonaistaloudellinen kehitys sekä aiempina vuosina osana valtiontalouden sopeutustoimia päätetyt toimenpiteet, kuten kuntien valtionosuusleikkaus. Työttömyyden kehitys, sen vaikutukset palvelutarpeeseen ja verotuloihin sekä kuntien vastuun lisääminen työttömyyden

hoidon kustannuksista heikentävät merkittävästi kuntataloutta. Kuntien lainakanta on kasvanut yhtäjaksoisesti kuudentoista vuoden ajan. Velkataakan kantamista on helpottanut historiallisen alhainen korkotas, jonka tuleva kehitys on myös iso riski kuntataloudelle.



Kuva 9. Kuntien ja kuntayhtymien lainat sekä rahavarat, mrd (Tilastokeskus)

Hallitusohjelman mukaan julkisen talouden talkoissa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen osuus säästöistä on kolme miljardia. Kuntien muiden lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden keventämisellä tulee lisäksi saavuttaa miljardin euron säästö. Vaalikauden aikana kunnille ei anneta lainkaan uusia tehtäviä ilman täyttä valtion korvausta.

Kilpailukykysojimuksen kattavuus on saavuttanut työmarkkinajärjestöjen osalta yli 90 % kattavuuden 2016 elokuun aikana, joka tarkoittaa hallituksen lupaamaa 100 milj. euron tuloverojen kevennystä ostovoiman lisäämiseksi. Julkisen sektorin henkilöstön lomarahoja leikataan 30 % vuosien 2017 – 2019 aikana ja työaika pitenee 24 tunnilla vuodessa. Palkkamenojen osalta kilpailukykysojimus tulee hidastamaan kustannusten kasvuvauhtia. Kilpailukykysojimuksen kokonaisvaikutusta kunnan talouteen on kuitenkin vaikea ennustaa moninaisten syy-seuraus-suhteiden johdosta esimerkiksi arvioitua tuloverokertymään tai valtionosuuksiin.

Sote- ja maakuntauudistuksen toimeenpano etenee. Maakunnat aloittavat toimintansa vuoden 2019 alusta lähtien. Tällä hetkellä valmistelussa oleva lainsäädäntö on suunniteltu astuvan voimaan heinäkuussa 2017, jonka jälkeen maakuntien väliaikaiset valmisteluelimet aloittavat toimintansa. Kuntasektorilla toimivan henkilöstön osalta muutos tarkoittaa noin 220 000 henkilön siirtymistä maakunnan tai sen omistaman yhtiön palvelukseen liikkeenluovutuksen periaattein. Maakuntien rahoitusmallista ei ole vielä päätöstä, joten sote -vaikutusten taloudellinen arviointi tarkentuu vuoden 2017 aikana.

2.6. Oulun kaupungin talous

Kuntalain yhtenä tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyttä. Kuntalaissa tarkastelussa on peruskuntaa laajempi kunnan toiminta ja toimintaa ohjataan kokonaisuutena riippumatta tehtävien organisointitavasta. Laaja toiminnan tarkastelu tarkoittaa konsernitasoista tarkastelua (liikelaitokset, tytäryhtiöt, kuntayhtymät, osakkuusyhteisöt) sekä toiminnan järjestämistä yhteistoimintana, avustuksilla ja os-topalveluina.

Taloustarvion valmistelussa on lähtökohtana talouden tasapainottaminen. Verotulojen, valtionosuuksien ja toimintatulojen lähivuosien kehitys määrittää toiminnan kasvun. Tavoitteena on ollut nostaa vuosikate tasolle, joka vastaa paremmin poistojen ja investointien määrää. Tähän tavoitteeseen ei nykyisellä toiminnan rakenteella päästä. Vuosikate pysyy n. 43,7 milj. euron tasossa, tavoitetaso olisi noin 100 milj. euroa.

Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on työllisyyden kasvun ja talouskasvun edistäminen sekä julkisen talouden sopeuttaminen. Menojen kasvun hillitseminen tapahtuu seuraavilla toimenpiteillä: sopimuskaudella ei ole sopimuskorotuksia, julkisen sektorin 30%:n lomarahojen leikkaus, työajan vastikkeeton pidentäminen 24 tunnilla sekä kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksujen alentaminen. Kilpailukyky sopimuksesta syntyneet säästöt leikataan valtionosuuksissa. Kilpailukyky sopimuksella on suuret vaikutukset kunnallisveron tulopohjaan, tulosta ja

verosta tehtäviin vähennyksiin ja yhteisöverona verotettavaan tuloon. Hallituksen veronkevennyspaketti kohdistuu pääosin kunnallisverotukseen. Kilpailukyky sopimukseen sisältyvät ns. nollakorotukset pienentävät verotettavien tulojen kasvua. Kilpailukyky sopimuksen kokonaisvaikutus on lyhyellä aikavälillä taloutta heikentävä, pitkällä aikavälillä kilpailukyky sopimus tukee talouskasvua ja työllisyyttä.

Vuoden 2017 alusta siirtyy perustoimeentulotuki Kelalle. Kunnille jää edelleen vastuu täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulosta sekä Kelan asiakasohjaukset sosiaalipalveluihin.

Kaupungin tulos- ja rahoituslaskelmassa on otettu huomioon liikelaitos Oulun Konttorin toimintojen siirtyminen Monetra Oy:hyn ja Oulun Työterveys liikelaitoksen yhtiöityminen vuoden 2017 alusta. Vuoden 2017 alusta aloittaa yhtiömuotoinen monitoimikeittiö Lööki. Laskelmissa on otettu huomioon Löökin investointien ja yhtiöön siirtyvän omaisuuden vaikutukset.

Vuoden 2017 aikana valmistellaan talouden tasapainottamisohjelma, jolla rahoituksen tasapaino saavutetaan. Tämä koskee konsernitason Oulun kaupunkia, sen varsinaista toimintaa, ei konsernin tytäryhtiöitä ja osakkuusyhtiöitä. Ohjelman keskeiset tavoitteet esitetään valtuuston 2017 toukokuun kokouksessa.

| TULOSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki | TP2015 | TA2016 | ENN 2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-------------------|
| Toimintatulot | 255 040 | 235 122 | 234 202 | 245 079 | 233 675 | 234 635 |
| Valmistus om. käyttöön | 19 345 | 13 327 | 17 403 | 22 900 | 22 900 | 22 900 |
| Toimintamenot | -1 203 902 | -1 210 783 | -1 218 112 | -1 242 073 | -1 249 432 | -1 273 880 |
| Toimintakate | -929 518 | -962 333 | -966 507 | -974 094 | -992 857 | -1 016 346 |
| Verotulot | 734 160 | 743 807 | 743 807 | 745 730 | 769 278 | 795 812 |
| Valtionosuudet | 253 771 | 268 794 | 271 794 | 266 712 | 265 712 | 264 712 |
| Rahoituserät yhteensä | 26 909 | 5 333 | 7 087 | 5 357 | 882 | -859 |
| Rahoitustulot ja -menot | | | | | | |
| Korkotulot | 13 133 | 10 194 | 10 116 | 9 777 | 9 560 | 9 380 |
| Muut rahoitustulot | 25 837 | 11 265 | 7 615 | 9 579 | 7 345 | 7 160 |
| Korkomenot | -8 829 | -14 691 | -9 293 | -12 378 | -14 513 | -15 904 |
| Muut rahoitusmenot | -3 232 | -1 435 | -1 351 | -1 620 | -1 510 | -1 495 |
| Vuosikate | 85 323 | 55 601 | 56 181 | 43 705 | 43 015 | 43 319 |
| Poistot | | | | | | |
| Suunnitelmapoistot | -79 616 | -79 747 | -79 179 | -79 969 | -82 303 | -85 215 |
| Arvonalentumiset | -1 611 | 0 | -800 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Satunnaiset tulot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset menot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Tilikauden tulos | 4 096 | -24 146 | -23 738 | -36 264 | -39 288 | -41 896 |
| Poistoeron muutos | 3 327 | 3 506 | 3 506 | -4 244 | 2 180 | 2 172 |
| Vapaaehtoisten varausten muutos | -3 900 | 700 | 700 | 7 500 | 0 | 1 600 |
| Rahastojen muutos | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Yli-/alijäämä | 3 523 | -19 940 | -19 532 | -33 008 | -37 108 | -38 124 |

*) Laskelmissa on eliminoitu kaupungin yksiköiden väliset sisäiset siirrot. Laskelmat sisältävät ainoastaan ulkoiset erät.

*) Vuoden 2015 alusta yhtiöityivät Oulun Energia, Oulun Jätehuolto ja ympäristölaboratorio.

**) Vuoden 2017 alusta yhtiöityy Oulun Työterveys ja Oulun Konttorin toimintoja siirtyy Monetra Oy:öön.

| RAHOITUSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki | TP2015 | TA 2016 | ENN 2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|----------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Vuosikate | 85 323 | 55 601 | 56 181 | 43 705 | 43 015 | 43 319 |
| Satunnaiset erät | | | 60 | | | |
| Tulorahoituksen korj.erät | -18 733 | -5 150 | -5 213 | -8 675 | -5 090 | -5 020 |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -115 528 | -143 644 | -129 700 | -152 223 | -142 115 | -86 191 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | 878 | 80 | 80 | 800 | 15 000 | 0 |
| Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot | 36 895 | 9 650 | 19 213 | 20 089 | 9 500 | 9 500 |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | -11 165 | -83 463 | -59 379 | -96 304 | -79 690 | -38 392 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | 52 374 | 3 109 | 3 255 | 4 012 | 4 410 | 4 292 |
| Antolainasaam. lisäykset | -13 220 | -500 | -500 | -500 | -500 | -500 |
| Antolainasaam. väh. | 65 594 | 3 609 | 3 755 | 4 512 | 4 910 | 4 792 |
| Lainakannan muutokset | 14 509 | 80 355 | 51 159 | 90 792 | 75 280 | 34 099 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys | 100 000 | 112 971 | 82 735 | 171 767 | 113 836 | 75 305 |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys | -86 269 | -32 616 | -31 576 | -80 975 | -38 556 | -41 206 |
| Lyhytaik.lain.muutos | 778 | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | -24 225 | | | | | |
| Vaikutus maksuvalmiuteen | 31 492 | 0 | -4 965 | -1 500 | 0 | 0 |

Taulukko 1. Vuodet 2013 - 2019 tunnusluvuin tarkasteltuina

| Oulun kaupunki tunnusluvut | TP2013 | TP2014 | TP2015 | ENN2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|--------------------------------------|--------|--------|---------|---------|--------------|--------------|--------------|
| Asukasmäärä vuoden lopussa | 193832 | 196194 | 198583 | 200596 | 202749 | 204902 | 207055 |
| Tulovero-% | 19,25 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 |
| Tuloslaskelman tunnusluvut | | | | | | | |
| Toimintatulot/Toimintamenot % | 33,6 % | 32,3 % | 21,5% | 19,5 % | 20,1 % | 19,1 % | 18,8 % |
| Toimintakate €/asukas | -4 366 | -4 429 | -4 681 | -4 818 | -4 804 | -4 846 | -4 909 |
| Vuosikate/Poistot % | 62,5 % | 74,9 % | 107,2 % | 71,0 % | 54,7 % | 52,3 % | 50,8 % |
| Vuosikate €/asukas | 415 | 383 | 430 | 280 | 216 | 210 | 209 |
| Rahoituslaskelman tunnusluvut | | | | | | | |
| Investointien tulo-rahoitus, % | 36 % | 41 % | 74 % | 43 % | 29 % | 34 % | 50 % |
| Lainanhoitokate | 2,2 | 2,2 | 1,0 | 1,6 | 0,6 | 1,1 | 1,0 |
| Lainat €/asukas | 2 858 | 3 266 | 3 300 | 3 522 | 3 932 | 4 258 | 4 379 |
| Suhteellinen velkaantuneisuus % | 58*) | 62*) | 69 | 57**) | 63 | 69 | 70 |

Toimintatulot prosenttia toimintamenoista = $100 * \text{Toimintatulot} / (\text{Toimintamenot} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno}$

Nettoinvestoinnit = Bruttoinvestoinnit – rahoitusosuudet investointimenoihin

Investointien tulo-rahoitus-% = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Nettoinvestoinnit}$

*) Suhteellinen velkaantuneisuus = $(\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

***) Vuodesta 2016 alkaen: Suhteellinen velkaantuneisuus = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

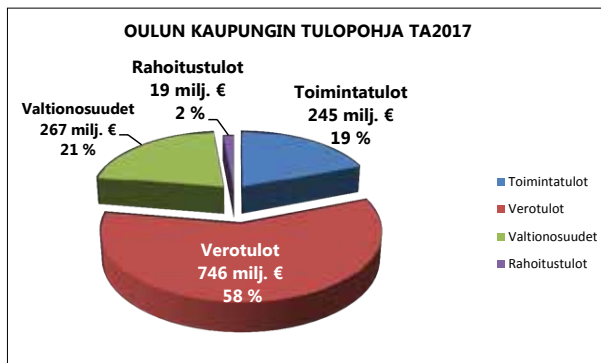
Lainanhoitokate mittaa kunnan tulo-rahoituksen riittävyyttä lainojen korkojen ja lyhennysten maksuun:

Lainanhoitokate < 1 lainanhoitokyky heikko

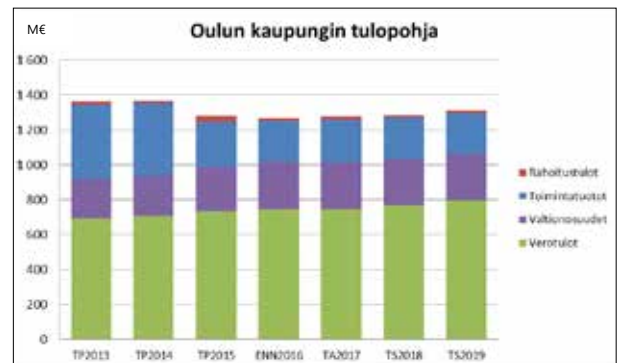
Lainanhoitokate 1-2 lainanhoitokyky tyydyttävä

Lainanhoitokate > 2 lainanhoitokyky hyvä

Tunnusluvuin tarkasteltuna Oulun kaupungin taloudellinen tilanne huononee suunnittelukaudella. Lainanhoitokyky pysyy kuitenkin keskimäärin tyydyttävällä tasolla. Lainasaldo jatkaa kasvua.



Kuva 10. Oulun kaupungin tulopohja TA2017

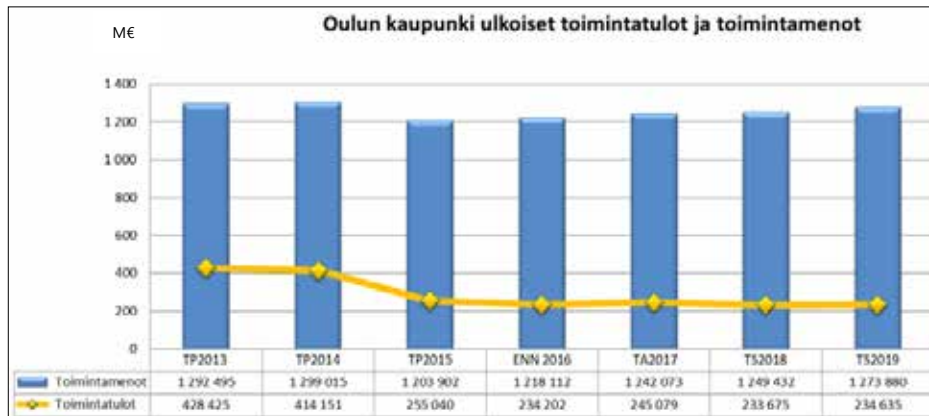


Kuva 11. Oulun kaupungin tulopohjan jakautuminen

Oulun kaupungin tulopohja sisältää ainoastaan ulkoiset tulot. Kaupungin tulopohja on muuttunut, toimintatulojen osuus koko tulopohjasta on vähentynyt liikelaitosten yhtiöittämistä vuoksi.

Vuonna 2016 arvioidaan, että Oulun Energia Oy:ltä saadaan korkotuottoja n. 7,4 milj. euroa. Talousarvio 2016 on

sisältänyt osinkotuottoja Oulun Energialta, niitä ei saada, vaan Oulun Energia Oy maksaa pääoman palautusta n. 9,4 milj. euroa (ei tulokseen vaikuttava, rahoitusta parantava erä). Oulun Energia Oy:ltä saatavat korkotuotot ja osinkotuotot ovat vuonna 2017 arviolta n. 11,3 milj. euroa, 2018 n. 10,9 milj. euroa ja 2019 n. 10,6 milj. euroa.



Kuva 12. Oulun kaupunki ulkoisten toimintatulojen ja -menojen kehittyminen

Vuonna 2014 yhtiöityivät liikelaitokset Oulun Satama ja Nallikari. Vuoden 2015 alusta yhtiöityivät liikelaitokset Oulun Energia ja Oulun Jätehuolto sekä ympäristölaboratorio. Oulun Konttorin tulkkipalvelut siirtyivät Monetra Oy:öön vuonna 2015. Vuoden 2015 ulkoisten toimintatuottojen laskussa näkyy erityisesti liikelaitos Oulun Energian yhtiöityminen. Liikelaitos Oulun Työterveys yhtiöityy vuoden 2017 alusta ja Oulun Konttorin toimintoja siirtyy Monetra Oy:öön.

Oulun kaupunki on saanut vuosina 2014 - 2015 yhdistymisavustusta n. 1,8 milj. euroa vuosi. Vuonna 2016 yhdistymisavustuksia ei saada. Valtionosuuksien menetysten kompensatiiona on saatu viitenä vuotena 6,6 milj. euroa/vuosi (muut toimintatulot), kompensatiota ei saada enää vuonna 2018.

Kotikuntakorvaukset nettona ovat vuonna 2017 arviolta noin -11 milj. euroa (v. 2016 netto -10,1M€). Kotikuntakorvaukset

eivät ole valtionosuutta, vaan ne käsitellään toimintamenoina ja -tuloina.

Tilinpäätöksessä 2015 toimintatuotoissa on erityiseränä Partnera Oy:n maksama pääoman palautus 7,1 milj. euroa ja autopaikkavelvoitemaksut n. 3,1 milj. euroa. Vuoden 2017 maksutuotot sisältävät Pateniemen rannan sopimuskorvaukset yht. noin 3,6 milj. euroa.

Kilpailukyky sopimukseen sisältyvät lomarahojen leikkaukset ja työnantajamaksujen alennukset sisältyvät kaupungin laskelmiin toimintamenoja alentavana; vuosi 2016 n 5,1 milj. euroa, vuosi 2017 n. 12,9 milj. euroa, vuosi 2018 n. 14,1 milj. euroa ja vuosi 2019 n. 12,4 milj. euroa.

Perustoimeentulotuen siirto Kelalle alentaa toimintatuloja n. 7,5 milj. euroa, vastaavasti toimintamenot alenevat n. 14,9 milj. euroa.



Kuva 13. Oulun kaupunki rahoitustulojen ja -menojen kehittyminen

Tilinpäätöksessä 2015 oli erityiseriä rahoitustuotoissa, jotka paransivat kaupungin vuosikatetta oleellisesti. Partnera Oy:ltä saatiin osinkotuloja n. 21,5 milj. euroa.

Oulun Energia Oy:ltä saatavat korkotuotot ja osinkotuotot ovat vuonna 2017 arviolta n. 11,3 milj. euroa, 2018 n. 10,9 milj. euroa ja 2019 n. 10,6 milj. euroa.

Vuosikate



Kuva 14. Vuosikatteen kehitys ja vuosikate laskettuna asukasta kohti



Kuva 15. Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen kehitys

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate

on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen eikä ns. korjausvelkaa kerry, tulo-rahoitus on riittävä. Oulun kaupungin vuosikate/poistot % on 54,7 % (tilinpäätöksessä 2015 107,2 %; sisältää erityisiä eriä, jotka nostavat vuosikatetta). Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Nettoinvestoinneilla tässä tarkastelussa tarkoitetaan Oulun kaupungin bruttoinvestointeja, joista vähennetään saadut rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot. Nettoinvestoinnit sisältävät vuonna 2017 tuotannollisia investointeja Oulun Veden osalta n. 28,8 milj. euroa ja suunnitteluvuosina 2018-2019 yhteensä n. 33 milj. euroa; yhteensä n. 62 milj. euroa. Lööki monitoimikeittiön investoinnit ovat vuonna 2016 n. 3,4 milj. euroa, 2017 n. 7,2 milj. euroa ja vuosina 2018-2019 n. 500 tuhatta euroa vuosittain. Käyttöomaisuuden luovutusarvo perustettavaan yhtiöön on arviolta n. 10 milj. euroa. Kaupungin pääomasijoitus on n. 1,4 milj. euroa. Vuosi 2017 sisältää myös VT4 investoinnit n. 16 milj. euroa. Syväväylään on vuodelle 2018 varattu nettona n. 15 milj. euroa. Ilman edellä lueteltuja eriä kaupungin nettoinvestoinnit ovat vuonna 2017 n. 90 milj. euroa.

Oulun kaupungin tulo-rahoitus ei ole riittävä. Vuosikate alittaa poistot koko suunnittelukauden (poistotaso on noin 80 milj. euroa/vuosi). Investointitaso on korkea ja kaupunki joutuu ottamaan lainaa investointien rahoittamiseksi.

2.6.1. Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot

Valtakunnallinen tarkastelu

Hallitus linjasi kevennykset ansiotulo-verotukseen n. 515 miljoonalla eurolla kilpailukyky-sopimukseen liittyen. Veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta myös muut sopimuksessa sovitut asiat vaikuttavat kuntien verotuloihin alentavasti.

Kilpailukyky-sopimuksessa on sovittu erinäisistä palkansaajien maksuihin liittyvistä muutoksista vuosina 2017-2020. Maksujen muutokset vaikuttavat kunnallisverotuloja alentavasti. Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksujen ja työeläkemaksun korotuksien arvioidaan vuonna 2017 vähentävän kunnallisveron tuottoa yhteensä n. 120 milj. eurolla. Päivärahamaksun korotuksen arvioidaan vähentävän kunnallisveron tuottoa lähes 160 milj. eurolla. Sairaanhoidon maksun alentaminen siirtää verosta tehtäviä vähennyksiä nykyistä enemmän tehtäväksi

kunnallisverosta vähentäen kunnallisveron tuottoa lähes 50 miljoonalla eurolla vuonna 2017. Maksujen muutoksista johtuen kunnallisverojen arvioidaan siten jäävän vuonna 2017 noin 330 miljoonaa euroa pienemmiksi.

Samassa yhteydessä alennetaan yritysten maksamia maksuja, joka vähentää yritysten kustannuksia. Tämän oletetaan lisäävän vastaavasti yritysten verotettavaa tuloa ja siten myös kuntien saamaa yhteisöveron tuottoa. Yhteisöverotuloja lisäävä vaikutus vuoden 2017 osalta on noin 60 milj. euroa.

Kunnallisveron tuottoa alentaa myös aiempaa matalampi arvio palkkasumman kasvusta, joka on seurausta kilpailukyky-sopimukseen liittyvistä toimenpiteistä eli palkkojen nollakorotuksista, julkisen sektorin lomarahojen

leikkauksista sekä työajan vastikkeettomasta pidentämisestä. Näiden toimenpiteiden on arvioitu vähentävän kunnallisveron tuottoa vuonna 2017 vajaalla 130 miljoonalla eurolla.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi hallitus on linjannut tekevänsä kilpailukykyopimuksen syntymisen seurauksena veronkevennyksiä kompensoimaan veronmaksajille maksujen korotuksista aiheutuvia menetyksiä. Palkansaajien osalta suurin osa kevennyksestä toteutetaan korottamalla työtulo- ja tulonhankkimisvähennystä. Eläkeläisten osalta veronkevennys toteutetaan eläketulovähennysten kautta. Näiden veronkevennysten on arvioitu vähentävän kunnallisveron tuottoa noin 270 milj. eurolla vuonna 2017. Tältä osin veromenetykset on esitetty kompensoitavaksi valtionosuusjärjestelmässä. Tämän lisäksi ennusteessa sekä valtionosuuksien kompensoitilaskelmassa on huomioitu ns. ansiotuloverotuksen indeksitarkistuksen vaikutus kunnallisveroon, yrittäjävähennyksen voimaantulo, asuntolainan korkovähennyksen leikkaaminen sekä kotitalousvähennyksen korotus. Uuden

kompensoation yhteismäärä on tämän hetken tietojen valossa vuonna 2017 vajaa 390 miljoonaa euroa.

Oulun kaupunki

Verotuloissa on edellä mainittujen budjettiin ja kilpailukykyopimukseen liittyvien muutosten lisäksi huomioitu Valtiovarainministeriön uusimmat ennusteet verotulojen kehityksestä, Verohallinnon uusimmat ennakkotiedot verovuoden 2015 verotuksesta sekä verojen tilitykset elokuun loppuun mennessä. Arviot veroperustemuutosten vaikutuksista kuntien verotuloihin tarkentuvat syksyn edetessä.

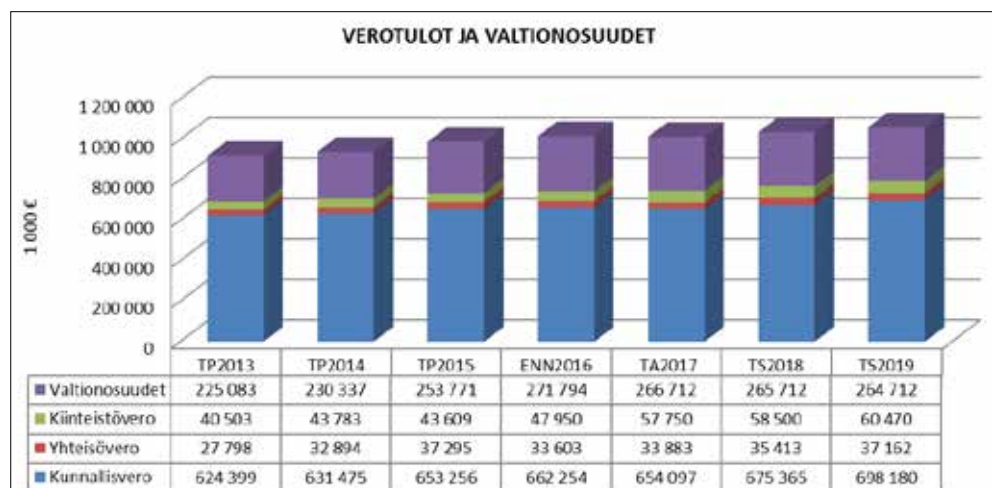
Oulun kaupungissa on tapahtunut elinkeinoelämän rakennemuutos, jolla on ollut vaikutusta ansiovero- ja yhteisöverotuloihin. Kaupungin verotuloissa tapahtuneet menetykset kompensoituvat osittain verotulotasauksen kautta. Verotulotasauksena kaupunki saa vuonna 2017 n. 33,6 milj. euroa (vuonna 2016 n. 31,5 milj. euroa).

Oulun kaupungin talousarvio 2017 sisältää laskelmat alla olevien veroprosenttien mukaan:

| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | TA2017 |
|-------------------------------|-------|-------|-------|-------|--------------|
| Tuloveroprosentti | 19,25 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 |
| Kiinteistöveroprosentit: | | | | | |
| • vakituinen asuinrakennus | 0,40 | 0,40 | 0,40 | 0,40 | 0,50 |
| • muu asuinrakennus | 0,90 | 0,90 | 0,90 | 0,90 | 0,93 |
| • yleinen kiinteistövero | 0,95 | 0,95 | 0,95 | 0,95 | 1,15 |
| • voimalaitos | 2,85 | 2,85 | 2,85 | 3,10 | 3,10 |
| • yleishyödyllinen yhteisö | 0,16 | 0,16 | 0,16 | 0,16 | 0,16 |
| • rakentamaton rakennuspaikka | - | - | - | - | - |

Vuoden 2016 osalta on käytetty kiinteistöverotuksen lopullisia tietoja, jotka on julkaistu Verohallinnon tilastopalvelussa. Vuonna 2017 kiinteistöverot nousevat vakituisen asuinrakennuksen osalta 0,50 prosenttiin. Yleinen kiinteistövero ja maapohja nousevat 1,15 prosenttiin. Muun asuinrakennuksen kiinteistövero nousee 0,93 prosenttiin. Muut kiinteistöverot pysyvät vuoden 2016 tasossa. Vuoden 2017 kiinteistöverojen korotuksen vaikutus on arviolta noin 10 milj. euroa.

Kiinteistövero korottuu vuosittain verotusarvojen nostosta ja ikäalennusten muutoksesta johtuen. Hallituksen linjaus on, että kiinteistöveron painoarvoa kasvatetaan kuntien tulolähteenä. Arvostamisperusteiden kehittämisessä lähtökohtana on, että kiinteistövero olisi myös jatkossa kuntien vakaa tulolähde.



Kuva 16.
Verotulot ja valtionosuudet jakautuminen

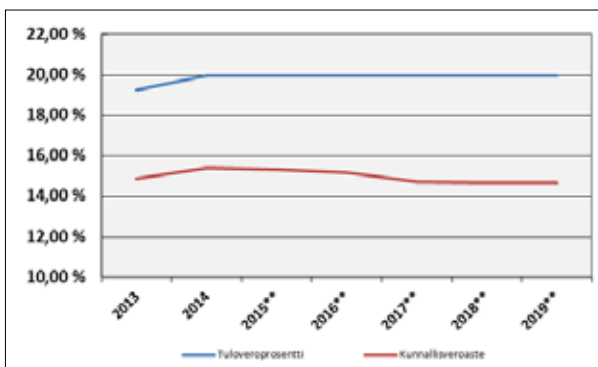
Taulukko 2. Verotulojen ja valtionosuuksien kehittyminen

| TILIVUOSI | TP2013 | TP2014 | TP2015 | TA2016 | ENN2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Kunnallisvero | 624 399 | 631 475 | 653 256 | 667 206 | 662 254 | 654 097 | 675 365 | 698 180 |
| <i>Muutos %</i> | 7,7 | 1,1 | 3,4 | 1,9 | 1,4 | -1,2 | 3,3 | 3,4 |
| Vero-% | 19,25 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 | 20,00 |
| Yhteisövero | 27 798 | 32 894 | 37 295 | 29 804 | 33 603 | 33 883 | 35 413 | 37 162 |
| <i>Muutos %</i> | 2,9 | 18,3 | 13,4 | 15,4 | -9,9 | 0,8 | 4,5 | 4,9 |
| Kiinteistövero | 40 503 | 43 783 | 43 609 | 46 797 | 47 950 | 57 750 | 58 500 | 60 470 |
| <i>Muutos %</i> | 22,8 | 8,1 | -0,4 | 4,4 | 10,0 | 20,4 | 1,3 | 3,4 |
| VEROTULOT YHTEENSÄ | 692 700 | 708 152 | 734 160 | 743 807 | 743 807 | 745 730 | 769 278 | 795 812 |
| <i>Muutos %</i> | 8,3 | 2,2 | 3,7 | 1,2 | 1,3 | 0,3 | 3,2 | 3,4 |

| TILIVUOSI | TP2013 | TP2014 | TP2015 | TA2016 | ENN2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|---|----------------|----------------|----------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Valtionosuudet | 225 083 | 230 337 | 253 771 | 268 794 | 271 794 | 266 712 | 265 712 | 264 712 |
| % | 3,5 | 2,3 | 10,2 | 6,2 | 7,1 | -1,9 | -0,4 | -0,4 |
| VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET YHT. | 917 783 | 938 489 | 987 931 | 1 012 601 | 1 015 601 | 1 012 442 | 1 034 990 | 1 060 524 |
| % | 3,5 | 2,3 | 5,3 | 2,5 | 2,8 | -0,3 | 2,2 | 2,5 |

Taulukko 3. Oulu efektiivinen kunnallisveroaste

| Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste Oulu 1 000€ | | | | | | | |
|--|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Verovuosi | 2013 | 2014 | 2015** | 2016** | 2017** | 2018** | 2019** |
| Ansiotulot | 4 070 430 | 4 186 914 | 4 271 866 | 4 391 105 | 4 491 234 | 4 620 094 | 4 770 502 |
| <i>Tuloveroprosentti</i> | 19,25 % | 20,00 % | 20,00 % | 20,00 % | 20,00 % | 20,00 % | 20,00 % |
| <i>Kunnallisveroaste</i> | 14,86 % | 15,40 % | 15,33 % | 15,18 % | 14,71 % | 14,68 % | 14,66 % |

**Kuva 17.** Oulu tuloveroprosentin ja efektiivisen kunnallisveroasteen kehittyminen

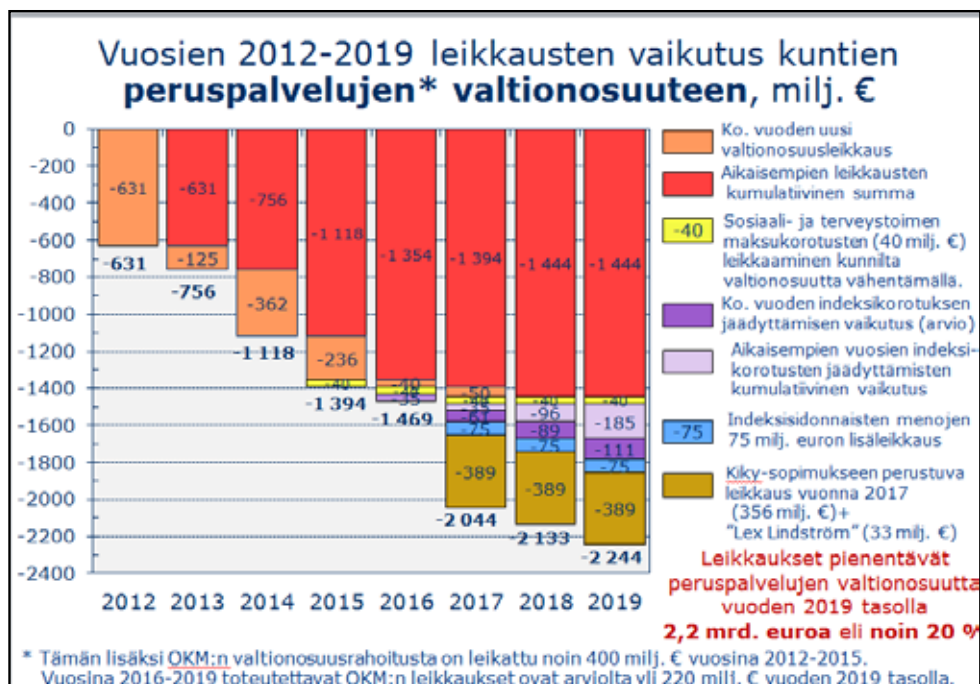
Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistui vuoden 2015 alusta. Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määräytymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset ja kustannustason muutoksesta johtuvat hintojen muutokset (indeksikorotus). Valtionosuuksien indeksikorotuksia ei tehdä vuonna 2016; vuonna 2017 indeksikorotus on -0,7%.

Valtionosuuksien kustannustenjaon tarkistus tehdään joka neljäs vuosi, vuonna 2016 tehdään kustannustenjaon tarkistus vuoden 2013 kustannuksista. Kustannustenjaon tarkistus on n. 34 milj. euroa, Oulun osuus n. 1,2 milj. euroa. Veroperustemuutokset on luvattu kompensoida kuntatalouteen täysimääräisesti, vuonna 2016 yhtenä suurempana eränä on työeläkevähennyksen kompensointi, joka Oululle on n. 7,5 milj. euroa.



Kuva 18. Leikkausten vaikutus peruspalvelujen valtionosuuteen

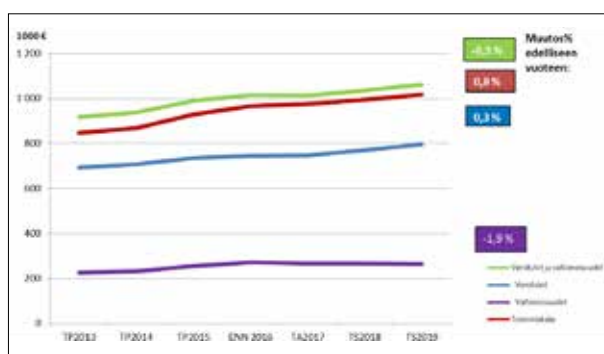
Vuonna 2015 valtionosuuksissa leikattiin sosiaali- ja terveystoimen maksukorotusten vaikutus n. 40 milj. euroa, Oulun valtionosuudet pienenevät tämän vuoksi n. 1,4 milj. euroa.

Suurimmat vaikuttavat erät vuoden 2017 valtionosuuksiin ovat kilpailukyky sopimus -65,22€/asukas (Oulu n. -12,9 milj. euroa) ja eläketuki uudistuksen rahoitus ("Lex Lindström") -6,05€/asukas (Oulu n. -1,2 milj. euroa). Edellisen hallituksen päättämät leikkaukset toteutetaan: 50 milj. euroa vuonna 2017 ja lisäksi hallituksen kehysriihen lisäleikkaus 75 milj. euroa. Nämä leikkaukset tekevät yhteensä n. -125 milj. euroa eli -22,86 €/asukas (Oulu n. -4,5 milj. euroa). Erät yhteensä vaikuttavat Oulun valtionosuuksiin alentavasti n. -18,7 milj. euroa.

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset koskevat myös ope- tus- ja kulttuuriministeriön rahoitusta, joissa leikkaus on koko maan tasolla noin -16 milj. euroa, Oulun osuus n. -0,6 milj. euroa.

Valtionosuuksista on vähennetty myös kuntien maksu- osuus perustoimeentulotuen siirtyessä Kelalle vuoden 2017 alusta. Oulun kaupungin osalta vaikutus on valtion- osuuksia vähentävä n. 7,5 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuk- sista on vähennetty perustoimeentulotuen siirrosta aiheu- tuva kuntien hallintomenojen säästö n. 31 milj. euroa, joka Oulun osalta tarkoittaa n. -1,1 milj. euroa.

2.6.2. Toimintakateen (nettomenojen) kehitys



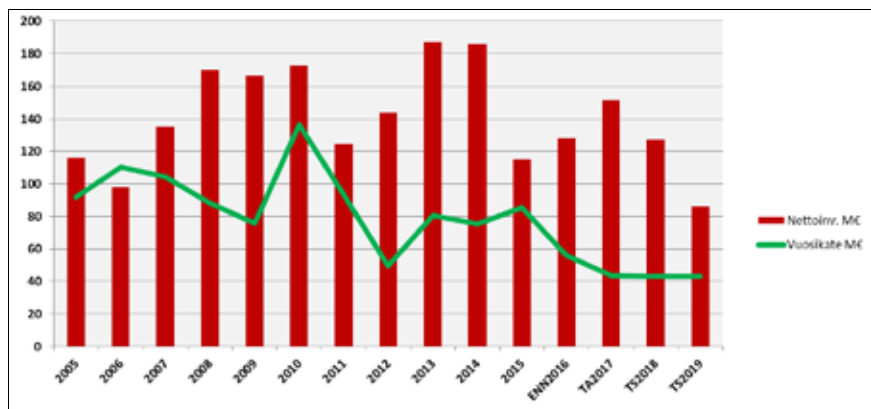
Kuva 19. Verorahoituksen ja nettomenojen kehitys

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, jo- ka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakatteella osoitetaan paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi myynti- ja maksutuotoilla. Loput toi- mintakuluista katetaan käytännössä verotuloilla ja valti- onosuuksilla. Vuonna 2017 verotulojen ja valtionosuuksien eli verorahoituksen kasvu on arvioitu mukaan miinusmerk- kinen noin -0,3 prosenttia. Nettomenojen kasvu vuonna 2017 on arviolta noin 0,8 prosenttia. Nettomenoja alentaa erityisesti Kilpailukyky sopimus ja perustoimeentulotuen siirto Kelalle. Kun Kilpailukyky sopimus ja perustoimeen- tulotuen siirto Kelalle otetaan huomioon ja vuodet 2016 ja 2017 tältä osin saadaan vertailukelpoisiksi, niin nettome- nojen kasvu on noin 1,8 %.

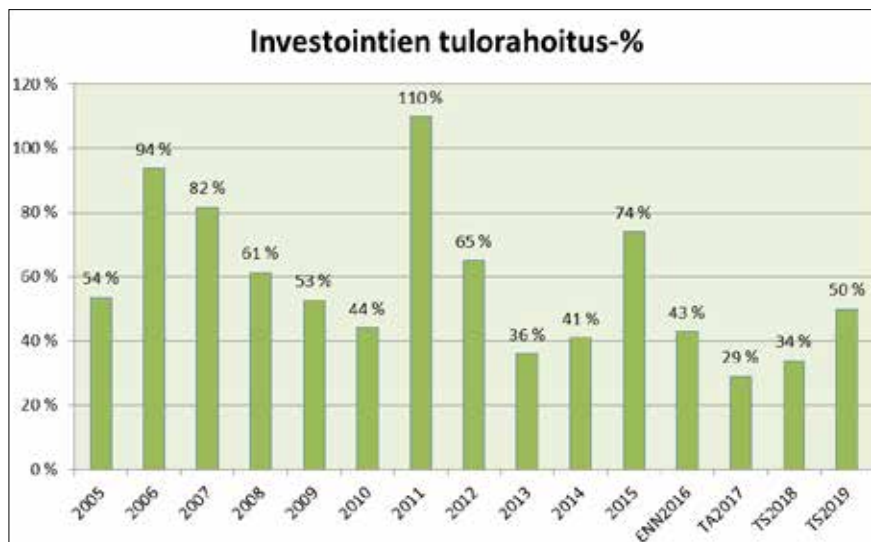
Peruskunnan toimintakateen alijäämän kasvu (nettome-
nojen kasvu) vuoden 2016 ennusteessa arvioidaan olevan
noin 2,5 % (TP2015 3,1 %); arvio vuodelle 2017 on 0,7 %. Kun
otetaan huomioon Kilpailukykysojimus ja vuonna 2017 ta-
pahtuva perustoimeentulotuen siirto Kelalle, on nettome-
nojen kasvu n. 2 %.

Väestön kasvun mukaiset kasvuprosenttiarvot ovat vuo-
delle 2016 1,0 % ja vuodelle 2017 1,1 %. Jos arvioidut ylityk-
set vuonna 2016 toteutuvat vielä ennustettuakin suurem-
pina, tarkoittaa tämä sitä, että peruskunnan osalta liikku-
mavara supistuu entisestään.

2.6.3. Investoinnit



Kuva 20. Vuosikate ja nettoinvestoinnit, vuodet 2005-2012 yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä (Nettoinvestoinnit = bruttoinvestoinnit – rahoitusosuudet)



Kuva 21. Investointien tulorahoituksen kehittyminen, vuodet 2005-2012 yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä

Kasvavana kaupunkina Oulun tarve investoida on korkea. Tiukassa taloustilanteessa haasteena on löytää olemassa olevan palveluverkon mahdollisuudet. Tulorahoitus ei ole riittävä. Vuosikateen alhainen taso asettaa paineen lisälainanotolle.

Oulun kaupungin investoinnit

| | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|--|----------------|----------------|---------------|
| Peruskunta: | | | |
| Osakkeet ja osuudet | 3 400 | 2 000 | 2 000 |
| Irtain käyttöomaisuus | 5 296 | 3 801 | 3 121 |
| Maanhankinta | 6 000 | 6 000 | 6 000 |
| Kiinteät rakenteet ja laitteet | 32 227 | 34 950 | 29 050 |
| Syväväylä | | 30 000 | |
| VT4 | 16 000 | | |
| PERUSKUNTA YHTEENSÄ | 62 923 | 76 751 | 40 171 |
| Kehittämisrahasto ja liikelaitokset: | | | |
| Kehittämisrahasto | 1 914 | 750 | 500 |
| Tilakeskuksen rakennusinvestoinnit | 46 407 | 44 224 | 24 990 |
| Lööki-monitoimikeittiön rakennusinvestointi | 7 189 | | |
| Muut sisäiset liikelaitokset | 5 000 | 3 900 | 3 900 |
| Oulun Vesi liikelaitos (ulkoinen liikelaitos) | 28 790 | 16 490 | 16 630 |
| KEHITTÄMISRAHASTO JA LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ | 89 300 | 65 364 | 46 020 |
| OULUN KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ | 152 223 | 142 115 | 86 191 |
| OULUN KAUPUNGIN INVESTOINNIT ILMAN SEURAAVIA: | | | |
| OULUN VESI, SYVÄVÄYLÄ, VT4 JA LÖÖKI | 100 244 | 95 895 | 69 561 |

Peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointien kokonaistaso:

- 2017: n. 121,5 M€
- 2018: n. 124,9 M€
- 2019: n. 69,1 M€.

Kiinteät rakenteet ja laitteet sisältää erityisen suurina vuosittaisista investointitasoa nostavina erinä valtatie 4:n peruskorjauksen 2017: 16 M€ ja Syväväylä –hankkeen investointikustannukset 2018: 30 M€. Oulun Vesi liikelaitoksen (ulkoinen liikelaitos) investoinneissa on mukana Taskilan typenpoiston tehostamiseen liittyvät investointimenot

2017: 11 M€ ja lietteenkäsittelyn saneeraus 2017: 5 M€, jotka on toteutettava lupaehtoihin pääsemiseksi.

Oulun Tilakeskuksen investointeja lukuun ottamatta liikelaitosten ja Kehittämisrahaston investointien tarkemat erittelyt löytyvät kyseisen hallintokunnan omasta talousarviokohdasta. Tilakeskus liikelaitoksen rakennusinvestoinneissa on mukana monitoimikeittiö Löökin/Leetan rakentamiskustannuksen 2017: n. 7,2 M€, joka arvioidu siirtyvän tasearvosta vuoden 2017 aikana tulevaan Oulun kaupungille ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille ruokapalveluita tuottavaan yhtiöön.

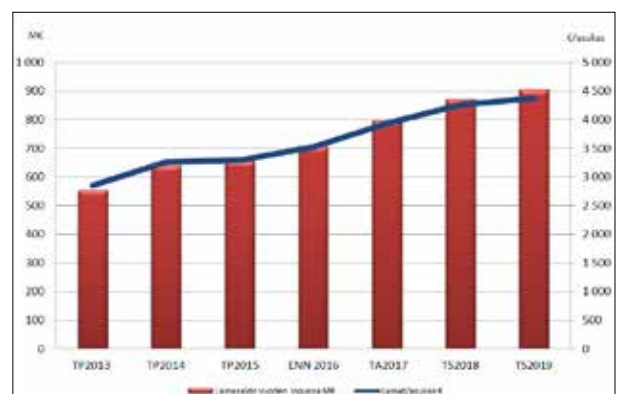
2.6.4. Lainat

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarvossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua.

Toteutunut lainasaldo tilinpäätöksessä 2015 oli 655 milj. euroa ja ennuste vuodelle 2016 on noin 706 milj. euroa. Oulun kaupungin arvioitu lainasaldo vuoden 2017 lopussa on n. 797 milj. euroa ja vuoden 2018 lopussa n. 873 milj. euroa. Summat sisältävät myös tyttärille annetut lainat.

Oulun suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden 2015 tilinpäätöksessä 69 %. Suhteellinen velkaantuneisuus = (Vieras pääoma – Saadut ennakot)/Käyttötulot). Suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku on sitä parempi, mitä

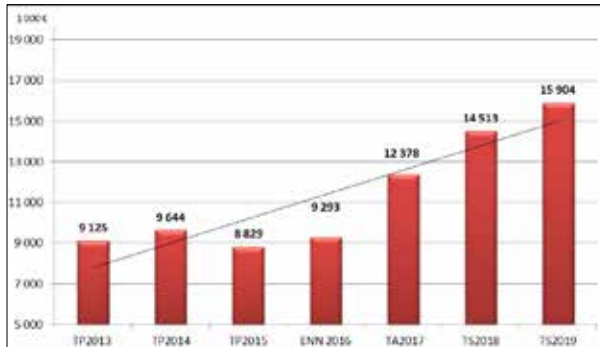
pienempi luvun arvo on ja kaupungilla on sitä paremmat mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.



Kuva 22. Lainasaldo vuoden lopussa ja lainat asukasta kohti

Oulun kaupungin tilinpäätöksessä 2015 lainat asukasta kohti olivat 3 300 euroa/asukas. Vuonna 2015 asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli vastaavasti 2 793 euroa/asukas. Vuoden 2016 ennusteessa lainat asukasta kohti ovat 3 522 euroa/asukas ja talousarviossa 2017 3 932 euroa/asukas.

Vuoden 2015 tilinpäätöksessä korkomenot olivat noin 8,8 milj. euroa. Korkomenojen ennuste vuodelle 2016 on noin 9,3 milj. euroa. Nykyisen alhaisen korkotason vuoksi lainan korot ovat hallinnassa. Jos korot nousevat uhkana on, että korkomenot kasvavat ja rahoituksen kustannukset vievät liikkumavaraa muulta toiminnalta.



Kuva 23. Lainojen korkomenot vuosittain

2.6.5. Peruskunnan ja liikelaitosten merkitys kaupungin taloudessa

| TULOSLASKELMA 1000€ | Peruskunta ja rahastot | Liikelaitos Tilakeskus | Muut sisäiset liikelaitokset | Oulun Vesi | Liikelaitokset yhteensä | Kaupunki sis. sisäiset erät |
|---------------------------------|------------------------|------------------------|------------------------------|---------------|-------------------------|-----------------------------|
| TA2017 | | | | | | |
| Toimintatulot | 179 365 | 114 860 | 158 684 | 37 267 | 310 811 | 490 176 |
| Valmistus om. käyttöön | | 7 940 | 0 | 3 611 | 11 551 | 11 551 |
| Toimintamenot | -1 227 495 | -76 438 | -151 475 | -20 413 | -248 326 | -1 475 821 |
| Toimintakate | -1 048 130 | 46 362 | 7 209 | 20 465 | 74 036 | -974 094 |
| Verotulot | 745 730 | 0 | 0 | 0 | 0 | 745 730 |
| Valtionosuudet | 266 712 | 0 | 0 | 0 | 0 | 266 712 |
| Rahoitustulot ja -menot | | | | | | 5 357 |
| Korkotulot | 11 155 | 0 | 0 | 18 | 18 | 11 173 |
| Muut rahoitustulot | 25 421 | 0 | 0 | 0 | 0 | 25 421 |
| Korkomenot | -12 396 | -967 | -30 | -382 | -1 378 | -13 774 |
| Muut rahoitusmenot | -1 620 | -9 886 | -398 | -5 559 | -15 843 | -17 463 |
| Vuosikate | -13 128 | 35 509 | 6 781 | 14 543 | 56 833 | 43 705 |
| Poistot | | | | | | |
| Suunnitelmapoistot | -31 509 | -32 327 | -6 333 | -9 800 | -48 460 | -79 969 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Satunnaiset tulot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset menot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Tilikauden tulos | -44 637 | 3 182 | 448 | 4 743 | 8 373 | -36 264 |
| Poistoeron muutos | 0 | 3 070 | 0 | -7 314 | -4 244 | -4 244 |
| Vapaaehtoisten varausten muutos | 0 | 0 | 0 | 7 500 | 7 500 | 7 500 |
| Rahastojen muutos | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Yli-/alijäämä | -44 637 | 6 252 | 448 | 4 929 | 11 629 | -33 008 |

| RAHOITUSLASKELMA, 1000€ | | | | | | |
|---|---------------------------|---------------------------|------------------------------------|----------------|----------------------------|-----------------------------------|
| TA2017 | Peruskunta ja rahastot | Liikelaitos Tilakeskus | Muut sisäiset liikelaitokset | Oulun Vesi | Liikelaitokset yhteensä | Kaupunki sis. sisäiset erät |
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Vuosikate | -13 128 | 35 509 | 6 781 | 14 543 | 56 833 | 43 705 |
| Satunnaiset erät | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Tulorahoituksen korj.erät | -8 500 | 0 | -175 | 0 | -175 | -8 675 |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -64 837 | -53 596 | -5 000 | -28 790 | -87 386 | -152 223 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | 0 | 0 | 800 | 0 | 800 | 800 |
| Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot | 9 500 | 10 589 | 0 | 0 | 10 589 | 20 089 |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | -76 965 | -7 498 | 2 406 | -14 247 | -19 339 | -96 304 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | -12 902 | 7 215 | -556 | 10 255 | 16 914 | 4 012 |
| Antolainasaam. lisäykset | -26 864 | 13 364 | 0 | 13 000 | 26 364 | -500 |
| Antolainasaam. väh. | 13 962 | -6 149 | -556 | -2 745 | -9 450 | 4 512 |
| Lainakannan muutokset | 90 792 | 0 | 0 | 0 | 0 | 90 792 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys | 171 767 | 0 | 0 | 0 | 0 | 171 767 |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys | -80 975 | 0 | 0 | 0 | 0 | -80 975 |
| Lyhytaik.lain.muutos | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Oman pääoman muutokset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Vaikutus maksuvalmiuteen | 925 | -283 | 1 850 | -3 992 | -2 425 | -1 500 |

II. STRATEGIAOSA

3. Kaupunkistrategia Oulu 2020

Oulun strateginen ohjausjärjestelmä perustuu yhteen kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkistrategia Oulu 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.8.2013 § 108.

Kaupunkistrategia on Oulun kaupunkiyhteisön strategia ja siten se ei ole ainoastaan kaupunkiorganisaation strategia.

Kunta organisaationa ei kykene yksin toteuttamaan strategisia tavoitteita. Strategian toteutumisen tekijät

- Kuntalaiset aktiivisina toimijoina
- Yritykset, järjestöt ja yhteisöt toiminnan ja palveluiden tuottajina
- Kaupunki toiminnan ja palveluiden järjestäjänä sekä tuottajana

Tavoitetila (visio) Oulu vuonna 2020:

Rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen pääkaupunki

Strategiset painopistevalinnat:

Kilpailukykyisen kaupunkiseudun elinkeinotoiminta työllistää

Aukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestävä elämäntapaa

Tasapainoinen talous turvaa laadukkaat palvelut

Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä

Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä

Aruoperusta:

Rohkeus Reiluus Vastuullisuus

Mitä arvot merkitsevät meille?

Rohkeus: *Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita ja suhtaudumme riskinottohaluun myönteisesti ja hyväksymme mahdollisen epäonnistumisen.*

Reiluus: *Toimimme avoimesti ja otamme toiset huomioon sekä arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta meiningistä.*

Vastuullisuus: *Kannamme vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista. Huolehdimme kestävästä elämäntavasta ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.*

3.1. Strategiset linjaukset, indikaattorit ja tavoitteet

Taulukko 4. Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|--|---|---|---------------------|---------------------|
| Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä | Työpaikkamäärän nettokasvu | 2010: 83 581 2011: 85 259 2012: 84 620 | 95 000 | 105 000 |
| | Työttömyysaste (ELY) | 2012: 13,1 % 2013: 15,2 % 2014: 16,2 % 2015: 17,2 % | 15 % | 9 % |
| Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat | Kokonaisvienti (€) Oulun seutu | arvio 2012:n.3,1 mrd€ 2013:n.3,2 mrd€ 2014:n.3,2 mrd€ | 3,6 mrd. € | 4,1 mrd. € |
| | Yritysten määrä kasvaa (toimipaikat) | 1.1.2013: 9 227 1.1.2014: 9 331 | 10 500 | 11 700 |
| | Pääomasijoitukset Ouluun | 2012: n. 24,5 milj.€ 2013: n. 40 milj. € v. 2014 n. 40 milj. € | 50 milj. € | 80 milj. € |
| Oulun näkyvyys ja aloitteellisuus valituissa kansainvälisissä verkostoissa ja arktisen alueen logistisena keskuksen vahvistuu | Strategiasta johdettujen kansainvälisyystavoitteiden toteutuminen | Tavoitteet ja toiminnan painopisteet määritetty. | | |
| | Kansainväliset lentoyhteydet | Lentoliikenteen kansainväliset laskeutumiset 2012: 856 2013: 868 2014: 774 2015: 594 | 1300 | 1700 |
| | Kaksoisraiteen toteutuminen | Kaksoisraiteen yleissuunnitelma on valmistunut. | | v. 2020 valmis |
| | Satamaliikenne | 2012: 3,5 milj. tonnia 2013: 3,4 milj. tonnia 2014: 3,4 milj. tonnia 2015: 3,5 milj.tonnia | 3,9 milj. tonnia | 5,5 milj. tonnia |

| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|--|--|--|--|--|
| Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu | Innovaatioallianssin indikaattorit | v. 2012: kilpailtu T&K –rahoitus *) 10 milj. € / 100 yritystä mukana v.2013 kilpailtu T&K-rahoitus *) 11,4 milj. € / 161 yritystä mukana v.2014 kilpailtu T&K-rahoitus 12,73 milj. € /yli 150 yritystä mukana v.2015 kilpailtu T&K-rahoitus n.13 milj. € /n.200 yritystä mukana | kilpailtu T&K –rahoitus: 12milj. € / 120 yritystä | kilpailtu T&K –rahoitus: 14 milj. €/ 140 yritystä |
| | T&K –menot **) Oulun seudulla | 2011: 975,9 milj.€ 2012: 898,8 milj. € v. 2013 817,5 milj. € v. 2014: 779,3 milj. € | 1,1 mrd € | 1,2 mrd € |
| Oulu on Suomen paras kaupunki opiskella | Aloituspaikkojen lkm. OSAO, OAMK, Yliopisto Korkeakoulujen hakijamäärä/ aloituspaikka | v. 2012: OAMK: 1456 OSAO: 1951 Yliopisto: 1924 Yhteensä: 5331 v. 2013: OAMK: 1304 OSAO: 1856 Yliopisto: 1829 Yhteensä: 5261 2012: 4,7 2013: 5,1 Oulun yliopiston hakijamäärä 2013: 9 963 2014: 10 534 2015: 10 171 | *** | *** |

*) Kilpailtu T&K –rahoitus: Ei paikallisesti kohdennettu T&K –rahoitus, jota jaetaan hakemusten perusteella kansallisista ja kansainvälisistä lähteistä, kuten esimerkiksi Suomen Akatemia, TEKES ja EU:n puiteohjelmat. Rakennerahoista (EAKR, ESR) saatua rahoitusta ei lasketa tähän mukaan. (Business Oulu)

**) T&K –menot: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (Tilastokeskus)

***) Ei raportointia, koska yhteishaun opiskelijavalinnat ovat uudistuneet eivätkä luvut ole enää vertailukelpoisia aiempia vuosien lukumäärien kanssa.

**Strategian toteuttamisohjelma:
BusinessOulun toimenpideohjelma ja kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma**

Taulukko 5. Kuntalaisten hyvinvointi

| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|--|--|---|---------------------|---------------------|
| Kuntalaisten hyvinvointi paranee | Ikävakiointu sairastavuusindeksi laskee (KELA) | 2012: 107,6 2013: 108,4 2014: 108,5 2015: 107,9 | 107,0 | 106,0 |
| | Terveydentilan kokeminen hyväksi (*Kouluterveyskysely ja ATH-tutkimus) | 2010: 66,8 % 2013: 69,4 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka) | 68 % | 70 % |
| Kuntalaisten oma vastuu ja yhteisöllisyys vahvistuu | Harrastus- ja yhdistystoimintaan aktiivisesti osallistuvat (ATH –tutkimus) | 2010: 29,1 % 2013: 27,9 % | 31 % | 33 % |
| | Yksinäisyyden kokeminen vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH-tutkimus) | 2010: 8,6 % 2013: 10,0 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka) | 8 % | 7 % |
| Liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuu | Harrastaa liikuntaa vapaa-ajallaan, %:a ikäryhmästä, (Kouluterveyskysely ja ATH-tutkimus) | 2010: 79,8 % 2013: 82,0 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka) | 82 % | 84 % |
| | Päihteiden käyttö vähenee: - Alkoholin käyttö vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus) | Alkoholia liikaa käyttävät 2010: 33,5 % 2013: 32,3 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka) | 32 % | 30 % |
| | - Huuhausaineiden käyttö vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus) | Huuhausaineita viim. 12 kk aikana käyttäneet/ kokeilleet 2010: 6,0 % 2013: 5,9 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka) | 5 % | 4 % |
| | Ylipainoisten osuus väestöstä vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus) | 2010: 14,6 % 2013: 16,4 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka) | 14 % | 13,5 % |

| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|--|---|--|---------------------|---------------------|
| Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti | Palvelutyytyväisyys lisääntyy (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA): Laaja asuinkuntaindeksi (yleinen palvelutyytyväisyys, asteikko 1-5) | ka 3,5 (uusi Oulu) | 3,7 | 3,9 |
| | Kuntapalvelujen sähköisen asioinnin osuus nousee 30 %:iin - vähintään 30 % kuntalaisille tarjottavista palveluista on sähköistetty - 80 % asioinnista tapahtuu sähköisen asiointikanavan kautta (niissä palveluissa, joissa käytössä sähköinen asiointikanava) Asiakkaiden rooli vahvistuu palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä ja tuottamisessa. | Digitaalisen agendan kehittämissalkku hyväksytty (KH 22.9.2014, § 384) Hallintokunta-kohtaiset ICT –kehittämisen suunnitelmat tehty tavoitteiden konkretisoimiseksi Sähköiset palvelut huomioitu osana palveluverkko-suunnitelmaa. Avoimen datan linjaukset hyväksytty KH 29.3.2016 § 106 Palvelujen järjestämishjelma hyväksytty (KH 2.2.2015, §52), linjaukset kohdassa 1.2: Kuntalais-asiakkaan omavastuun ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. | 30 % | 35 % |
| | 75 v. täyttäneistä asuu kotona tarvitsemiensa palvelujen tukemana | 2013: 91,1 2014: 91,2 2015: 91,1 | 92 % | 92 % |
| | 0-17 v. kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä laskee, hyödyntäen ennaltaehkäisevää toimintaa | 2013: 1,37 2014: 1,42 2015: 1,38 vastaavan ikäisestä väestöstä | 1 % | 1 % |

*) ATH: Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus, Kouluterveyskysely (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL)

**Strategian toteuttamishjelma:
Palvelujen järjestämishjelma**

Taulukko 6. Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|--|--|--|---|----------------------------------|
| Kaupunki kasvaa kestävästi | Väestö kasvaa 16 000 asukkaalla v. 2020 mennessä | 31.12.2012: 190 847 31.12.2013: 193 798 31.12.2014: 196 291 31.12.2015: 198 525 | 198 000 | 206 000 |
| | Tyytyväisyys ympäristön tilaan kasvaa (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA) | 63 % erittäin tai melko tyytyväisiä | 65 % | 67 % |
| | Ympäristökuormitus ja ekotehokkuus: Kasvihuonekaasupäästöt / asukas (pl teollisuus) pienenee (Kestävän energiakäytön toimintaohjelma, SEAP) | 2010: 5,7 tCO ₂ -ekv/asukas 2013: 5,07 tCO ₂ -ekv/asukas 2014: 5,07 tCO ₂ -ekv/asukas (v. 2014) | 5,5 tCO ₂ -ekv/asukas | 5,1 tCO ₂ -ekv/asukas |
| Elävä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta sekä moni-ilmeiset alueet tukevat asukaslähtöisiä asumisen muotoja ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. | Tyytyväisyys Keskustan palvelutasoon (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA) | 84 % erittäin tai melko tyytyväisiä | 87 % | 89 % |
| | Alueellinen palvelutyytyväisyys | Kysely suoritettu. tuloksia hyödynnetty palveluverkko-suunnitelman valmistelussa. | | |
| | Eheytyvä yhdyskuntarakenne: Täydennysrakentamisen osuus vuotuisesta asuntotuotannosta kasvaa, yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti | 2012: 45 % 2014: 56 % 2015: 55 % | 50 % | 55 % |
| Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn suhteellinen osuus kaikista liikkumis- muodoista kasvaa | Joukkoliikenteen matkustajamäärä/asukas kasvaa | 2012: 34 matkaa/asukas 2014: 32 matkaa/asukas | 35 | 36 |
| Kulkeutapajakauma; henkilöauton käytön osuus kaikista kulkumuodoista laskee | v. 2010: Julkinen: 5 % Henkilöauto: 56 % Pyöräily: 20 % Kävely: 17 % Muu: 2 % | Julkinen: 6 % Henkilöauto: 53 % Pyöräily: 21 % Kävely: 18 % Muu: 2 % | Julkinen: 7 % Henkilöauto: 50 % Pyöräily: 22 % Kävely: 19 % Muu: 2 % | |

**Strategian toteuttamishjelma:
Ympäristöohjelma**

Taulukko 7. Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|---|---|--|--|--|
| Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä | Vuosikate Toimintakate, kasvu % Lainakatto Investointikatto | TP 2013 / 80,4 MEUR TP 2014 / 75,2 MEUR TP 2015 / 85,3 MEUR TP 2013 / 3,6 % TP 2014 / 2,7 % TP 2015 / 1,9 % TP 2013 / 554 MEUR TP 2014 / 641 MEUR TP 2015 / 655 MEUR TP 2014 / 191 MEUR TP 2015 / 418 MEUR | 67 MEUR*) 1,7 %*) 740MEUR*) v. 2014–2016 yht. enintään 380 MEUR*) | Tavoitteet määritetään myöhemmin |
| Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista | Omistajapoliittisen ohjelman toteutumisaste | Toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin aikataulujen puitteissa. Toimenpidekohtainen tilanne raportoidaan konsernijaostolle 19.8.2015. | Asetetut tavoitteet toteutuneet | Tavoitteet määritetään myöhemmin |
| Kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä | Jätettyjen tarjousten määrä / kilpailutus kasvaa Oman tuotannon tavoiteosuudet on määritetty kaikille palvelualueille Hankinnoissa käytetään innovatiivisia hankintamenettelyjä | Raportoinnin tietojärjestelmä ei kaupunkitasolla käytettävissä. Raportoinnin kehitys aloitettu. Peruspalveluista tavoiteosuuksia määritetty TA 2015 hyväksymisen yhteydessä. Teklin ja Serviisin ja oman tuotannon osuudet määriteltiin omistajapoliittisessa ohjelmassa ja OTTn osalta syksyllä 2014. Rajattujen hankintojen suunnittelussa huomioitu innovatiiviset hankintamenettelymahdollisuudet. | Määrä kasvanut vrt. 2013 lähtötilanne 70 % tavoiteosuuksista saavutettu Hankinnoista 20 % on tehty käyttäen innovatiivisia hankintamenettelyjä | Määrä noussut 15 % avoimissa menettelyissä 90 % tavoiteosuuksista saavutettu Tavoite määritetään myöhemmin |

*) Valtuustosittelemus 3.6.2013, luvuista on poistettu yhtiöityvät liikelaitokset Oulun Satama, Nallikari, Oulun Energia ja Oulun Jätehuolto

Taulukko 8. Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

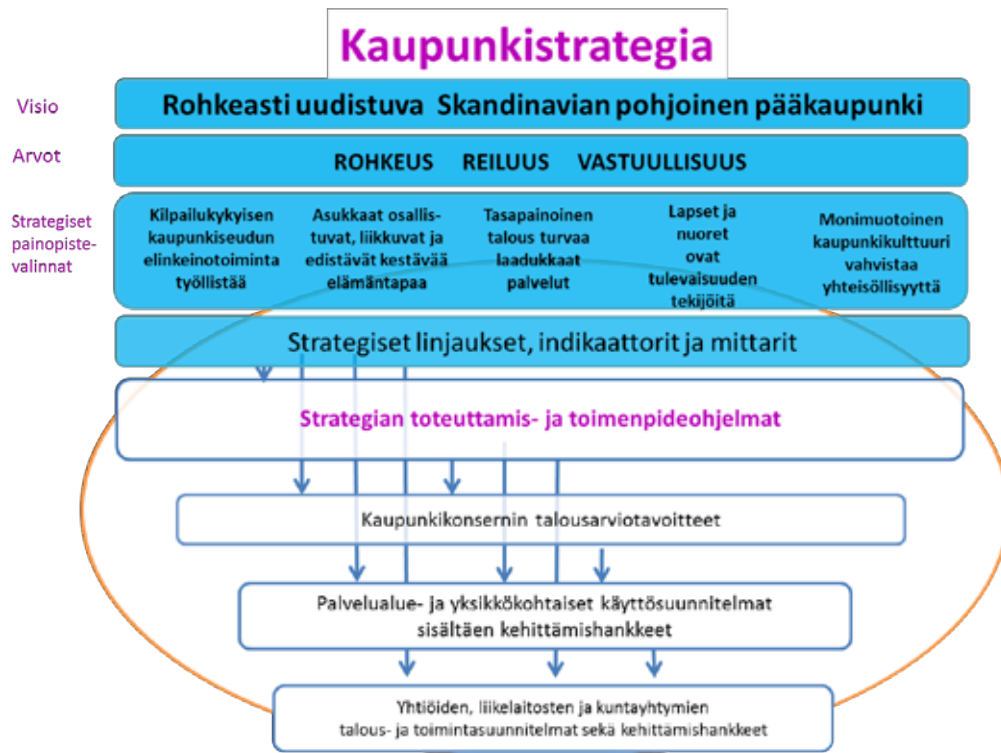
| Linjaukset | Indikaattorit | Nykytila | Tavoitetila v. 2016 | Tavoitetila v. 2020 |
|--|---|---|---|---|
| Hyvällä johtamisella mahdollistetaan tavoitteiden saavuttaminen | Kunta10-kysely*): indikaattori johtamisesta: - esimiestuki - kohtelun oikeudenmukaisuus - päätöksenteon oikeudenmukaisuus Yhteensä - Hyvä työnantajaimago | v. 2014: 3,52 3,79 3,10 10,41 73,5% | yli 10,43 yli 80 % | yli 10,45 yli 80 % |
| Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti | Koettu henkilöstön ammattitaito asiakastyytyväisyyssmittauksessa ja muilla nopeilla arvioinneilla Kehityskeskustelujen koettu hyödyllisyys, osuus kasvaa | Tavoitteet määritetään osana palvelujen järjestämishjelman toimeenpanoa, (KH 2.2.2015 §52) v. 2014 40,7 % | 43 % | 44 % |
| Henkilöstön työhyvinvointi nousee | Kunta10-kysely: indikaattori työstä, työyhteisöstä ja johtamisesta: - työpaineita paljon, työn hallintaa vähän (ennen työstressin nimellä) - työyhteisön tavoitteellisuus - yhteistyö esimiehen kanssa - sosiaalinen pääoma Yhteensä | v. 2014: 0,12 3,89 3,66 3,71 11,26 | Alle 0,01 Yli 11,28 | Alle -0,02 Yli 11,30 |
| Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse, ohjataan henkilöstöä hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön | Henkilöstön kokonaismäärä ei kasva Henkilötyövuodet ei kasva | 31.12.2013 11 882 henk. 31.12.2014: 12 015 henk. 31.12.2015: 11 553 henk. 31.12.2013 9 131 htv 31.12.2014: 8 829 henk. 31.12.2015: 8 891 htv | (valtuustososopimus) 13 196 henk. 9082,67 htv | Tavoite asetetaan myöhemmin |

*) Kunta10-kysely, Työterveyslaitoksen tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä niiden vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

**Strategian toteuttamisohjelma:
Henkilöstöohjelma**

3.2. Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat sekä kehittäminen

Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat täsmentävät strategisten linjausten toimeenpanoa. Ohjelmat tukevat myös poikkitoiminnallista toimintamallia sekä asiakaslähtöisyyden ja elämänkaarimallin kehittämistä.



Taulukko 9. Strategian toteuttamisohjelmat

| Ohjelma | Kuvaus | Hyväksytty |
|--------------------------------------|---|--------------------|
| BusinessOulun toimenpideohjelma | BusinessOulun toimintasuunnitelman keskeinen tavoite on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä. | Kh 18.2.2013 § 123 |
| Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma | Linjaa ensisijaisesti Oulun kaupunkiorganisaation toimintaa kaupunkikulttuurin mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi. | Kh 8.12.2014 §526 |
| Palvelujen järjestämishjelma | Sisältää kaupunkistrategiaa toimeenpanevat, kuntalaisen hyvinvointia ja strategisia hankintalinjauksia koskevat keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet. | Kh 2.2.2015 §52 |
| Ympäristöohjelma | Ohjelma hyvän ympäristön tilan säilyttämiseksi ja parantamiseksi sekä kaupungin elinvoimaisuuden varmistamiseksi. | Kh 12.5.2014 § 231 |
| Henkilöstöohjelma | Ohjaa kaupungin henkilöstötyötä. Siinä määritetyt tavoitteet, keinot ja mittarit otetaan käyttöön koko kaupunkiorganisaatiossa sen eri tasoilla. | Kh 28.4.2014 § 198 |
| Omistajapoliittinen ohjelma | Ohjelma perustuu Oulun kaupungin omistajapoliittisissa linjauksissa asetettuihin kehittämistavoitteisiinsa. Se sisältää omistusten kehittämiseen liittyvät keskeiset tehtävät ja toimenpiteet vuosiksi 2013 - 2016. | Kh 3.2.2014 § 44 |
| Valtuustosopimus | Luo toiminnallisen ja taloudellisen kehyksen kaupunginvaltuuston työskentelylle valtuustokaudella. | 3.6.2013 |

Kehittämisen poikkitoiminnallisten painopisteet vuoden 2017 talousarviossa

Kaupunkistrategian toimeenpano edellyttää myös hallintokuntien poikkitoiminnallista yhteistyötä. Kaupunkistrategia toiminnallistuu lauta- ja johtokuntien käyttösuunnitelmissa. Keskeiset tavoitteet nostetaan kaupunginvaltuuston nähden sitoviksi tavoitteiksi. Poikkitoiminnalliset kehittämisen painopisteet vuoden 2017 talousarviossa:

- **ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY**
 - OIA-tavoitteet: (Pohjoinen vetovoimainen kaupunki, Oulu Health, ICT ja digitalisaatio, teollisuus 2026, ketterä kaupallistaminen) sekä innovaatioympäristöjen ja -alustojen valinta.
 - Seudun strategiset investointikohteet ja rahoitusverkostojen hyödyntäminen
 - Pohjoisen alueen yhteistyöhankkeet ja muut kansainväliset painopisteet
 - kaupunkikulttuurin kehittämistoimet
- **KUNTALAISTEN HYVINVOINTI (vaikuttavuus) ja PALVELUKEHITYS (taloudellisuus, tuottavuus, laatu)**
 - Asiakkuuden hallinta, asiakasjohtaminen ja -ohjaus, toimintamalli
 - Arjen pärjäämisen ennaltaehkäisevä tuki ja turvallisuus
 - Lapset puheeksi - menetelmän käyttö
 - Hyvinvointikeskukset ja Sikun aluemalli (hyvinvointikoulu, -neuvola, Byström) sekä matalan kynnyksen palveluverkko
 - Sähköisten palvelujen määrä ja käyttöaste kasvaa sekä palvelujen saavutettavuus paranee
 - Kotouttaminen
 - Työllisyyskokeilu
 - Tulos- ja vaikuttavuusperusteiset hankinnat sekä hankinnat elinvoiman vauhdittajana
- **TULEVAISUUDEN KUNTA – valmistelu**

Kehittämissalkut

Kehittämissalkut (KH 22.9.2014 § 384) ovat osa kaupunkistrategian Oulu 2020 linjauksista

johdettuja toteuttamis- ja toimenpideohjelmia. Niiden avulla hallinnoidaan kaupungin projekti- ja hankemuotoista kehittämistoimintaa. Jokaisella salkulla on omat teemoihinsa kytkeytyvät erityispiirteensä, mutta yhteistä kaikille salkuille on eri kansallisten ja kansainvälisten rahoitusohjelmien hyödyntäminen kehittämistyön vaatiman lisäresurssin varmistamiseksi. Kehittämissalkut ovat ennen kaikkea johtamisen työkalu, joka ottaa huomioon kaupunkistrategian päämäärät ja poikkitoiminnallisen yhteistyön. Salkkujen avulla kyetään allakoimaan entistä paremmin yhteisiä resursseja, hyödyntämään kaupungin oman

henkilöstön osaamista ja välttämään monitoimijaisen organisaation päällekkäistä hanketoimintaa.

Kehittämissalkkuja johdetaan kaupunkitasoisen salkunhallintamallin avulla, jossa samaan päämäärään tähtäviä projekteja arvioidaan ja valitaan toteutettaviksi yhteisen projektimallin mukaisesti. Salkunhallintamalli edellyttää, että valintoja tehtäessä huomioidaan sen salkun kokonaistilanne, jonka tavoitteita kulloinkin arvioitavana oleva projekti toteuttaa.

Nykyisellä strategiakaudella kehittämissalkut ja niiden painopisteet ovat:

- Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri:
 - painopiste 1) Yhteisöllinen kaupunkikulttuuri
 - painopiste 2) Toimintaympäristöt ja –mallit
 - painopiste 3) Tapahtumahankinta
- Kuntalaisen elämänhallinta- ja hyvinvointi:
 - painopiste 1) Kuntalaisen hyvinvointi, elämänhallinta ja terveydentila paranevat
 - painopiste 2) Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti
- Ympäristö- ja ilmastoasiat sekä kestävä kehitys:
 - painopiste 1) Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikkumisen kestävyys
 - painopiste 2) Energia- ja materiaalitehokkuus
 - painopiste 3) Ympäristövastuulliset toimijat
- Työllä hyvinvointia:
 - painopiste 1) Uudet työpaikat
 - painopiste 2) Elinvoimainen asenne
 - painopiste 3) Työn ja tekijän kohtaaminen
- Digitaalinen agenda:
 - painopiste 1) Asiakaslähtöisesti uudistettavat toimintamallit ja digitaalisten valmiuksien johtaminen
 - painopiste 2) Älykkäät palvelut ja digitaaliset sisällöt
 - painopiste 3) Avoin, vuorovaikutteinen kaupunkiyhteisö
 - painopiste 4) Tulevaisuuden osaajat

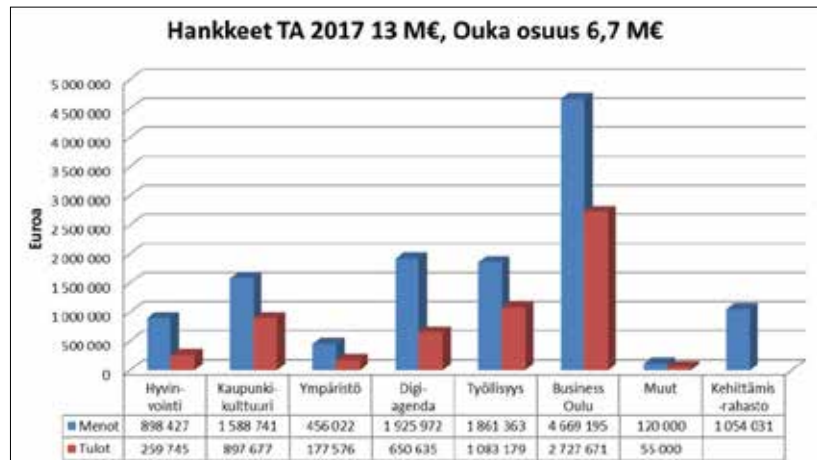
Kokonaisuutta täydentää BusinessOulu liikelaitoksen omistama Uudet ja kansainvälistyvät yritykset –salkku, jonka painopisteet ovat:

- Uudet ja kansainvälistyvät yritykset:
 - painopiste 1: Kasvuyrityspalvelut
 - painopiste 2: Vienti ja myynti
 - painopiste 3: Investoinnit
 - painopiste 4: Start Up 2.0
 - painopiste 5: Innovaatioympäristöt
 - painopiste 6: Aluemarkkinointi

Kaupungin hanketoiminnan ennakoitu kokonaisvolyymi vuodelle 2017 käy ilmi alla olevasta taulukosta.

Kokonaisuudessa on huomioitu niin hallintokuntien talousarviokehyksiin budjetoidut kehittämishankkeet kuin kaupunginhallituksen kehittämiskokousten määrärahoista,

BusinessOulun talousarviokehyksestä ja työllisyysmäärärahoista sekä kehittämisrahastosta rahoitettavat hankkeet ja projektit.



arvioitu volyymi 20.9.2016

3.3. Palveluverkko

Remonttiryhmä 2:n linjaukset talouden tasapainottamiseksi on sisällytetty talousarvioon 2016 ja suunnitelmaan 2017 -18. Linjaukset sisältävät myös palveluverkkoa koskevia kohtia; mm. hyvinvointikeskusmallin toimeenpanoon, kouluverkkoon sekä tilojen käyttöön liittyen. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden esityksestä Oulun kouluverkoksi 2025 päätettiin 13.6.2016. Lautakunnan talousarvioesitykseen on sisällytetty investointiesitykset koulujen ja päiväkotien rakentamiseen sekä peruskorjauksiin. Esitykseen on sisällytetty myös liikuntapaikkojen kehittäminen Liikuntapaikkarakentaminen Oulussa 2016 -2025 –asiakirjan linjausten ja kehittämisperiaatteiden mukaisesti. Sivistys- ja kulttuuripalvelut on toteuttaa aluemallin kautta myös palveluverkollisia tavoitteita.

Hyvinvointipalveluissa jatketaan suunnittelukaudella Palvelumallin 2020 sekä palveluverkosta tehtyjen päätöskärsien toimeenpanoa. Kaikkien kuuden hyvinvointikeskuksen kehittämistä toteutetaan tehtyjen arviointien ja suunnittelun pohjalta. Tavoitteena on, että palveluiden saatavuus turvataan myös toimintatapoja uudistamalla ja tekemällä rakenteellisia muutoksia. Palvelurakenteen kehittämistä jatketaan painopisteen siirtämisellä kevyempiin ja

avohoido/-huoltopainotteisiin palveluihin, asumispalveluiden rakenteen keventämisellä sekä erikoissairaanhoidon ja perustason palveluiden yhteen sovittamisella.

Oulun palveluverkko 2025-työn jatkoksi viranhaltijatyöryhmä on laatinut ehdotuksen palvelupistemallista, joka valmistui 18.4.2016. Palvelupistemallissa kuvataan, kuinka toteutetaan matalan kynnyksen palveluita sekä ohjausta ja neuvontaa yhdessä toimijakumppaneiden kanssa. Pää tavoitteena mallissa on nykyistä tehokkaamman, monikanavaisemman ja joustavamman palveluverkon kehittäminen sekä palvelurakenteen uudistamisen ja muutoksen tukeminen. Mallilla varaudutaan osaltaan myös sote-uudistukseen.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden toimenpitein (liikennejärjestelmä, viher- ja vapaa-ajanverkosto, asuminen, työpaikat) tuetaan palveluverkon kehittämistä. Palvelualueet ovat kirjanneet tarkemmat kuvaukset palvelutoimintaan ja palveluverkkoon liittyvistä toimenpiteistä ja investoinneista talousarvioesityksiinsä.

3.4. Omistajapolitiikka ja ohjaus

Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Se luo puitteet menestykselliselle toiminnalle. Omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista sekä konserniohjauksesta. Oulun kaupunki pyrkii omaisuuden hoidossa mahdollisimman hyvään taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kokonaisvaikuttavuuteen. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Omistajaohjausta hoidetaan tavalla, joka mahdollistaa toimijoiden ja omistajan yhteydenpidon parhaalla ja tuloksellisimmalla tavalla.

Oulun kaupungille on vahvistettu omistajapoliittiset linjaukset ja toimenpideohjelma, jotka ohjaavat pääoman käyttöä ja eri omaisuuseriä koskevaa päätöksentekoa. Omistajapoliittisilla linjauksilla määritellään kehittämissiviot ja toiminnan tavoitteet omistajan näkökulmasta. Oulun kaupunginhallituksen hyväksymän omistajapoliittisen ohjelman tavoitteena on varmistaa kaupunginvaltuuston hyväksymien linjausten toimeenpano. Omistajapoliittinen ohjelma on yksi kaupunkistrategian viidestä toimeenpano-ohjelmasta. Uudet omistajapoliittiset linjaukset on tarkoitus päättää kaupunginvaltuustossa vuonna 2017 ja niiden täytäntöönpano varmistetaan omistajapoliittisen toimenpideohjelman kautta.

Oulun kaupunginvaltuusto seuraa merkittävimpien tytäryhteisöjen ja avustusta saavien tytäryhteisöjen talouden kehitystä kaupungin talousarvioseurannan yhteydessä. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan

taloustavoitteiden toteutumisesta kolme kertaa vuodessa konserniraportoinnin yhteydessä sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupungin tytäryhteisöjen tilanteesta laaditaan lisäksi vuosittain erillinen raportti, missä keskeisiä näkökulmia ovat yhtiön taloudellisen tilanteen analysointi, toimintaan liittyvät riskit sekä tulevaisuuden näkymät. Raportti sisältää myös valtuuston omistajapoliittisiin linjauksiin asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumistiedot.

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa kaupunginvaltuustolle, toimeenpano kaupunginhallitukselle sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteutumisen valvonta tarkastuslautakunnalle. Konsernijaoston tehtäviin kuuluu muun muassa ohjata ja valvoa omistajana, että tytäryhtiöt toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti sekä huolehtia konsernivalvonnan toteutamisesta.

Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kaupunginjohtajan ja talousjohtajan tehtäviin.

Omistajapolitiikan valmistelusta vastaa konsernihallinto. Kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet, joiden kautta niiden omistajaohjaus järjestetään.

3.5. Hankintojen ohjaus

Hankinnat ovat henkilökustannusten jälkeen suurin kulualue kaupunkin kokonaiskustannuksissa. Palvelualueiden ja liikelaitosten hankintojen kautta voidaan tavoitella myönteisiä muutoksia ja ratkaisuja, joilla on merkittävä vaikutus elinvoiman ja hyvinvoinnin mahdollistamisessa. Julkisten hankintojen toimintamalleja kehittämällä on mahdollista muuttaa yhteiskunnan palveluita tehokkaammiksi ja vaikuttavammiksi. Tämä edellyttää vahvaa julkisten hankintojen perusosaamista sekä osaamisen kehittämistä laaja-alaisesti. Toinen edellytys on hankintojen systemaattinen johtaminen ja suunnitelmallisuus

organisaation eri tasoilla sekä verkostomainen yhteistyö eri sidosryhmien välillä.

Kaupunkistrategia sisältää hankintojen päätason tavoitteen "kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä". Palvelujen järjestämishjelma sisältää kilpailuttamisen ja markkinoilla toimimisen ohjeet ja menettelytavat. Hankintaohjelman päivitys on aloitettu ja valmistuu 2017. Hankintaohjelma sisältää konkreettiset kehitettävät toimenpidekokonaisuudet joiden avulla asetetut tavoitteet saavutetaan.

4. Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen

Kaupunkistrategiaa toteuttavan BusinessOulun toimintasuunnitelman 2015 – 2019 visiona on: *Kansainvälinen Oulu on Suomen nopeimmin kasvava kaupunkiseutu ja huippupaikka liiketoiminnan kasvulle sekä uusille avuksille.* Konkreettisina tavoitteina on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä sekä jatkuva elinkeinon uudistuminen.

BusinessOulu vastaa Oulun elinkeinopolitiikasta yhdessä kaupunginhallituksen kanssa sekä yritysneuvonta- ja kehityspalveluiden tuottamisesta. Tavoitteisiin pyritään tarjoamalla yrityksille heidän tarpeidensa mukaisia palveluja yhdessä kumppaneiden ja verkostojen kanssa. Tavoitteiden perusteella laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma, jossa eri toimialojen yrityksille kohdennetaan palveluja viidessä kokonaisuudessa: kasvuyrityspalvelut, vienti ja myynti, investoinnit, startup 2.0 sekä innovaatioympäristöt.

Seuraavien vuosien tavoitteena BusinessOululla ja muulla yrityspalveluverkostolla on erityisesti pk-sektorin asiakasyritysten määrän kasvattaminen, yritysten vientitoiminnan edistäminen, rahoitusmahdollisuuksien monipuolistaminen ja Start up –yhteisön elinvoimaisuuden tukeminen. Toiminnassa hyödynnetään mahdollisuuksia koikeilla uusilla alueellisilla pilottikokeiluilla yrityspalvelutarjontaan liittyen.

Oulun Yliopisto, Oulun ammattikorkeakoulu Oy, VTT, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Oulun seudun koulutuskuntayhtymä, Luonnonvarakeskus Luke, Oulun kaupunki

ja Technopolis Oyj muodostavat keskeisen elinkeinopolitiikan alueellisen verkoston, Oulun innovaatioallianssin (OIA). Em. tahot ovat sopineet vuosille 2016 - 2020 puitesopimuksen, jonka sisällöiksi on valittu viisi ekosysteemiä (Oulu Health/vastuutaho PPSHP, ICT ja digitalisaatio / VTT, Pohjoinen vetovoimainen kaupunki/Oulun kaupunki, Teollisuus 2026/Oulun yliopisto sekä Ketterä kaupallistaminen/ Oamk). Nämä ovat myös eri ministeriöiden kanssa solmittavan kasvusopimuksen sisällölliset teemat Oulun kasvusopimuksen osalta. Kaupungin osallistuminen näiden ekosysteemien sisällön toteuttamiseen edellyttää vahvaa yhteistyötä konsernin eri hallintokuntien kanssa sekä kaupungin kehittämistoimien vahvaa kohdentamista näihin teemoihin.

Yleiskaavan mahdollistamien investointien edistämiseksi sekä yleisemmin Pohjoisen vetovoimaisen kaupungin rakentamiseksi Oulun alueella tarvitaan jatkossa Oulun kaupungin eri yksiköiden välistä käytännön tasolla tapahtuvaa ja aktiivista yhteistyötä.

Toimintaan haetaan vuosittain merkittävä määrä kaupungin ulkopuolista rahoitusta, myös suoraan EU:sta. Tavoitteena on suoran EU rahoituksen merkittävä kasvattaminen, mikä vaatii kaupunkikonsernin kaikkien yksiköiden aktiivisuutta.

Pohjoisen Skandinavian yhteistyötä vahvistetaan Arctic Europe - teeman alla siten, että Oulun, Luulajan ja Troms-san yhteistyötä vahvennetaan muiden pohjoisten kaupunkien (mm. Rovaniemi) mukaantulolla.

5. Oulu-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Riskit voidaan

luokitella strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Alla olevassa riskikartassa on esitelty yleisiä kaupungin toimintaan liittyviä ja vaikuttavia riskejä.



Kuva 24. Riskikartta

Oulu-konsernin taloussuunnittelukauden 2017 - 2019 tavoitteita uhkaavat merkittävimmät riskit on luokiteltu strategisiin, taloudellisiin ja operatiivisiin riskeihin. Vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen ja vahinkorahaston avulla. Kullekin riskille on kirjattu hallintakeinoja, joilla kaupunki voi pyrkiä rajaamaan riskin vaikutusta ja/tai vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen, jolloin riskin merkitys kaupungin kannalta pienenee.

STRATEGISET RISKIT

Maakuntaudistus

Maakuntaudistukseen sisältyvät tehtäväjärjestelyt aiheuttavat huomattavia muutoksia kaupungin toimintaan ja talouteen. Historiallisesti merkittävän suuri uudistus astuu

todennäköisesti voimaan 1.1.2019 alkaen. Hallitus käynnisti samassa yhteydessä Tulevaisuuden kunta -reformin valmistelun. Tehtävä on määrittää kuntien roolia ja tehtäviä sekä suhdetta maakuntaan.

Valmisteluvaiheessa on tärkeää, että kaupunki jatkaa aktiivista vaikuttamista rakenne- ja lainsäädännöllisten muutosten valmisteluun. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä eri sidosryhmien ja kuntien välillä. Kaupungin tulee resursoida riittävästi aikaa ja voimavaroja maakuntaudistuksesta sekä tulevaisuuden kunnan valmistautumisesta aiheutuviin käytännön valmisteluihin. Henkilöstöä, investointeja, kehittämistä ja sitoumuksia koskevassa päätöksenteossa on huomioitava joustomahdollisuus muutostilanteissa.

Elinvoima ja elinkeinoelämän kehitys

Elinkeinoelämän kehityksellä ja alueen elinkeinorakenteen murroksella on vaikutuksensa muun muassa työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten heikkeneminen johtaa muun muassa verotulojen pienenemiseen ja työllisyyden tukemisesta sekä työttömyyden seurannaisvaikutuksista aiheutuvien kustannusten kasvuun.

Kaupunki vaikuttaa omalta osaltaan elinkeinopolitiikallaan, kehittämishankkeillaan ja investoinneillaan sekä verkostoyhteistyöllä alueen elinkeinoelämän toimintaedellytysten luomiseen. Taloussuunnittelukauden keskeisiä toimenpiteitä ovat muun muassa BusinessOulun toimintasuunnitelma sekä päätettyjen hankkeiden toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti. Investoinneissa painotetaan kohteita, jotka tuovat merkittävimpiä kerrannaisvaikutuksia Oulun kaupungin alueelle, esimerkiksi työpaikkoja ja liiketoimintaa.

Johtaminen

Vuonna 2016 käyttöön otettu johtamisjärjestelmä on keskittänyt merkittävästi kaupungin strategisen johtamisen tehtäviä. Hyvinvointi- sekä sivistys- ja kulttuuripalveluissa on siirretty toimivaltaa ja resursseja alueille lähemmäksi kuntalaisia. Muutosvaiheessa kaupungin eri organisaatiotasolla voi tulla työnjaon ja vastuiden tarkistuksia sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjä. Tehtävien käytännön johtovastuut ja johdon käytettävissä oleva aika suhteessa tehtäviin voi aiheuttaa muutoksia työnjakoon ja jatkoorganisointiin.

Huvä johtaminen ja hallinto edellyttävät luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden roolien, tehtävien ja vastuujakojen selkeää määrittelyä. Organisaatiouudistuksen toimivuutta arvioidaan toimeenpanon edetessä. Henkilöstön johtamis- valmiuksien kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet huomioidaan osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa.

Palvelujen järjestäminen

Oulun kaupungin palvelujen järjestämisellä ja tuottamisen tavalla on merkittäviä vaikutuksia sekä kaupungin rakenteisiin ja talouteen että kaupunkilaisille tarjottaviin palveluihin. Nykyinen palvelutaso, -rakenne ja osittain hajautunut yhdyskuntarakenne edellyttävät muutoksia, jotta kaupungin toimintaedellytykset turvataan heikentyneessä taloustilanteessa. Julkiset palvelut uudistetaan käyttäjälähtöisiksi ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla.

Keskeisiä strategisia asiakirjoja palvelujen järjestämisessä ovat kaupunkistrategia ja sitä toimeenpanevat toteuttamis- ja toimenpideohjelmat. Oulun maankäytön sekä toiminnan ja talouden yhteensovittaminen on edellytys onnistuneelle ja hallitulle palvelujen järjestämiselle. Toiminta sopeutetaan talouden tasapainon edellyttämälle tasolle. Kaupungin palvelujen digitalisointia jatketaan digitaalisen agendan mukaisesti.

Taloudelliset riskit

Tulorahoituksen riittävyys ja menojen hallinta

Oulun kaupunki velkaantuu voimakkaasti heikentyneen tulorahoituksen ja korkeiden investointimenojen johdosta. Tilanne johtaa pitkään jatkuessaan negatiiviseen kierteseen eli verojen ja maksujen korotuksiin sekä palvelutason heikkenemiseen. Oulun kaupungin taloustilanteen analyysi on kuvattu luvussa 2.6.

Talouden hallintaan liittyviä keinoja ovat muun muassa rakenteellisten muutosten suunnittelu ja toimeenpano, toiminnan tehostaminen ja talouden kriittinen tarkastelu, kustannustietoisuuden lisääminen sekä toimiva seurantajärjestelmä ja nopea poikkeamiin reagointi.

Rahoitus

Rahoitusriski kasvaa velkaantumisen lisääntyessä vuosina 2017 ja 2018 ja erityisesti tulopohjaa pienentävän maakuntauudistuksen toteutuessa vuonna 2019. Tulorahoituksen pienentyminen, suuret investoinnit ja menosopeutusten riittämättömyys tarkoittavat velkaantumisen jatkumista ja rahoitusriskin korostumista.

Rahoitusriskin hallinnan painoarvo korostuu velkaantumisen seurauksena. Rahoitusriskiä pienennetään varainhankinnan periaatteiden noudattamisella. Riskiä hallitaan pitkäaikaisilla puitelainaohjelmilla ja korkosuojausilla. Maakuntauudistuksen aiheuttamaan rahoitusriskiin varautuminen mahdollistuu uuden lainojen hallintajärjestelmän ansioista parempana ennakointina ja perusteltuina toimenpiteinä. Myös uusia rahoitusvaihtoehtoja Kuntarahoituksen ja Euroopan investointipankin lisäksi etsitään ja hyödynnetään aktiivisesti.

Operatiiviset riskit

Kiinteistöjen määrä ja kunto

Palveluverkkotarkastelun mukaan osa Oulun kaupungin kiinteistömassasta tulee jäämään käyttämättömäksi ja osa kiinteistöistä on jo nyt vajaakäytössä. Riskinä on, että käytöstä poistuvien kiinteistöjen ylläpitokustannukset jäävät edelleen rasittamaan kaupungin taloutta usean vuoden ajalle. Myös Oulun kaupungin tytäryhteisöjen omistuksessa on huomattava määrä kiinteistöjä, joiden hallinta ja kehittäminen ovat erityisen tärkeitä.

Konsernin pienenevät taloudelliset kokonaisresurssit vähentävät mahdollisuuksia rakennusten korjausinvestointeihin sekä kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Korjausvelan kasvu ja sen myötä kiinteistöjen kunnan rapistuminen ilmenee mm. sisäilmaongelmina.

Maankäytön toteuttamisohjelman päivityksessä otetaan huomioon kouluverkkopäätökset.

Nykyisten tilojen käyttöä tulee tehostaa ja tarpeettomista tiloista luopua kiinteistöjä kehittämällä siihen erikseen määrätyn työryhmän toimesta.

ICT-riskit

Kaupunkikonsernin toiminta ja palvelut ovat kriittisesti riippuvaisia tieto- ja viestintäteknologiaratkaisuiden toiminta-varmuudesta ja tietoturvasuudesta. Kaupungin tietoturvan ja ICT-varautumisen kehittämiseksi on hyväksytty tieto-turvapolitiikka, jossa on määritelty keskeiset kehittämistoimenpiteet.

Yksi keskeisimmistä ICT-infrastruktuurin osa-alueista on kaupungin tietoliikenneverkko, jonka toimintavarmuutta (palvelujen jatkuvuus) on kehitetty tietoliikennelaitteistoja ja datakeskustiloja kahdentamalla. Palvelutoiminnan jatkuvuuden turvaamista parannetaan kyberturvallisuuden havainnointikyvykkyyden ja tietoturvaerähteiden hallinnan kehittämisellä. Tämä edellyttää keskitetyn valvomoiminnan kehittämistä, joka nopeuttaa erilaisten häiriötilanteiden selvittämistä.

Tietoturvan toteuttamisen osalta kaupungin tulee valmistautua EU:n tietosuojasetuksen tuomiin uusiin vaatimuksiin toiminnalle. Valmistautuminen tietosuojadirektiivin vaatimusten toteuttamiseen käynnistetään läpikäymällä henkilötietoja sisältävät tietojärjestelmät ja auditoimalla keskeisiä kokonaisuuksia, edistämällä käyttövaltuus- sekä lokitietojen hallintaa.

Kaupungin kriittistä ICT-infrastruktuuria on kehitetty vastaamaan kaupungin toiminnan ja luotettavuusvaatimusten mukaisia tarpeita. Kehittämistyössä on päätetty mm. kahdentaa sekä hajauttaa datakeskustoimintoja fyysisesti kahteen eri sijaintiin. Tämä työ jatkuu seuraavien vuosien aikana tietoliikennetarvikkeiden sekä kriittisten tietojärjestelmien toimintavarmuuden turvaamiseksi. Kaupungin tietoturvan ja ICT-varautumisen kehittämiseksi on hyväksytty tietoturvapoliittikka, jossa on määritelty keskeiset kehittämistoimenpiteet. Palveluverkkoon ja maakuntaudistukseen liittyviin ICT-ratkaisuihin pyritään varautumaan aktiivisen valmistelutyön ja verkostoitumisen kautta.

Oulun Vesi

Oulun Veden osalta pahin riski on juomaveden saastumisriski.

Vakavat riskit liittyvät vedenhankinnan varmuuteen. Oulun kantakaupungin vedenhankinta on lähes yksinomaan Oulu-joen raakaveden varassa ja valtakunnallisesti turvaluokitus on heikko (luokka III).

Merkittäviä riskejä ovat lisäksi vesihuollon jakeluverkkoon tai prosesseihin liittyvät häiriöt. Talousriskit kohdistuvat hankintoihin tai palveluja koskeviin kilpailutuksiin ja sopimuksiin sekä kiristyviin lupaehtoihin, mikä voi edellyttää isoja investointeja ja kasvaneita käyttökustannuksia.

Riskienhallintakeinoina puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoimaan saastumisriski ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talousveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty myös vesijohtoverkoston riskikohteiden kartoituksella. Oulun heikko varmuusluokitus vaatii merkittäviä vedenhankintaa turvaavia investointeja tulevina vuosina. Riittäväillä verkostosaneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä merkitsee investointitasoa korottamista tulevaisuudessa. Vesilaitosprosessit ovat erittäin riippuvaisia automaatio- ja tietojärjestelmistä, ict-ratkaisuista ja laajemmin koko kyberturvallisuuden tasosta. Näiden asioiden osalta tehdään yhteistyötä kaupungin asiantuntijatahojen kanssa. Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään minimoimaan.

III. TALOUDEN HALLINTA

6. Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus

6.1. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviossa on strategia-, käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa, liitetiedoissa esitettävät liikelaitosten talousarviot sekä Oulu-konsernin tytäryhteisöjen taloudelliset tavoitteet. Peruskunnan taseyksiköt kehittämisasiirahasto ja valistustalo on esitetty erikseen. Niille

on laadittu liikelaitosmallin mukaiset erilliset talousarviot sisällyttämättä niitä peruskunnan lukuihin. Lisäksi talousarviossa liitteinä esitetään kestävä kehityksen tavoitteet. Talousarviossa on koottuna kehittämissuunnitelmat ja investoinnit.

6.1.1. Peruskunta

PERUSKUNNAN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO

| | SITOVUUS | Määrärahat | Tuloarviot |
|---|----------|------------------|------------------|
| | | TALOUSARVIO 2017 | TALOUSARVIO 2017 |
| KÄYTTÖTALOUSOSA | | | |
| KESKUSVAALILAUTAKUNTA | B | 340 | 0 |
| TARKASTUSLAUTAKUNTA | B | 791 | 2 |
| KAUPUNGINVALTUUSTO | B | 700 | |
| KAUPUNGINHALLITUS yht. | | 110 725 | 16 258 |
| KH ilman koko kaup.kosk.menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä | B | 44 045 | 8 547 |
| Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset | B | 10 452 | 15 |
| Konsernipalvelut | N | 14 732 | |
| Työllistäminen | N | 33 800 | |
| HYVINVOINTILAUTAKUNTA yht. | | 611 877 | 55 048 |
| Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoidoa | N | 330 383 | |
| Erikoissairaanhoido | B | 226 446 | |
| SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA | N | 396 175 | |
| YHDYSKUNTALAUTAKUNTA yht. | | 69 777 | 73 684 |
| Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä | N | | 13 483 |
| Joukkoliikenne | N | 9 575 | |
| RAKENNUSLAUTAKUNTA | N | | 224 |
| PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ | | 1 224 533 | 179 365 |
| TULOSLASKELMAOSA | | | |
| VEROTULOT | B | | 745 730 |
| VALTIONOSUUDET | B | | 266 712 |
| KORKOTULOT | B | | 10 875 |
| MUUT RAHOITUSTULOT | B | | 21 221 |
| KORKOMENOT | B | 12 396 | |
| MUUT RAHOITUSMENOT | B | 1 055 | |
| SATUNNAISET ERÄT | B | | |
| TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT | B | 8 500 | |

| | Määrärahat | | Tuloarviot |
|--|------------|------------------|------------------|
| | SITOVUUS | TALOUSARVIO 2017 | TALOUSARVIO 2017 |
| INVESTOINTIOSA | | | |
| Kaupunginhallitus | | | |
| Osakkeet ja osuudet | B | 3 400 | |
| Kaupunginhallitus/konsernihallinto | | | |
| Irtain käyttöomaisuus | B | 400 | |
| Hyvinvointi | | | |
| Irtain käyttöomaisuus | B | 0 | |
| Sivistys ja kulttuuri | | | |
| Irtain käyttöomaisuus | B | 4 486 | |
| Kiinteät rakenteet ja laitteet | B | 2 540 | |
| Yhdyskunta ja ympäristö | | | |
| Irtain käyttöomaisuus | B | 380 | |
| Maan hankinta | B | 6 000 | 9 500 |
| Rakennukset | | | |
| Kadut, tiet, sillat, torit, pääliikenneväylät, ympäristöinvestoinnit yms. | B | 18 100 | |
| Erilliskohteet | B | 27 000 | |
| Maankäyttökorvaushankkeet | B | 587 | |
| Rahoitettavat kohteet (Eu-hankkeet) | N | 0 | 0 |
| Rakennuslautakunta | | | |
| Irtain käyttöomaisuus | B | 30 | |
| PERUSKUNTA INVESTOINNIT YHTEENSÄ | | 62 923 | 9 500 |
| RAHOITUSOSA | | | |
| ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET | | | |
| ANTOLAINAUKSEN LISÄYKSET | | 26 864 | |
| ANTOLAINAUKSEN VÄHENNYKSET | | | 13 962 |
| LAINAKANNAN MUUTOKSET | | | |
| PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYKSET | | | 171 767 |
| PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYKSET | | 80 975 | |
| LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOKSET | | | |
| OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET | | | |
| VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN | | 1 886 | |
| YHTEENSÄ | | 1 419 132 | 1 419 132 |

6.1.2. Liikelaitokset

Kun valtuusto on hyväksynyt kaupungin talousarvion ja siinä olevat liikelaitosten tavoitteet, vahvistavat johtokunnat liikelaitosten talousarviot. Liikelaitosten lainanottoa hoitaa konsernihallinnon rahoitusryhmä. Merkittävät investointikohteet käsitellään erillisinvestointien hankeohjeen mukaisesti ja niistä päättää kaupunginvaltuusto. Sitovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston päätöstä. Liikelaitoksissa tapahtuvat liiketoiminnan merkittävät muutokset tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Liikelaitoskohtainen tuloutustavoite muodostuu peruskunnalle maksettavasta sijoitetun pääoman korvauksesta. Sijoitettu pääoma muodostuu peruspääoman lisäksi mahdollisesta pääomavelasta. Tavoitteena on, että liikelaitokset maksavat vuonna 2017 korvausta sijoitetusta pääomasta yhteensä 15,794 miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman korvauksen lisäksi valtuusto voi erikseen päättää lisäkorvauksesta. Lisäkorvauksen siirto

tehdään tasevaikutteisesti tilinpäätösvootta seuraavalla tilikaudella liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämää valtuuston päättämän kunnan oman pääoman erään. Korvauksen suuruus määritellään kunkin liikelaitoksen rahoitustilanteen perusteella. Valtuustolle raportoitavat sitovat kriittiset menestystekijät ja muut toiminnalliset ja talouden tavoitteet on esitetty talousarviokirjassa liikelaitoskohtaisissa tiedoissa. Merkittävät ylitykset tai alitukset tuodaan ensin konsernihallinnon talousryhmän arvioitavaksi ja tarvittaessa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi välittömästi, kun ylitys/alitus on ennustettavissa.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty liikelaitoksittain valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuonna 2017 tuloutusten, liikeylijäämätavoitteiden, peruskunnan liikelaitoksille myönnettävien lainojen ja investointien osalta.

Tuloutus omistajalle

| Tuloutus 1000 euroa | TA 2017 |
|----------------------------------|---------------|
| Oulun Vesi liikelaitos | 5 511 |
| Oulun Tietotekniikka liikelaitos | 98 |
| Liikelaitos Oulun Serviisi | 20 |
| Oulun Tekninen liikelaitos | 279 |
| Liikelaitos Oulun Tilakeskus | 9 886 |
| Yhteensä | 15 794 |

Liikelyläämätavoite

| Liikelyläämätavoite 1000 euroa | TA 2017 |
|---|---------------|
| Oulun Vesi liikelaitos | 10 665 |
| Oulun Tietotekniikka liikelaitos | -518 |
| Liikelaitos Oulun Serviisi | 513 |
| Oulun Tekninen liikelaitos | 849 |
| Liikelaitos Oulun Tilakeskus | 14 035 |
| BusinessOulu liikelaitos | 0 |
| Oulun Seudun Ympäristötoimi liikelaitos | 0 |
| Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitos | 32 |
| Yhteensä | 25 576 |

Liikelaitoksille annettavat lainat enintään

| Lainat 1000 euroa | TA 2016 |
|------------------------------|---------------|
| Oulun Vesi liikelaitos | 13 000 |
| Liikelaitos Oulun Tilakeskus | 13 364 |
| Yhteensä | 26 364 |

Liikelaitosten investointien sitouvuudet

| Investointimäärärahojen sitouvuudet 1000 euroa | TA 2016 |
|--|---------------|
| Oulun Vesi liikelaitos | 28 790 |
| Oulun Tietotekniikka liikelaitos | 3 150 |
| Oulun Tekninen liikelaitos | 1 000 |
| Liikelaitos Oulun Serviisi | 50 |
| Liikelaitos Oulun Tilakeskus yht. | 53 596 |
| Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos (NETTO) | 0 |
| Yhteensä | 86 586 |

Liikelaitosten bruttoinvestointimäärärahat ovat valtuustoon nähden sitovat edellyttäen, että valtuuston hyväksymät erillisinvestointihankkeiden kokonaisbudjetit eivät ylitä. Lisäksi liikelaitos Oulun Tilakeskuksen kiinteistöjen korjausmääräraha on valtuustoon nähden sitova. Tilakeskuksen hankekohtaiset valtuustositovat määrärahat on tarkemmin eritelty talousarviokirjan investointiosassa.

6.1.3. Hintojen muutokset

Liikelaitosten hintoja ei nosteta, hintoja voidaan laskea. Hinnoittelun perusteita voidaan muuttaa, kun hyväksyntä on saatu asiakkailta.

6.2. Tilivelvollisuus

Kuntalain 75 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 75§:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut

vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Oulun kaupungissa tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määriteltä kaupunkinjohtaja, toimialojen ja liikelaitosten johtajat viranhaltijat, toimialojen johtosäännöissä nimetyt vastuu- ja palvelualueiden johtajat sekä konsernihallinnon johtajat (liite 3).

Tätä määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että viime kädessä kaupungin vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuulvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

7. Tuloslaskelma- ja rahoitusosa

7.1. Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma

| TULOSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki | TP2015 | TA2016 | ENN 2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-------------------|
| Toimintatulot | 255 040 | 235 122 | 234 202 | 245 079 | 233 675 | 234 635 |
| Valmistus om. käyttöön | 19 345 | 13 327 | 17 403 | 22 900 | 22 900 | 22 900 |
| Toimintamenot | -1 203 902 | -1 210 783 | -1 218 112 | -1 242 073 | -1 249 432 | -1 273 880 |
| Toimintakate | -929 518 | -962 333 | -966 507 | -974 094 | -992 857 | -1 016 346 |
| Verotulot | 734 160 | 743 807 | 743 807 | 745 730 | 769 278 | 795 812 |
| Valtionosuudet | 253 771 | 268 794 | 271 794 | 266 712 | 265 712 | 264 712 |
| Rahoituserät yhteensä | 26 909 | 5 333 | 7 087 | 5 357 | 882 | -859 |
| Rahoitustulot ja -menot | | | | | | |
| Korkotulot | 13 133 | 10 194 | 10 116 | 9 777 | 9 560 | 9 380 |
| Muut rahoitustulot | 25 837 | 11 265 | 7 615 | 9 579 | 7 345 | 7 160 |
| Korkomenot | -8 829 | -14 691 | -9 293 | -12 378 | -14 513 | -15 904 |
| Muut rahoitusmenot | -3 232 | -1 435 | -1 351 | -1 620 | -1 510 | -1 495 |
| Vuosikate | 85 323 | 55 601 | 56 181 | 43 705 | 43 015 | 43 319 |
| Poistot | | | | | | |
| Suunnitelmapoistot | -79 616 | -79 747 | -79 179 | -79 969 | -82 303 | -85 215 |
| Arvon alentumiset | -1 611 | 0 | -800 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Satunnaiset tulot | 0 | 0 | 60 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset menot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Tilikauden tulos | 4 096 | -24 146 | -23 738 | -36 264 | -39 288 | -41 896 |
| Poistoeron muutos | 3 327 | 3 506 | 3 506 | -4 244 | 2 180 | 2 172 |
| Vapaaehtoisten varausten muutos | -3 900 | 700 | 700 | 7 500 | 0 | 1 600 |
| Rahastojen muutos | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Yli-/alijäämä | 3 523 | -19 940 | -19 532 | -33 008 | -37 108 | -38 124 |

*) Vuoden Laskelmissa on eliminoitu kaupungin yksiköiden väliset sisäiset siirrot. Laskelmat sisältävät ainoastaan ulkoiset erät.

*) Vuoden 2015 alusta yhtiöityivät Oulun Energia, Oulun Jätehuolto ja ympäristölaboratorio.

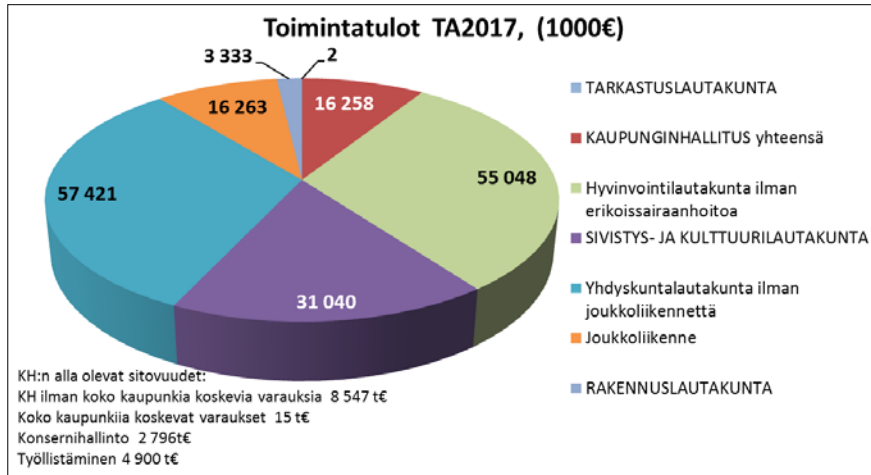
**) Vuoden 2017 alusta yhtiöityy Oulun Työterveys ja Oulun Konttorin toimintoja siirtyy Monetra Oy:öön.

| RAHOITUSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki | TP2015 | TA2016 | ENN 2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|----------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Vuosikate | 85 323 | 55 601 | 56 181 | 43 705 | 43 015 | 43 319 |
| Satunnaiset erät | | | 60 | | | |
| Tulorahoituksen korj.erät | -18 733 | -5 150 | -5 213 | -8 675 | -5 090 | -5 020 |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -115 528 | -143 644 | -129 700 | -152 223 | -142 115 | -86 191 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | 878 | 80 | 80 | 800 | 15 000 | 0 |
| Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot | 36 895 | 9 650 | 19 213 | 20 089 | 9 500 | 9 500 |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | -11 165 | -83 463 | -59 379 | -96 304 | -79 690 | -38 392 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | 52 374 | 3 109 | 3 255 | 4 012 | 4 410 | 4 292 |
| Antolainasaam. lisäykset | -13 220 | -500 | -500 | -500 | -500 | -500 |
| Antolainasaam. väh. | 65 594 | 3 609 | 3 755 | 4 512 | 4 910 | 4 792 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys | 14 509 | 80 355 | 51 159 | 90 792 | 75 280 | 34 099 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys | 100 000 | 112 971 | 82 735 | 171 767 | 113 836 | 75 305 |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys | -86 269 | -32 616 | -31 576 | -80 975 | -38 556 | -41 206 |
| Lyhytaik.lain.muutos | 778 | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | -24 225 | | | | | |
| Vaikutus maksuvalmiuteen | 31 492 | 0 | -4 965 | -1 500 | 0 | 0 |

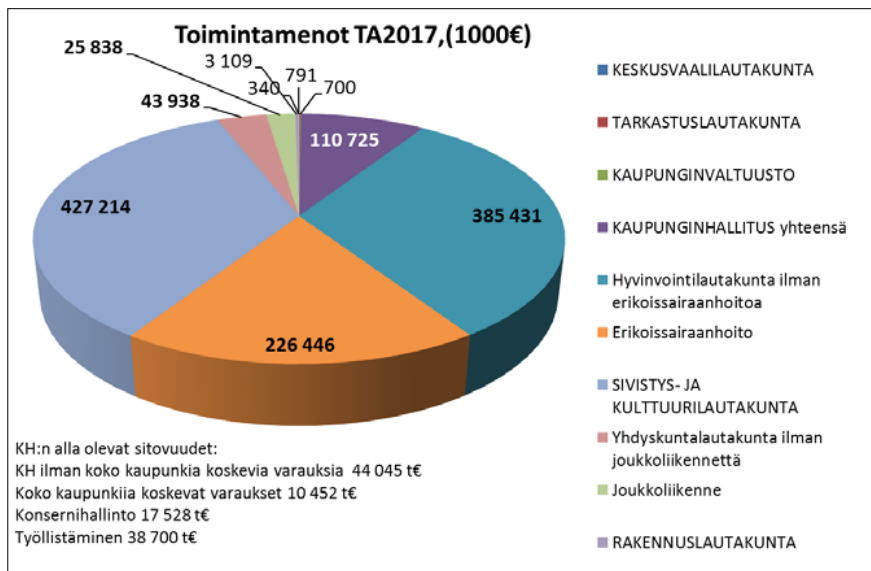
7.2. Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma

| Peruskunta tuloslaskelma 1000€ | TP2015 | TA2016 | ENN2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| TOIMINTATULOT | 181 642 | 177 651 | 176 556 | 179 365 | 166 517 | 166 915 |
| TOIMINTAMENOT | -1 193 645 | -1 205 203 | -1 214 011 | -1 224 533 | -1 230 174 | -1 250 687 |
| TOIMINTAKATE | -1 012 003 | -1 027 552 | -1 037 455 | -1 045 168 | -1 063 657 | -1 083 772 |
| Verotulot | 734 160 | 743 807 | 743 807 | 745 730 | 769 278 | 795 812 |
| Valtionosuudet | 253 771 | 268 794 | 271 794 | 266 712 | 265 712 | 264 712 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotulot | 13 885 | 11 487 | 10 551 | 10 875 | 11 011 | 10 798 |
| Muut rahoitustulot | 19 009 | 21 622 | 17 616 | 21 221 | 20 939 | 20 754 |
| Korkomenot | -8 990 | -14 991 | -9 322 | -12 396 | -14 613 | -16 004 |
| Muut rahoitusmenot | -2 302 | -1 005 | -870 | -1 055 | -1 055 | -1 055 |
| Vuosikate | -2 470 | 2 162 | -3 879 | -14 081 | -12 385 | -8 755 |
| Poistot | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -31 024 | -30 127 | -30 127 | -31 509 | -34 029 | -36 054 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Satunnaiset tulot | | | | | | |
| Satunnaiset menot | | | | | | |
| Tilikauden tulos | -33 493 | -27 965 | -34 006 | -45 590 | -46 414 | -44 809 |
| Poistoeron muutos | | | | | | |
| Vapaaehtoisten varausten muutos | | | | | | |
| Rahastojen muutos | | | | | | |
| Tilikauden yli- ja alijäämä | -33 493 | -27 965 | -34 006 | -45 590 | -46 414 | -44 809 |

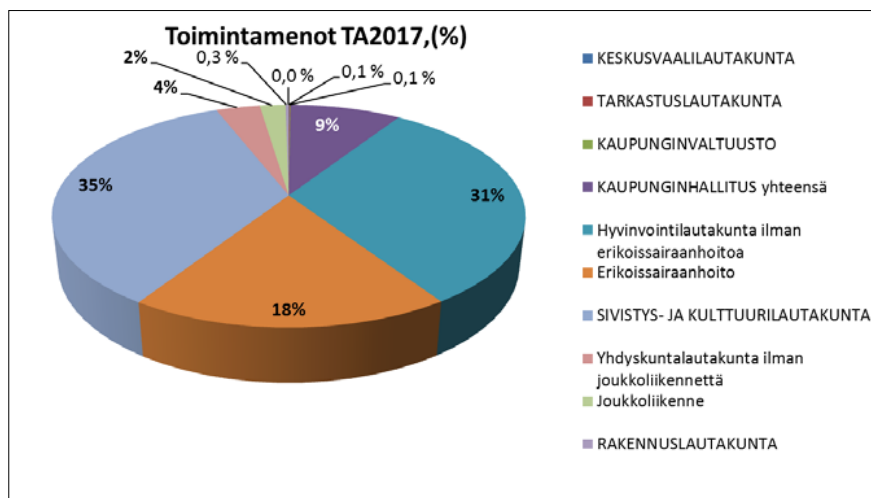
| Peruskunta rahoituslaskelma 1000€ | TP2015 | TA2016 | ENN2016 | TA2017 | TS2018 | TS2019 |
|---|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Vuosikate | -2 470 | 2 162 | -3 879 | -14 081 | -12 385 | -8 755 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Tulorahoituksen korjauserät | -6 737 | -5 000 | -5 000 | -8 500 | -5 000 | -5 000 |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -64 531 | -57 964 | -57 377 | -62 923 | -76 751 | -40 171 |
| Rahoitusosuudet invest. | 375 | 0 | 0 | 0 | 15 000 | 0 |
| Pysyvien vast.hyöd.luov.tulot | 16 692 | 9 500 | 18 974 | 9 500 | 9 500 | 9 500 |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | -56 670 | -51 302 | -47 282 | -76 004 | -69 636 | -44 426 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | 59 286 | -22 644 | -5 840 | -12 902 | -1 297 | 4 555 |
| Antolainasaamisten lisäykset | -13 035 | -33 329 | -16 329 | -26 864 | -17 193 | -11 158 |
| Antolainasaamisten vähennykset | 72 321 | 10 685 | 10 489 | 13 962 | 15 896 | 15 713 |
| Lainakannan muutokset | 14 509 | 80 355 | 51 159 | 90 792 | 75 280 | 34 099 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys | 100 000 | 112 971 | 82 735 | 171 767 | 113 836 | 75 305 |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys | -86 269 | -32 616 | -31 576 | -80 975 | -38 556 | -41 206 |
| Lyhytaikaisten lain. lis./väh. | 778 | | 0 | | | |
| Oman pääoman muutokset | -3 810 | | | | | |
| Muut maksuvalm. muutokset | 5 247 | | | | | |
| Rahavarojen muutos | 18 561 | 6 409 | -1 963 | 1 886 | 4 347 | -5 772 |



Kuva 25. Peruskunnan toimintatulojen jakaantuminen



Kuva 26. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen



Kuva 27. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen %

8. Käyttötalousosa

8.1. Käyttötalous lautakunnittain

| KÄYTTÖTALOUS | TILIN- PÄÄTÖS | TALOUS- ARVIO | ENNUSTE (elokuu) | TALOUS- ARVIO | MUUTOS TA 2017/ ENN2016 1000 € | MUUTOS TA 2017/ ENN2016 % |
|---|------------------|------------------|---------------------|------------------|---|------------------------------------|
| Toimintatulot ja -menot, 1000 € | 2015 | 2016 | 2016 | 2017 | | |
| KESKUSVAALILAUTAKUNTA | | | | | | |
| Toimintatulot | 311 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,0 |
| Toimintamenot | 327 | 10 | 10 | 340 | 330 | 3300,0 |
| Toimintakate | -17 | -10 | -10 | -340 | -330 | 3300,0 |
| TARKASTUSLAUTAKUNTA | | | | | | |
| Toimintatulot | 1 | 0 | 2 | 2 | 0 | -13,0 |
| Toimintamenot | 617 | 778 | 691 | 791 | 100 | 14,5 |
| Toimintakate | -616 | -778 | -689 | -789 | -100 | 14,6 |
| KAUPUNGINVALTUUSTO | | | | | | |
| Toimintatulot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,0 |
| Toimintamenot | 477 | 596 | 596 | 700 | 104 | 17,4 |
| Toimintakate | -476 | -596 | -596 | -700 | -104 | 17,4 |
| KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ | | | | | | |
| Toimintatulot | 21 407 | 18 302 | 14 802 | 16 258 | 1 456 | 9,8 |
| Toimintamenot | 101 005 | 116 224 | 106 254 | 110 725 | 4 471 | 4,2 |
| Toimintakate | -79 598 | -97 922 | -91 452 | -94 467 | -3 015 | 3,3 |
| KH ilman koko kaupunkia koskevia menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä | | | | | | |
| Toimintatulot | 8 607 | 8 627 | 7 853 | 8 547 | 694 | 8,8 |
| Toimintamenot | 38 764 | 42 272 | 41 070 | 44 045 | 2 975 | 7,2 |
| Toimintakate | -30 157 | -33 645 | -33 217 | -35 498 | -2 281 | 6,9 |
| Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset | | | | | | |
| Toimintatulot | 6 307 | 0 | 680 | 15 | -665 | -97,8 |
| Toimintamenot | 12 461 | 11 382 | 10 032 | 10 452 | 420 | 4,2 |
| Toimintakate | -6 154 | -11 382 | -9 352 | -10 437 | -1 085 | 11,6 |
| Konsernihallinto | | | | | | |
| Toimintatulot | 2 262 | 2 775 | 2 369 | 2 796 | 427 | 18,0 |
| Toimintamenot | 16 000 | 20 568 | 19 176 | 17 528 | -1 648 | -8,6 |
| Toimintakate | -13 738 | -17 793 | -16 807 | -14 732 | 2 075 | -12,3 |
| Työllistäminen | | | | | | |
| Toimintatulot | 4 230 | 6 900 | 3 900 | 4 900 | 1 000 | 25,6 |
| Toimintamenot | 33 779 | 42 002 | 35 977 | 38 700 | 2 723 | 7,6 |
| Toimintakate | -29 549 | -35 102 | -32 077 | -33 800 | -1 723 | 5,4 |
| HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ | | | | | | |
| Toimintatulot | 56 146 | 58 328 | 58 125 | 55 048 | -3 077 | -5,3 |
| Toimintamenot | 608 347 | 607 350 | 617 551 | 611 877 | -5 674 | -0,9 |
| Toimintakate | -552 201 | -549 022 | -559 426 | -556 829 | 2 597 | -0,5 |
| Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoitoa | | | | | | |
| Toimintatulot | 56 146 | 58 328 | 58 125 | 55 048 | -3 077 | -5,3 |
| Toimintamenot | 394 008 | 389 544 | 395 545 | 385 431 | -10 114 | -2,6 |
| Toimintakate | -337 862 | -331 216 | -337 420 | -330 383 | 7 037 | -2,1 |
| Erikoissairaanhoito | | | | | | |
| Toimintatulot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,0 |
| Toimintamenot | 214 339 | 217 806 | 222 006 | 226 446 | 4 440 | 2,0 |
| Toimintakate | -214 339 | -217 806 | -222 006 | -226 446 | -4 440 | 2,0 |

| KÄYTTÖTALOUS | TILIN- PÄÄTÖS | TALOUS- ARVIO | ENNUSTE (elokuu) | TALOUS- ARVIO | MUUTOS TA 2016/ ENN2016 | MUUTOS TA 2017/ ENN2016 |
|---|-------------------|-------------------|---------------------|-------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| Toimintatulot ja -menot, 1000 € | 2015 | 2016 | 2016 | 2016 | 1000 € | % |
| SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA | | | | | | |
| Toimintatulot | 29 950 | 31 992 | 32 299 | 31 040 | 1 259 | -3,9 |
| Toimintamenot | 415 596 | 411 572 | 419 706 | 427 214 | 7 508 | 1,8 |
| Toimintakate | -385 646 | -379 580 | -387 407 | -396 175 | -8 768 | 2,3 |
| YHDYSKUNTALAUTAKUNTA YHTEENSÄ | | | | | | |
| Toimintatulot | 70 456 | 65 602 | 71 256 | 73 684 | 2 428 | 3,4 |
| Toimintamenot | 64 442 | 65 449 | 69 402 | 69 777 | 375 | 0,5 |
| Toimintakate | 6 014 | 153 | 1 854 | 3 908 | 2 054 | 110,8 |
| Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä | | | | | | |
| Toimintatulot | 54 434 | 51 507 | 55 361 | 57 421 | 2 060 | 3,7 |
| Toimintamenot | 40 651 | 40 691 | 44 647 | 43 938 | -709 | -1,6 |
| Toimintakate | 13 783 | 10 816 | 10 714 | 13 483 | 2 769 | 25,8 |
| Joukkoliikenne | | | | | | |
| Toimintatulot | 16 023 | 14 095 | 14 095 | 16 263 | 368 | 2,3 |
| Toimintamenot | 23 791 | 24 758 | 24 758 | 25 838 | 1 083 | 4,4 |
| Toimintakate | -7 769 | -10 663 | -10 663 | -9 575 | -715 | 8,1 |
| RAKENNUSLAUTAKUNTA | | | | | | |
| Toimintatulot | 3 370 | 3 214 | 3 465 | 3 333 | -132 | -3,8 |
| Toimintamenot | 2 834 | 2 836 | 2 984 | 3 109 | 125 | 4,2 |
| Toimintakate | 535 | 378 | 481 | 224 | -257 | -53,5 |
| PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ | | | | | | |
| Toimintatulot | 181 642 | 177 651 | 179 950 | 179 365 | -585 | -0,3 |
| Toimintamenot | 1 193 645 | 1 205 203 | 1 217 195 | 1 224 533 | 7 338 | 0,6 |
| Toimintakate | -1 012 003 | -1 027 551 | -1 037 245 | -1 045 168 | -7 923 | 0,8 |

8.2. Keskusvaalilautakunta

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|--------------|---------------------|-----------|------------|
| TOIMINTATULOT | 311 | 0 | 0 | 0 | 305 | 620 |
| TOIMINTAMENOT | -327 | -10 | -10 | -340 | -310 | -640 |
| TOIMINTAKATE | -17 | -10 | -10 | -340 | -5 | -20 |

Keväällä 2017 järjestetään kuntavaalit, jossa valitaan kaupungille uudet luottamushenkilöt. Vuonna 2018 järjestetään valtiolliset presidentin vaalit ja seuraavana vuonna 2019 järjestetään sekä eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit.

8.3. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta on kaupunginvaltuuston nimeämä lakisääteinen lautakunta. Lautakunnan tehtävänä on kuntalaki 121 § mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lautakunta myös valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, kuten tilintarkastajan valinnan ja huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tilintarkastajana on tällä hetkellä BDO Auditor Oy.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. 1.6.2017 lautakunnalle tulee uutena tehtävänä sidonnaisuusilmoituksiin liittyviä vastuita.

Ulkoisen tarkastuksen yksikkö valmistelee lautakunnan asiat ja avustaa sitä arviointitehtävässä. Lisäksi yksikössä, jossa työskentelee viisi henkilöä, tehdään toiminnan ja talouden tarkastuksia tilintarkastajan kanssa tehdyn tilintarkastussopimuksen ja lautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|--------------|---------------------|-------------|-------------|
| TOIMINTATULOT | 1 | 0 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| TOIMINTAMENOT | -617 | -778 | -691 | -791 | -790 | -795 |
| TOIMINTAKATE | -616 | -778 | -689 | -789 | -788 | -793 |

Menolajikohtainen tarkastelu

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|-------------------------------|---------------------|-----------------------|-----------------|---------------------|-------------|-------------|
| TOIMINTATULOT | | | | | | |
| Myyntitulot | | | | | | |
| Maksutulot | | | | | | |
| Tuet ja avustukset | | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 |
| Tilavuokratulot | | | | | | |
| Muut vuokratulot | | 1 | 0 | 1 | 1 | 1 |
| Muut toimintatulot | | | | | | |
| Toimintatulot yhteensä | | 1 | 0 | 2 | 2 | 2 |
| TOIMINTAMENOT | | | | | | |
| Henkilöstömenot | | -404 | -444 | -426 | -422 | -427 |
| Palvelujen ostot | | -148 | -262 | -198 | -300 | -294 |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | -3 | -5 | -4 | -4 | -4 |
| Avustukset | | | | | | |
| Vuokramenot | | -52 | -52 | -52 | -52 | -52 |
| Muut toimintamenot | | -9 | -15 | -11 | -13 | -13 |
| Toimintamenot yhteensä | | -617 | -778 | -691 | -790 | -795 |
| TOIMINTAKATE | | 616 | -778 | -689 | -788 | -793 |

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Tarkastuslautakunnan tehtäväalue on uudessa kuntalais- ja määriteltyä vanhaa lakia tarkemmin. Tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Etenkin toiminnan tuloksellisuusarviointiin sisällyttäminen lakiin on muutos, joka vaatii osaamisen kehittämistä. Tätä tehdään yhteishankkeessa muiden isojen kaupunkien kanssa. Myös sidonnaisuusilmoituksiin liittyvä tehtävä on uusi.

Kaupungin toimintaympäristön valtakunnalliset muutokset vaikuttavat myös tarkastuslautakuntaan ja ulkoisen tarkastuksen yksikköön.

Kehittämisen painopisteet

Ulkoisen tarkastuksen yksikköä kehitetään sen kehittämissuunnitelman 2016–2017 mukaisesti.

Lautakunnan uudet tehtävät edellyttävät sekä lautakunnan että viranhaltijoiden koulutusta. Uuden lautakunnan perehdytys ja koulutus alkaa vuoden 2017 syksyllä.

Henkilöstösuunnitelma

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|-------------|-----------------|-------------|-------------------------|-------------|-------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 5 | 5 | 4,7 | -6,00 % | 4,7 | 4,7 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 1 | | | | | |
| Tilapäiset | 0 | | | | | |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 5 | 5 | 4,7 | -6,00 % | 4,7 | 4,7 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 3,4 | 4,3 | 4,1 | -4,65 % | 4,1 | 4,1 |
| Tilapäiset | 0,1 | | | | | |
| Yhteensä | 3,5 | 4,3 | 4,1 | -4,65 % | 4,1 | 4,1 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -304 | -326 | -322 | -1,23 % | -326 | -329 |
| Eläkemenot | -84 | -83 | -80 | -3,25 % | -81 | -82 |
| Muut henkilösivukulut | -16 | -20 | -20 | 0,02 % | -20 | -20 |
| Yhteensä | -404 | -429 | -422 | -1,56 % | -427 | -431 |

Yksi henkilö jää osa-aikaeläkkeelle 1.12.2016 (30 % työajasta).

Merkittävimmät riskit

Tarkastuslautakunnan merkittävimmät riskit suhteessa sen tavoitteisiin liittyvät sen arviointisuunnitelman strategisuuteen ja ajantasaisuuteen sekä tarkastuslautakuntaa avustavaan ja sen päätöksiä valmistelevaan henkilöstöön. Lisäksi merkittävää riskiä on tiedon luotettavuudessa ja tulorahoituksessa.

Merkittävimmistä riskeistä toteutumisen todennäköisyys on arvioitu isoimmaksi henkilöstön määrään ja

poissaoloon liittyvissä tuotantoriskeissä. Tässä näkyy pienen, erikoistuneen yksikön haasteet. Samaan asiaan voi vaikuttaa myös tulorahoituksen olennaisen pienenemisen riski, joka sekkin on arvioitu merkittäväksi ja todennäköiseksi pitemmällä ajanjaksolla. Molemmista vaikuttamismahdollisuus on vain kohtalainen. Todellistuessaan merkittävimpien riskien vaikutukset vaihtelevat vakavasta erittäin vakavaan suhteessa lautakunnan lakisääteisen tehtävän toteuttamiseen.

8.4. KAUPUNGINVALTUUSTO

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|--------------|---------------------|-------------|-------------|
| TOIMINTATULOT | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TOIMINTAMENOT | -476 | -596 | -596 | -700 | -600 | -600 |
| TOIMINTAKATE | -476 | -596 | -596 | -700 | -600 | -600 |

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta ja hyväksyy talousarvion 2017 sekä asettaa toiminnalliset tavoitteet kaupunkikonsernille. Uuden valtuuston luottamushenkilöille on varattu erillistä määrärahaa koulutukseen ja erillisiin kokous- ja muihin menoihin.

8.5. KAUPUNGINHALLITUS

8.5.1. Kaupunginhallitus yhteensä

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|----------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 21 407 | 18 302 | 14 802 | 16 258 | 9 512 | 9 512 |
| TOIMINTAMENOT | -101 005 | -116 224 | -106 254 | -110 725 | -107 761 | -107 874 |
| TOIMINTAKATE | -79 598 | -97 922 | -91 452 | -94 467 | -98 249 | -98 362 |

8.5.2. Kaupunginhallitus ilman konsernipalveluita, työllistämistä ja koko kaupunkia koskevia varauksia

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|----------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 8 580 | 8 627 | 7 853 | 8 547 | 2 000 | 2 000 |
| TOIMINTAMENOT | -38 764 | -42 272 | -41 070 | -44 045 | -41 425 | -41 425 |
| TOIMINTAKATE | -30 184 | -33 645 | -33 216 | -35 498 | -39 425 | -39 425 |

Sitovuuden tulot muodostuvat seuraavasti:

- kehittämissohjelmien tulomääräraha 1.800
- valtionosuuden vähenemisen korvaus 6.647
- Suomi 100-juhlavuoden avustustulot 10

Sitovuuden menot muodostuvat seuraavasti:

- kehittämissohjelmien menomääräraha 3.000

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset

- Pohjois-Pohjanmaan liitto, 1.740
- Suomen kuntaliitto, 580
- Kunnallinen työmarkkinalaitos, 150
- Oulu-Koillismaan pelastuslaitos, 12.355
- Oulun seudun ympäristötoimi, 3.000
- Verotuskustannukset, 4.900
- BusinessOulu liikelaitos, 8.841
- Oulun kaupunginteatteri Oy, 4.950
- Oulun Musiikkijuhlasäätiö, 160
- Pohjois-Pohjanmaan liikuntaopiston avustus 130
- työttömien ja vähävaraisten joulujuhlatapahtumat, 10
- muut avustukset yhdistyksille ja yhteisöille 58
- Oulun Yliopiston avustusmääräraha tohtoripromootioon 20

Toimikunnat

- Suomi 100-juhlavuoden järjestelykustannukset 340

Kaupunginhallitus

- Huomioidaan henkilöstön lomapalkkavelan osuus Oulun Konttorin ja Monetra Oy yhdistymisestä 1.500.
- Huomioidaan henkilöstön lomapalkkavelan osuus Oulun Työterveyden yhtiöitymisestä 860.

Suhdetoiminta

Suhdetoiminnassa ja edustuksessa ylläpidetään kotimaisien ja kansainvälisiä verkostoja ja tehdään yhteistyötä erityisesti Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin sekä Luoteis-Venäjän kanssa sekä uusien rakentamista strategian ja elinkeinopolitiikan vahvistamiseksi.

Vuosi 2017 on Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi, jonka alustavassa ohjelmassa on useita kotimaisia ja kansainvälisiä tapahtumia, jotka kuuluvat suhdetoiminnan tehtäviin. Edunvalvonnassa korostetaan yhteistyötä valtion hallinnon ja ministeriöiden, eduskunnan sekä valtiokuntien kanssa samoin kuin suurlähettiläiden ja muiden diplomaattien sekä konsulikunnan kanssa. Järjestetään vieraanvaraisuutta ja merkittäviä tapahtumia tapauskohtaisesti sekä erillisistä anomuksista kaupunginjohtajan päätöksellä.

Kaupunki osallistuu Suomen Kuntaliiton järjestämiin kansainvälisiin ja kotimaisiin tapahtumiin erillisin päätöksin. Vuoden 2017 merkittäviä tapahtumia (tällä hetkellä tiedossa olevia) ovat: Kunnallisjohtonseminaari, SOSTEtalk 2017 –tapahtuma, European Days, AVI:n isännöimä Euroopan aluehallintojen tapahtuma, Arktisen Neuvoston Suomen puheenjohtajuuskauteen liittyvä Arctic Council ja Senior Arctic Officials meeting, jota valmistellaan yhdessä ulkoministeriön kanssa sekä Suomen ja Venäjän partneri- ja ystävyyskuntien kokous keväällä Turussa.

8.5.3. Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|---------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 6 307 | 0 | 680 | 15 | 15 | 15 |
| TOIMINTAMENOT | -12 461 | -11 382 | -10 032 | -10 452 | -10 452 | -10 452 |
| TOIMINTAKATE | -6 154 | -11 382 | -9 352 | -10 437 | -10 437 | -10 437 |

Sitovuudella on seuraavat tulo- ja menovaraukset huomi-
oitu:

Tulot

- Henkilöstökassa tulot 15

Menot

- Monetra Oy:n sopimus 2.711, josta katetaan 190 Oulu10 joukkoliikenne lippujen lisäpalveluita
- eläkemenoperusteiset menot 6.300
- varaus Uuden Oulun kustannuksiin, arkistointi ym. 221
- Maahanmuutto- ja kotouttamisvaraus 1.000
- Henkilöstökassan menot 220

8.5.4. Konsernihallinto

Konsernihallintoon kuuluvat konserniohjauksen ja konsernipalveluiden yksiköt. Konserniohjaus-yksikön tehtävä on huolehtia kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja jaostojen päätösvalmistelusta, konsernin yhteisöjen omistajaohjauksesta, kaupungin toimintaan ja poliittisen päätöksentekoon liittyvän hallinnon järjestämisestä sekä

henkilöstöpolitiikasta. Konsernipalvelut -yksikön tehtävänä on toimia ylimmän johdon määrittelemässä asiantuntija- ja ohjaustehtävissä ja järjestää keskitetyt asiantuntijapalvelut kaupunkikonsernille. Konsernihallinnon keskeiset vastuualueet ja palvelut on todettu toimintasuunnitelman yhteydessä.

Talous

Konsernihallinto

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|----------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 2 262 | 2 988 | 2 369 | 2 796 | 2 597 | 2 597 |
| TOIMINTAMENOT | -16 000 | -20 849 | -19 176 | -17 528 | -17 184 | -17 297 |
| TOIMINTAKATE | -13 738 | -17 861 | -16 807 | -14 732 | -14 587 | -14 700 |

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|-------------------------------|---------------------|-----------------------|----------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 2 262 | 2 988 | 2 369 | 2 796 | 2 597 | 2 597 |
| Myyntitulot | 99 | 273 | 273 | | 75 | 104 |
| Maksutulot | 3 | | | | | |
| Tuet ja avustukset | 1 495 | 2 097 | 1 577 | 994 | 720 | 691 |
| Vuokratulot | 29 | 18 | | 23 | 23 | 23 |
| Muut vuokratulot | | | | | | |
| Muut toimintatulot | 636 | 600 | 518 | 1 779 | 1 779 | 1 779 |
| Toimintatulot yhteensä | 2 262 | 2 988 | 2 369 | 2 796 | 2 597 | 2 597 |
| TOIMINTAMENOT | -16 000 | -20 849 | -19 176 | -17 528 | -17 184 | -17 297 |
| Henkilöstömenot | -7 740 | -9 459 | -8 850 | -7 882 | -8 092 | -8 366 |
| Palvelujen ostot | -5 440 | -8 298 | -7 353 | -7 773 | -7 170 | -7 007 |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | -210 | -163 | -163 | -183 | -183 | -183 |
| Avustukset | -516 | -629 | -629 | -355 | -355 | -355 |
| Vuokramenot | -1 649 | -2 168 | -1 541 | -1 194 | -1 198 | -1 200 |
| Muut toimintamenot | -446 | -132 | -639 | -141 | -186 | -186 |
| Toimintamenot yhteensä | -16 000 | -20 849 | -19 176 | -17 528 | -17 184 | -17 297 |
| TOIMINTAKATE | -13 738 | -17 861 | -16 807 | -14 732 | -14 587 | -14 700 |

Toimintasuunnitelma

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, joka tukee hallintokuntia toiminnan kehittämisessä ja tuottaa lisäarvoa johdolle päätöksenteon ja valvonnan tueksi. Sisäisen tarkastuksen riskiperusteisessa vuosisuunnitelmassa painotuu kaupunkikonsernin uuden ohjaus- ja johtamisjärjestelmän sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointi. Tehtävänä on varmistaa, että toiminta on tuloksellista, tavoitteita uhkaavat riskit on tunnistettu ja niiden hallintamenetelmät ovat asianmukaiset. Sisäistä tarkastusta kehitetään laaditun kehittämissuunnitelman mukaisesti ja henkilökunnan osaaminen varmistetaan yksilökohtaisen koulutussuunnitelman pohjalta.

Keskitettyjen lakipalveluiden edellytyksiä vastata kaupungin oikeudellisesta edunvalvonnasta kehitetään syventämällä lakimiesten erikoistumista ja erityisosaamista. Loota-asianhallintajärjestelmän kehittäminen osana asianhallinnan kokonaisuutta jatkuu. Näin valmistaudutaan myös Sähke2 -vaatimusmäärittelyn mukaiseen sähköiseen arkistointiin pitkäaikaisessa säilyttämisessä.

Oulun Konttorin toiminnan lakatessa v 2016 lopussa siirtyy Oulun Konttorilta 19 lisähenkilöä Konsernipalveluihin asianhallinnan ryhmään.

Viestinnän painopiste on palvelu-uudistusten viestiminen kuntalaisille, erityisesti painotetaan kaupungin taloustilanteen ymmärrettävää kertomista kaupunkilaisille. Samalla tuetaan verkkopalvelujen käytön lisäämistä ja niiden tunnetuksi tekemistä kaikkia viestintäkanavia hyödyntäen ja erityisesti some-kanavien käyttöä lisäten. Valmistaudutaan viestimään aktiivisesti maakunta-uudistuksesta kaupunkilaisille.

Oulun kaupunkilehden, Oulu-postin julkaisemista jatketaan paperilehtenä. Lehden välissä julkaistaan kaksi kertaa vuodessa ikä-ihmisille suunnattu Postia Ainolta -liite. Lehden sisältöä pyritään jakamaan monikanavaisesti kohderyhmittäin.

Oulun kaupunkiseudun yhteismarkkinointia jatketaan. Toiminnan organisointivaihtoehdot selvitetään ja toimintakonseptia uudistetaan. Yhteismarkkinoinnin tavoitteena on työpaikkojen ja investointien lisääminen alueella.

Keskeisenä asiana ovat henkilöstöohjelman ja työhyvinvointiohjelman valittujen painopisteasioiden toteuttaminen sekä konserni- että toimialuetasolla.

Henkilöstöohjauksen ja -palvelujen kehittämisalueet ovat kaupungin strategian mukaiset: hyvä johtaminen, osaamisen kehittäminen, työhyvinvointi, henkilöstön määrän kehitys sekä henkilöstön ohjaaminen hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön. Näihin liittyy konkreettisia toimenpiteitä ja kehittämistyötä keskitetysti ja toimialoilta, esimerkkinä esimiespassivalmennus, jossa valmennetaan kaikki kaupunkiohjaajien esimiehet.

Osaamista kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti. Osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä tuetaan keskitetyn henkilöstökoulutuksen sekä toimialoilla toteutettavan ammatillisen täydennys- ja lisäkoulutuksen, tehtäväkierron ja työvaihdon avulla. Vuonna 2017 järjestetään koulutusta luottamushenkilöille, mm. uuden valtuuston perehdyttämisohjelma. Työhyvinvointiohjelmassa 2015-2020 valittuja toimenpiteitä toteutetaan sekä konserni- että toimialuetasolla. Ohjelmaan sisältyy mm. työkykyjohtamisen malli, jonka käyttöönottoa tuetaan palvelualueilla ja liikelaitoksissa.

Työhyvinvoinnin edistämisen tukena hyödynnetään Työterveyslaitoksen Kunta10-tukimuksen tuloksia. Viimeisimmän kyselyn tulokset ovat saatavilla alkuvuonna 2017. Kaupunkitasolla seurataan erityisesti kaupunkistrategiasa määriteltyjen työtä, työyhteisöä ja johtamista koskevien osa-alueiden kehittymistä. Toimialueilla työyhteisöt käsittelevät tuloksia ja hyödyntävät niitä oman työyhteisönsä kehittämistyössä.

Henkilöstön liikkumista tuetaan Smartum -liikuntaedulla. Oulun Työterveyden, Virpiniemen liikuntaopiston ja henkilöstöliikunnan yhteistyötoimintamallia jatketaan ammattiryhmille, jossa työ ja työssä jaksaminen edellyttävät hyvää fyysistä kuntoa. Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen on meneillään yksilöohjauspilotti, joka viedään päätökseen ja arvioidaan tulokset. Valtakunnallisen Unelmien liikuntavuosi 2017- teeman ympärille järjestetään henkilöstölle tapahtumia ja kampanjoita sekä ohjataan heitä osallistumaan teemavuoden muihin tapahtumiin.

Tehtävien täyttölupamenettely jatkuu edelleen (Kh 28.5.2013 § 339). Täyttölupamenettelyn tavoitteena on pystyä vaikuttamaan henkilöstön määrään ja sitä kautta henkilöstökustannuksiin. Riskienhallinnan toteuttamisessa erityinen huomio laitetaan mahdollisille sote- ja kuntarakennemuutoksille, joiden pitäisi olla selvillä vuoden 2016 kuluessa.

Varautumissuunnitelmia testataan ja kehitetään vuosittaisella harjoittelulla. Painopisteenä on johtamisvalmiuden ja -kyvyn kehittäminen sekä yhteistoiminta muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa.

Palvelutuotannon turvallisuuden kehittämiseksi koulutetaan henkilöstöä järjestelmällisesti. Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisen Oulun kaupungin turvallisuusohjelman vaikuttavuus arvioidaan ja valmistellaan mahdollisen uuden sisäisen turvallisuuden ohjelman edellyttämiä toimenpiteitä.

Työsuojelutoimintaa ohjaa kaupungin työsuojelun toimintaohjelma 2015 – 2017. Työsuojeluparitoiminta on nostettu työhyvinvointiohjelmassa kehittämisalueeksi. Tätä toimintaa vahvistetaan ja yhdenmukaistetaan kaikilla palvelualueilla.

Työturvallisuuden tietojärjestelmien osalta selvitetään ja päätetään, mitä järjestelmiä on järkevä hyödyntää kaupunki- tai toimialakohtaisesti.

Talous

Oulun kaupungin talousohjauksen kannalta ydinprosessit ja -tehtäviä ovat koko kaupungin taloushallintopalveluiden ohjaus ja kehittäminen, kaupungin talousarvio ja -suunnitelma, tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, talouden ja toiminnan seurannan ja raportoinnin ohjaus sekä kehittäminen, kaupungin yhteisten taloushallinnon tietojärjestelmien omistajuus ja kehittäminen sekä controller-palvelut.

Controller-palvelut painottuvat kustannuslaskentaan ja talouden erityisasiantuntijuuteen sekä toimialatietämystä vaativiin sisäisen laskennan tehtäviin. Erityisiä kehityskohteita talousarviovuoden 2017 aikana ovat muun muassa seuranta- ja ennusteprosessin kehittäminen, talousarvioprosessin kehittäminen ja taloussuunnittelujärjestelmän käyttöönotto. Konsernitilinpäätös ohjelmistoinen ja konsernin neljännesvuosiraportointi uudistetaan vuoden 2017 aikana. Samassa yhteydessä tytäryhtiöitä koskevat tiedot yhdistetään johdon tietovarastoon. Jatkuvia kehittämiskohteita ovat kustannuslaskentaosaamisen, raportoinnin ja raportointijärjestelmien tietosisällön oikeellisuuden varmistaminen. Koko kaupungin taloushallintojärjestelmien kehittämissuunnitelma tehdään vuoden 2017 aikana yhteistyössä tietohallinnon kanssa.

Taloushallintopalvelujen osto Monetra Oy:stä laajenee vuoden 2017 alusta, kun mm. taloussihteerit siirtyvät liikelaitos Oulun Konttorista Monetra Oy:n palvelukseen. Sopimusohjauksen uudet linjaukset vaikuttavat kaupungin ja Monetra Oy:n tehtäviin ja työnjakoon.

Liikelaitos Oulun Konttorin kanssa on sopimus määräaikaisen yhden taloussihteerin palveluista (45 tuhatta euroa) vuoden 2016 loppuun. Taloussihteerit siirtyvät 1.1.2017 Monetra Oy:öön. TM1-käyttöönotto painottuu vuodelle 2017 ja taloussihteerin palvelut tarvitaan vuoden 2017 loppuun saakka.

Vuonna 2017 Loota-asiakirjahallinnossa valmistellaan esitysluonnoksen, että jokaisen päätösehdotuksen yhteydessä näkyy päätöksen budjettivaikutukset.

Rahoitus

Varainhankinta toteutetaan valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Rahoituslähteitä hyödynnetään monipuolisesti, joka mahdollistaa joustavuuden sekä eri markkinatilanteisiin sopivien rahoitusvaihtoehtojen hyödyntämisen. Korkotason odotetaan kääntyvän vähitellen nousuun, mutta pysyvän edelleen alhaisella tasolla, joten toteutamme ensisijaisesti pitkiä korkosuojauksia suojausperiaatteiden mukaisesti. Varainhankinnan ja suojaamisen kokonaisvaltaista raportointia kehitetään.

Kassavaroja ja -ylijäämiä hallinnoidaan konsernitilillä ja sijoituksilla. Keskeistä kassaylijäämien sijoittamisessa on

maksuvalmiuden turvaaminen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Sijoitusten seuranta ja raportointia kehitetään edelleen.

Konsernitasoista kassanhallintaa ja -suunnittelua kehitetään. Konserniyhtiöiden rahoitustuen tarve on kasvanut yhtiöittämisten seurauksena. Yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa varmistetaan konserniedun toteutuminen. Konsernirahoituksessa varaudutaan lainsäädännön muutoksiin. Lainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi kuntapalveluiden ja kuntayhtiöiden rahoittamiseen.

Omistajaohjauksen tehtäviin kuuluu konsernijaoston valmistelija- ja sihteeritehtävät, omistajapoliittisten linjausten ja toimenpideohjelman valmistelu, konserniohjeen ja hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeen valmistelu, yhtiöittämislähtöiset ja valmistelut, Mato-ohjelman ja asuntopoliittisten linjausten valmistelu ja konserniyhtiöihin liittyvä ohjaus ja valvonta. Vuonna 2016 aloitettu uusien omistajapoliittisten linjausten valmistelu jatkuu tarvittaessa ja sen pohjalta laaditaan toimenpideohjelma. Konserniohje ja hyvä hallinto- ja johtamistapaohje päivitetään kaupungin hallintosääntöpäivityksen yhteydessä. Omistajaohjaus järjestää myös hallitustyöskentelykoulutuksen tytäryhtiöiden hallituksille. Esitys Mato-ohjelmasta vuosille 2018-2022 valmistellaan vuoden 2017 aikana.

Strategisen ohjauksen keskeisiä tehtäviä:

- Strategisen ohjauksen mahdollistaja, toteuttaja ja varmistaja
- kaupunkistrategian ja toteuttamisohjelmien valmistelu ja seuranta (sovitun vastuunjaon mukaisesti)
- Kaupungin kehittämistoiminnan ohjaus ja tuki
- hankintojen strateginen ohjaus, toimintamallin kehittäminen ja alueen yritysten elinvoiman edistäminen
- Kaupungin johtamisjärjestelmän ja toimintamallin ohjaus sekä toimivuuden varmistaminen
- Ylimmän johdon ja luottamuselimien päätöksenteon tuki omalla vastualueella
- Aluekehittäminen ja kaupunkipolitiikka sekä seudun, kansallisen ja kansainvälisen verkostoyhteistyön koordinaatiotuki ja toteuttaja

Vuonna 2017 jatketaan kaupungin strategisten uudistamishankkeiden valmistelua, koordinoitua ja toteuttamista osana kaupunkistrategian toimeenpanoa. Projekti- ja hankemuotoinen kehittämistyö on kytketty osaksi kaupunkistrategian toteuttamisohjelmia kehittämissalkujen kautta. Vuonna 2017 painopisteitä ovat tulevaisuuden kunnan valmistelu sekä kaupunkistrategian päivitys uuden kaupunginvaltuuston johdolla. Uusi hallintosääntö astuu voimaan uuden valtuustokauden alkaessa 1.6.2017.

Ulkopuolisella osarahoituksella toteutettavan projektin hanketoiminnan kokonaisuuden hallinnointi ja ohjaus jatkuu kaupunkistrategian toimenpide- ja toteuttamisohjelmiin integroiduissa kehittämissalkuissa. Kehittämissalkkeiden tuotosten ja vaikutusten arviointi sekä niiden

raportointi ja viestintä ovat kehittämisen painopisteinä vuonna 2017. Kaupungin projekti- ja hanketoiminnan läpinäkyvyyden ja kokonaisuuden hallinnan tueksi hankitaan yhteinen työkalu kaikkien hallintokuntien käyttöön. Uuden valtuustokauden käynnistyessä valmistaudutaan ulkopuoliselta taholta tilattavaan arviointiin kaupungin hanketoimintaa ja sen kokonaiskoordinaatiota sekä johtamista koskien. Projektikoulutuksia ja -valmennuksia projekteissa työskenteleville asiantuntijoille järjestämistä jatketaan kaupungin keskitettynä koulutuksena.

Strateginen hankintatoimi jatkaa hallintosäännön mukaisia tehtäviä. Hankintapolitiisen ohjelman sisältämien toimenpiteiden täsmennys ja toteutus alkaa vuonna 2017 syksyllä 2016 toteutettavan päivityksen mukaisesti. Keskeinen painopiste on monipuolinen osaamisen vahvistaminen innovatiivisten hankintamenettelyjen ja –mallien edistämiseksi mahdollistamaan uusien palveluiden ja tuotteiden kehittämistä sekä parantamaan hankintojen vaikuttavuutta. Hankintojen johtamista kehitetään elinvoimaan liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Hankintakäsikirja päivitetään vastaamaan uutta hankintalakia ja toimintaympäristön muutoksia.

Oulun asema pohjoisen veturina on edelleen vahvistunut. Käytännössä Oulun seutu on ainoa kasvava seutu koko Pohjois-Suomessa. Kansallisessa edunvalvonnassa painottuu Oulun elinvoimaisuuden ja vetovoiman edelleen vahvistaminen valtakunnallisena kasvukeskuksena, mikä on koko Pohjois-Suomen etu.

Vuonna 2017 jatketaan Sote- ja aluehallintouudistuksen ja tulevaisuuden kunta -valmisteluja. Tulevaisuuden kunta- ja SOTE-uudistuksessa haetaan yhtenäistä linjaa kuuden suurimman kaupungin kanssa. Suurille kaupungeille jää erityistehtäviä ja kuntakentässä suurten kaupunkien asema tulee muutoksenkin jälkeen olemaan poikkeuksellinen. Tämä tulee varmistaa erityisesti SOTE-toimintamallin rahoituksen yhteydessä. Oulu osallistuu hallitusohjelman toteuttamiseen hallitusohjelman kärkihankkeita tukemalla ja osallistuu valittuihin kokeiluihin, kuten mm. työllisyyskokeiluun ja kuntien tehtävien yleiseen karsimiseen.

Jakkukylän osakuntaliitosta edistetään edelleen yhteistyössä valtiovarainministeriön ja liin kunnan kanssa siten kuin poliittiset päättäjät ja valtioneuvosto linjaavat etenevän.

Kansainvälinen toiminta

Oulun elinvoima rakentuu globaalissa viitekehityksessä. Aktiivinen kansainvälinen yhteistyö ja verkostoituminen ovat olennainen osa tulevaisuuden kunnan vahvuuksien rakentamista. Yritysten viennin edistäminen, investointien edistäminen, kansainvälisen innovaatiotoiminnan ja kansainvälisen vapaa-ajan ja kongressimatkailun edistäminen ovat tärkeitä työllisyyden parantamisen kannalta. Kestävä, älykäs kaupunki, jossa on tehokkaat ja vaikuttavat palvelut

sekä osaava väestö voidaan saavuttaa vain kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä tavoitteellisesti hyödyntämällä.

Oulu toimii aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa ja kumppanuuksissa painopisteinä Arktinen alue ja EU. EU:n ulkopuolinen yhteistyö kohdistuu mm. Japaniin ja Kiinaan. Keskeisimpiä konsernin tason yhteistyöverkostoja ja rakenteita ovat mm. Perämerenkaaren yhdistys, Eurocities, UDN (Urban Development Network), EIP on AHA (European Innovation Partnership on Active Healthy Aging), ICFE, ECHA Alliance, LUCI (Lightning Urban Community International), Urban Agenda Co-ordination Partnership on Digital Transition ja poliittisten päättäjien yhteiskanava CEMR (The Council of European Municipalities and Regions).

Oulu vahvistaa asemaansa arktisen alueen keskuksena Growth from the North –raportin ja EU:n arktisen tiedonannon tavoitteiden mukaisesti. Edunvalvonnassa korostuu saavutettavuuden ja TEN-T verkon merkitys osana arktisen alueen elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta uudelle yritystoiminnalle. Tavoitteena on Perämerenkaaren ratayhteyden edistäminen ja uusien kansainvälisten lentoyhteyksien avaaminen Ouluun ja Oulu-Luulaja-Tromssa –lentoyhteyden kannattavuuden parantaminen.

Tietojohtaminen ja tutkimusyhteistyö -keskeiset tehtävät 2017

- Tiedolla johtamisen mahdollistaja ja tuki; toimintamallin kehittäminen ja koordinaatio
- Tietopalvelut ja tutkimusyhteistyö
- Kehittämisen tuki; asiakaslähtöisen toimintatavan edistäminen, palvelujen kehittämisen toimintamallien edistäminen
- Toiminnan laadun varmistaminen

Päätöksenteon ja johtamisen tulee perustua luotettavaan tietoon ja analyyseihin, selkeisiin vaihtoehtoihin sekä ennakointiin päätösten seuraamuksista. Tietojohtamisen toimintamallin kehittämistyötä jatketaan tavoitteena tarkoituksenmukainen kytkentä johtamiseen ja päätöksentekoon sekä strategia- kehittämis-, talous- ja muihin kunnan ohjausprosesseihin. Toimintamallin kehitystyössä tunnustetaan myös lainsäädäntöuudistusten vaikutukset tulevaisuuden kunnan ja kaupungin tiedolla johtamiseen. Tietojohtamista hyödynnetään strategiaprosessissa v. 2017. Valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen laadinta ja koordinaatio toteutetaan myös uuden 2017 valittavan valtuuston työn tueksi. Hyvinvointikertomustieto yhdistetään myös tiedolla johtamiseen ja yhteisellä analyysillä tunnustetaan myös keskeiset kehittämisen ja toiminnan painopisteet mm. talousarvion valmistelua varten. Konsernihallinto osallistuu myös tulevaisuuden kunnan valmisteluun, mm. Tietoportaalin aineistojen ylläpidolla ja täydentämisellä ja mahdollisesti tarvittavien erilliselvitusten laadinnalla.

Asumistutkimus valmistuu vuonna 2017 käynnistettävän maankäytön toteuttamisohjelman laatimistyön tueksi. MATO-työn yhteydessä laaditaan myös seuraava

väestösuunnite. Väestösuunnitetyön ohella toteutetaan sisäisen muuttoliikkeen tutkimus, mikäli ko. tilastoaineistot ovat tuolloin käytettävissä. Tietojohdamisen ryhmä jatkaa myös paikkatiedon sovelluskehittämistä tietojohdamiseen ja palvelujen kehittämiseen resurssiensa puitteissa. Ryhmä osallistuu myös avoimen hallinnon, avoimen tiedon ja avoimen datan kehittämiseen. Kansallisen Suomi.fi -ohjelman mukaisen palvelutietovarannon kuvaukset käynnistyvät vuonna 2016 ja jatkuvat talousarviovuonna 2017, palvelutieto -kuvausten yhteydessä tunnistetaan myös palvelujen kehittämistarpeita. Hanke merkitsee toteutukseen tarvittavien resurssien varaamista. Sisäisessä kehittämistyössä keskeinen on kaupungin asiakkuuden hallintamallin laadinta palvelualueiden poikkitoiminnallisenä yhteistyönä, johon liittyy myös 6Aika-avoin osallisuus ja asiakkuushanke. Syksyllä 2017 käynnistetään myös seuraava toiminnan itsearviointityö (CAF).

Kaupungin keskitetyn **tietohallinnon** vastuulla on kaupungin ICT-kokonaisuuden johtaminen, ICT-palveluiden järjestäminen, tietohallinto-ohjelman valmistelu ja toimeenpano. Kehittämisen strategiset painopisteet muodostuvat asiakaslähtöisistä digitaalisista palveluista, kaupungin tietojen ja rajapintojen avaamisesta sekä ICT-osaamisen kehittämisestä.

Tietohallintoasiantuntijat tukevat palvelualueiden Digitaalisten Agendojen toteuttamista ja palvelujen digitalisointia sekä koordinoivat niihin liittyviä investointeja kaupunkitasolla. Kaupunkilaajuisen yhteistyön tavoitteena on ICT-toimintojen kokonaisvaltainen ohjaus, hallinta ja kehittäminen. Ohjausnäkökulmasta tavoitteena on edistää kaupunkiyhteisten ratkaisujen keskittämistä. Keskeiset kehitystoimenpiteet kattavat mm. langattomien verkkojen kehittämisen (panOULU ja tuotantoWLAN), ICT-osaamisen

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet:

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari / Tavoitetaso 2016 |
|---|---|---|
| Oulun näkyvyys ja aloitteellisuus valituissa kansainvälisissä verkostoissa ja arktisen alueen logistisena keskuksena vahvistuu | <p>Konsernitason kansainvälisen toiminnan johtamisen ja ohjauksen vahvistaminen</p> <p>Oulun arktisen aseman vahvistaminen alueellisessa vuorovaikutuksessa painopisteinä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvu, kilpailukyky ja houkuttelevuus • Infrastruktuuri ja saavutettavuus • Arktinen älykkyyt • Yksi ääni Arktisen puolesta <p>Innovatiivisen kaupunkikehittämisen kytkeminen kansainvälisiin kumppanuuksiin ja verkostorakenteisiin sekä resurssihin painopisteinä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kestävä, energiatehokas ja älykäs rakennettu ympäristö • Elävä ja monimuotoinen kaupunki • Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut • Digitaalisuus | <p>Kv- toiminnan johtamisen ja koordinaation toimintamalli on käytössä 2017 Oulun tavoitteellinen vaikuttaminen kansainvälisillä foorumeilla</p> <p>Arctic Europe –yhteistyön toimintamalli on hyväksytty</p> <p>Perämerenkaaren ratayhteys etenee myönteisesti</p> <p>Oulun kaupunkikonserni valmistelee vähintään kaksi kansainvälistä konsortiohakemusta</p> <p>Culture for Cities and Regions –aloitteen valmennuksen tuloksena syntyneitä malleja on otettu käyttöön luovan sektorin investointien edistämiseksi</p> |

edistämisen, strategia- ja salkkuvälineiden, kaupungin viestintäratkaisujen ja www-sivustojen kehittämisen. Lisäksi jatketaan kaupungin tietovarantojen avaamista ja asiakaspalvelujen kehittämistä.

Tietohallinto edistää tietoturvaliikkeen ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamista, joiden sisällä kehitetään kaupungin tietoturvatavoitteita ja ICT-varautumista. Keskeisinä kehittämistoimenpiteinä on käyttövaltuushallinnan (KVH) ja varautumisen kehittäminen, sekä kansalliseen kyberturvallisuusyhteistyöhön osallistuminen (kunta-VAHTI).

SOTE- ja alueuudistuksessa tietohallinto toimii aktiivisesti ICT-osa-alueiden valmisteluissa (SoteDigi-ryhmä ja Popster-yhteistyö) sekä alueen yhteistyön koordinaatiossa Pohjois-Suomen kuntatoimijoiden ja kuntaliiton kanssa. Tietohallintoasiantuntijat osallistuvat aktiivisesti uudistuksiin liittyvien rakennejärjestelyjen valmisteluun ja toteuttamiseen. Osana tätä kokonaisuutta valmistetaan mm. Oulun Tietotekniikan omistajapoliittiset linjaukset.

Toimintaympäristöanalyysi

Vuonna 2017 käydään kuntavaalit ja uuden valtuuston aloittaessa toimikautensa astuu voimaan uuden kuntalain mukainen hallintosääntö. Sote - ja aluehallintouudistuksen sekä tulevaisuuden kunta -valmistelut ovat käynnistyneet ja työ jatkuu v. 2017. Kansainvälisen yhteistyön merkitys kasvaa kaupungin elinvoiman vahvistamisessa. Oulu vahvistaa asemaansa arktisen alueen keskuksena EU:n huhtikuussa antaman arktisen tiedonannon tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalaisten hyvinvointi

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari / Tavoitetaso 2016 |
|---|---|--|
| Asiainnin ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen | Asiakaspalvelumallin hallinnan linjaukset Kohan ja palvelualueiden yhteistyönä | Linjaukset ja asiakaspalvelun toimintamalli valmistuvat v. 2017 |
| Tietoon perustuvan johtamisen kehittäminen | Tiedolla johtamisen toimintamallin jatkokehitys; prosessin liittyminen kunnan muihin ohjausprosesseihin sekä tulevaisuuden kuntaan varautuminen | Tiedolla johtamisen jatkokehitys valmis v. 2017 (toimintamalli ohjausprosesseihin kuvattu). Kehitystyön yhteydessä on tunnistettu kunnan tietojohtamisen rajapinnat ja yhteistyötarve sote- ja aluehallintorakenteisiin |

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari / Tavoitetaso 2016 |
|--|--|--|
| Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä | Taloussuunnittelu- ja seurantaprosessin kehittäminen | Suunnittelujärjestelmän käyttöönotto / Uusi suunnittelujärjestelmä koko kaupungin käytössä vuonna 2017 |
| Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista | Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista | Uusien omistajapoliittisten linjausten valmistelu ja tavoitteiden seuranta. |
| Kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä | innovatiivisten hankintojen määrä kasvaa | määrä kasvaa vuoteen 2016 verrattuna |

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari / Tavoitetaso 2016 |
|---|--|---|
| Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella | osallistuminen esimiespassikoulutukseen sekä oppisopimusrahoitteisiin johtamisen erikoisammattitutkintoon ja lähiesimiestutkintoon | osallistujien määrä esimiespassivalmennukseen 5/vuosi |
| Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse | eläköitymisen hyödyntäminen | henkilöstön kokonaismäärä ei nouse huomioiden sisäiset organisaatiomuutoksista johtuvat henkilöstösiirrot |

Kehittämisen painopisteet

Perustiedot **ulkopuolista** osarahoitusta sisältävistä kehittämishankkeista:

| Projektin nimi | Kuutoskaupunkien avoin data |
|-----------------------------|---|
| Tavoitteet | <p>Kuutoskaupunkien Avoin data – kärkihankkeen tavoitteena on luoda kaupunkiyhteiset toimintamallit, käytännöt ja ICT-ratkaisut kaupunkien hallinnoimien julkisten tietomassojen avaamiseksi. Yhteistyön avulla haetaan tehokkuutta kaupunkien kehittämiseen.</p> <p>Kaupunkien yhteisenä tavoitteena on kehittää avoimen datan infrastruktuuri, joka mahdollistaa kaupungin palveluiden kehittämisen avoimessa yhteistyössä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden kanssa. Uusien ratkaisujen ja innovaatioiden kehittämisen avulla mahdollistetaan elinvoiman ja liiketoimintojen kehittäminen. Kaupunkiyhteistyöllä mahdollistetaan kehitettävien ratkaisujen skaalautuvuus ja hyödynnettävyys laajemmalla alueella, joka lisää potentiaalista markkinaa ja sitä kautta kehitystyön houkuttelevuutta.</p> <p>Kuutoskaupunkien Avoin data Oulun osaprojektin keskeisenä tavoitteena on luoda toimintamallit, käytännöt ja ICT-ratkaisut, joiden avulla edistetään uusia palveluinnovaatioita, avoimen kehittämisen ekosysteemejä, liiketoimintamahdollisuuksia ja alueellista elinvoimaa. Hankkeen kohderyhmänä ovat kaupungin tietovarantojen omistajat, pk-yritykset ja tutkimus- ja koulutusorganisaatiot. Hankkeessa tehtävä Oulun kaupungin tietovarantojen avaaminen ja helppo saavutettavuus edistävät Oulun seudun rakennemuutoksen alla olevien yritysten liiketoimintamahdollisuuksia ja sitä kautta luo alueelle työpaikkoja ja elinvoimaa.</p> |
| Toteutusaika | 1.7.2014 – 30.06.2017 |
| Hallintokunta | Konsernipalvelut, tietohallinto |
| Vastuullinen johtaja | Tietohallintopäällikkö Juhani Heikka |
| Hlö-resurssit | 42 htkk hankeajalta |
| Kokonaiskustannukset | 1.140.00 € |
| Ulkopuolinen osarahoitus | 763.800 € |
| Kaupungin nettokustannukset | 376.200 € |
| Kehittämissalkku | Digitaalinen agenda |

| Projektin nimi | Kielen taidot työllistymisen tukena |
|-----------------------------|--|
| Tavoitteet | <p>Maahanmuuttajien työelämäkelpoisuuden parantaminen suomen kielen opetuksen avulla.</p> <p>Suomen kielen S2-opetuksen kehittäminen asiakaslähtöisemmäksi.</p> <p>Virtuaalisen opetusympäristön kehittäminen Villa Victorin toimintaa varten.</p> <p>Katkottoman kotouttamisputken luominen viranomaisyhteistyön kehittämisen kautta.</p> |
| Toteutusaika | 1.7.2015 - 30.6.2018 |
| Hallintokunta | Konsernipalvelut, Monikulttuurikeskus Villa Victor |
| Vastuullinen johtaja | Yhteisötoiminnan päällikkö Pasi Laukka |
| Hlö-resurssit | 72 htkk hankeajalta |
| Kokonaiskustannukset | 349.563 € |
| Ulkopuolinen osarahoitus | 315.650 € |
| Kaupungin nettokustannukset | 78.912 € |
| Kehittämissalkku | Työllä hyvinvointia |

| Projektin nimi | Hyvä alku Pohjois-Pohjanmaalla |
|----------------------|--|
| Tavoitteet | <ol style="list-style-type: none"> 1) Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapalvelun kehittäminen Oulussa 2) Monikielisen ohjauksen ja neuvonnan etäpalvelun luominen Pohjois-Pohjanmaalle (Pudasjärven osahanke) 3) Pohjois-Pohjanmaan maahanmuuttajatyön osaamisen kehittäminen jakamalla kuntien kokemuksia. |
| Toteutusaika | 1.2.2016 – 31.12.2018 |
| Hallintokunta | Konsernihallinto, Monikulttuurikeskus Villa Victor |
| Vastuullinen johtaja | Yhteisötoiminnan päällikkö Pasi Laukka |

| Projektin nimi | Hyvä alku Pohjois-Pohjanmaalla |
|-----------------------------|---|
| Hlö-resurssit | 87,5 htkk hankeajalta |
| Kokonaiskustannukset | 683.117 € |
| Ulkopuolinen osarahoitus | 512. 337 € |
| Kaupungin nettokustannukset | 170.779 € |
| Kehittämissalkku | Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri |
| | Painopiste 2. Toimintaympäristöt ja -mallit |

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

| Sis. Koha + KH työllisyys | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|----------------|---------------|----------------|----------------------|----------------|----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 126 | 116 | 108 | -6,9 | 129 | 129 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 8 | 3 | 5 | 66,7 | 2 | 2 |
| Tilapäiset | 60 | 52 | 55 | 5,8 | 55 | 55 |
| Organisatoriset muutokset | | 2 | 21 | 950,0 | 0 | 0 |
| Yhteensä | 186 | 168 | 184 | 9,5 | 184 | 184 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 90,75 | 87,00 | 96,75 | 11,2 | 96,75 | 96,75 |
| Tilapäiset | 44,25 | 39,00 | 41,25 | 5,8 | 41,25 | 41,25 |
| Yhteensä | 135,00 | 126,00 | 138,00 | 9,5 | 138,00 | 138,00 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -8 142 | -7 674 | -10 302 | 34,3 | -10 302 | -10 302 |
| Palkkaperusteinen eläkemaksu | -1 417 | -1 316 | -1 449 | 10,1 | -1 449 | -1 449 |
| Eläkemenoperusteinen eläkemaksu | | | | | | |
| Varhe-eläkemaksu | | | | | | |
| Muut eläkekulut | | | | | | |
| Muut henkilösivukulut | -481 | -516 | -548 | 6,2 | -548 | -548 |
| Yhteensä | -10 041 | -9 506 | -12 299 | 29,4 | -12 299 | -12 299 |

Henkilöstön määrään ja kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä:

- Henkilöstömenoista sekä henkilöstömäärästä on vähennetty Yhteisötoiminnan, Villa Victorin sekä hankkeiden määräaikaisten osuus siirtona sivistys- ja kulttuuritoimeen.
- 6aika -hankkeen siirtyminen BusinessOululle, vaikutukset ovat 6 henkilöä ja noin 400 000 euroa
- Oulun Konttorista siirtyvät asiakirjahallinnon ja asiakasmaksuysikön vaikutukset ovat yht. n. 21 henkilöä. Kustannusvaikutukset henkilöstömenoissa yht. n. 800 000 euroa
- Työllisyyspalveluiden henkilöstömäärä on päivitetty työkokeilun osalta vuoden 2017 tietoihin.

Tilapäisten palvelussuhteiden määrää selittävät mm. erilaiset hankkeet, erityisesti työllistämisen osalta. Lisäksi konsernihallintoon kuuluu kuusi pääluottamusmiestä. Näistä henkilöistä osalla on taustalla vakainainen palvelussuhde Oulun kaupungille. Tilapäisen työn tekeminen esimerkiksi hankkeissa lisää organisaation omaa osaamista ja toimii yhtenä henkilökohtaisen kehittymisen välineenä. Henkilöstön määrään vaikuttavat tulevaisuudessa merkittävästi toimintojen sisäiset ja ulkoiset uudelleenjärjestelyt (yhtiöittämiset, sote-uudistus). Arvion mukaan vuonna 2017 eläköityy vain muutama henkilö.

Konsernihallinnossa on kokeilun jälkeen otettu käyttöön vakinaisesti etätö. Osa-aikatyöhön suhtaudutaan myönteisesti työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi.

Hyvällä johtamisella ja esimiestyöllä pyritään laadukkaan ja tehokkaan työssä suoriutumisen lisäksi varmistamaan työkyvyn säilyminen.

Konsernihallinnon, kuten myös koko kaupungin työhyvinvoinnin edistämisen tukena toimivat erilaiset toimintamallit ja -ohjeet sekä työhyvinvointiohjelma. Työhyvinvointiohjelman yksi painopistealue on työkykyjohtaminen, jonka tavoitteena on mahdollistaa työn tekeminen vanhuuseläkeikään saakka. Johto seuraa ja arvioi työhyvinvoinnin ja työkykyjohtamisen tilaa osana konsernihallinnon taloutta ja tuottavuutta. Johto asettaa tavoitteet ja toteuttamisvastuut, miten henkilöstön työkykyä seurataan ja mitä toimenpiteitä käynnistetään työkyvyn säilyttämiseksi.

On tärkeää, että esimiehet reagoivat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mm. sairauspoissaolojen lisääntymiseen. Tätä varten on käytössä sähköpostiin tuleva automaattihälytys. Hälytysviestin tultua esimies käy työntekijän kanssa puheeksiottokeskustelun. Muita toimintaa ohjaavia malleja ja ohjeita ovat esim. hyvän käytöksen opas, korvaavan työn toimintatapa, työsuojelun toimintaohjelma ja varhaisen tuen malli.

Oulun kaupungin henkilöstö on mukana Kunta10-tutkimuksessa, joka selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Syksyllä 2016 tehdyn kyselyn tulokset ovat käytettävissä alkuvuonna 2017. Konsernihallinnossa seurataan kaupunkistrategiassa määriteltyjen painopistealueiden tulosten kehitystä koko kaupunkitasolla. Kunta10 -kyselyn tulokset käsitellään konsernihallinnon työyhteisöissä ja laaditaan työyhteisökohtaiset kehittämissuunnitelmat työhyvinvoinnin lisäämiseksi.

Työsuojelutoiminnan tavoitteena on kehittää työpaikan turvallisuutta ja työhyvinvointia. Konsernihallinnossa noudatetaan kaupungin menettelytapoja vaara- ja kuormitustekijöiden käsittelyssä esim. häirintä/epäasiallinen kohtelu, väkivallan uhka ja sisäilma-asioiden käsittely.

Häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu on kuormitustekijä, jota yleensä esiintyy enemmän muutoksia kokevissa työyhteisöissä. Hyvän käytöksen oppaan toimintamallia täydennetään työyhteisösovittelulla, jota käytetään pitkittyneisiin, epäselviin konfliktitilanteisiin. Vuonna 2017 järjestetään ryhmälle työsuojelutoimijoita pätevoitymiskoulutus, jotta he pystyvät toimimaan ulkopuolisina sovittelijoina tapauksissa, jotka eivät ratkea työpaikan omilla toimilla. Tavoitteena on, että konsernihallinnosta koulutukseen osallistuu vähintään yksi henkilö.

Työsuojeluparikoulutuksen tavoitteena on, että työsuojeluparit oppivat soveltamaan yhteisiä toimintamalleja työpaikoilla. Vuonna 2017 konsernihallinnosta koulutukseen osallistuu yksi työsuojelupari.

Toimintaympäristön ja organisaation muutoksiin varautuminen on tärkeää. Toimiva muutosjohtaminen edellyttää johdolta vuorovaikutteisuutta, aktiivista viestintää ja osallistumismahdollisuuksien luomista. Muutosten toimeenpanossa esimiesten tehtävä on tärkeä. Esimiehet tekevät tavoitteista konkreettisia ja motivoivat työntekijät muutoksen toteuttamiseen. Valmennusta ja muutostukea tarjotaan tarpeen mukaan.

Esimiesosaamista kehitetään osallistumalla Oulun kaupungin esimiespassivalmennukseen. Tavoitteena on, että valmennukseen osallistuu 4 konsernihallinnon esimiestä vuosittain. Johtamisen ja esimiestyön kehittymistä tuetaan myös osallistumalla alueella tarjolla oleviin oppisopimusrahoitteisiin johtamisen erikoisammattitutkintoihin ja lähiesimiehen ammattitutkintoihin.

Henkilöstöohjelman mukaisesti koulutusta ja muuta osaamisen kehittämistä suunnataan tarvelähtöisesti. Kaupungin keskitetty henkilöstökoulutus vastaa toimialojen yhteisistä lyhytkestoisista koulutuksista. Konsernihallinto

vastaa oman henkilöstönsä tarvitsemasta ammatillisesta erityis- ja täydennyskoulutuksesta, joka on kuvattu erillisessä koulutussuunnitelmassa. Mahdolliset lisäykset ja muutokset suunnitelmaan käsitellään yhteistoimintamiettelössä.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan konsernihallinnon henkilöstöraportin yhteydessä. Henkilöstön määrää, työpanosta, sairauspoissaoloja ja henkilöstökustannuksia seurataan kuukausitasolla.

Merkittävimmät riskit

Konsernihallintoon kuuluu konserniohjauksen ja konsernipalveluiden yksiköt. Konsernihallinto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa ja sitä johtaa kaupunginjohtaja.

Konserniohjaus-yksikön tehtävä on huolehtia kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja jaostojen päätösvalmistelusta, konsernin yhteisöjen omistajaohjauksesta, kaupungin toimintaan ja poliittisen päätöksentekoon liittyvän hallinnon järjestämisestä sekä henkilöstöpolitiikasta. Konsernipalvelut-yksikön tehtävänä on toimia ylimmän johdon määrittelemissä asiantuntija- ja ohjaustehtävissä ja järjestää keskitetyt asiantuntijapalvelut kaupunkikonsernille.

Konsernihallinnon yksiköiden vastuulle kuuluu merkittävien asiakokonaisuuksien valmistelu, ohjaus ja valvonta. Asiantuntemuksen puute, riittämätön resursointi ja se, että järjestelmät eivät tue valmistelua voivat johtaa valmistelujen epäonnistumiseen. Seurauksena voi olla, että asiat eivät valmistu ajallaan, valmistuvat heikkolaatuisina ja pahimmassa tapauksessa kaupungille voi aiheutua turhia kustannuksia. Riskin hallinta vaatii mm. käytössä olevien järjestelmien arviointia ja henkilöstön osaamisen varmistamista.

Konsernihallinnossa valmisteltavat koko kaupunkia koskevat asiat edellyttävät myös hallintokuntien sitoutumista asioiden valmisteluun ja avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta, jotta valmistelu ja päätöksenteko toteutuvat riittävien ja oikeiden tietojen pohjalta. Hyvällä johtamisella mahdollistetaan asioiden laadukas valmistelu ja hallintokuntien sitoutuminen yhteisesti valmisteltavissa asioissa.

Johtamisjärjestelmän uudistumisen myötä aiheutuvat muutokset konsernihallinnossa saattavat kuormittaa konsernihallinnon johtoa ja muuta henkilöstöä. Muutoksesta johtuen konsernihallinnon johtamisen toimivuutta, sisäistä tiedonkulkua ja työnjakoa arvioidaan säännöllisesti ja toimintatapoihin sekä työhyvinvointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Muutoksen onnistuneeksi läpivienniksi on olennaista, että henkilöstö voi osallistua heitä koskevien muutosten valmisteluun.

8.5.5. Työllistäminen

Työllisyyden edistämisen pääpainopisteet ovat nuorten työllisyyden edistämisessä, rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä sekä uusien työpaikkojen luomisessa. Oulun kaupungin työllisyysasiantuntija-, valmistelu- ja sopimusohjaustehtävät sekä palvelut toteutetaan osana Oulun konsernihallinnon työllisyyspalveluiden toimintaa.

Työllisyyspalvelukokonaisuuteen kuuluvat hallinnon ja kehittämisen palvelut, työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu (Oulun TYP) sekä nuorten työllisyyspalvelut Byströmin nuorten palveluiden yhteydessä. Lisäksi palveluita toteutetaan ja kehitetään kaupungin hallinnoimissa työllisyyspalveluiden kehittämishankkeissa, joiden asiakasryhmänä ovat painopisteiden mukaisesti nuoret ja pitkäaikaistyöttömät. Työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) toimii osana maakunnallista vuoden 2016 alusta käynnistynyttä Pohjois-Pohjanmaan työllisyyttä edistävää monialaista yhteistyöverkostoa.

Tavoitteena on, että palvelut muodostavat asiakaslähtöisen ja ehjän työmarkkinoille suuntaavan

palveluketjukokonaisuuden. Työllisyyspalveluiden tulee pyrkiä selkeyteen sekä resurssien tarkoituksenmukaiseen ja vaikuttavaan käyttöön.

Oulun kaupunki on yhdessä kaupunkiseudun kuntien kanssa (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos ja Tyrnävä) valittu Työ- ja elinkeinoministeriöön työllisyyskokeilualueeksi teemalla: Asiakaslähtöisen palvelun tuottajamallin kokeilu, Oulun kaupunkiseudun elinkeino- ja työnantajalähtöinen työllisyyskokeilu. Alueelliset työllisyyskokeilut käynnistyvät vuoden 2017 keväällä.

Työllisyyden edistämisen painopisteinä ovat nuorisotyöttömyys ja rakennetyöttömyys. Oulun työllisyys paranee kestäväälle pohjalle kuitenkin vain siten, että pysyviä työpaikkoja syntyy kaupunkiin talouden kasvun ja työvoiman kysynnän kasvun myötä. Business Oulu toimii asiantuntevasti ja määrätietoisesti uusien työpaikkojen luomiseksi ja myös työllisyysmäärärahan toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan uusien työpaikkojen syntyyn.

Talous

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|----------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 4 230 | 6 900 | 3 900 | 4 900 | 4 900 | 4 900 |
| TOIMINTAMENOT | -33 765 | -42 002 | -35 977 | -38 700 | -38 700 | -38 700 |
| TOIMINTAKATE | -29 535 | -35 102 | -32 077 | -33 800 | -33 800 | -33 800 |

Toimintasuunnitelma

Työllisyyspalveluiden toimintaa ohjaa kaupunginhallitus. Palveluita tarjotaan niin työnhakijoille kuin työnantajille. Elinkeinoelämälähtöinen kehittäminen on erityisenä painopistealueena. Erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan nuorten työllisyyspalveluiden kehittämiseen. Palveluita voidaan osaksi toteuttaa myös monitoimijamallin mukaisena palvelutoimintana. Työllisyysmäärärahan sosiaalipoliittinen vaikuttavuus ja sen painopisteet sekä olemassa olevat yhteistyöverkostot kyetään tällä tavoin selkeästi liittämään yhdeksi työllisyyden toimintakonseptiksi.

Oulun kaupunki on hakeutunut työllisyyden kokeilualueeksi. Maakuntauudistuksen myötä sosiaali-, terveys ja kuntoutuspalveluiden osalta järjestämisvastuu on maakunnalla ja kunnilla on keskeinen rooli mm. työvoima-, koulutus- sekä yritys- ja elinkeinopalveluiden kehittämisessä ja tuottamisessa. Tavoitteena on lisätä työllisyydenhoidon palveluiden asiakaslähtöisyyttä, vaikuttavuutta ja kokonaistaloudellisuutta sekä yksinkertaistaa palvelujärjestelmää ja lisätä asiakasprosessin kokonaishallintaa.

Asiakaslähtöisessä toimintamallissa panostetaan työllisyyttä edistäviin ja tukeviin toimenpiteisiin sekä aktiiviseen työllistymiseen. Työllisyyden parantamisessa lähdetään aiempaa selkeämmin liikkeelle yritysten osaamis- ja kasvuhaasteiden tunnistamisesta ja niihin vastaavien räätälöityjen osaajaratkaisujen tarjoamisesta. Valtakunnallisella tasolla muutoksen kohteena ovat elinkeino- ja työllisyyspalveluita ohjaavat lait ja rakenteet, työelämäosallisuuden ja osallistavan sosiaaliturvan kehittäminen. Kuntien vastuulla olevat työllisyyttä edistävät palvelut kytkeytyvät vahvasti sosiaali- ja terveyspalveluihin ja näin ollen tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos tulee vaikuttamaan merkittävästi kuntien työllisyyspalveluiden toimintaympäristöön. Oulun seutu on viime vuodet ollut voimakkaan ICT -alan rakennemuutoksen aluetta. Tämä käynnissä oleva rakennemuutos lisää osaltaan painetta Oulun seudun kuntien työllisyyspalveluita kohtaan.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan nuorisotakuun toteuttamiseen ja rakennetyöttömyyden aiheuttamien negatiivisten vaikutusten vähentämiseen.

1. Elinkeino- ja työnantajalähtöisten työllisyyspalveluiden kehittäminen yhteistyössä BusinessOulun kanssa.
2. Nuorisotakuun toteuttaminen; nuorten työllisyys-, valmennus- ja koulutuspalveluiden kehittämiseksi poistetaan palveluaukkoja, lisätään palveluiden saavutettavuutta sekä tuetaan työnantajia nuorten työllistämiseksi. Tavoitteena on nuorisotyöttömyyden puolittaminen.
3. Pitkäaikaistyöttömien palveluiden kehittäminen; erityisesti kuntouttavan työtoiminnan ja muiden työelämään kuntoutumista tukevien palveluiden lisääminen.
4. Työttömyydestä aiheutuvien negatiivisten vaikutusten lievittäminen; työttömyydestä aiheutuvien

kustannusvaikutusten hillitseminen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen sekä negatiivisten ihmisten vaikutusten lievittäminen ja ehkäisy.

5. Työllisyys-, sosiaali- ja terveyspalvelurakenteiden muutoksiin reagoiminen; työllisyyttä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) lakisääteinen toiminta ja kuntayhteistyö työllisyyttä edistävissä monialaisessa yhteistyöverkostossa sekä mahdollisen työllisyyskokeilun toteuttaminen kaupunkiseudun alueella.
6. Yhteisötoiminnan, Hyvinvointi- ja Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyössä kuntalaislähtöisten -toimintamallien (työllisyys-osallisuus-hyvinvointi) sekä Yhteisöalojen, kuten Honkapirtin, Oulunsalon ja Aleksinkulman kehittäminen ja muiden alueellisten työllisyyttä edistävien lähipalvelutoimintamallien kehittäminen.

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 |
|---|---|--|--|
| Hyvinvoinnin edistämisen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Työllisyyspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti. | Työllistymissuunnitelmaan sisältyvät toteutuneet palvelut. | Toteutuneiden palveluiden suhde työllistymissuunnitelmiin. |

Kehittämisen painopisteet

Kehittämisen painopisteitä ovat Oulun kaupungin työllisyysohjelman mukaisesti nuorten, pitkään työtä hakneiden ja rakennemuutoksen johdosta työttömäksi jääneiden henkilöiden työllistymisen edistäminen ja erilaisten palvelumuotojen ja toimintamallien kehittäminen näille kohderyhmille. Vuonna 2017 jatketaan edelleen työllistämistä tukevien verkkopalveluiden kehittämistyötä sekä yritysten työllistämisedellytysten, kuten oppisopimuskoulutusmallien kehittämistä.

Vuoden 2017 keväällä alkava työllisyyskokeilu sisältää useiden palveluprosessien kehittämisen alueita. Kokeilun keskeisenä toimenpiteenä on rakentaa tulevaisuuden työllisyystoimijoiden asiakasohjauksen ja asiakaspalvelun järjestäjä – tuottajatoimintamalli (asiakas = työnantaja ja työnhakija). Lisäksi kokeilussa toteutetaan mm. työttömyysturvan uudenlainen kohdentaminen koulutuksen, työhön sijoittumisen ja työllistymisen tukena.

Kehittämisen kärkihankkeet

Oulun kaupungin hankemuotoinen työllisyyttä edistävä kehittämistyö on osa kaupungin strategista kehittämistä. Nuorisotakuun toteuttamisen edistämiseksi Oulun kaupunki osallistuu Valtionvarainministeriön kuntakokeiluun, jonka toteuttamiseen on haettu ESR- rahoitusta. Nuorten työllisyyspalveluiden kehittämishankkeen toimintakausi on ajalla 1.1.2015- 31.12.2017. Lisäksi palveluita toteutetaan ja kehitetään Pohjois-Pohjanmaan Ely -keskuksen

rahoittamassa seudullisessa yhteistyössä toteutettavassa Työllisyyspalveluiden kehittämishankkeessa 1.8.2015-31.7.2018 sekä Hankinnoista duunia THL- yhteistyöhankkeessa 1.5.2015 – 31.10.2017. Näissä hankkeissa edistetään mm. vastuullisten hankintakriteerien käyttöönottoa ja työvoiman liikkuvuutta. Tavoitteena on edistää myös yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden palveluita ja jatkaa työtä työelämään kuntouttavien toimintamallien kehittämiseksi.

Työllä hyvinvointia –kehittämiskulun ohjelmalla on erityinen painoarvo liittyen kaupungin elinvoimaisuuden ja sosiaalisen tasapainon ylläpitämiseen. Työllä hyvinvointia -kehittämishankkeen ja yhteistyötoimijoiden työllisyyskokeilun koordinaatio ovat osa työllisyyspalveluiden toimintaa. Oulun kaupunki tukee määrärahasidonnaisesti Oulun työllisyysohjelmaa tukevia ja työllisyysvaikutuksiltaan vaikuttavia muiden toimijoiden yhteistyö- ja rahoitushankkeita, joita on rahoitettu Euroopan sosiaalirahaston tuella (ESR) tai työllisyyspoliittisella avustuksella.

Käynnissä olevien hankkeiden rahoitusta jatketaan, mikäli hankkeet etenevät niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja uusia hankkeita otetaan rahoitettavaksi mikäli ne tukevat työllisyyskulun mukaisia tavoitteita ja saavat niille haettavan muun ulkopuolisen rahoituksen. Hankkeiden rahoituksesta päätettäessä painotetaan Oulun työllisyysstrategian mukaisia tavoitteita tukevia hankkeita nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi ja rakennetyöttömyyden alentamiseksi.

Perustiedot **ulkopuolista** osarahoitusta sisältävistä kehittämishankkeista:

| Projektin nimi | Työllisyyspalveluiden kehittämishanke |
|-----------------------------|---|
| Tavoitteet | Hankkeessa kehitetään Oulun seudun kuntien välistä yhteistyötä työllisyyden edistämässä alueen työnhakijoiden ja yritysten hyväksi sekä vahvistetaan ja kehitetään työllisyyspalveluja seudullisena kokonaisuutena. Hankkeen tavoitteena on, että työnhakijoiden osaaminen täydentyy ja työmarkkina-valmiudet parantuvat siten, että työllistyminen nopeutuu ja tehostuu. Näin työllisyyden edistämässä kuntien vastuulla oleviin työllisyyden edistämiseen liittyviin lakivelvoitteisiin sekä rakennemuutokseen kyetään vastaamaan ennakoivasti, tehostetusti ja kustannus-tehokkaasti. |
| Toteutusaika | 1.8.2015-31.7.2018 |
| Hallintokunta | Konsernihallinto/Työllisyyspalvelut |
| Vastuullinen johtaja | Seija Mustonen, työllisyyspalveluiden päällikkö |
| Hlö-resurssit | 478 htkk |
| Kokonaiskustannukset | 2 494 179 € |
| Ulkopuolinen osarahoitus | ESR 1 995 343 €, muut kunnat 74 576 € |
| Kaupungin nettokustannukset | 424 260 € |
| Kehittämissalkku | Työllisyysalkku, painopiste 3: Työn ja tekijän kohtaaminen |

| Projektin nimi | Nuorten työllisyyspalveluiden kehittämishanke |
|-----------------------------|--|
| Tavoitteet | Hankkeen tavoitteena on edistää ja kehittää nuorisotakuun toimeenpanoa mm. ohjauksen, erilaisten tukipalveluiden ja koulutuksen keinoin. Hankkeessa kehitetään ja yhdistetään nuorten työllisyyspalveluita kokonaisvaltaisesti ja joustavasti yli sektorirajojen sekä nuorten että työnantajien tarpeet huomioiden. Hanke toteuttaa Valtiovarainministeriön nuorisotakuun kuntakokeilun mukaista toimintaa. |
| Toteutusaika | 1.1.2015-31.12.2017 |
| Hallintokunta | Konsernihallinto/Työllisyyspalvelut |
| Vastuullinen johtaja | Seija Mustonen, työllisyyspalveluiden päällikkö |
| Hlö-resurssit | 323 htkk |
| Kokonaiskustannukset | 1 854 864 € |
| Ulkopuolinen osarahoitus | ESR 1 483 892 € |
| Kaupungin nettokustannukset | 370 972 € |
| Kehittämissalkku | Työllisyysalkku, painopiste 2: Elinvoimainen asenne, nuorisotakuun mukaisten toimien kehittäminen |

| Projektin nimi | Hankinnoista Duunia |
|-----------------------------|---|
| Tavoitteet | Hankkeen tavoitteena on kehittää toimintamalli heikossa työmarkkina-asemassa olevien nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja ikääntyneiden työntekijöiden työllistämiseen julkisten hankintojen avulla. |
| Toteutusaika | 1.5.2015-31.10.2017 |
| Hallintokunta | Konsernihallinto/Työllisyyspalvelut |
| Vastuullinen johtaja | Seija Mustonen, työllisyyspalveluiden päällikkö |
| Hlö-resurssit | 30 htkk |
| Kokonaiskustannukset | 163 250 € |
| Ulkopuolinen osarahoitus | 114 275 € |
| Kaupungin nettokustannukset | 48 975 € |
| Kehittämissalkku | Työllisyysalkku, painopiste 1: Uudet työpaikat |

Työllisyysmääräraha

Työllisyyden edistämiseen varattuja määrärahoja kohdennetaan erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentämiseen ja yli 300 päivää työmarkkinatukea työttömyysetuutena saaneille. Nuorten osalta toimenpiteet suunnataan työttömyyden pitkittämisen estämiseen erilaisten palvelukokonaisuuksien ja aktivointitoimien, esimerkiksi, nuorten matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden ja nuorten aktivointitoiminnan, työhönvalmennuksen ja koulutus- ja valmennusmallien kehittämisen avulla. Kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan erityisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille sekä kaupunkikonsernin sisällä sekä erilaisin yhteistyömuodoin kolmannen sektorin kanssa. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden palveluihin kuuluvat kuntouttavan työtoiminnan lisäksi työttömien terveyspalvelut, työ- ja toimintakykykartoitukset sekä työelämäosallisuutta edistävät palvelukokonaisuudet.

Kaupungin palveluyksiköt ja liikelaitokset lisäävät kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilupaiikkojen määrää. Nuorten työllistymismahdollisuuksia tuetaan ja työpörsiohjausta toteutetaan yritysyrityksissä. Nuorisotyöttömyyden hoidossa ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä kesäasetelien kautta tapahtuva työllistäminen koskee 15 - 17 -vuotiaita. Nuorten kesätyöyrittäjyyttä tuetaan. Kaupungin palveluyksiköissä ja liikelaitoksissa tarjotaan noin 900:lle 18 -vuotta täyttäneille opiskelijoille kuukauden kesätyöharjoittelujakso. Arpeetti -työpaikat kohdennetaan pääasiassa kunnan työmarkkinatuen maksuosuudella ja toimeentulotukiasiakkuudessa oleville sekä pelkän toimeentulotuen varassa elävien opintojaan loppuunsaattaville opiskelijoille, jotka eivät ole oikeutettuja opintotuuksiin eivätkä sosiaaliseen luototukseen.

Työmarkkinatuen aktivointiasteen tavoitellaan olevan yli 300 päivää passiivitukea saaneiden osalta yli 40 %. Palkkatuen kuntalisää kohdennetaan järjestöille ja yrityksille pitkäaikaistyöttömien ja nuorten aktivoimiseksi. Palkkatuen kuntalisää ja kaupungin työllistämistä koskevat linjaukset tarkennetaan työllisyysmäärärahaa koskevan käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Kaupungin omaa palkkatuella työllistämistä jatketaan painottuen erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa

olevien pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämiseen. Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta kiinnitetään erityistä huomiota avoimille työmarkkinoille tähtäävien ja yritysten rekrytointia tukevien palveluiden kehittämiseen. Palkkatuetun työn jatkotyöllistymismahdollisuuksia tehostetaan toimialakohtaisilla yritysyrityksen työhönvalmennuspalveluilla. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden työelämävalmiuksia sekä työ- ja toimintakykyä kuntouttavia toimintamalleja kehitetään. Näillä kaikilla edellä mainituilla toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan passiivitukena maksettavan työmarkkinatukiosuuden määrään ja samalla tarjoamaan työmahdollisuuksia niille työnhakijoille, joiden työllistyminen yksityissektorille on haasteellista. Oppisopimuskoulutuksen kytkeminen palkkatukityöllistämiseen lisää työllistämisen vaikuttavuutta mm. parantamalla henkilön ammatillisia valmiuksia ja pätevyyttä. Oppisopimuskoulutustoimintaa kehitetään yhteistyössä alueen koulutus- ja yritystoimijoiden kanssa.

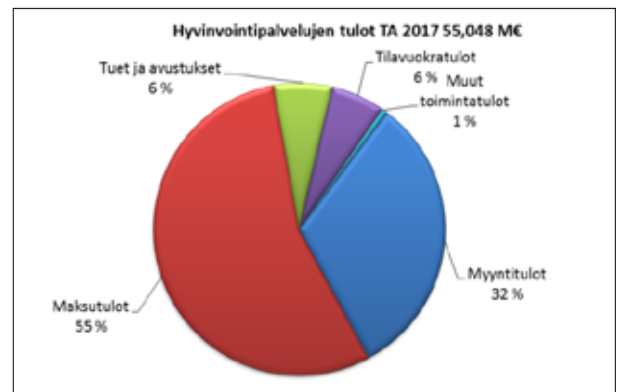
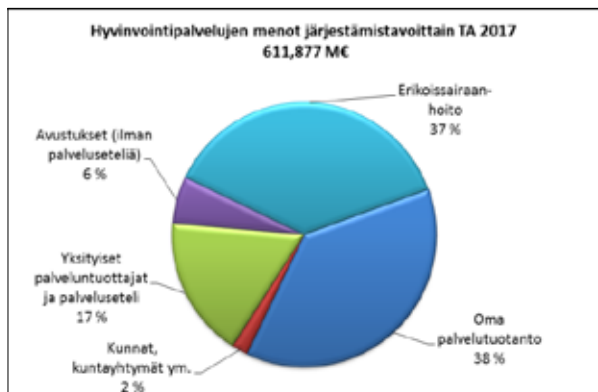
Syksyllä 2016 on eduskunnan käsittelyyn tulossa hallituksen lakiesitykset Työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yritysyrityksistä annetun lain muuttamisesta siten, että työllistämisen rahoitukseen voitaisiin käyttää henkilön työttömyysetuutta. Tämä lakimuutos voimaan tultuaan mahdollistaisi nykytasoa laajempaa työllistämistä, millä olisi merkittäviä vaikutuksia alueen työttömyysasteeseen sekä kuntien työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin. Työttömyysturvalain muutosesitys koskee myös palkkatuetun työn työssäoloehdon kertymistä. Lakiesityksen mukaan työssäoloehto kertyy nykyisen 100 % osuuden sijaan jatkossa vain 75 %. Tämä tarkoittaa, että kaupungin työllistämisen ja yritysten ja yhteisöjen työllistämisen tukemisen ajallista kestoa pitää muuttaa nykyisestä kuudesta kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2017 alusta. Koska lakiesitykset ovat vasta tulossa eduskunnan käsittelyyn, ei näiden lakien vaikutuksia ole otettu huomioon talousarviossa. Mikäli lait vahvistetaan, on tarkoituksenmukaista, että talousarvioesitystä tarkastellaan uudelleen ja sekä työllistämiseen että työllistämisen tukemiseen varataan määrärahoja arvioitua tarvetta vastaavasti.

8.6. Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta vastaa kunnille kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Hyvinvointipalvelujen toimintaa säätelevät useat eri lait ja asetukset, joista keskeisimpiä ovat mm. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki ja vanhuspalvelulaki. Hyvinvointipalveluiden järjestämisen päälinjaukset ovat asiakaslähtöisyys, monialaisuus, monikanavaisuus, monituottajuus ja talouden hallinta. Palveluita järjestetään poikkitoiminnallisesti huomioiden asiakkaiden palvelutarpeet elämän eri vaiheissa. Oululaisten hyvinvointipalvelut rakentuvat kotona ja arkiympäristössä tapahtuviin arjen tukeen ja palveluihin, erityyppisiin matalan kynnyksen palveluihin, monialaisiin ja

monitoimijaisiin hyvinvointikeskuksen alueellisiin palveluihin sekä kaikkien oululaisten yhteisiin erityispalveluihin. Niitä täydentävät monipuoliset sähköiset palvelut.

Hyvinvointipalvelujen oman palvelutuotannon osuus on noin 38 % (ks. kuvio alla). Sairaanhoidopiiriltä ostettavan erikoissairaanhoidon osuus on noin kolmannes kaikista toimintamenoista. Yksityisten palveluntuottajien osuus on noin 17 %. Tuloista 55 % kertyy asiakasmaksuista. Myyntituloja muodostuu mm. muille kunnille tai kuntayhtymille tuotetuista palveluista, kotikuntakorvauksista ja erilaisista valtionkorvauksista.



Talous

Vuonna 2017 jatketaan Palvelumallin 2020 tavoitteiden ja lautakunnan edellyttämien talouden sopeuttamistoimien toteuttamista. Vuoden 2017 talousarviotasoa edellyttää kustannuskasvun hidastumista.

Toimintamenot ilman erikoissairaanhoidoa ovat 385,4 M€. Menot vähenevät noin -3 % vuoteen 2016 verrattuna. Sekä toimintamenoja että -tuloja vähentää perustoimeentulotuen päätöksenteon ja maksatuksen siirtyminen vuoden 2017 alusta Kelan hoidettavaksi. Maahanmuuttajien määrän kasvu sitä vastoin lisää toimintamenoja ja -tuloja. Kilpailukyky sopimus vähentää henkilöstömenoja. Vuoden 2016 mukaiseen toimintaan verrattuna toimintamenojen (ilman erikoissairaanhoidoa) kasvu on noin 1,2 %.

Erikoissairaanhoidon määräraha on 226,4 M€. Kasvu on noin 2 % vuoden 2016 toteutumaennusteeseen nähden. Erikoissairaanhoidon kustannuskasvun hidastumista. Toimintamenojen kasvu, sisältäen erikoissairaanhoidon menot, on edellisvuoteen nähden noin 1,5 %.

Perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle näkyy erityisesti avustusten, mutta jonkin verran myös henkilöstömenojen pienenemisestä. Talousarviossa on varattu määrärahaa perustoimeentulotukeen kuntaliiton ohjeistuksen mukaan noin 3 kuukauden maksatusta vastaavan osuuden verran (siirtymävaihe). Perustoimeentulotukimenot pienenevät noin 13,7 M€ vuoteen 2016 verrattuna. Kilpailukyky sopimuksen mukainen lomarahojen vähennys ja työnantajamaksujen alentaminen vähentävät hyvinvointipalvelujen henkilöstömenoja noin 3,9 M€ (2,5 %) vuonna 2017. Henkilöstömenoja vähentää hieman myös laitospalveluiden purkamisen ikäihmisten palveluissa.

Tilavuokrat kasvavat noin 1,1 M€ vuodesta 2016. Aapistien suun terveydenhuollon uusi yksikkö aloittaa toimintansa vuoden 2017 alusta. Vuonna 2016 aloitettu välivuokraus toiminta lisää vuokramenoja ja vastaavasti vuokratuloja.

Hyvinvointilautakunnan tulomäärärahat ovat 55,0 M€. Tulot pienenevät vuodesta 2016 noin 5 %. Tulokertymä (tuet ja avustukset) vuodesta 2016 pienentää erityisesti

perustoimeentulotuen valtionosuuden pieneneminen. Maahanmuuttajien määrän kasvu lisää tulokertymää valtion korvausten lisääntymisen kautta. Ikäihmisten palveluissa laitos-valtaisuuden purkaminen ja palvelusetelin käytön laajeneminen eri palveluissa vähentävät asiakasmaksutuloja. Laki-sääteiset asiakasmaksut korotetaan asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa säädettyjen maksujen enimmäismäärien mukaisiksi. Lisäksi harkinnanvaraisia asiakasmaksuja korotetaan 3 %.

Toimintakate pienenee vuoden 2016 ennusteesta noin 4 M€, 0,7 % (vuoden 2016 mukaiseen toimintaan verrattuna

kasvua on noin 1,6 %). Taloudellisena tavoitteena on asukastoisten kustannusten kasvun hidastuminen edelleen. Menot asukasta kohti ovat talousarviossa 3018 euroa; kasvua vuoteen 2016 verrattuna on noin 0,5 %.

Talousarvion mukaiseen kehykseen pääseminen edellyttää ennaltaehkäisevien, avopalveluiden ja myös hyvinvointi-keskusten toimivuutta sekä tuottavuuden ja vaikuttavuuden kasvua. Kasvavalle väestölle on tuotettava asiakaslähtöiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut pienemmin kustannuksin.

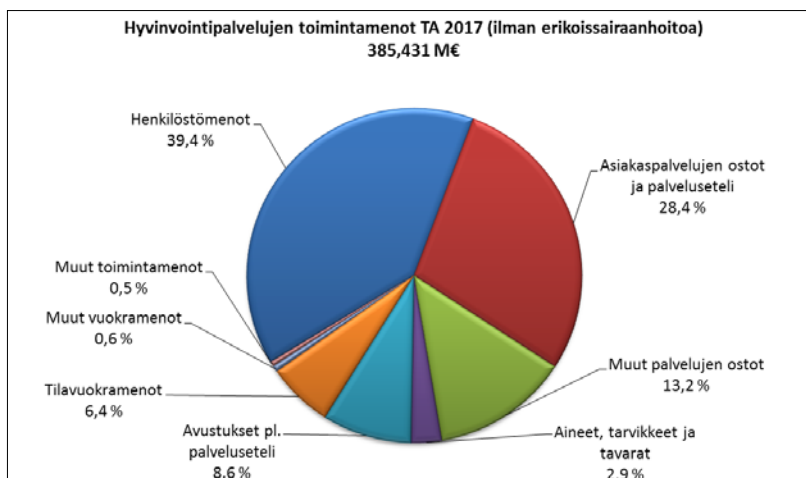
Lautakunnan sitovuus valtuustoon

Hyvinvointilautakunnan sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate ilman erikoissairaanhoidon menot erikseen sitovana.

| 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015* | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|--|-------------------|---------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| TOIMINTATULOT | 56 146 | 58 525 | 58 125 | 55 048 | 52 405 | 52 767 |
| TOIMINTAMENOT | 608 347 | 607 654 | 617 551 | 611 877 | 615 524 | 626 157 |
| Toimintatulot ilman erikoissairaanhoidon | 56 146 | 58 525 | 58 125 | 55 048 | 52 405 | 52 767 |
| Toimintamenot ilman erikoissairaanhoidon | 393 258 | 389 848 | 395 545 | 385 431 | 384 549 | 390 562 |
| Toimintakate ilman erikoissairaanhoidon | - 337 112 | - 331 323 | - 337 420 | - 330 383 | - 332 144 | - 337 794 |
| Erikoissairaanhoidon | 215 089 | 217 806 | 222 006 | 226 446 | 230 975 | 235 595 |
| TOIMINTAKATE | - 552 201 | - 549 129 | - 559 426 | - 556 829 | - 563 119 | - 573 389 |

*TP2015-lukuja on kaikissa taulukoissa oikaistu siten, että vuoden 2016 alusta sairaanhoitopiirille siirtyneen kardiologisen toiminnan menot on siirretty erikoissairaanhoidon menoiksi myös vuodelle 2015.

Talousarvion 2017 merkittävin muutos on perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle, mikä vähentää sekä toimintamenoja että vastaavia tuloja.



Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

| 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------------|------------------------|-----------------|---------------------|-----------|-----------|
| TOIMINTATULOT | | | | | | |
| Myyntitulot | 16 185 | 15 543 | 15 543 | 17 523 | 17 595 | 17 669 |
| Maksutulot | 26 699 | 28 477 | 28 077 | 30 327 | 30 612 | 30 900 |
| Tuet ja avustukset | 9 409 | 10 548 | 10 548 | 3 560 | 802 | 802 |
| Tilavuokratulot | 2 764 | 2 900 | 2 900 | 3 300 | 3 300 | 3 300 |
| Muut vuokratulot | 48 | 7 | 7 | 12 | 12 | 12 |
| Muut toimintatulot | 1 042 | 1 050 | 1 050 | 326 | 84 | 84 |
| Toimintatulot yhteensä | 56 146 | 58 525 | 58 125 | 55 048 | 52 405 | 52 767 |
| TOIMINTAMENOT | | | | | | |
| Henkilöstömenot | 157 508 | 154 156 | 155 252 | 151 657 | 151 326 | 152 900 |
| Asiakaspalvelujen ostot (ilman esh) | 87 248 | 85 264 | 88 264 | 91 336 | 93 369 | 95 435 |
| Muut palvelujen ostot (ilman esh) | 49 858 | 49 272 | 49 872 | 50 842 | 51 581 | 52 332 |
| Erikoissairaanhoido | 215 089 | 217 806 | 222 006 | 226 446 | 230 975 | 235 595 |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | 11 090 | 11 196 | 11 596 | 11 339 | 11 509 | 11 682 |
| Avustukset | 60 893 | 62 764 | 63 364 | 51 514 | 47 589 | 48 601 |
| josta palveluseteli | 14 630 | 15 424 | 17 024 | 18 229 | 19 102 | 19 989 |
| muut avustukset | 46 263 | 47 340 | 46 340 | 33 285 | 28 487 | 28 613 |
| Tilavuokramenot | 23 508 | 23 476 | 23 476 | 24 576 | 24 944 | 25 319 |
| Muut vuokramenot | 2 646 | 2 104 | 2 104 | 2 335 | 2 370 | 2 405 |
| Muut toimintamenot | 508 | 1 618 | 1 618 | 1 832 | 1 860 | 1 888 |
| Toimintamenot yhteensä | 608 347 | 607 654 | 617 551 | 611 877 | 615 524 | 626 157 |
| Toimintamenot ilman esh | 393 258 | 389 848 | 395 545 | 385 431 | 384 549 | 390 562 |
| TOIMINTAKATE ILMAN ESH | - 337 112 | - 331 323 | - 337 420 | - 330 383 | - 332 144 | - 337 794 |
| TOIMINTAKATE | - 552 201 | - 549 129 | - 559 426 | - 556 829 | - 563 119 | - 573 389 |

| Erikoissairaanhoido 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--------------------------------|---------------------|------------------------|-----------------|---------------------|----------------|----------------|
| Psykiatrinen | 25 788 | 24 700 | 28 000 | 28 647 | 29 220 | 29 804 |
| Somaattinen | 189 301 | 193 106 | 194 006 | 197 799 | 201 755 | 205 791 |
| Yhteensä | 215 089 | 217 806 | 222 006 | 226 446 | 230 975 | 235 595 |

Muut informatiiviset tiedot

| 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------------|------------------------|-----------------|---------------------|---------|---------|
| Perustoimeentulotuki | 17 613 | 18 400 | 17 400 | 4 200 | | |
| Maahanmuuttajien perustoimeentulotuki | 1 349 | 1 460 | 1 460 | 1 000 | | |
| Yhteensä | 18 962 | 19 860 | 18 860 | 5 200 | | |

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun väestönkasvu on jatkunut edelleen suhteellisen voimakkaana, mutta kasvu jäi kuitenkin vuonna 2015 edellis-vuosiin verrattuna hieman pienemmäksi; kasvua oli 2 234 asukasta (1,1 %). Väestönkasvu jatkunee positiivisena myös ensi vuosikymmenille. Yli 65-vuotiaiden määrän odotetaan lisääntyvän jatkossakin. Toisaalta pitkään jatkuneen kasvun jälkeen alle kouluikäisten lasten määrä on laskenut pienentyneen syntyvyyden ja päivähoidoikäisiin kohdistuvan muuttotappion vuoksi. Myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneista Ouluun asumaan jäävien määrää

on vaikea arvioida. Hyvinvointikeskuksittain tarkasteltuna väestömäärä kasvaa tulevina vuosina erityisesti Myllyojan hyvinvointikeskuksen alueella (Hiukkavaaran alue) noin 6 % vuodessa. Muiden hyvinvointikeskusten alueella väestönkasvu on vähäistä, noin 1 % vuodessa.

Oululaisten terveydentila on edelleen huonompi kuin suomalaisten keskimäärin. Vuonna 2014 Oulun ikävaki- oitu sairastavuusindeksi oli 108,4 ja kansantauti-indeksi oli 129,5. Suurista kaupungeista Oulu oli ainoa, jossa indeksit olivat yli maan keskiarvon (100). Oulussa siirrytään aiemmin eläkkeelle (57-vuotiaana) kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa keskimäärin (60-vuotiaana) vuoden 2014 tietojen mukaan. Alueellisen terveys- ja

hyvinvointi-tutkimuksen (2015) mukaan aikuisväestöstä vajaa kolmannes koki terveydentilansa ja elämänlaatunsa huonoksi, osuus oli kuitenkin vähentynyt edellisestä tutkimuksesta (2013).

Työttömyysaste oli 18,7 % heinäkuussa 2016. Työttömiä työnhakijoita oli Oulussa vuoden 2016 heinäkuussa 625 vähemmän kuin edellisenä vuonna samaan aikaan (muutos -3 %). Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu on ollut voimakkaampaa kuin nuorisotyöttömyyden (alle 25 v.) kasvu. Työllisyyden edistämiseksi hyvinvointipalvelut tekee yhteistyötä Oulun kaupungin työllisyyspalveluiden, työvoiman palvelukeskuksen ja Byströmin nuortenpalveluiden kanssa, esimerkiksi nuorten, alle 25-vuotiaiden tulottomien ja yli 1000 päivää työttöminä olleiden henkilöiden osalta.

Perustoimeentulotuen päätöksenteko ja maksatus siirtyi Kelalle vuoden 2017 alusta alkaen. Talousarviossa varataan määrärahaa 3 kuukauden siirtymävaiheen ajaksi. Kunta voi tehdä vuoden 2017 puolelle maksimissaan maaliskuun loppuun ulottuvia perustoimeentulotuen päätöksiä, joiden toimeenpanosta se myös vastaa kokonaisuudessaan päätöksen voimaantulon ajan. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätöksenteko ja maksatus jää kunnan tehtäväksi.

Omaishoitajien ja perhehoitajien lakisääteisen vapaan määrä lisääntyy vuoden 2016 lakimuutoksen vuoksi. Kunnalla on lisäksi velvollisuus järjestää omaishoitajille ja päätoimisesti perhehoitajina toimiville myös valmennusta ja koulutusta sekä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (381/2016) tuli voimaan 10.6.2016. Kehitysvammalain muutoksella vahvistetaan kehitysvammaisten itsemääräämis-oikeutta ja tuetaan heidän itsenäistä suoriutumista sekä säädetään rajoitustoimenpiteiden käytön edellytyksistä ja menettelyistä.

Päivystysuudistus tulee yhdenmääntämään sosiaali- ja terveyspalveluja toisiinsa. Uudistuksen tavoite on varmistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaille yhdenvertaiset, turvalliset palvelut ja taata, että palveluja tarjoavassa ja hoitavassa yksikössä on riittävästi osaamista. Uudistus vahvistaisi sosiaalihuollon palvelujen saatavuutta myös sairaaloissa ja nopeuttaisi asiakkaiden ohjautumista terveydenhuollosta sosiaalihuollon palvelujen piiriin ja toisinpäin. Päivystysuudistusta tavoitellaan voimaan 1.1.2017 alkaen.

Sote-uudistuksen tavoitteena on yhdenvertaisemmat palvelut, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentäminen sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Hallitus on sopinut (7.11.2015 ja 5.4.2016) sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen periaatteista. Maahan perustetaan pääasiasa nykyisen maakuntajaon pohjalta 18 itsehallintoaluetta, maa-kuntaa, joiden päätöksenteko kuuluu vaaleilla valituille valtuustoille. Hallitus on valmis arvioimaan pääkaupunkiseudun erillisratkaisua. Järjestämistä vastuu siirtyisi uusille maakunnille 1.1.2019.

Hallituksen 7.11.2015 linjauksen mukaisesti luodaan valinnanvapauslainsäädäntö, joka mahdollistaa, että käyttäjä valitsee itse palveluiden julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajan. Valinnanvapaus toteutetaan pääsääntönä perustasolla ja soveltuvin osin erikoistason sote-palveluissa. Hallitus tekee linjaukset valinnanvapausmalliksi loppuvuoden aikana.

Kaupunkistrategian toiminnalliset tavoitteet

Hyvinvointipalvelujen talousarviota vuodelle 2017 ja suunnitelmaa vuosille 2018–2019 ohjaavat kaupunkistrategia 2020 (kv 19.8.2013), omistajapoliittiset linjaukset (kv 17.6.2013), palvelumalli 2020 linjaukset (kv 27.5.2013), palvelujen järjestämishjelma 2015–2017 (kh 2.2.2015), Oulun kaupungin henkilöstöohjelma 2014–2020 ja talousarvion suunnitteluohjeet (kh 9.5.2016). Lisäksi vuonna 2015 päätetyt talouden sopeuttamistoimenpiteet on otettu huomioon myös vuoden 2017 talousarvion laadinnassa.

Hyvinvointipalveluiden järjestämisen päälinjaukset ovat asiakaslähtöisyys, monialaisuus, monikanavaisuus, monituottajuus ja talouden hallinta. Palveluita järjestetään poikkitoiminnallisesti huomioiden asiakkaiden palvelutarpeet elämän eri vaiheissa. Palvelujärjestelmän rakenne ja palvelujen uudistaminen pohjautuvat osaltaan siihen, että pieni osa kuntalaisista tarvitsee paljon eri palveluita, jotka vievät pääosan kokonaiskustannuksista. Kyseiselle asiakasryhmälle laaditaan keväällä 2017 käsikirja, joiden avulla tämä asiakaskunta saadaan hallintaan eri hyvinvointikeskuksissa. Toisaalta valtaosa kuntalaisista tarvitsee palveluita satunnaisesti, jolloin korostuvat hyvä saatavuus ja monipuoliset sähköiset palvelut. Oululaisten hyvinvointipalvelut rakentuvat kotona ja arkiympäristössä tapahtuviin arjen tukeen ja palveluihin, erityyppisiin matalan kynnyksen palveluihin, monialaisiin ja monitoimijaisiin hyvinvointikeskuksen alueellisiin palveluihin sekä kaikkien oululaisten yhteisiin erityispalveluihin. Niitä täydentävät monipuoliset sähköiset palvelut.

Hyvinvointipalveluissa jatketaan suunnittelukaudella Palvelumallin 2020 toimeenpanoa. Tavoitteena on järjestää kuntalaisten palvelut yhdenvertaisesti niin, että palveluiden saatavuus turvataan toimintatapoja uudistamalla ja tekemällä rakenteellisia muutoksia. Palvelurakenteen kehittämistä jatketaan edelleen painopisteen siirtämisellä ja resurssien kohdentamisella kevyempiin ja avohoito-/huoltopainotteisiin palveluihin, asumispalveluiden rakenteen keventämisellä sekä erikoissairaanhoidon ja perustason palveluiden integraatiolla. Ennaltaehkäisevää työtä toteutetaan ja sen vaikuttavuutta arvioidaan konsernipalvelujen, sivistys- ja kulttuuripalvelujen, yhdyskuntapalvelujen ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Matalan kynnyksen palvelupistemallin ja asiakasohjauksen toimeenpano toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

Palveluiden kehittämistyössä huomioidaan ensisijaisesti sähköiset palvelut, teknologia ja robotiikka. Hyvinvointipalveluiden sähköisen asioinnin mahdollisuuksia

laajennetaan itsepalveluilla, teknologian hyödyntämisellä ammattilaisten työssä sekä itsenäistä selviytymistä tukevalla teknologialla. Sähköisen ajanvarauksen mahdollisuutta lisätään eri palveluissa. Asiakkaiden tietoisuutta ja viestintää käytössä olevista sähköisistä asiointikanavista lisätään.

Vuoden 2016 aikana valmistellut koko kaupunkia koskevat järjestöjen avustamisen periaatteet huomioidaan hyvinvointipalveluiden avustustoiminnassa.

Kuntalaisten hyvinvointi (Palvelujen järjestämishjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 |
|--|---|--|---|
| Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus laskee Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa | Palvelurakenteen tasojen (vihreä, keltainen, punainen) toimintakatteiden %-osuudet suhteessa toisiinsa Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus 0-17-vuotiaasta väestöstä (%) Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä (%) | Palvelurakenne kevenee vuodesta 2016, raskaimman osuus vähenee Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus vähenee vuodesta 2016 Tavoite 1 % (v. 2015 1,38%) 91,7 % |
| Asiainnin ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen | Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä kasvaa edellisvuodesta. Avataan uusia sähköisiä palveluita kuntalaisten käyttöön. | Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä Sähköisiä hyvinvointipalveluja käyttävien kuntalaisten määrä | Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä kolminkertaistuu nykyisin varattavissa olevissa palveluissa vuoteen 2016 verrattuna Käyttäjien määrä kasvaa verrattuna vuoteen 2016 koko hyvinvointipalveluissa ja hyvinvointikeskuksittain |

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapoliittinen ohjelma, valtuustososopimus)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 |
|---|--|----------------|------------------|
| Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä | Asukaskohtaisten kustannusten kasvu hidastuu | Menot €/asukas | 3 018 € |

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 |
|---|---|--|---|
| Henkilöstön työhyvinvointi nousee | Sairauspoissaolot vähenevät Kunta10-tulosten huomioiminen kehittämisessä | Sairauspoissaolot % maksimityöpanoksesta Kunta10 –mittarit | Sairauspoissaolot vähenevät vuodesta 2016 Kunta10-mittariston painopisteet |
| Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse | Toteutuneen työpanoksen osuus (HTV) maksimityöpanoksesta nousee vuodesta 2016 | Palkallinen työpanos Toteutunut työpanos (HTV) maksimityöpanoksesta | Palkallinen työpanos vähenee vuodesta 2016 Toteutunut työpanos (HTV) maksimityöpanoksesta nousee vuodesta 2016 |

Palvelujen järjestäminen

Hyvinvointialueet, hyvinvointikeskukset, hyvinvointi- ja palvelupisteet

Hyvinvointipalvelut toimii neljällä hyvinvointialueella, joissa on kuusi hyvinvointikeskusta. Hyvinvointialueet ovat väestömäärältään, kooltaan, etäisyyksiltään ja väestöprofiililtaan erilaisia. Hyvinvointialueilla toteutetaan kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut sekä hyvinvointikeskusten ja erityyppisten palvelupisteiden palvelut. Palvelut järjestetään monitoimijaisesti kunnan eri sektoreiden, yksityisten palvelujen tuottajien ja kolmannen sektorin toimesta alueiden erityispiirteiden mukaisesti palvelutarpeisiin vastaten. Hyvinvointialueilla kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että yhteistyötä ja yhteisiä toimintamalleja valmistellaan rinnakkain sivistys- ja kulttuuripalvelujen aluemallin rakentamisen kanssa. Alueille valmistellaan yhteistä asiakasohjausta.

Kaikkien kuuden hyvinvointikeskuksen, Haukipudas, Tuira, Kiiminki, Myllyoja, Kontinkangas ja Kaakkuri kehittämistä jatketaan tehtyjen arviointien ja suunnittelun pohjalta. Tuiran hyvinvointikeskus ja Kontinkankaan hyvinvointikeskuksen perhekeskusosa etenee toteutusvaiheeseen hyväksytyjen hankesuunnitelmien mukaisesti. Pohjoisella hyvinvointialueella varaudutaan palveluverkkomuutokseen ja tarvittavien matalan kynnyksen palveluiden käynnistämiseen jo olemassa olevissa kaupungin tiloissa. Rajakylän ja Kaijonharjun hyvinvointipisteet käynnistyvät osana Tuiran hyvinvointikeskuksen toteuttamista vuoden 2018 aikana. Niiden palvelut kohdentuvat alueilla palvelutarpeen mukaisesti erityisesti lapsiperheille ja ikäihmisille. Valmistelua jatketaan vuoden 2017 aikana moniammatillisesti ja -alaisesti toteutetun selvitystyön ja suunnittelun sekä kuntalaisilta saadun palautteen ja kehittämisideoiden pohjalta. Hyvinvointikeskusten tarvittavat muutos- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan olemassa oleviin tiloihin. Itäisellä alueella tuodaan esille hyvinvointipalvelujen tarpeet Hiukkavaaran suunnitteluun, koskien Myllyojan hyvinvointikeskusta. Eteläisellä alueella Kaakkurin ja Oulunsalon yhteensovittamista jatketaan. Hyvinvointipisteiden arvioinnin tulokset huomioidaan palveluiden jatkosuunnittelussa.

Hyvinvointikeskusten keskeisenä tehtävänä on monialaisen yhteistyön avulla varmistaa paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palveluiden koordinaatio ja integraatio. Asiakkaiden pääsyä palveluihin parannetaan. Tavoiteohjauksella varmistetaan strategisten tavoitteiden toteutuminen ja väestön alueittaisten erityispiirteiden mukaisesti palvelutarpeisiin vastaaminen. Resurssien jakautumista tarkastellaan ja jaetaan alueittain palvelutarpeiden mukaisesti.

Selvitetään kevään 2017 aikana Kontinkankaan ja Tuiran hyvinvointikeskuksissa käynnistettävän monialaisen ikäihmistien hyvinvointineuvolatoiminnan pilotointi ja tarvittavat toiminnanmuutokset. Tulokset ja toimenpide-ehdotukset käsittelee hyvinvointilautakunta.

Matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta jatkovalmisteluaan koko kaupungin yhteisen palvelupistesuunnitelman linjausten perusteella. Palveluja valmistellaan koko kaupungin tasolla siten, että ne tukevat kuntalaisten itsensä ja järjestöjen sekä muun kolmannen sektorin vahvempaa mukaantuloa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Hyvinvointikeskusten johtamisen tueksi tuotetaan sekä toiminnallisia että taloustietoja hyvinvointialueittain ja -keskuksittain. Toiminnan ja talouden seuranta kehittää yhteisillä aiempaa laajemmilla tietovarannoilla, seuranta-työkaluilla ja mittareilla hyvinvointipalveluiden sisällä, mutta myös poikkihallinnollisesti ja yhdessä sairaanhoidopiiriin kanssa sekä valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuudistus huomioiden. Palvelukokonaisuusseurannalla arvioidaan hoidon porrastuksen toteutumista, hoito- ja palveluketjujen toimivuutta ja painopisteen siirtymistä strategian mukaisesti raskaista palveluista kohti ennaltaehkäiseviä, kevyempiä, varhaisen tuen palveluja. Hyvinvointipalveluiden tietojohdamisen kehitystyö kytkeytyy osaksi maakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelutyötä, jossa myös tietojohdamisen tulevaisuuden kehitystarpeet täsmentyvät.

Sosiaalinen hyvinvointi

Sosiaalisen hyvinvoinnin osalta toimintavuoden keskeisenä tavoitteena on valtakunnallisten suositusten ja ohjelmien mukaisten rakennemuutosten toteuttaminen sekä lakisääteisiin palvelutakuihin että ajan tasalla oleviin hoito-, palvelu- ja asiakassuunnitelmiin vastaaminen.

Perustoimeentulotuen päätöksenteko ja maksatus on siirtynyt vuoden 2017 alusta alkaen Kelan toiminnaksi. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta päätöksenteko ja maksatus on edelleen kunnan tehtävä ja kuuluu perussosiaalityöhön. Toimeentulotuen maksatuksen ja päätöksenteon muutos edellyttää tiivistä yhteistyötä ja selkeää asiakasprosessin hallintaa huomioiden ohjaus- ja neuvontapalvelut yhteistyössä Kelan kanssa. Matalan kynnyksen sosiaalityön ohjaus- ja neuvontapalveluiden toiminta järjestetään uudelleen ja saatavuutta parannetaan. Sähköisten palveluiden osuutta lisätään edelleen asiakastyössä ja seurannassa. Kehittämistyössä ovat suunnitellusti mukana henkilöstö ja kokemusasiantuntijat. Vuosittain tehtävässä henkilöstön kehittämissuunnitelmassa huomioidaan asiakastyöhön liittyvät osaamistarpeet, jotka on koottu yhteen yhteiseen henkilöstösuunnitelmaan.

Rakennemuutokset kohdentuvat edelleen lastensuojeluun, kehitysvammahuoltoon sekä mielenterveys- ja päihde-palveluihin ja lisäksi vammaispalvelulain mukaisesti palveluihin. Erityisryhmien asumispalveluiden tarpeen arvioidaan edelleen kasvavan, myös tilapäishoidon tarve kasvaa. Erityisryhmien asumispalveluiden hankinta on toteutettu vuoden 2016 aikana. Hankinnassa on huomioitu asiakkaan kuntoutumisprosessi asumispalveluissa. Asiakkaat siirtyvät ympärivuorokautisesta asumispalvelusta kuntoutumisen myötä kevyempiin palveluihin. Keskeisenä

tavoitteena on laitospalveluiden ja tehostetun palveluasumisen suhteellisen osuuden vähentäminen ja painopisteen siirtäminen palveluissa yhä enemmän kotiin suuntautuviin asumispalveluihin teknologiaa hyödyntäen, jotta palveluiden koko-naiskustannukset etenkin ostopalveluiden osalta kääntyvät laskuun. Palvelurakenteen keventäminen toteutetaan asiakaskohtaisesti. Palvelutarpeen arvioinnit ja palvelu- ja asiakassuunnitelmat tarkistetaan säännöllisesti ja riittävän usein, jotta asiakkaan sama palvelu vastaa asiakkaan nykyistä palvelutarvetta. Eriasteista tuettua asumista lisätään siten, että painopiste on kotiin suuntautuviin palveluissa. Avopalveluiden tueksi lisätään erilaista arjen tukea myös yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Asumisohjauksen edelleen kehittäminen jatkuu ARA-rahoitteisessa hankkeessa, jossa hyödynnetään aikaisempaa asumisohjauksen toimintamallia. Tavoitteena on häätöjen määrän ja pitkäaikaisasunnottomuuden vähentyminen.

Erityishuoltolain muutoksen myötä erityishuollossa olevan henkilön palvelu- ja hoitosuunnitelmaan kirjataan toimenpiteet, joilla tuetaan henkilön itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista. Erityishuollon toimintayksikössä on edistettävä rajoitustoimenpiteille vaihtoehtoisten toimintatapojen käyttöönottamista. Lisäksi erityishuollossa olevien henkilöiden itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeutta tuetaan asianmukaisin kalustein, välinein ja tilaratkaisuin.

Henkilökohtaisen avustajapalvelun sekä kotiin suuntautuvan ohjaajapalvelun osalta toimintaa ja työnjakoa selkeytetään SHL:n ja VpL:n mukaisten palveluiden osalta. Henkilökohtaisen avustajapalvelun palveluseteli on käytössä vuoden 2017 alusta alkaen.

Oleskeluluvan ja kuntapaikan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Maahanmuuttajapalveluiden toiminnassa huomioidaan kotouttamisohjelmaan sisällytetyt pidemmän aikavälin kehittämistavoitteet sekä suunnitelmallinen yhteistyö eri toimijoiden, etenkin ELY:n, kanssa. Asumisen ohjauspalvelut ja alaikäisten perheryhmäkoti- ja tukiasumisyksikköpalvelut kasvavat, kunta järjestää palvelut ja ELY korvaa kustannukset täysimääräisesti erillisellä sopimuksella. Määräaikaiset sopimukset ovat voimassa 31.3.2017 saakka. Tänä aikana asiakasmäärän varmistuessa alaikäisten maahanmuuttajien perheryhmäkoti- ja tukiasumisyksikköpalvelut ja asumisohjauspalvelut omaan kotiin kilpailutetaan. Väliuokraustoiminnalla pyritään saamaan erityisryhmille ml. maahanmuuttajat tarkoituksenmukaisia asuntoja eri alueilta Oulun kaupungissa. Nämä kaikki asiakasryhmät kuuluvat myös ns. paljon palveluja tarvitsevien asiakasryhmään, joiden palveluiden koordinointi edellyttää jatkuvaa, säännöllistä ja sovittua yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Oulun kaupungissa olevien paperittomien määrä tulee lisääntymään vuoden 2017 aikana. Kunnan vastuu heidän palveluiden järjestämisessä selvitetään. Kansallisesti selkeää ohjeistusta ei ole olemassa.

Perussosiaalityö on siirtynyt hyvinvointikeskuksiin. Tämän lisäksi hyvinvointikeskuksissa työskentelevät keskitetyistä palveluista lastensuojelun ja palveluohjauksen työntekijät. Lapsiperheiden palvelut ovat yhtenä kokonaisuutena hyvinvointikeskuksissa. Toiminnan tavoitteena on taata lapsiperheille oikea-aikaiset ja tarpeelliset palvelut yhteisten palvelutarpeenarviointien perusteella. SHL:n mukaiset asiakkuudet vähentävät lastensuojelun asiakkuuksia. Perheiden palveluiden lisäksi sosiaalityössä painopiste kohdentuu edelleen nuorten tulottomien ja pitkäaikaisyöttömien, etenkin yli 1000 päivää työttöminä olleiden henkilöiden palveluiden järjestämiseen yhteistyössä työllisyyspalveluiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Nuorten parissa tehtävässä sosiaalityössä huomioidaan Posken tutkimusraportin tulokset. Virka-aikaisten päivityksellisten toimintojen (mielenterveys-, päihde-, sosiaali- ja lastensuojelu) yhteensovittamista jatketaan huomioiden hyvinvointikeskusten akuuttivastanottotoiminta. Päivityksellinen työ muuttuu uuden päivitysasetuksen myötä. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio vahvistuu entisestään.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden poikkitoiminnallisia toimenpiteitä viedään eteenpäin hyvinvointipalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä edelleen vuoden 2017 aikana. Hyvinvointineuvolan ja hyvinvointikoulun toimintamallia konkretisoidaan alueellisesti. Tavoitteena on, että varsinaisen lastensuojelun piiriin tulevien lasten suhteellinen osuus alle 18-vuotiaista sekä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä laskee. Perheiden ja lasten tarvitsema tuki toteutetaan sekä varhemmin että matallammalla kynnyksellä lasten kasvuympäristöissä (koti, päiväkotij ja koulu) yhteistyössä neuvolan, perhepalveluiden, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, nuorisotoimen ym. kanssa uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Lastensuojelulain mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten hoitopaikka on aina ensisijaisesti perhehoito. Perhehoidon toimintamalli, kriteerit ja maksuluokat on tarkastettu vuoden 2016 aikana. Pääsääntöisesti ostopalveluna hankitaan haasteellisesti käyttäytyville ja päihdeongelmallisille lapsille laitospalvelua, joka on kilpailutettu. Osa lapsista on sijoitettuna vaativassa laitospalvelussa, joka hankitaan asiakaskohtaisilla palvelupäätöksillä. Lastensuojelussa Metsolan lastenkodissa jatketaan nuorten huumeiden- ja päihdekäyttäjien toimintakyvyn arviointia yhdessä nuoren perheen ja mm. mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa. Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden toimintamallia selkeytetään yhdessä terveydenhuollon ja sairaanhoitopiirin kanssa. Jälkihuoltoon nuorten ja tulottomien nuorten osalta työnjakoa edelleen selkeytetään.

Terveyspalvelut

Terveyspalveluiden tavoitteena on palveluiden hyvä vaikuttavuus ja oikea-aikainen saatavuus eri asiakasryhmille sekä eri ikäryhmien raskaimpien palveluiden kustannusten hillintä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Kysynnän

kasvuun vastataan lähtökohtaisesti nykyisin resurssein. Kuntalaisen ohjausta, neuvontaa ja omavastuun lisääntymistä tuetaan. Sähköisten palveluiden ja etäteknologian voimakas kehittäminen on oleellista. Asiakkaiden osallisuus varmistetaan palveluiden kehittämisessä mm. asiakasraatien, kehittäjäasiakkaiden ja kokemusasiantuntijoiden avulla.

Vastaanotto toiminnassa akuutti- ja ajanvarauksellista toimintaa monipuolistetaan vastaamaan eri asiakasryhmien tarpeisiin. Akuuttivastaanotolle otetaan käyttöön netti-ajanvaraus numeroautomaatin rinnalle kaikissa hyvinvointikeskuksissa. Kuntalainen voi halutessaan vapaasti käyttää myös muita kuin oman hyvinvointikeskuksensa akuutti-vastaanottoja. Uusia toimintamalleja arvioidaan ja tarvittaessa tehdään edelleen kehittämistoimia, jotta asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus toteutuu. Myös kiireettömälle hoitaja- ja lääkäri vastaanotolle kokeillaan sähköistä ajanvarausta asioissa, joissa ei ennakkoon tarvita ammattilaisen tekemää hoidon tarpeen arviota. Terveyspalvelut on tiiviisti mukana sähköisiä palveluita kehittävässä Digitaalisen arvopalvelun (ODA) – projektissa (STM), jossa pilotoidaan oma- ja itsehoitoa mahdollistavaa ohjausta ja neuvontaa sekä sähköistä hoidon tarpeen arviota. Tavoite on varmistaa satunnaiskäyttäjien tarpeenmukainen ohjaus, joko joustava pääsy palveluihin tai ohjaus itsehoitoon sekä toisaalta tunnistaa ja ohjata paljon eri palveluita tarvitsevat asiakkaat kokonaisvaltaisemman palvelusuunnitelun, toteutuksen ja arvioinnin piiriin. Hyvinvointikeskuksiin siirretään enenevästi mielenterveys- ja päihdepalveluita, geriatria ja kuntoutusta hoitaja- ja lääkäri vastaanoton lisäksi. Paljon palveluita tarvitsevien hoito- ja palveluketjun hallinta on keskeistä. Hyvinvoinnin integroidun toimintamallin (VM:n kuntakokeilu) mukaisesti toteutetaan monialainen yhteistyö ja yhteiset hoito- ja palvelusuunnitelmat paljon palveluja tarvitseville yhteistyössä sosiaalipalveluiden, ikäihmisten hyvinvoinnin palveluiden, työllisyyspalveluiden, sivistus- ja kulttuuripalveluiden, erikoissairaanhoidon ja muiden sidosryhmien kanssa. Pitkien etäisyysien hoitaja- ja lääkäripalvelut turvataan edelleen Yli-lissä ja Ylikiimingissä niille kuntalaisille, jotka tarvitsevat palveluita usein tai joiden on vaikea kulkea hyvinvointikeskuksiin.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön kehittämistä ja palveluko- naisuuksien toteuttamista jatketaan lapsi- ja perhelähtöisesti monialaisesti yli hallintorajojen. Lapset Puheeksi –toimintamalli on käytössä koko hyvinvointipalveluissa. Kaste-hankkeessa pilotoitua Perhekeskus-toimintamallia laajennetaan painottaen matalan kynnyksen asiakasohjausta ja joustavaa palveluiden järjestämistä. Em. toimintamallit ja yhteiset palvelusuunnitelmat vahvistavat hyvinvointineuvolan ja kehittyviä hyvinvointikoulun toimintamalleja. Neuvoloissa ja kouluterveydenhuollossa vahvistetaan sähköisten palvelujen käyttöönottoa, erityisesti ajanvaraus-palvelujen osalta ja mm. ryhmäneuvoloita lisätään. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa aikataulutetaan tavoitteellinen suunnitelma koulujen ja oppilaitosten monialaisista tarkastuksista.

Suun terveydenhuollon Aapistie 3:n uudisrakennus valmistuu vuoden 2016 lopulla. Sinne siirtyy vuoden 2017 alusta asteittain palvelumalli 2020 linjausten mukaisesti Kintinkankaan, Höyhtyän, Myllyojan, Maikkulan ja Keskustan suun terveydenhuollon palvelut, suun terveydenhuollon erityispalvelut, opetushammashoitola sekä keskitetyt päivyty- ja ajanvarauspalvelut. Suun terveydenhuollon perustoiminnan ja hampaiden oikomishoidon uudet toimintamallit tuottavuuden lisäämiseksi (asiakassegmentointi, joustava ajanvaraus, monihuonemallit) toteutetaan mahdollisuuksien mukaan uusissa isommissa yksiköissä. Vuosi 2017 on uusien toimintatapojen sisäänajo. Ajanvarauskäytännön ja varmistamalla saavutettavuus kuljetusmahdollisuuksiin vaikuttamalla helpotetaan pitkänmatkalaisen asiointia. Mikäli oma nykyinen palvelutuotanto ei riitä hoitotakuussa pysymiseksi, otetaan käyttöön palveluseteli erillisesti päättäen. Välinehuoltotoiminta siirtyy vuoden 2017 aikana sairaanhoitopiirille. Suun terveydenhuollossa koululaisten ja ikäihmisten tarkastustoiminnan toteuttamista kokeillaan normaalissa arkiympäristössä (mm. kouluissa, laitoksissa) helposti liikuteltavan välineistön avulla. Kokeilu aloitetaan reuna-alueilta.

Eri ikäryhmien mielenterveys- ja päihdepalvelut toteutetaan siten, että suurin osa kuntalaisista saa avun omassa hyvinvointikeskuksessaan ilman lähetteitä ja rajatoina hankaloittavia kriteerejä. Erityisosaaminen jalkauteen perustason palveluiden tueksi. Toimintamallin muutoksessa varmistetaan yhteensopivuus kehittyvän lainsäädännön (perus- ja erityistason integraatio) ja maakunnallisen sote:n suunnitelmien kanssa. Nopean arvion ja tehokkaan alkuvaiheen hoidon avulla hillitään raskaimpien palveluiden tarvetta. Päihdepalveluissa jatketaan yhdessä sosiaalipalveluiden kanssa rakennemuutosta, jonka tavoitteena on siirtyminen laitoshoidosta avohoito- ja avokuntoutuksen suuntaan. Oulun kaupunginsairaalan tilojen yhteydessä oleva päihdelääketieteellinen yksikkö mahdollistaa henkilöstöresurssin ja –osaamisen hyödyntämisen kaupunginsairaalan kanssa.

Toimiva (sairaala)hoitoketju: Avoterveydenhuollon, kotihoidon, palveluohjauksen, sairaalahoidon ja pitkäaikaislaitoshoidon yhteistyöllä varmistetaan, että asiakkaat hoidetaan tarkoituksenmukaisessa paikassa ja oikea-aikaisesti siten, että sairaalahoito ei turhaan pitkity ja osin estyy. Kotihoidon ja asumispalveluiden asukkailla varmistetaan riittävä virka-aikainen hoitaja-lääkäripalvelu erityisesti niille ikäihmisille ja asiakasryhmille, joiden riski joutua päivytykseen on kohonnut. Tarvittaessa hyödynnetään laitostuntoutusta sairaalahoidon jälkeen. Sairaanhoidollisen kotiin vietävän erityisosaamisen (suonensisäinen lääkehoito, kotisaattohoito) järjestämisen mallia pilotoidaan reuna-alueilla. Vuonna 2017 selvitetään kotisairaalapalvelujen järjestämistapaa kanta-Oulussa mm. reuna-alueen kokemusten perusteella. Sairaanhoidopiirin siirtoviivepäivät ja hoito maakuntien vuodeosastoilla minimoidaan. Riittävä sairaalakapasiteetti varmistetaan eri toimijoiden rajapintojen sujuvoittamisella ja hyödyntämällä monituottajuutta tarpeen mukaisesti.

Monituottajamalli: Vuonna 2017 hyödynnetään monituottajuutta optioiden kautta sairaalapalveluissa, kotisairaala-palveluissa sekä tähyystutkimuksissa. Lääkinnällisen kuntoutuksen ja rintamaveteraanien kuntoutuksen ostopalveluhankinta maaliskuusta 2017 eteenpäin on kilpailutettu syksyllä 2016.

Elinvoiman edistäminen, tutkimus- ja oppilaitosyhteistyö: Terveyspalvelut osallistuu edelleen aktiivisesti Oulu Health-Labs- toimintaan mahdollistamalla yrityksille living labs –testausympäristön eri yksiköissään, erityisesti Kontinkankaan hyvinvointikeskuksessa. Yhteistyö ja vuoropuhelu oppilaitosten kanssa jatkuu tiiviinä. Kontinkankaan hyvinvointikeskuksessa kehitetään moniammatillista oppimisympäristöä sekä opiskelijoiden ohjausta.

Yhteistyö ja integraatio sairaanhoitopiiriin ja muiden kuntien kanssa: Sote-uudistukseen valmistautuminen jatkuu osana maakunnallista (Popster-hanke) valmistelua. Tavoitteena on palvelurakennemuutosten, integraation ja uusien palvelumallien avulla taata sujuvuus, vaikuttavuus ja kustannustehokkuus. Mm. päivystyksen kehittämistä jatketaan. Tarkoituksenmukaisten erityispalveluiden yhdistämistä voidaan toteuttaa jo ennen sote-uudistuksen varsinaista toimeenpanoa. Sairaanhoitopiiriin strategisen tason omistajaohjaus toteutetaan yhdessä muiden jäsenkuntien kanssa varmistaen mm. kuntien kantokyvyn mukainen kustannuskehitys. Sairaanhoitopiiriin toimintamenojen kasvua ja kokonaiskustannuksia on onnistuttava edelleen hillitsemään. Toiminnan ja talouden seuranta kehitetään yhteisillä aiempaa laajemmilla tietovarannoilla, seurantatyökaluilla ja mittareilla.

Ikäihmisten hyvinvointi

Ikäihmisten hyvinvoinnin strateginen päätavoite on, että vuoteen 2020 mennessä 92 % 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona itsenäisesti tai riittävien palvelujen turvin. Tavoitteeseen päästään asteittain ja vuonna 2017 kotona asuvien tavoite on 91,7 %. Taloudellisena tavoitteena on, että kustannukset €/65 vuotta täyttänyt laskevat. Tavoitteet edellyttävät poikkitoiminnallisuuden ja monitoimijaisuuden asiakaslähtöistä hyödyntämistä ikäihmisten toimintakykyisyyden ja kotona asumisen tukemiseksi, palvelurakenteen muuttamista laitostaloustaloudesta kotona asumista tukevien palvelujen ja tehostetun palveluasumisen suuntaan, oman toiminnan vahvaa kehittämistä sekä monituottajuuden strategista hyödyntämistä tehtyjen hankintalinjausten mukaisesti.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä painopisteenä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn edistäminen ja arjen turvallisuus. Poikkitoiminnallisuuden tavoitteina on liikunta- ja kulttuuritoiminnan mahdollisuuksien ja yhteisöllisten tilojen lisääminen sekä yhteisöllisyyden, osallisuuden, turvallisuuden ja sukupolvien välisen toiminnan vahvistaminen, jotta mahdollistetaan ikäihmisten osallisuus ja pärjääminen asuinympäristöissään. Laajennetaan vanhustensuojeluilmoituksen tietoisuutta ja tiedottamista lisätään

kaupungin muiden toimijoiden keskuudessa. Liikuntapalvelujen kanssa valmistellaan yhteistyössä Kunnan Lähde –toiminnan siirtyminen osaksi liikuntapalveluja, koska toiminta on luonteeltaan ikäihmisten hyvinvointia edistävää. Kulttuuripalvelujen kanssa osana vanhustyön kulttuuriverkoston kansallista kehittämishanketta kehitetään kulttuurisen vanhustyön rakenteita. Työllisyyspalvelujen kanssa luodaan toimintamalli, jossa kuntalaisten erilaisten hyvinvointia tukevien, matalan kynnyksen palveluiden toteuttajina toimisivat työttömät työnhakijat sekä Oulun kaupungin palveluksessa olevat uudelleen sijoitusta tarvitsevat henkilöt. Kehittämistyö on tarkoitus hankkeistaa ja sille haetaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Asiakaslähtöistä palveluohjausta kehitetään edelleen. Eri-tyisinä painopisteenä on kuntalaisten tiedon saannin paraneminen mm. matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan palveluisteverkon myötä. Myös palveluohjauksen saavutettavuuden parantaminen ja hyvä asiakaspalvelu ovat kehittämisen kohteena.

Säännöllisen kotihoidon järjestämisen kattavuustavoite 75 vuotta täyttäneille on 14,5 %. Kotihoidon järjestäminen perustuu vahvaan kunnan omaan toimintaan. Asiakkaan vallinnan mahdollisuuksien parantamiseksi ja joustavan asiakastarpeeseen vastaamisen turvaamiseksi kotihoidon palvelutarpeen kasvuun vastataan monituottajuudella hyödyntäen kilpailutettua kotihoitoa ja palveluseteliä.

Oman toiminnan kotihoidon kehittämistä viedään voimakkaasti eteenpäin. Tavoitteena on, että asiakas saa laadukkaammat ja vaikuttavammat hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset palvelut. Kotona asumista tukeva kuntoutus ja toimiva kuntoutusketju sekä kotona asumista tukeva 24/7 palvelu ovat kehittämisen painopisteenä. Asiakastyön laadun ja työprosessien sujuvuuden parantamiseksi sekä työn kuormittavuuden vähenemiseksi jatketaan kotihoidon toiminnanohjauksen kehittämistä ja teknologian hyödyntämistä.

Kotona asumista tukevia palveluja kehitetään yhdessä terveydenhuollon kanssa (mm. 24/7 sairaanhoidollinen palvelu kotiin koko Oulussa). Kotona asumista tukeviin palvelujen lisäksi kehittämisen painopisteenä ovat kuntoutus ja toimiva kuntoutusketju. Tämä vaatii toiminnan ohjaamista laitostaloustaloudesta kotona asumista tukevien palvelujen ja tehostetun palveluasumisen suuntaan, oman toiminnan vahvaa kehittämistä sekä monituottajuuden strategista hyödyntämistä tehtyjen hankintalinjausten mukaisesti.

Oulun palvelusäätöön palvelutaloissa kehitetään toimintamallia, jossa palvelutalojen asukkaat voivat asua omassa kodissaan tarvittaessa ympärivuorokautisten kotiin annettavien palvelujen turvin elämänsä loppuun saakka ilman muuttamista muualle.

Kotihoidon ostopalvelut kilpailutettiin vuonna 2013 ja sopimukset päättyivät joulukuussa 2017. Vuoden aikana toteutetaan mahdollinen kilpailutus.

Omaishoito järjestetään edelleen kaikille tuen kriteerit täyttävälle. Omaishoidon tuen kehittämisen painopisteenä on monipuolisten, omaishoitoperheiden kotona asumista tukevien ja omaishoitajan kuormitusta keventävien palvelujen järjestäminen erityisesti vapaan mahdollistumiseksi. Omaishoitajat ja läheiset ry:n kanssa jatketaan sovittuja yhteistyömuotoja. Ikäihmisten perhehoitoa erityisesti omaishoidon tukena viedään voimakkaasti eteenpäin.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen palvelun tarpeeseen vastataan laitoshoidon sijasta kotona asumista tukevilla palveluilla ja tehostetulla palveluasumisella. Palvelumalli 2020:ssä tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä 75 vuotta täyttäneistä enintään 3 % asuu pitkäaikaisessa laitoshoidossa ja tehostettua palveluasumista varataan n. 5 %:lle. Tavoitteet on saavutettu jo vuonna 2016.

Ryhmäkoti- ja vuoro- ja vuorokautista tehostettua palveluasumista kohdennetaan niille asiakkaille, joiden palvelua ei voida muutoin toteuttaa asiakaslähtöisesti ja turvallisesti. Tavoitteena on, että asiakas saa tarkoituksenmukaisen hoidon ja palvelun oikealla paikalla mahdollisimman joustavasti, eikä hänen tarvitse vaihtaa asumispaikkaa toimintakyvyn muutoksista huolimatta.

Palveluasumisen järjestämisessä hyödynnetään monituottajuutta siten, että tehostettu palveluasuminen hankitaan asiakkaan valintaa mahdollistavasti palvelusetelillä, jolloin kasvu ohjautuu yksityiseen tuotantoon palvelusetelin turvin ja oman tuotannon paikkojen määrä ei kasva. Vuonna 2017 järjestetään tehostettua palveluasumista siten, että lakisääteinen palvelujen kolmen kuukauden järjestämisaika ei ylitä ja ikäihmisten palvelujen hoitoketju toimii. Lisäksi huomioidaan mahdollisen Tuirankartanon laitoshoitopaikkojen lakkauttamisen aiheuttamat tarpeet tehostetulle palveluasumiselle.

Laadukkaan ympärivuorokautisen palvelun sisällön edelleen kehittämisessä painopisteinä ovat mm. asukkaan mielekäs arki sisältäen mahdollisuuden ulkoiluun sekä turvallinen lääkehoito. Henkilöstömäärän laskennallisenä mitoitusperusteena on tehostetussa palveluasumisessa 0,55 ja lyhyt- ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa keskimäärin 0,58 työntekijää asiakasta kohti perusteen vaihdeltaessa asiakasprofiilien mukaan. Ympärivuorokautisen hoivan hoitajamitoitus pidetään ennallaan.

Vuonna 2017 toteutetaan suunnitelmalliset valvontakäynnit yksityiseen kotihoitoon ja uusiin tehostetun palveluasumisen yksiköihin.

Haukiputaan pienten tehostetun palveluasumisen yksiköiden ja Jaarankartanon tarveselvitysten mukaisia hyväksytyjä toimenpiteitä viedään eteenpäin.

Kehittämisen painopisteet

Kehittämistyöllä tuetaan strategian toteutumista ja palvelujen järjestämishajonnan sekä palvelumalli 2020 toimenpiteiden etenemistä. Kaupunkistrategiasta ja päivitetystä toimintaympäristöanalyysistä johdetut poikkitoimijaisen työn tavoitteet täsmentyvät käyttösuunnitelmavaiheessa. Poikkitoimijaisen työn teemoja ovat: alueellinen toimintamalli, matalan kynnyksen neuvonta ja asiakasohjaus, osallisuus yhteiskuntaan ja kotoutuminen, arjen turvallisuus, yksinäisyyden vähentäminen ja arjen pärjäämisen tuki.

Hallituksen kärkihankkeiden mukaisesti kehitetään palveluiden asiakaslähtöisyyttä ja digitalisaatiota, toteutetaan maakunnallisesti sekä yhdessä sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimijoiden kanssa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa ja kehitetään ikäihmisten kotihoitoa sekä vahvistetaan kaikenikäisten omahoitoa.

Hyvinvointikeskusten toimintaa kehitetään samanaikaisesti sivistys- ja kulttuuripalvelujen aluemallin valmistelun kanssa. Osana yhteistä aluemallityötä valmistellaan asiakasohjauksen toimintamalli ja kehitetään matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa. Työssä hyödynnetään yhteistä matalankynnyksen palvelupisteiden suunnittelu-työtä ja 6aika hanketta. Hyvinvointikeskusten toimintaa ja asiakasprosesseja kehitetään ja sujuvoitetaan. Hyvinvointikeskusten tavoiteohjausta valmistellaan varmistamaan strategian toteutuminen.

Paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten palveluiden koordinoitua, suunnittelua ja toteutusta vahvistetaan. Kunta-kokeilusta saatuja kokemuksia hyödynnetään ja kokeiluhankkeen jatkoksi esitettävien toimintamallien mukaisesti jatketaan yhteisen hoito- ja palvelusuunnitelman käyttöä eri asiakasryhmiä koskevan monialaisen yhteistyön tukena.

Kuntalaisten laajenevaan valinnanvapauteen valmistaudutaan ottamalla käyttöön THL:n lanseeraama kansallinen verkkopalvelu Palveluvaaka, joka auttaa sopivan sosiaali- ja terveyspalvelun etsimisessä ja valinnassa sekä tarjoaa mahdollisuuden antaa palautetta saamastaan palvelusta tai palvelupisteestä. Omavalvontasuunnitelmia täsmennetään kaikilla vastuualueilla ja otetaan tueksi toiminnan laadun varmistamiseen.

Sähköisten palveluiden ja teknologian mahdollisuudet hyödynnetään maksimaalisesti palveluiden tuottamisessa tuottavuuden ja palveluiden vaikuttavuuden parantamiseksi. Sähköisen asioinnin mahdollisuuksia lisätään kansalaisille. Sähköistä ajanvarausta laajennetaan koskemaan useampia palveluja ja toimintoja. Varaudutaan kansallisiin sähköisen asioinnin esiselvityksiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. Teknologisilla ratkaisuilla vahvistetaan eri toimijoiden yhteistyötä ja sujuvoitetaan työn tekemistä, mitä kautta myös työn tuottavuus nousee. Tavoitteena on tutkia, miten robotiikka voi auttaa kotona asumisessa sekä kuntoutuksen tukena. Tarkoituksena on hankerahoituksen

turvin pilotoida erilaisia robotteja aidoissa käyttäjämpäristöissä ja sitä kautta lisätä ymmärrystä, miten robotiikka voi integroida palveluprosesseihin. Lisäksi hankkeessa mahdollistettaisiin kansainvälinen asiantuntijuuden ja -kaminen kehittämistyön osana.

Hyvinvointipalvelut toteuttavat osaltaan Oulun Innovaatio Allianssin(OIA) tavoitteita toimien aktiivisena kumppanina OuluHealth-ekosysteemin toiminnassa.

Maakunnallinen valmistelutyö huomioidaan kaikessa kehittämistyössä. Maakunnalliseen työstämiseen osallistutaan palvelukokonaisuuksittain toteutuvien ryhmien kautta. Kansainvälistä kehittämissyhteistyötä toteutettaessa huomioidaan erityisesti kaupungin viralliset kansainväliset yhteistyökumppanuudet sekä hyödynnetään keskeisiä eurooppalaisia kehittämisverkostoja, joihin kaupunki on sitoutunut.

Ulkoisen rahoituksen tuella vuonna 2016 toteutettavat kehittämishankkeet

Ulkoista kehittämisrahoitusta haetaan ja kohdennetaan strategian toimeenpanoa tukevien ohjelmien toteuttamiseen kehittämissalkkujen kautta, joissa toimijoina ovat hyvinvointipalveluiden ohella konserni-, sivistys- ja kulttuuripalvelut, yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut sekä liikelaitoksista BusinessOulu. Salkuilla ohjataan kaupungin projektimuotoisen kehittämistoiminnan valintoja. Salkuilla on tiivis yhteys sisäiseen kehittämiseen ja siinä määritellään myös kansallisen ja kansainvälisen kehittämistoiminnan projektimuotoiset valinnat sekä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja.

Digitaaliset arvopalvelut (ODA) –projektin (vuodet 2015-2018) tavoitteena on hankkia ja käyttöönottaa digitaalinen eri päätelaitteilla toimiva palvelukokonaisuus, joka sisältää sähköisen hyvinvointitarkastuksen ja valmennuksen, älykkäät oirearviot ja palvelutarpeenarviot / hyvinvoinnin arviot sekä sähköisen hyvinvointisuunnitelman. Vuoden 2017 aikana toteutetaan ODA palvelukokonaisuuden tekninen kehittäminen ja pilotointi.

Asumisneuvontahankkeen (vuodet 2015-2017) keskeisenä tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää häättöjä, integroida asumisneuvontatyö muiden alueellisten palvelujen kanssa sekä saada Ouluun selkeä toimintamalli asumisneuvontaan. Tavoitteena on, että asiakas saa tarkoituksenmukaisen tuen asumiseen ja elämänhallintaan. Kevyen asumisneuvontatyön tavoitteena on neuvonnan antaminen asumisen pulmatilanteissa ja siten vaikeampien asumisen ongelmien ennaltaehkäiseminen.

Oulu SoTe Labs - hankkeen (2015 – 6/2017) tavoitteena on tuotteistetun ja verkostomaisen innovaatio-, testaus-, ja kehitysympäristön (OuluHealth Labs) luominen, joka mahdollistaa terveys- ja hyvinvointiteknologian tuotteiden ja palveluiden käyttäjälähtöisen kehittämisen. Projekti toteutetaan yhteistyössä PPSHP:n, Oulun kaupungin,

Oulun ammattikorkeakoulun sekä yritysten kanssa ja on osa INKA – kärkihankkeita.

Maakunnalliseen valmisteluun liittyvät hankkeet ja niiden valmistelu koordinoidaan osana Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja sidotaan kansallisten kärkihankkeiden teemoihin hyödyntäen kansallisen rahoituksen mahdollisuudet. Maakunnallisella tiedolla johtamisen hankkeella varaudutaan tulevaisuuden tieto-tarpeiden turvaamiseen selvittämällä alueellisen tietovarannon luomisen edellytykset.

Rahoitushankkeina osallistutaan **eSosiaalityö – hankkeeseen**, jonka tavoitteena on tuottaa sosiaalityön substanssiosaamiseen liittyvää teknologiaosaamista tulevaisuuden työvoimatarpeisiin. **VALMUSKA – älykäs valaistus hankkeessa** kehitetään teknologia-avusteisia menetelmiä muistisairaiden itsenäisen kotona asumisen tueksi. **Turvallisuudentunne kotona (TuTunKo)** -projektissa tutkitaan digitaalisten palveluiden ja sovellusten vaikutuksia kotona asuvan muistisairaana ikääntyneen turvallisuudentunteeseen ja arjen sujumiseen.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Hyvinvointipalveluiden henkilöstö- ja koulutussuunnitelma pohjautuu Oulun kaupungin kaupunkistrategiaan ja palvelujen järjestämishankkeeseen. Suunnitelmassa huomioidaan kaupungin henkilöstöohjelman (2014-2020) pää-tavoitteet:

1. Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella
2. Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti
3. Henkilöstön työhyvinvointi nousee
4. Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse
5. Henkilöstöä ohjataan hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön

Talousarviossa 2017 tuodaan esille henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa koskevat strategiset tavoitteet ja lisäksi laaditaan vuodelle 2017 käyttösuunnitelmatasoinen tarkempi henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.

Valtuustosopimuksen ja henkilöstöohjelman tavoitteiden mukaisesti henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet eivät saa kasvaa suunnittelukaudella, hallinnollisen työn määrä vähenee ja vastaavasti asiakaspalveluun käytetyn työn osuus kasvaa. Toimialoilla hyödynnetään henkilöstön eläköityminen ja muu vaihtuvuus. Toimintamenojen kasvun hillitseminen tarkoittaa henkilöstömäärän tarkoituksenmukaista resursointia ja henkilöstön optimaalista rakennetta. Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan määräaikaisten palvelussuhteiden ja sijaistyövoiman kriittinen tarkastelu sekä eläköitymisen ja muun poistuman hyödyntäminen. Henkilöstön työhyvinvoinnin lisääntyminen ja sairaspoissaolojen väheneminen ovat keskeisiä tavoitteita,

jotka onnistuessaan myös vähentävät henkilöstökustannuksia. Sote-uudistuksen valmistelun vaatima osaamisresurssi huomioidaan.

Palvelurakenteen kehittämistä jatketaan painopisteen siirtämisellä kevyempiin, avohoito- ja avohuoltopainotteisiin palveluihin. Henkilöstömäärää ja -menoja vähentää ikäihmisten palveluissa laitosvaltaisuuden purkaminen ja monituottajamallin käytön lisääminen. Perustoimeentulotuen päätöksenteon ja maksatuksen siirtyminen Kelalle vuoden 2017 alussa vähentää henkilöstömäärää.

Hyvinvointipalveluissa otetaan käyttöön uusia teknologisia ratkaisuja, jotka säästävät työaikaa, nopeuttavat palvelu-prosesseja sekä laajentavat sähköisen asioinnin mahdollisuuksia itsepalveluilla. Asiakasprosessien muutoksia tarkastellaan ja kehitetään myös henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Kehittämistoimenpiteiden seurauksena mahdollistuu henkilöstön työajan tehokas hyödyntäminen asiakasprosessin kannalta lisäarvoa tuottaviin toimenpiteisiin ja työn tuottavuuden parantaminen.

Vuonna 2016 käyttöön otetun rakenneuudistuksen vakiinnuttamista jatketaan myös vuonna 2017. Haasteena henkilöstön näkökulmasta on oppia työskentelemään uuden moniammatillisen ja poikkihallinnollisen toimintamallin mukaisesti; muutosta on tarkoitus tukea henkilöstölle suunniteltavalla valmennuksella. Rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten on tunnistettu haastavan sekä henkilöstön että esimiesten osaamista ja työhyvinvointia. Henkilöstö-ohjelman tavoitteiden mukaisesti tarkastellaan edelleen mahdollisuuksia hallinnollisen työn määrän vähentämiseksi.

Ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen osalta panostetaan strategisen koulutussuunnittelun kehittämiseen luomalla koulutuksen yhteistyöverkosto. Koulutuksen suunnittelun tueksi otetaan käyttöön systemaattinen vuosikelloajattelu. Hyvinvointikeskusten keskeisenä tehtävänä on monialaisen yhteistyön avulla varmistaa paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden koordinaatio ja palvelujen vaikuttavuus. Palveluohjausosaamista on tarkoitus vahvistaa, jotta palveluja tarvitsevat asiakkaat osataan ohjata tarkoituksenmukaisten palvelujen pariin. Edelleen jatketaan laki-sääteisen ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen toteuttamista vastuualueilla ja hyvinvointikeskusten tunnistamien tarpeiden pohjalta. Esimiesten ammatillisen osaamisen vahvistamiseksi jatketaan kaupungin esimiespassi-koulutuksiin osallistumista.

Vuonna 2017 tullaan kiinnittämään huomiota uudelleen-sijoitustoiminnan kehittämiseen. Uudelleensijoitus nähdään erittäin tärkeänä mm. vajaatyökuntoisten työntekijöiden elämänlaadun ja työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työnantajan taloudellisten intressien turvaamiseksi. Oikein onnistuneilla uudelleensijoituksilla voidaan säästää

työn-antajan kustannuksissa ja pidentää työntekijän mielekästä työuraa.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa jatketaan vuonna 2016 käynnistynyttä pilottia vaativien hoitoalan ammattitehtävien (O3HOIO3O) arviointi- ja palkkausjärjestelmän uudistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi. Pilotilla valmistaudutaan tulevaan sote-palvelurakenneuudistukseen.

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseksi jatketaan aiemmin tunnistettujen toimenpiteiden toteuttamista työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Tarpeet ovat nousseet esille vuoden 2014 Kunta10-työhyvinvointikyselyssä. Tunnistettuja kehittämiskohteita ovat:

- Työhyvinvointia edistävä johtaminen ja esimiestyö
- Osaamisen ylläpito ja kehittäminen
- Työyhteisötaitojen kehittäminen
- Terveellinen ja turvallinen työ

Vuoden 2016 syksyllä tehtävän Kunta10-kyselyn pohjalta sovitaan uudet tavoitteet ja toimenpiteet. Toimenpiteiden seurantaan ja vaikuttavuuteen tullaan henkilöstön toiveiden mukaisesti kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota. Työkykyjohtamisen sisäistä hanketta jatketaan, jossa tavoitteena on mm. työn kuormittavuuden väheneminen, työn parempi hallinta sekä työ- ja työmatkatapaturmien väheneminen. Onnistuneella työhyvinvoinnin toimenpiteiden toteuttamisella vakinaisen henkilöstön toteutunut työpanos (HTV) lisääntyy ja tilapäistä henkilöstöä tarvitaan vähemmän. Henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen säästää henkilöstökuluja ja nostaa toteutunutta työpanosta.

Oman toiminnan osalta tavoitteena on, että palvelutarpeen kasvuun vastataan nykyisellä henkilöstöresurssilla. Kilpailukykykysömuksen mukaisesti kuntien ja kuntayhtymien henkilöstön lomanmääräytymisvuosien 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019 lomarahoja leikataan nykyisestä tasosta 30 prosentilla ajanjaksolla 1.2.2017-30.9.2019. Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset, jotka noudattavat kilpailukykykysömuksista, ovat voimassa 1.2.2017-31.1.2018. Sopimuskaudella palkkoihin ei tule sopimuskorotuksia. Kilpailukykykysömuksen mukaisesti vuosittaista työaikaa pidennetään keskimäärin 24 tunnilla vuosittaista ansiotasoa muuttamatta. Työajan pidennys toteutetaan pääsään-töisesti lisäämällä viikoittaista työaikaa 30 minuutilla. Kunnallisten lääkärin työaikoja yhdenmukaistetaan siten, että terveyskeskuslääkärin ja terveyskeskushammaslääkärin työaika pitenee samaksi kuin sairaalalääkärin ja –hammaslääkärin eli 38 tuntiin 15 minuuttiin viikossa. Kilpailukykykysömuksen osana myös työnantajien työeläke-maksut ja työttömyysvakuutusmaksu alenee asteittain vuosina 2017-2020 ja vastaavasti palkansaajien maksumuus nousee. Samoin kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksua alennetaan.

Henkilöstösuunnitelma

| Hyvinvointipalvelut yhteensä | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos -% (2016-17) |
|--|-------------|--------------|-------------|------------------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | |
| Vakinaiset | 2717 | 2683 | 2670 | -0,5 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | -175 | -150 | -150 | 0,0 |
| Tilapäiset | 924 | 717 | 700 | -2,4 |
| Organisatoriset muutokset | -30 | -22 | -30 | 36,4 |
| Yhteensä | 3510 | 3400 | 3370 | -0,9 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | |
| Vakinaiset | 1728 | 1798 | 1816 | 1,0 |
| Tilapäiset | 769 | 718 | 700 | -2,5 |
| Yhteensä | 2497 | 2516 | 2516 | 0,0 |
| Palkallinen työpanos | 3018 | 2970 | 2940 | -1,0 |

Merkittävimät riskit

Kokonaisvaltainen riskienarviointi on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta ovat osa strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisten arviointia.

Hyvinvointipalveluiden keskeisiksi riskeiksi ja niiden pienentämiseksi vuodelle 2017 on tunnistettu seuraavia asioita: Talousarvion ja kustannuskehityksen hallinta toimintaympäristön muuttuessa on erityinen haaste. Perustoi-meentulotuen päätöksenteko ja maksatus siirtyy Kelalle vaiheittain alkuvuoden 2017 aikana. Talousarvioon on varattu noin kolmen kuukauden tarvetta vastaava määräraha. Myös maahanmuuttajien lisäyksen vaikutusta talousarvioon on vaikea arvioida. Samoin on vaikea arvioida uutena toimintana alkavan välivuokraustoiminnan lopullisia talousvaikutuksia. Talousarvion ja kustannuskehityksen hallinta edellyttää lisäksi rakennemuutoksen etenemistä suunnitellusti. Kysyntään vastataan nykyisellä resursseilla. Riskinä on myös, että tulot toteutuvat pienempinä kuin talousarviossa on varauduttu.

Tavoitteena on edelleen jatkaa palvelurakennemuutoksen toteuttamista kohti kevyempiä, ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja. Onnistuminen edellyttää asiakassegmenttien mukaista palvelukokonaisuuksien suunnittelua ja johtamista siten, että avopalveluilla mahdollistetaan palvelurakenteen keventyminen. Tavoitteena on

vahventaa sähköisten palvelujen osuutta kaikista palveluista ja painottaa aikaisempaa enemmän ennaltaehkäisevään ja hyvinvointia edistävään ohjaukseen ja neuvontaan. Sähköisten palvelujen ja teknologiaratkaisujen käyttöönotossa haetaan vaihtoehtoisia tapoja tuottaa palveluja nykyistä kevyemmällä kustannusrakenteella. Toimintaprosesseja tulee muuttaa samanaikaisesti uusien teknologiaratkaisujen kanssa, jotta tavoitteeseen päästään. Kuntalaisten tietoisuus käytössä olevista sähköisistä palveluista sekä palveluiden käytettävyys varmistetaan.

Monialaisen yhteistyön johtaminen edellyttää toimintatapojen muutoksia. Monialainen yhteistyö keskeisenä hyvinvointikeskusten toimintatapana tulee varmistaa poikkitoimijaisen työn johtamisella, tavoiteohjauksella sekä vaikuttavuuden ja tuottavuuden mittaamisella. Mittaroinnissa tulee hyödyntää hyvinvointialue ja –keskustietoa. Henkilöstön sitoutuminen uusiin toimintamalleihin tulee varmistaa siten, että henkilöstö on suunnittelussa mukana ja henkilöstöllä on mahdollisuus riittävän osaamisen hankkimiseen ja muutostukeen.

Hoito- ja palveluketjujen toimivuutta tulee kehittää vertikaalisesti yhteistyössä sairaanhoitopiiriin toimijoiden kanssa. Hoito- ja palveluketjuja sekä niiden kustannuksia tulee tarkastella palvelukokonaisuuksittain. Tuottavuuden kasvun epäonnistuminen lisää taloudellista riskiä.

8.7. Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää yksilön ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistys- ja kulttuuripalvelut jakaantuu seuraaviin vastuualueisiin: varhaiskasvatus, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus, liikuntapalvelut ja kulttuuripalvelut. Varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa 0–6-vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita: päivähoitoa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, esiopetusta ja avointa kerhotoimintaa sekä kunnallisesti että yksityisesti toteutettuna. Lisäksi perheiden kotihoitoa tuetaan taloudellisesti kotihoidontuella ja Oulu-lisällä.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut tarjoaa lapsille ja nuorille opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 1–9 ja lisäopetuksessa (10. luokka). Nuorisolaki koskee alle 29-vuotiaita. Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan monituottajamallilla, jossa kaupungin omaa toimintaa täydentää kolmannen sektorin avustettuna toimintaa toteutettava iltapäivätoiminta.

Lukiokoulutus on seudullinen palvelu, osa toisen asteen kokonaisuutta. Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa on suunniteltua ja yhdessä ohjattua. Koulutuksen suunnittelusta ja yhteistyöstä vastaa Oulun seudun toisen asteen koulutuksen kehittämisen ohjausryhmä. Oulun aikuislukio järjestää lukio- ja perusopetusta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Aikuislukio tarjoaa opetusta myös maahanmuuttajille sekä järjestää kieliopintoja yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammattiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Yhteistyössä rikosseuraamusviraston kanssa se järjestää vankilaopetusta.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Oulu-opisto vastaa kansalaisopistopalveluita koko kaupungissa. Esittävien- ja visuaalisten taiteiden osalta taiteen perusopetusta järjestää myös Oulun taidekoulu. Taiteen perusopetuksen palveluja pyritään järjestämään alueellisesti kaupungin omia toimitiloja hyödyntäen. Oulun konservatorio vastaa muun toimintansa ohessa musiikin ammatillisesta peruskoulutuksesta.

Liikunnan edistäminen on osa kuntalaisten laajempaa terveyden edistämistä. Säännöllinen liikunta on terveyden ja hyvinvoinnin edellytys kaikissa elämänvaiheissa. Liikuntapalveluiden ydintehtävänä on liikuntapalveluiden järjestäminen, jonka pohjalta rakentuvat liikuntatoimen palvelut: liikunnan ohjauspalvelut, sisäliikuntapalvelut ja ulkoliikuntapalvelut. Erilaisten kansalaistoimijoiden, kuten liikuntaja urheiluseurojen, eläkeläisjärjestöjen sekä vammais- ja kansanterveysjärjestöjen merkitys osana palveluverkosta liikunnan edistäjänä ja palveluntarjoajina on keskeinen.

Oulun kaupungin kulttuuripalvelujen perusta on kulttuuri- laitosten laadukas ja monipuolinen toiminta. Kirjasto, Oulu Sinfonia, museo- ja tiedekeskus Luuppi ja kulttuuritalo Valve tuottavat taiteen ja kulttuurin sekä kulttuurikasvatuksen palveluja ja ovat myös kulttuuri-toiminnan mahdollistajia sekä asiantuntijoita.

Kulttuurin kolmannen sektorin toimijoita sekä taiteen ammattilaisia tuetaan avustuksin ja apurahoin. Merkittävä osa avustuksista ohjautuu yhdelletoista sopimuskumppanille, joiden kanssa on solmittu kolmivuotiset kumppanuussopimukset vuosille 2015 – 2017. Kumppanuusmallin jatkoa uudelle valtuustokaudelle valmistellaan. Oulun Valistus- talorahasto täydentää apurahakokonaisuutta ja tukee ensisijaisesti taiteen ammattilaisia. Ulkopuolisen, erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvaraisen rahoituksen määrä on merkittävä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa on käytössä alueellinen toimintamalli, jossa Oulun kaupungin maantieteellinen alue on jaettu neljään toiminnalliseen alueeseen. Vuoden 2017 alusta käyttöön otettavalla uudella johtamisjärjestelmällä vahvistetaan alueellista johtamista entisestään. Alueellinen toimintamalli mahdollistaa palveluiden järjestämisen poikkitoiminnallisesti hahmottaen toimialojen yhteiset asiakkuudet. Näin olemassa olevia resursseja voidaan kohdentaa asiakasrajapintaan aiempaa tarkoitukseen mukaisemmin ja tehokkaammin, tehostaa tilankäyttöä, vahvistaa alueellista osallisuutta sekä kehittää kaupungin erityyppisiä maantieteellisiä alueita niiden erityispiirteet huomioiden. Palvelujen järjestämisohjelmassa linjataan monialaisesti ja -ammattillisesti toteutettavien palvelujen painopisteet elämänkaaren mukaisesti. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti palveluja kootaan palvelukeskittymittäin ja mahdollisuuksien mukaan ”saman katon alle”. Jokaisella alueella on monitoimitaloja, joiden avulla luodaan alueelle hyvinvointia, osallisuutta ja laatua aiempaa kustannustehokkaammin. Monitoimitaloista luodaan kuntalaisten kohtaamispaikkoja. Kuntalainen saa talosta palveluja ilman hallinnollisia rajoja, ”yhden luukun -periaatteella”. Eri tulosalueille jyvitetty vuokratulot eivät kannusta tehokkaaseen eikä, tilojen poikkitoiminnalliseen käyttöön. Kevään 2017 aikana selvitetään sivistys- ja kulttuuripalvelujen mahdollisuus koota tilavuokrat yhdelle kustannuspaikalle.

Vuoden 2017 talousarvio ja käyttösuunnitelma konkretisoidaan alueellisten kehittämissuunnitelmien kautta. Alueellisiin kehittämissuunnitelmiin sisällytetään alueella toteutettavat monialaiset kehittämissuunnitelmat ja näiden arviointi.

Talous

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden talousarvioesitys on laadittu kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitteluohjeen raamin mukaisesti. Talousarvion suunnittelun lähtökohdaksi on toimintaympäristön nykytilan ja sen muutosten pohjalta muodostettu arvio toimintatuloille ja -menoille sekä toimintakatteelle. Sivistys- ja kulttuuripalvelut on valtuustoon nähden toimintakatteeltaan sitova. Toimintatulojen ja -menojen valmistelussa on otettu huomioon hintojen korotukset ja arviot tulojen muutoksista, palkkojen korotukset, tilajärjestelyjen muutokset sekä lasten ja nuorten määrän kasvun vaikutus perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

Talousarvioraamin 2017 toimintakate on -396,175 M€. Vuoden 2017 toimintakate asukasta kohden kasvaa 1,2 % 2016 ennusteeseen nähden. Talousarvion 2017 toimintatulot ovat 31,04 M€ ja toimintamenot ovat 427,2 M€. Toimintamenojen kasvu syntyy pääasiassa asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvusta sekä uusien ja korjattujen tilojen ja alueiden myötä syntyvien menojen kasvusta.

Vuoden 2016 ennusteen ja talousarvion 2017 pitävyys edellyttää toiminnan muutosten toteutumista sekä toimintamallien kehittämisen jatkamista. Toimintamallien kehittäminen ja tehokkuuden lisäys tarkoittaa mm. tilojen käytön tehostamista, sähköisten palvelujen ja kuntalaisten itsepalvelun lisäämistä, tukipalveluiden kokonaiskustannusten vähentämistä yhteistyössä liikelaitosten kanssa sekä asiakashintojen korotuksia.

Vuoden 2017 talousarvioon on varattu 300 000 € strategiaa käytettäväksi strategiaa edistäviin toimenpiteisiin kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen terveystieteiden, kaupunkikulttuurin ja ennaltaehkäisevän nuorisotyön avulla. Määrärahasta kohdennetaan 40 000 € Walkersille jalkautuvan nuorisotyön koordinoimiseksi. Talousarviossa 2017 ja toimintasuunnitelmissa 2018–2019 on huomioitu Villa Victorin ja Yhteisötoiminnan vaikutukset Sivistys- ja kulttuuritoimen talouteen.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|-----------------|---------------------|-----------------|-----------------|
| TOIMINTATULOT | 29 950 | 32 299 | 32 299 | 31 040 | 31 254 | 31 404 |
| TOIMINTAMENOT | 415 596 | 411 956 | 419 706 | 427 214 | 431 747 | 440 712 |
| TOIMINTAKATE | -385 646 | -379 658 | -387 407 | -396 175 | -400 493 | -409 308 |

Menolajikohtainen tarkastelu

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

| 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-------------------------------|---------------------|------------------------|-----------------|---------------------|----------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | | | | | | |
| Myyntitulot | 7 017 | 6 484 | 6 484 | 6 379 | 6 338 | 6 401 |
| Maksutulot | 13 400 | 14 865 | 14 865 | 14 765 | 14 924 | 15 082 |
| Tuet ja avustukset | 6 339 | 7 721 | 7 721 | 6 627 | 6 692 | 6 586 |
| Tilavuokratulot | 2 645 | 2 711 | 2 711 | 2 709 | 2 736 | 2 692 |
| Muut vuokratulot | | | | | | |
| Muut toimintatulot | 549 | 517 | 517 | 559 | 565 | 642 |
| Toimintatulot yhteensä | 29 950 | 32 299 | 32 299 | 31 040 | 31 254 | 31 404 |
| TOIMINTAMENOT | | | | | | |
| Henkilöstömenot | 220 511 | 218 338 | 219 318 | 219 630 | 220 943 | 226 504 |
| Palvelujen ostot | 67 727 | 65 457 | 70 279 | 71 625 | 73 034 | 74 389 |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | 10 840 | 12 100 | 12 097 | 12 817 | 12 680 | 12 743 |
| Avustukset | 39 268 | 38 058 | 40 058 | 40 425 | 40 827 | 41 233 |
| Tilavuokramenot | 72 636 | 73 308 | 73 299 | 78 164 | 79 711 | 81 290 |
| Muut vuokramenot | | | | | | |
| Muut toimintamenot | 4 614 | 4 696 | 4 653 | 4 553 | 4 552 | 4 552 |
| Toimintamenot yhteensä | 415 596 | 411 956 | 419 706 | 427 214 | 431 747 | 440 712 |
| TOIMINTAKATE | - 385 646 | - 379 658 | - 387 407 | - 396 175 | - 400 493 | - 409 308 |

Toimintamenojen ja toimintatulojen tiliryhmäkohtainen erittely on informatiivinen ja se tarkentuu syksyllä käyttösuunnitelmassa.

Toimintasuunnitelma

Kuntalain 13§ ja 65.2§ mukaan talousarvioon otetaan läh-
tökohtaisesti valtuuston hyväksymät tavoitteet. Oulun
kaupungin talousarviossa esitetään sitovina tavoitteina ai-
noastaan valtuustotason tavoitteet. Lautakunnan toimi-
alaan kuuluvat tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmissa,
jotka lautakunta hyväksyy sen jälkeen, kun valtuusto on
hyväksynyt talousarvion.

Toimintaympäristöanalyysi

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimintaympäristö lienee
suurimmassa murroksessa vuosikymmeniin. Lainsäädän-
tömuutokset, hallitusohjelma, sosiaali- ja terveydenhuol-
lon palvelurakennemuutos, opetussuunnitelmauudistus,
perheiden pahoinvointi, korkea nuorisotyöttömyys ja suu-
ri maahanmuuttajien määrä heijastuvat vääjäämättä Sivi-
stys- ja kulttuuripalveluiden järjestämiseen vuonna 2017.
Tietojohdaminen korostuu ja palveluiden järjestämistapo-
ja on kyettävä uudelleen arvioimaan.

Tämän kaltaisessa toimintaympäristössä on tärkeää tun-
nistaa kuntalaisen ehyet palveluketjut ja ennaltaehkäise-
vien palveluiden aikaisempaakin vahvempi rooli sekä si-
vistys- ja kulttuuripalveluiden elinvoimaa lisäävä merki-
tyys ja vahva rooli tulevaisuuden kunnan osana. Oulun kau-
pungin keskeisiin haasteisiin: nuorisotyöttömyys, lap-
siperheiden pahoinvointi, nuorten yksinäisyys ja mielen-
terveyden ongelmat, voidaan vaikuttavasti puuttua aino-
astaan monialaisella yhteistyöllä. Huono-osaisuus kasau-
tuu usein moniongelmaisiin perheisiin, joiden tukemisek-
si lapsen omassa kasvu ja kehitysympäristössä on luota-
va uusia toimintamalleja. Tarve toimintatapamuutoksille
nousee toisaalta jo maantieteellisten alueiden hyvin eri-
tyyppisistä sosioekonomisista väestöpohjista, joiden pal-
velut on kyettävä tarjoamaan alueen erityispiirteet huomi-
oiden. Palvelumuotoilun keinon palveluiden tulee tavoit-
taa kaikki Oulun kaupungin lapset ja nuoret. Sivistys- ja
kulttuuripalveluiden toimenpiteitä vuodelle 2017 on konk-
retisoitu tässä talousarvioesityksessä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelukysyntään vaikut-
tavat merkittävästi väestörakenteen nuoruus, työllisyy-
den muutokset, kaupungin sisäinen muuttoliike ja maa-
hanmuuttajien määrän voimakas kasvu. Väestöpohjaises-
ti tarkasteltuna varhaiskasvatikäisten määrän kasvu on
tilapäisesti tasaantunut ja suurin kasvupaine on siirtynyt
perusopetusikäisiin. Perusopetusikäisten lasten määrän
kasvuksi ennustetaan tulevalle vuodelle noin 400 lasta
ja kasvu jatkuu samanlaisena tulevinakin vuosina. Suh-
teellisesti eniten kasvaa kuitenkin edelleen ikääntyvien
osuus, joten on tärkeää mahdollistaa ikäihmisten omaeh-
toinen oppiminen sekä virikkeellinen toiminta erityises-
ti liikunta- ja kulttuuripalveluissa sekä vapaassa sivistys-
työssä.

Toimintaympäristön merkittävät muutokset korostavat
myös onnistuneen riskienhallinnan merkitystä. Toimialan
tunnistetut keskeisimmät riskit on liitetty osaksi lautakun-
nan talousarvioesitystä 2017.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Oulun kaupungin strateginen ohjausjärjestelmä perus-
tuu kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa ko-
ko konsernin toimintaa. Kaupunkistrategia sisältää pää-
linjaukset kaupunkistrategian toteuttamisohjelmille, joil-
la strategiaa konkretisoidaan:

- BusinessOulun toimenpideohjelma
- Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma
- Palveluiden järjestämishjelma
- Ympäristöohjelma
- Omistajapolitiittinen ohjelma
- Valtuustososopimus
- Henkilöstöohjelma ja
- Digitaalinen agenda

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden rooli ja tehtävä alueen
kuntalaisten hyvinvoinnin mahdollistajana on kirjattu eri
näkökulmista kaupunkistrategiaan ja yksityiskohtaisem-
min em. toteuttamisohjelmiin. Kaupunkistrategian paino-
pistevalinnoista sivistys- ja kulttuuripalveluissa keskeisim-
piä ovat:

1. Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä,
2. Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa
yhteisöllisyyttä ja
3. Asukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestä-
vää elämäntapaa.

Talousarvio, lautakunnan käyttösuunnitelma ja yksityis-
kohtaisella tasolla alueelliset kehittämissuunnitelmat
konkretisoivat kaupunkistrategian toimeenpanoa, josta
toimialan tietojohdamisen kautta saadaan johtamisen eri
tasolle luotettavaa ja analysoitua tietoa. Sivistys- ja kult-
tuuripalveluiden keskeiset kaupunkistrategiaa tukevat ta-
voitteet kaupunkistrategian eri osa-alueille on esitetty in-
dikaattoreineen alla olevassa taulukossa:

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky (BusinessOulun toimenpideohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Indikaattori ja tavoitetila 2017 |
|--|---|--|
| Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä | Nuorisotakuun toteutuminen | <ul style="list-style-type: none"> - Toisen asteen oppilaitoksessa aloittaneet: 100 % - Toisen asteen opinnot keskeyttäneet/negatiiviset keskeyttäjät: < 3 % - Edellisenä keväänä päättötodistuksen saaneet: 100 % |
| Oulu on Suomen paras kaupunki opiskella: Kaupunkikulttuurin toimintamallien kehittäminen | Sivistys- ja kulttuuripalvelut on aktiivinen ja tavoiteltu kaupunkikulttuurin kehittäjä ja kumppani | <ul style="list-style-type: none"> - Tapahtuminen kattavuus ja yleisömäärät: Tapahtumia järjestetään kaupunkikulttuurin eri osa-alueilla ja yleisömäärät kasvavat vuoden 2016 osallistujamääristä: kyllä/ei - Sopimuskumppaneiden määrä pysyy vuoden 2016 tasolla. - Toiminnan vaikuttavuuden arviointi kaupungin rahoituksen, ulkopuolisen rahoituksen ja työllistävän vaikutuksen näkökulmista. |

Kuntalaisten hyvinvointi (Palvelujen järjestämisohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Indikaattori ja tavoitetila 2017 |
|---|---|---|
| 1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Hyvinvointikoulumallin vahvistaminen ja laajentaminen | Kokemuksellisen hyvinvointikysely: Kokemuksellinen hyvinvointi on lisääntynyt vuoden 2016 tasosta. |
| 1.2 Kuntalaisasiakkaan omavastuun ja yhteisöllisyyden vahvistaminen | Kuntalaisten aktiivisuus ja hyvinvointi paranevat | TEA-viisari: Oulu on kaikilla osa-alueilla, ts. liikunta, perusopetus ja lukiot, kuntien parhaassa neljänneksessä: Kyllä/Ei |

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys (Ympäristöohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Indikaattori ja tavoitetila 2017 |
|-----------------------------------|--|--|
| Ympäristövastuulliset toimijat | Työyksiköissä laaditaan kestävän kehityksen toimintasuunnitelmat | 70 % työyksiköistä on laatinut kestävän kehityksen toimintasuunnitelman, 20 % kaikista päiväkodeista ja kouluista on saanut Vihreä lippu -sertifikaatin tai Ympäristösertifikaatin |

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapoliittinen ohjelma, valtuustosopimus)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Indikaattori ja tavoitetila 2017 |
|--|---|---|
| Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä | Sovitut toimintatapojen muutokset toteutetaan | Toimintakate asukasta kohden laskee vuoteen 2016 verrattuna: kyllä/ei |

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Indikaattori ja tavoitetila 2017 |
|--|---|---|
| Henkilöstön työhyvinvointi nousee | Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstön työhyvinvointi nousee | Kunta10-mittarit: Työhyvinvointi nousee kaikilla työhyvinvoinnin osa-alueilla vuoden 2015 tasoon verrattuna |
| Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tavoitteet ja mittarit vahvistetaan käyttösuunnitelman 2017 yhteydessä | | |

Palvelujen järjestäminen

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalveluissa vuosi 2017 on ensimmäinen koko vuoden toimintajakso uuden varhaiskasvatuslain ja uusien henkilöstömitoitusten mukaisessa toiminnassa. Uuden lain vaikutuksia arvioidaan loppuvuodesta 2017. Vuoden 2016 syksyllä julkaistaan uudet varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka edellyttävät vuoden 2017 aikana Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman työstämistä. Uusi kaupunkikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma tulee olla valmiina elokuussa 2017. Oulun kaupunki on ilmoittautunut valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen kehittämisverkostoon mukaan.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän oletetaan säilyvän nykyisellä tasolla ja palveluita käyttävien lasten määrän kasvavan. Palvelurakenteessa yksityisen palvelutoiminnan osuus pidetään 35 - 40 %:ssa ja avoimen kerhotoiminnan osuus nykyisellä 25 % tasolla kokopäivähoidossa olevista lapsista. Lasten kotihoitoa tuetaan lakisääteisellä kotihoito-tuella ja harkinnanvaraisella Oulu-lisällä, joka on 80 euroa kuukaudessa. Vuoden 2017 alusta otetaan Oulun kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa hoitoaikaan perustuva asiakasmaksu käyttöön. Perheiden yhdenvertaisuuden parantamiseksi tehdään järjestelmällistä työtä kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen käytäntöjen ja toimintamallien yhtenäistämiseksi. Selvitetään hoitoaikaperusteiseen sopimukseen siirtymistä myös niiden perheiden osalta, joilla on sopimus 20 tunnin varhaiskasvatuksesta.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan toimintamenoja korotetaan 1 500 t€. Korotus käytetään varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentämiseen huomioiden erityistä tukea tarvitsevat lapset.

Toimintaympäristöanalyseissä on noussut esille nuorten perheiden yksinäisyys ja juurettomuus. Päiväkotien ja perhepäivähoidon huoltajien kanssa etsitään uusia tapoja, joilla vanhemmat ja lapset pääsisivät osallistumaan ja luomaan yhdessä kohtaamisen paikkoja sekä tutustumaan entistä paremmin alueen toisiin lapsiperheisiin. Alueen järjestöt ja yhdistykset otetaan entistä paremmin toimintaan mukaan. Muun muassa tähän ennaltaehkäisevään toimintaan suunnataan budjettiin sisältyvää 200 000 euron suuruisia ennaltaehkäisevän työn rahoitusta. Tästä rahoituksesta suunnataan euroja myös järjestöjen toimintaan ja sitä kautta alakouluikäisille lapsille.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Perusopetusikäisten lasten ja nuorten määrä kasvaa vuodesta 2015 vuoteen 2020 mennessä yhteensä noin 2000 lapsella. Vuonna 2020 arvioidaan perusopetuksessa olevan noin 23 500 oppilasta. Kasvun ennustetaan olevan viisivuotiskauden alkupuolella em. keskiarvoa nopeampaa

ja loppupuolella hitaampaa. Samaan aikaan nuorisolain alaisten O – 28-vuotiaiden määrä kasvaa yhteensä noin 18 % (vuonna 2020 yhteensä noin 81 500 lasta ja nuorta).

Perusopetus- ja nuorisopalvelut vastaa vuosina 2017–2019 kasvuun jatkamalla aiemmin aloitettuja toimenpiteitä. Henkilöstön ja tilojen yhteiskäyttöä tehostetaan edelleen. Aluepäällikköjohtoisessa uudessa aluemallissa perusopetus- ja nuorisopalvelut verkostoituu ja kehittää uusia toimintatapoja yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Palvelun tarpeen kasvaessa peruspalvelut tuotetaan kehittämällä palveluverkkoa ja tarkastelemalla palveluvalikkoo. Oulun koulut 2020-luvulla –päätöksen tavoitteena on järjestää alakoululaisille lähikoulu ja yläkoululaisille alueella oleva yläkoulu. Peruspalveluiden resurssit kohdennetaan sinne, missä niitä hyvinvoinnin ja tuen näkökulmasta eniten tarvitaan.

Perusopetuslain mukainen 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tarkoitettu aamu- ja iltapäivätoiminnan kysyntää ja tarvetta seurataan aktiivisesti. Tiedot toiminnan tarpeesta tuodaan lautakunnalle tiedoksi ennen ryhmien perustamiseen liittyvää päätöksentekoa. Etsitään uusia monipuolisia toimintamalleja yhdessä perheiden kanssa järjestää 1. vuosiluokan oppilaiden lisäksi myös suurimmalle osalle halukkaista 2. vuosiluokan oppilaiden aamupäivä- ja iltapäivätoimintaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön vuosiluokilla 1-6 lukuvuonna 2016–17. Koulujen toimintakulttuuria kehitettäessä huomioidaan uudet oppimisympäristöt, arviointikulttuuri, monialaiset oppimiskokonaisuudet ja laaja-alaisen osaamisen taidot. Koulupäivän rakenne uudistuu opiskelutapojen muuttuessa ja oppimisympäristöjen laajentuessa. Tavoitteena on hyvinvoinnin lisääntyminen. Ns. eheää koulupäivää pilotoidaan syksystä 2016 alkaen niillä kouluilla, joissa toimintaan on eniten tarvetta. Oppilaan tuen prosesseja kehitetään lähikouluperiaatteen mukaisesti ja keskitettyjen tuen palveluiden alueellistamista jatketaan. Perusopetus- ja nuorisopalvelujen ICT-strategia tukee oppimista, vapaa-aikaa, kouluttautumista ja hankintoja.

ICT-hankinnoissa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet. Digitaalisten taitojen opettaminen mahdollistetaan kaikilla vuosiluokilla muun muassa varmistamalla langattomien verkkojen toimivuus opetustiloissa. Selvitetään tietokoneiden käyttöikäen liittyvät kustannusvaikutukset. Selvitystyössä hyödynnetään sivistys- ja kulttuuripalveluissa parhaillaan käsitellyssä oleva valtuustoaloite vaihtoehtoisista käyttöjärjestelmien hyödyntämisestä.

Toimintoja kehittämällä parannetaan palvelujen laatua. Oma toimintaa kehitetään aktiivisesti osana perustointia sekä hankkeiden avulla. Kouluissa jatketaan laaja-alaista, pedagogista kehittämistyötä esimerkkeinä

Majakka-kehittämiskouluverkosto, New Pedagogies for Deep Learning/Oppimisen Pohjantähti -verkosto, hyvinvointikoulu- ja Liikkuva koulu -toimintamalli.

Nuorisotyön perussuunnitelma NUPS valmistuu vuoden 2016 aikana. Nuorisotoiminnan näkyvyyttä lisätään markkinoinnilla ja viestinnällä. Nuorten iltatoiminta turvataan ja uudenlaisia toimintatapoja kehitetään yhdessä aluetoimijoiden ja nuorten kanssa. Osallisuustoiminnassa huomioidaan myös erityislapset nykyistä paremmin. Alueellisessa nuorisotyössä kävijämäärien kasvuun vastataan uusilla toimintamalleilla, mm. yhteistyö- ja kumppanuussopimuksilla eri toimijoiden kanssa (esim. Vuollesetlementin kanssa sopimus Poikien talosta).

Nuorisotakuuta toteutetaan Byströmin nuorten palveluisa ja työpajatoiminnassa. Byströmin toimintatapaa levitetään kaupunkitasolla. Painopisteinä ovat kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen sekä arjessa selviytyminen. Nuorisopalveluissa sosiaalisen vahvistamisen yksikössä henkilöstön koulutukset painottuvat yhteistyökumppaneiden järjestämiin mm. nuorten ohjaamiseen, kohtaamiseen ja arviointiin liittyviin koulutuksiin. Ryhmätoimintoja lisätään. Verkkopalvelut on uudistettu ja niiden kehittämistä jatketaan yhdessä nuorten kanssa. Työpajoilla toteutetaan uusien opetussuunnitelmien mukaisesti joustavia oppimispolkuja yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa. Työpajoilla ja Byströmin nuorten palveluissa tehtiin vuonna 2015 ensimmäiset vaikuttavuusarviointit, joiden kehittämistä jatketaan suunnittelukaudella. Tulokset viedään käytäntöön.

Perusopetus- ja nuorisopalveluiden yhteistyö on viime vuosina ollut tavoitteellista ja säännöllistä. Yhteistyömuotoja tarkastellaan kokonaisuutena ja alueiden erityispiirteet huomioiden. Nykyisiä yhteistyömuotoja arvioidaan lukuvuonna 2016–17. Arvioinnin perusteella sovitaan jatko-toimenpiteistä.

Lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Palvelujen järjestämishjelman mukaan lukiokoulutus on seudullinen palvelu ja osa toisen asteen kokonaisuutta. Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa on suunniteltua ja yhdessä ohjattua. Koulutuksen suunnittelusta ja yhteistyöstä vastaa Oulun seudun toisen asteen koulutuksen kehittämisen ohjausryhmä. Yhteisillä työajoilla, työjärjestysten koordinoinnilla ja markkinoinnilla pyritään lisäämään opiskelijoiden mahdollisuutta yhä laajemmin valita opintoja useammista lukioista sekä ammattiopistosta. Yhteistyötä korkeakoulujen kanssa lisätään. Sähköisiä oppimisympäristöjä ja maakunnallista Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkkoa hyödynnetään. Tavoitteena on, että jokainen lukiolainen suorittaa etäopintoja opiskeluaikanaan. Oulun lukioiden aloituspaikat mitoitetaan siten, että 50 - 57,5 prosentilla oululaisista peruskoulun päättävistä nuorista on mahdollisuus siirtyä opiskelemaan Oulun kaupungin lukioihin. Oulun kaupunki käy neuvotteluja Tyrnävän

kunnan ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa etä-moni- muotolukiokoulutuksen käynnistämiseksi.

Lukuvuoden 2016 - 2017 alusta lukien lukioiden uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön sekä valtakunnallisesti että paikallisesti. Lukiot ovat valmistautuneet sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin tarvittavan tekniikan rakentamisella, koeolosuhteita testaamalla sekä opettajia kouluttamalla. Ensimmäiset sähköiset kokeet järjestetään filofiassa, maantieteessä ja saksan kielessä syksyllä 2017.

Oulun aikuislukio on oppimiskeskus, joka järjestää aikuisille ja nuorille lukio- ja perusopetusta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Keskeistä on etäopetuksen ja toisen asteen yhdistelmäopintojen järjestäminen. Aikuislukio tarjoaa opetusta maahanmuuttajille sekä järjestää kieliopintoja yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammattiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Yhteistyössä rikosseuraamustoimiston kanssa aikuislukio järjestää myös vankilaopetusta.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Oulu-opisto vastaa kansalaisopistopalveluita koko kaupungin alueella. Oulu-opiston uusi toimintamalli otetaan käyttöön lukuvuoden 2016 - 2017 lukien. Yhteistyötä Vuolle-setlementin kanssa kehitetään. Taiteen perusopetuksen palveluja pyritään lisäämään alueellisesti kaupungin omia toimiloja hyödyntäen. Oulun taidekoulu, Oulun konservatorio ja Oulu-opisto pyrkivät parantamaan lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen saatavuutta valtioneuvoston tavoitteiden mukaisesti. Oulun konservatorio vastaa muun toimintansa ohessa musiikin ammatillisesta peruskoulutuksesta. Oulun kaupunki ja Oulun seurakunnat tiivistävät yhteistyötään nuorten musiikkiharrastuksen tukemiseksi.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen tavoitteena on edistää terveysliikuntaa, hyvinvointiaktiivisuutta ja terveyserojen kaventumista liikunnan avulla siten, että liikuntapalvelut ovat kuntalaisien käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidoista tai liikunta-aktiivisuudesta riippumatta. Liikunnan edistäminen on osa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Liikunnan avulla tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, ylläpidetään työ- ja toimintakykyä, lisätään ikäihmisten omatoimisuutta sekä vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Myös runsas lajitarjonta sekä eri lajien tasokkaat liikuntapaikat ja menestys vahvistavat Oulun imagoa liikunta- ja urheilukaupunkina.

Liikuntapalveluiden keskeisiä tavoitteita vuonna 2017 ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikunnan edistäminen, ikääntyneiden liikuntaedellytysten turvaaminen sekä terveyttä edistävä liikunta. Palvelujen järjestämishjelman linjausten mukaisesti vahvistetaan oululaista terveysliikuntaa kansallisena

kärkibrändinä. Erilaisilla kansalaistoimijoilla, kuten liikunta- ja urheiluseuroilla, eläkeläisjärjestöillä, vammais- ja kansanterveysjärjestöillä, on keskeinen merkitys osana palveluverkostoa. Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaan nivoutuen liikuntapalvelut eri yhteistyökumppaneiden kanssa järjestävät vuoden aikana erilaisia liikuntapahtumia Unelmien liikuntavuosi -teemaan liittyen.

Liikuntapaikkojen kehittämistä jatketaan Liikuntapaikkarakentaminen Oulussa 2016 - 2025 -asiakirjan linjausten ja kehittämisperiaatteiden mukaisesti (sikultk 9.2.2016 17§, KH 22.2.2016 83§). Vuonna 2017 laaditaan ns. tekojääohjelma. Osana Ouluhallin perusparannus- ja laajennushankkeen selvitystä tarkastellaan myös vanhojen sisäliikuntatilojen korvaamista vaihtoehtona niiden peruskorjauksille. Vuoden 2017 aikana laaditaan kriteerit ja säännöt yksityisen liikuntapaikkarakentamisen tukemiselle.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävä on toisaalta huolehtia perinteisestä ja pitkäjänteisestä kulttuuritoiminnasta ja toisaalta ylläpitää valmiuksia reagoida ajankohtaisiin ilmiöihin ja muutoksiin. Kulttuuripalveluiden kohderyhmänä on koko väestö. Painopisteinä asiakkuuksissa ovat lapset / perheet, ikäihmiset ja erityisryhmät. Tavoitteena on huolehtia palveluiden korkeista käyttöasteista laadukkaiden sisältöjen, uusien palveluratkaisujen ja tapahtumallistamisen myötä. Erityisen tärkeää on kulttuuripalveluiden saatavuuden kehittäminen ja lisääminen.

Elävän ja monimuotoisen kaupunkikulttuurin mahdollistaminen ja jatkuva uudistuminen sekä osallistava ja hyvinvointia tukeva kulttuuritoiminta ovat keskeisiä kaupungin elinvoiman tekijöitä. Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelmaa valmistellaan poikkihallinnollisesti uudelle valtuustokaudelle. Tavoitteena on löytää ratkaisuja palvelujen kysynnän kasvun ja monipuolistumisen haasteisiin ensisijaisesti yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Yhteistoimintaa kehitetään edelleen hyvinvointipalvelujen kanssa ikäihmisten ja erityisryhmien kulttuuripalvelujen kehittämiseksi. Lasten ja nuorten kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Alueellista kulttuuritoimintaa kehitetään asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut osallistuvat aktiivisesti myös monitoimitalojen toimintamallien kehittämiseen eri puolilla kaupunkia.

Kulttuuripalveluiden viestinnän koordinoitua kehitetään ja yhteisellä viestintäsuunnitelmalla. Tavoitteena on lisätä kaupungin ja kolmannen sektorin taide- ja kulttuuripalveluiden sekä tapahtumien näkyvyyttä ja nostaa esiin alueen omaleimaisuutta paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Lastenkulttuuripalveluiden osalta kehittämisen kohteena ovat edelleen Oulun kaupungin kaupunkikulttuurin toimenpideohjelman mukaiset tavoitteet sekä okm:n lastenkulttuuripoliittisen ohjelmaehdotuksen toimenpiteet. Erityisesti kiinnitetään huomiota

tasa-arvoiseen kulttuuripalveluiden maantieteelliseen ja taloudelliseen saavutettavuuteen päiväkodeissa ja kouluissa sekä vapaa-ajan kulttuuripalveluiden saavutettavuuteen. Konkreettiset toimenpiteet kohdistuvat mm. Kulttuuripolku-mallin asteittaiseen käyttöönottoon ja valtakunnalliseen lastenkulttuurin kehittämis- ja vaikuttamistyöhön. Kulttuuripalveluiden toimintamalleja kehitetään sekä toimintaa ja toimipisteverkostoa tehostetaan, jotta kyetään kehittämään palveluita ja samalla sopeutumaan kaupungin talouden edellyttämiin raameihin. Museo- ja tiedekeskus Luupin tilaratkaisut pyritään saamaan toteutusvaiheeseen tehdyn hankesuunnitelman pohjalta lähivuosina.

Oulun koulut 2020-luvulla

Kaupunginvaltuustossa on tehty päätös 13.6.2016 49§ liittyen Oulun koulut 2020- luvulla. Päätös vaikuttaa sekä peruskoulu- että lukiopalveluihin. Jäälän koulun siirtyminen Laivakankaan koulun yhteyteen sekä Leinonpuiston yksikön uudet tilat Terva-Toppilan koulun viereen ovat jo rakennussuunnitteluprosessissa. Päätöksen myötä on aloitettu Salonpään koulun, Niemenrannan ja Jokirannan hankeselvitykset. Selvitykset aloitetaan myöhemmin Raksilan lukion, Tuiran yhtenäisperuskoulun ja Terva-Toppilan koulun osalta. Näiden vaikutukset toimintaan ja talouteen selviävät suunnitelmien valmistuttua. Sivustus- ja kulttuurilautakunta selvittää Sanginsuun sivukoulun toiminnan jatkumisen erikseen ja tuo tarvittaessa sivukoulun toiminnan jatkumisesta esityksen kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu ja uudet asuinalueet vaativat uusia koulutiloja. Lisäksi nykyisen kouluverkon kunto vaatii mittavia investointeja. Oppilasmäärän kasvu perusopetuksessa (2000 oppilasta) ja lukiossa (700 opiskelijaa) vuoteen 2025 mennessä arvioidaan lisäävän käyttötalouskustannuksia 24M€ ja investointeja 100M€ seuraavan 10 vuoden aikana. Tässä kaupungin taloustilanteessa investointien ja käyttötalousmenojen määrä on liian korkea.

Opiskelijoiden mahdollisuus tasalaatuisen opetukseen on edelleen haasteellista. Valinnaisuus ei voi toteutua samalla tavalla, kun tarkastellaan yhtäältä suurten keskenään yhteistyötä tekevien lukioden ja toisaalta pienien lukioden kurssitarjontaa. Yhteistarjottimia voidaan rakentaa lähinnä valinnaisten soveltavien kurssien, harvinaisempien kielten ja elämäntiedon opetuksessa. Toisaalta pienempien lukioyksiköiden ja erikoislukioden opetustarjontaan ei enää voida tehdä leikkauksia vaarantamatta opetussuunnitelman toteuttamista ja henkilöstön työllisyyttä.

Villa Victor ja Yhteisötoiminta

Monikulttuurikeskus Villa Victorin toiminnan päämääränä on maahanmuuttajien ja uusien kuntalaisten osallisuuden ja kotouttamisen vahvistaminen asiakaslähtöistä palvelutuotantoa tarjoamalla yhden luokun periaatteella. Tavoitteena on monikielisen ohjaus- ja neuvontapalveluiden vakiinnuttaminen, alkukartoitusten toteuttaminen, uuden kotouttamisohjelman laatiminen poikkihallinnollisessa yhteistyössä sekä maahanmuuttajatyön kehittäminen hanketyön muodossa. Maahanmuuttajaneuvoston tehtävänä on vahvistaa maahanmuuttajien osallistumista kunnalliseen päätöksentekoon ja seurata maahanmuuttajille tarkoitettujen palvelujen saavutettavuutta sekä edistää viranomaisten ja maahanmuuttajajärjestöjen välistä yhteistoimintaa.

Yhteisötoiminta toteuttaa ja kehittää kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen ohjelman ja kuntalain mukaista osallisuustoimintaa seuraavilla toimenpiteillä. Osallisuusmallia kehitetään edelleen yhdessä kuntalaisten, kaupungin henkilöstön ja luottamushenkilöiden kanssa. Henkilöstölle järjestetään koulutuksia osallisuuden ja

vaikuttamisen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalualueilta. Laaditaan avoimen hallinnon toimintasuunnitelma yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Toiminnallisen tasa-arvon suunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään yhteistyössä palvelualueiden kanssa, aloitus loppuvuodesta 2017.

Alueellisia Oulun raateja ja kuntalaistilaisuuksia järjestetään osana talouden ja toiminnan suunnittelua ja palvelujen kehittämistä. Kehitetään monimuotoista kuntalaisten olohuone -toimintaa mahdollistamalla alueellista järjestötoimintaa kaupungin tiloissa yhteistyössä Sivistys- ja kulttuuripalvelujen, hyvinvointipalvelujen ja järjestöjen kanssa. Yhteisöalojen toimintaa hallinnoidaan tarjoamalla toimintaan soveltuvia ja kohtuuhintaisia tiloja järjestöille yhteistyössä työllisyyden edistämisen palvelujen kanssa. Kuntalaisten alueellista, omaehtoista ja ennaltaehkäisevää toimintaa tuetaan yhteisötoiminnan avustuksilla. Vammais- ja vanhusneuvostojen toimintaan osallistutaan ja tehdään yhteistyötä eri toimikuntien ja neuvostojen kesken. Osallistutaan yhteiskunnallisen yrityksen Ektakompu Oy:n toimintaan.

Strateginen valinta/strategiset valinnat palvelujen järjestämiseksi

| Ydinpalvelu | Palvelutarve 2016 | Oman tuotannon osuus | Avustukset (sis. palvelusetelit) | Ulkop. palvelujen ostot/kumppanuudet | Hankintatapa | Markkinat |
|-------------------------------|---|--|---|---|---------------------------------|---|
| Lapset ja lapsiperheet | | | | | | |
| Varhaiskasvatuspalvelut | kasvaa | 65 % | Oululisiä | 35 -40 % | Palveluseteli | Kasvanut |
| Avoin vk-kerhot | kasvaa | 90 % | | 5 % | Omatoiminta/palveluseteli | Kasvanut |
| Perusopetuspalvelut | kasvaa | 95 % | Toiminta-avustus Svenska Privatskolanille | Yksityisiä opetuksen järjestäjiä Svenska Privatskolan, Steinerkoulu, Kristillinen koulu | Avustukset | Kasvanut |
| Perusopetuspalvelut/ap-ip | ip kasvaa maltillisesti, ap-toimintaa ei järjestetä (ei lakisääät.) | 40 % (mikäli järjestöt saavat valtion palkkatukea) | Toiminta-avustus kumppaneina toimiville | Aamu- ja ilta-päivätoiminnan sekä koulujen kerhotoiminnan järjestäminen yhteistyössä 3.sektorin kanssa (järjestöt, srk:t) | Kumppanuus, avustus | Kasvanut, perustuu sopimuskumppanuuteen, ei kilpailutukseen |
| Perusopetuksen tuen palvelut | kasvaa maltillisesti | 95 % | | Kumppanuudet: Tervaväylän koulu (valtion oppilaitos), Näkövammaisten koulu, Jyväskylä ostot: konsultoinnin osto, psykologiset tutkimukset | Palvelusopimukset, ostopalvelut | Ennallaan |

| Vdinpalvelu | Palvelutarve 2016 | Oman tuotannon osuus | Avustukset (sis. palvelusetelit) | Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuudet | Hankintatapa | Markkinat |
|--|-----------------------------|----------------------|---|---|---|---|
| Lapset ja lapsiperheet | | | | | | |
| Nuorisopalvelut | ennallaan/ resurssin mukaan | 85% | | 15% | Sopimus | Uutta toimintamallia pilotoidaan järjestöjen kanssa (Puoli-välinkangas) |
| Päiväluokit | Kasvaa hieman | 93% | Toiminta-avustus Svenska Privatskolanille | Kumppanuudet: Svenska Privatskolan, Oulun steinerkoulu, ONK | lukiopaikka 50-57,5% pk:n päättäneille. | ONK, Svenska Privatskolan, Oulun steinerkoulu |
| Aikuislukio | Kasvaa hieman | 100% | | OSAO, Pohjois-Pohjanmaan etälukio, Rikosseuraa-musvirasto, Oulun yliopisto ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto, ODL | Sopimus+ yhteistyösopimus maahanmuuttajien kouluttamisessa | Kasvaa hieman maahanmuuttajien koulutuksen järjestämisen vuoksi. |
| Taiteen perusopetus | Pysyy samana | 100% | | | | Yksityisiä toimijoita hakenut järjestämisen lupaa |
| Kaikkia ikäryhmiä palvelevat | | | | | | |
| Vapaa sivistystyö (kansalaisopistot) | Pysyy samana | | | Kumppanuudet: Oulun kansalaisopisto | Painopisteet määriteltä | Oulun seudun setlementti (Oulun kansalaisopisto) |
| Kulttuuripalvelut: kirjasto, museo- ja tiedekeskus-, orkesteri- ja alueelliset kulttuuripalvelut | kasvaa | 97 % | | 3 % | Kumppanuus-sopimukset | Verkostomainen yhteistyö |
| Liikunnan ohjauspalveluiden järjestäminen | kasvaa | pysyy samana | | kasvaa | Sis. sopimus + hankintaa | |
| 3.sektorilta + yrityksiltä | Yhä kasvavat markkinat | | | | | |
| Sisäliikunta-palveluiden järjestäminen | pysyy samana | vähenee | | pysyy samana | Sopimukset liikelaitosten kanssa ja kumppanuus-sopimukset 3.sektorin kanssa | Nousevat markkinat; uusia toimijoita palvelujen tarjoajien piirissä |
| Ulkoliikunta-palveluiden järjestäminen / alueet ja kentät | kasvaa | pysyy samana | | kasvaa | Sopimus Teklin kanssa + hankintaa yrityksiltä ja 3.sektorin toimijoilta | Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa |
| Ulkoliikunta-palveluiden järjestäminen/ ladut | pysyy samana | pysyy samana | | pysyy samana | Sopimus Teklin kanssa + hankintaa 3.sektorilta ja yrityksiltä | Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa |

Kehittäminen

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpideohjelmiin ja palvelee niissä määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Kehittämisen kärkenä ovat vuonna 2017 seuraavat kokonaisuudet:

- Alueellinen toiminta
- Ennaltaehkäisevät ja kevyet palvelut
- Sähköiset palvelut ja omatoimiratkaisut
- Tapahtumakaupunki
- Strateginen elinvoimaisuustyö yhdessä kaupungin muiden palvelualueiden kanssa

Kehittämistyötä tehdään paitsi vastuualueilla, myös ikäsegmentteittäin tiiviissä yhteistyössä hyvinvointipalveluiden ja yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kanssa. Poikkitoiminnallisen kehittämistoiminnan kärjet ovat seuraavat:

- Pohjoinen vetovoimainen kaupunki (ml. OIA)
- Tulevaisuuden kunta ja hallitusohjelman kärkihankkeet
- Kansainvälinen verkostoyhteistyö
- Asiakasohjaus ja asiakkuuden hallinta
- Alueellinen verkostoyhteistyö (ml. hyvinvointikoulu – hyvinvointikeskus)
- Lapsen tuki omassa kasvu ja kehitysympäristössä

Kehittämisen keskeiset painopisteet ikäsegmentteittäin

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden keskeisenä toimintatapana on siirtää palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin. Vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla peruspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen tarvetta. Tämä edellyttää eri toimintajärjestelmissä olevien palvelujen ja resurssien sekä osaamisen yhteistarkastelua ja toimintatapamuutoksia tietojohdantamisen kautta saadun analysoidun tiedon pohjalta. Kaikille ikäsegmenteille yhteisiä toimintatapamuutoksia haetaan asiakasohjauksella, aktivoivilla palveluilla, omatoimi- ja sähköisillä palvelukonsepteilla sekä poikkitoiminnallisten prosessien ja rakenteiden luomisella (ml. palveluverkko). Uusi alueellinen toimintamalli mahdollistaa kaikkien ikäsegmenttien monialaisen kehittämisen.

Kaupunkistrategian ja sitä toimeenpanevien toimenpideohjelmien tavoitteiden mukaisesti vuoteen 2017 sisältyy kansainvälisen toiminnan ja tapahtumakokonaisuuksien kehittämistä. Tavoitteena on lisätä isojen tapahtumien isännöyksiä ja kansainvälisesti merkittäviä tapahtumia sekä samanaikaisesti mahdollistaa alueellisten tapahtumien toteuttaminen.

Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten poikkitoiminnallisten palvelujen painopisteitä ovat palvelujen järjestämishojelman mukaisesti lasten tukeminen kasvu- ja kehitysympäristöissä, syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisy, nuorten yhteiskunta- ja koulutustakuun toteutuminen sekä hyvät peruspalvelut. Tavoitteiden toteuttamisen keskiössä ovat hyvinvointineuvolan, hyvinvointikoulun ja Byströmin toimintakeskuksen mukaisen monialaisen yhteistyön toimintamallit, joita tuetaan osallisuuden, matalan kynnyksen sähköisten palvelujen ja alueellista palvelutarjontaa kehittämällä (6Aika-hanke). Kehittämistyötä tuetaan kuntakokeilun ja Lapset puheeksi -menetelmän keinoin, joilla varmistetaan asiakaslähtöinen yhteistyö eri toimijoiden kesken.

Vuonna 2017 lapsiperheiden, lasten ja nuorten palvelujen kehittämisessä erityistä huomiota kiinnitetään uuden alueellisen johtamisjärjestelmän mahdollisuuksin edistää monialaisen yhteistyön keinoin asukaslähtöisiä palveluja. Palvelujen johtamisessa painopiste siirtyy aikaisempaa näkyvämmiin lähemmäs asiakastyön rajapintaa, mitä tuetaan asiakasohjauksen ja sähköisen palvelutarjottimen omaehtoista hyvinvointia tukevin keinoin. Kokoamalla palvelut alueellisesti yhteen (monitoimitalot, alueelliset verkostot), voidaan luontevasti kehittää palveluja perheiden tarpeet huomioiden. Alueellisen yhteistyön kautta voidaan parantaa ja tehostaa palveluja sekä kehittää myös uudentyyppisiä palveluratkaisuja. Yhteistyöllä alueellisten hyvinvointikeskusten kanssa turvataan perheiden kokonaisvaltainen hyvinvoinnista huolehtiminen. Lapsiperheiden muutosohjelmassa edelleen kehitetään hyväksi havaittuja lapsiperheiden hyvinvointia tukevia poikkitoiminnallisia palveluratkaisuja sekä hyödynnetään kehittämistyön myötä syntyviä uusia toimintamalleja. Lisäksi tulevaan sosiaali- ja terveydenhuoltouudistukseen valmistautumisessa varmistetaan lapsiperheiden palveluiden yhteensopivuus tulevassa peruskunnan ja itsehallintoalueen muodostamassa kokonaisuudessa (POPSTER).

Palvelut rakennetaan lapsi- ja perhelähtöisesti ja tuotetaan poikkitoiminnallisesti monituottajamalliin perustuen siten, että ennaltaehkäisevät ja hyvinvointia edistävät peruspalvelut voidaan tarjota alueellisesti, alueen erityispiirteet huomioiden. Samalla vahvistetaan kasvatuskumppanuutta ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin rakentamista. Kokoamalla palvelut lähekkäin ja mahdollisuuksien mukaan samoihin tiloihin vahvistetaan eri toimijoiden (ml. kolmas sektori) välistä yhteistyötä ja voidaan paremmin vastata perheiden monenlaisiin palvelutarpeisiin. Alueellista kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa kehittämällä sekä liikunta-aktiivisuutta tukevilla toimilla vahvistetaan alueellisten perheille suunnattujen palvelujen vaikuttavuutta.

Työikäiset

Palveluiden järjestämisohjelmassa määritellään työikäisten palvelujen painopisteiksi hyvinvointiaktiivisuuden lisääminen, päihdehaittojen ja mielenterveysongelmien varhainen tunnistaminen ja haittojen vähentäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy. Tavoitteet saavutetaan kannustamalla ja ohjaamalla kuntalaisia osallistumaan erilaisiin koulutus-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä kolmannen sektorin järjestämään toimintaan. Päihde- ja mielenterveysongelmien tunnistamista edistetään varhaisen puuttumisen toimintamalleilla. Ylisukupolvisten ongelmien tunnistamista ja ongelmien lievittämistä tuetaan yhteisillä poikkitoiminnallisilla toimintamalleilla. Myös pitkäaikaistyöttömyys huomioidaan erityispiirteenä palvelujen poikkitoiminnallisessa kehittämisessä. Työllisyys- ja sosiaalipalveluiden sekä kuntalaisten aktivoiminen merkitys kasvaa ja korostuu entisestään. Poikkihallinnollisena palveluyhteistyönä toteutetaan mm. pitkäaikaistyöttömien työ- ja toimintakyseulontaa ja palveluohjausta sekä edistetään heidän kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Työikäisten palveluja kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti yhdessä hyvinvointi- ja ympäristö- ja yhdyskuntapalvelujen kanssa. Kaupungin eri alueilla on omat erityispiirteensä muun muassa ikärakenteeseen ja sosioekonomisiin tekijöihin liittyen. Alueellinen toimintamalli, joka mahdollistaa matalan kynnyksen neuvonnan ja ohjauksen kehittämisen sekä alueellisten erityispiirteiden ja asiakastarpeiden huomioimisen palveluita kehitettäessä, on avainasemassa myös työikäisten palvelujen toteutuksessa. Tavoitteena on tukea kuntalaisten arkielämän turvallista selviytymistä monitoimijaisesti. Teemoina erityisesti huomioidaan yksinäisyyden tunteen vähentäminen, harrastusten mahdollistaminen, mielekäs tekeminen sekä yhteisöllisyys.

Uusien palvelukonseptien kehittämisellä ja toimijoita aktivoimalla luodaan uudenlaisia toimintaedellytyksiä ja parannetaan palveluiden kohdentumista työikäisten osalta. Eri toimijoiden edellytyksiä järjestää työikäisten harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa parannetaan lisäämällä julkisten tilojen käyttömahdollisuuksia ja kehittämällä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Alueellisten palvelujen ja tapahtumien järjestämisessä pyritään huomioidaan työikäisten tarpeet, ja aktivoidaan heitä osallistumaan oman asuinalueensa toimintaan. Lisäksi työllistymistä tuetaan verkostojen ja järjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Erityisenä kohderyhmänä ovat myös maahanmuuttajat, joiden kotoutumista edistetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Suurimmat haasteet kotouttamisen alkuvaiheessa ovat asumisen järjestämisessä ja osallisuudessa yhteiskuntaan mm. työllisyyden, koulutuksen ja harrastusten näkökulmasta, mihin vastataan yhteistyössä hyvinvointipalveluiden ja 3.sektorin toimijoiden kanssa.

Ikäihmiset

Palvelujen järjestämisohjelmassa ikäihmisten tavoitteiksi asetetaan ikääntymisen haasteisiin vastaaminen suunnitelmallisella ja poikkitoiminnallisella yhteistyöllä, ikäihmisten hyvinvointiaktiivisuuden lisääminen sekä osallisuuden ja pärjäämisen mahdollistaminen heidän omissa asuinympäristöissään. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää palvelujen suunnitelmallista kehittämistä monitoimijaisesti sekä liikunta- ja kulttuuritoiminnan mahdollisuuksien lisäämistä. Lisäksi ikäihmisille tarjotaan yhteisöllisiä tiloja ja toimintaa sosiaalisen eristäytyneisyyden ja masennuksen ehkäisemiseksi. Ikäihmisille suunnatuilla palveluilla voidaan vahvistaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta, turvallisuutta ja sukupolvien välistä toimintaa kotona selviytymisen tukemiseksi.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä painopisteenä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn edistäminen ja arjen turvallisuus siten, että painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät ja kotona asumista tukevat palvelut. Kohdentamalla kotona asumista tukevia palveluja ikääntyville edistetään ikäihmisten toimintakykyä ja hyvinvointia sekä lisätään arjen turvallisuutta. Liikunnan, kulttuurin ja vapaan sivistystyön palveluilla voidaan parantaa elämänlaatua. Palvelumuotoilussa hyödynnetään ikäihmisten asiantuntemusta ja kokemusta palvelujen järjestämisestä kehittämällä vapaaehtoistyön toimintamalleja ja vahvistamalla heidän osallisuuttaan asuinalueiden palvelujen kehittämisessä. Eri sukupolvien kohtaamista ja yhteistä tekemistä mahdollistavat toimintatavat huomioidaan alueellisesti palveluja kehitettäessä ja toteutettaessa.

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevää työtä vahvistetaan kehittämällä poikkitoiminnallisia toimintamalleja myös alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen yhteistyössä hyvinvointi- ja yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kanssa. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen tilojen monikäyttöisyyden kehittämisessä huomioidaan ikääntyvien tarpeet ja mahdollistetaan heidän aktiivinen roolinsa palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä. Seniorille suunnatun kulttuurityön toimintamalleja ja ikäihmisten osallisuutta alueiden palveluissa vahvistetaan. Liikkumiseen aktivoiva elinympäristö sekä yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta edistävät ennaltaehkäisevät palvelukokonaisuudet asukkaiden tarpeista lähtien ovat poikkitoiminnallisen työskentelyn peruspilareita.

Kehittämisen kärkihankkeet Sivistys- ja kulttuuripalveluissa

Merkittävimmiksi kehittämishankkeiksi luetaan tässä yhteydessä monivuotiset ja poikkitoiminnalliset hankkeet, joille on saatu tai haettu ulkopuolista osarahoitusta. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen palvelutuotannon kehittämisessä hyödynnetään rakennerahastojen ja hallitusohjelman kärkihankkeiden rahoitusinstrumentteja tarkoituksen mukaisella tavalla.

Talousarviovuonna 2017 palvelualueen kehittämisessä huomioidaan hallitusohjelman strategisten painopiste-alueiden (Työllisyys ja kilpailukyky, Osaaminen ja koulutus, Hyvinvointi ja terveys, Biotalous ja puhtaat ratkaisut, Digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen sekä Reformit) kärkihankkeet ja hyödynnetään niiden mahdollistama tarkoituksen mukainen rahoitus. Palvelualueen osaamista EU –rahoitusinstrumenttien käytöstä lisätään mm. projektitoimiston osalta.

Työllä hyvinvointia -salkku

Nuorisotakuusta toimeen -hankkeessa edistetään nuorisotakuun toimeenpanoon liittyviä asioita Sivistys- ja kulttuuripalveluiden näkökulmasta. Työtä toteutetaan kolmen sisällöllisen osa-alueen kautta. Ensimmäisessä osa-alueessa luodaan ”yhden aikuisen tuen malli”, edistetään moniammatillista työtä nuorisotakuun edistämiseksi sekä vahvistetaan opinto-ohjauksen yhteistyötä ja verkostoitumista. Toisessa osa-alueessa vahvistetaan yritys-yhteistyötä ja yrittäjyyskasvatusta, lisätään palvelualueen, yritysten ja kolmannen sektorin yhteistyötä sekä vahvistetaan nuorten osallisuutta ja tietoisuutta nuorisotakuusta. Kolmannessa osa-alueessa tehostetaan tutkintojen läpäisyä, organisoidaan maahanmuuttajanuorten tukea ja kehitetään uusia oppisopimuskoulutuksen malleja.

Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri -salkku

Kuntalaislähtöinen kaupunkikehittäminen -hanke edistää kokeilukulttuurin kautta etenevää, kuntalaisia osallistavaa tekemisen tapaa Oulun kaupungissa. Sen tavoitteena on sosiaalisen osallisuuden lisääminen, kuntalaisten yhteiskuntavalmiuksien nostaminen, kunnan palvelutuotannon kehittäminen sekä kestävä kumppanuuden kehittäminen kaupunkiorganisaation ja 3. sektorin toimijoiden välillä.

Tapahtumien hubi -hankkeen tavoitteena on vahvistaa Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan alueen houkuttelevuutta kulttuurimatkailun kohteena ja kehittää uusia innovaatioita tapahtumien yhteistuotantomalleihin, viestintä- ja markkinointikonseptteihin sekä yritys-yhteistyö- ja rahoitusmuotoihin. Hankkeen tavoitteena on myös parantaa

alueen tapahtumien toimintaedellytyksiä ja näkyvyyttä. Hankkeessa kootaan yhteen alueen profiilitapahtumat, joiden ympärille rakennetaan alueellinen tapahtumien verkostomainen yhteistoimintamalli – tapahtumien hubi. Verkoston keskeisenä tehtävänä on säännöllisen yhteistyön kautta löytää yhteiset tavoitteet tapahtumiamialan kehittämiselle, seurannalle, osaamisen vahvistamiselle sekä kansainvälistymisen tukemiselle.

Digitaalisen agendan salkku

6Aika - Avoimet ja älykkäät palvelut –strategia: Avoin osallisuus ja asiakkuus Oulun osatoteutushankkeen kehittämistarve kohdistuu palveluiden parantamiseen. Kohdeyrymänä ovat palveluita käyttävät kuntalaiset sekä uusien palveluiden ja tuotteiden kehittämiseen osallistuvat alueen yritykset, yhdistykset, järjestöt ja muut toimijat. Oulun osatoteutusprojekti toteutetaan konsernipalveluissa, Oulun Konttorissa ja sivistys- ja kulttuuripalveluissa. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimenpidekokonaisuudet ovat: Digitaalisten ympäristöjen palvelumuotoilu nuorisotyön tarpeisiin, Lapsiperheiden alueellinen palvelutarjotin, Kirjastotilat avoimen innovaation ja osallisuuden kokeilupisteinä sekä Game Time –pilottiprojekti.

6Aika avoimet innovaatioalustat: Innovaatioalustat ovat uusien tuotteiden, palvelujen ja markkinoiden kehittämistä mahdollistavia työympäristöjä, joissa koko kaupunki-yhteisö voi yhdessä synnyttää uusia palveluja, ratkaisuja ja liiketoimintaa. Käyttäjälähtöinen malli synnyttää uusia innovaatioita ja uutta liiketoimintaa. Oulussa Sivistys- ja kulttuuripalvelujen toimenpidekokonaisuus tähän teemaan on EduDigi-hanke, jonka tavoitteena on edesauttaa uuden yritystoiminnan syntymistä liittyen digitaalisiin opetuksellisiin tuotteisiin. Hankkeessa tarjotaan yrityksille tuotteiden testausympäristö ja valmiit testaajat (perusasteen koululaiset) Tietomaassa.

Lisäksi Sivistys- ja kulttuuripalveluissa tehdään lukuisia euroääräisesti pienemmän mittaluokan projekteja ja hankkeita, joilla on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia. Lähellä kuntalaista toteutettavat pienimuotoiset projektit, joiden suunnittelu tehdään yhdessä kuntalaisten kanssa, ovat vaikuttavia ja kustannustehokkaita palveluiden tuottamismuotoja.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|-------------------------|-----------------|-----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 3 948 | 3 948 | 3 948 | 0,0 % | 3 948 | 3 948 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 158 | 100 | 100 | 0,0 % | 77 | 95 |
| Tilapäiset | 1 363 | 1 363 | 1 376 | 1,0 % | 1 394 | 1 412 |
| Organisatoriset muutokset | | 0 | 0 | | 0 | 0 |
| Yhteensä | 5 265 | 5 265 | 5 278 | 0,2 % | 5 296 | 5 314 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 2 990 | 2 990 | 2 990 | 0,0 % | 2 990 | 2 990 |
| Tilapäiset | 1 202 | 1 202 | 1 215 | 1,1 % | 1 233 | 1 251 |
| Yhteensä | 4 192 | 4 192 | 4 205 | 0,3 % | 4 223 | 4 241 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -173 252 | -173 344 | -172 798 | -0,3 % | -174 785 | -179 383 |
| Palkkaperusteinen eläkemaksu | -32 003 | -29 642 | -29 548 | -0,3 % | -29 976 | -30 585 |
| Eläkemenoperusteinen eläkemaksu | -4 203 | -4 038 | -3 703 | -8,3 % | -3 730 | -3 769 |
| Varhe-eläkemaksu | -620 | -626 | -624 | -0,3 % | -691 | -697 |
| Muut eläkekulut | -19 | -19 | -20 | -5,3 % | -15 | -16 |
| Muut henkilösivukulut | -10 411 | -11 649 | -11 612 | -0,3 % | -11 746 | -12 054 |
| Yhteensä | -220 510 | -219 318 | -218 305 | 0,5 % | -220 943 | -226 504 |

Henkilöstömäärä kertoo tilanteesta 31.12 (konsernipalveluiden ohjeiden mukaisesti). Henkilötyövuosien osalta on arvioitu koko vuoden jakso keskimäärin. Henkilöstön poistuma on arvioitu viiden viime vuoden poistuman keskiarvona ja lisäksi on arvioitu talousarviovuoden ja suunnitteluvuosien eläkepoistuma henkilöstön iän perusteella siten, että eläkkeelle siirrytään 65-vuotiaana. Eroa- vuudet henkilömäärien summaluvuissa selittyvät päällekkäisillä palvelussuhteilla.

Talousarvio ja henkilöstösuunnitelma edellyttävät koko palvelualueelta tehokkuutta henkilöstömäärän suhteen. Rekrytoinneissa täyttökielto on edelleen voimassa, poikkeuslupakäytäntöineen. Henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu mm. sijaisten käyttämisen kriittinen tarkastelu sekä eläköitymisen ja muun poistuman hyödyntäminen. Lisäksi edelleen tarkastellaan hallinnollisen työn kehittämistä ja resurssien painottamista asiakastyöhön. Henkilöstösuunnitelmaan on sisällytetty lisäksi vapaaehtoisten virkavapaiden ja työlomien käyttöä. Tämä edellyttää sitä, että henkilöstölle pystytään edelleen tarjoamaan v. 2016 voimassa olleen kaltaista vapaaehtoisten vapaiden käytäntöä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa kehitetään uusia toimintatapoja ja muodostetaan henkilöstölle poikkitoiminnallisia tehtävänkuvia. Tämä toteutetaan erityisesti alueellista johtamista, monitoimitaloja sekä asiakaspalveluprosesseja kehittämällä. Esimiehet ja henkilöstö osallistuvat aktiivisesti uusien toimintamallien suunnitteluun ja toteutukseen. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan henkilöstöraportoinnin avulla. Tilinpäätöksen yhteydessä raportoidaan henkilöstöohjelman mukaisten henkilöstötavoitteiden toteutuminen.

Työhyvinvoinnin edistäminen ja työkyvyn tukeminen

Henkilöstön ja työyhteisöjen työhyvinvointia edistetään erilaisilla toimenpiteillä työntekijöiden, työyksiköiden ja koko organisaation tasolla. Syksyn 2016 aikana toteutetaan jälleen Kunta10 –kysely ja siihen perustuen

alkuvuonna 2017 kehittämisprosessi työyhteisöittäin. Yhteisten toimintamallien, kuten varhaisen tuen ja uudelleensijoittamisen tehokasta käyttöä jatketaan yksilöiden työkyvyn tukemisessa. Työsuojelun osa-alueella jatketaan suunnitelmallista työskentelyä. Työhyvinvoinnin tukitoimenpiteinä käytetään liikunnan lisäämiseen aktiivisia keinoja, työhyvinvointikoulutuksia sekä esimieskoulutuksia. Eri elämänvaiheissa olevien työntekijöiden tarpeet pyritään ottamaan huomioon työjärjestelyissä (osatyökykyisyys, perhetilanne). Nykyaikaisia työn tekemisen muotoja, kuten etätöitä suositaan.

Koulutussuunnitelma

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstön osaamisen kehittämistä toteutetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti. Henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet selvitetään kehityskeskusteluissa ja samalla työntekijälle laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Kehityskeskusteluissa tunnistetut osaamistarpeet kootaan yhteen koko Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tasolla ja niiden pohjalta laaditaan yhteinen täydennyskoulutussuunnitelma. Täydennyskoulutuksen painopisteinä 2017 ovat digitaaliset taidot, moniammatillisuus sekä pedagogiikka ja vastuualueiden omien toimintasuunnitelmien sisältöasiat (esimerkkinä opetussuunnitelma). Sivistys- ja kulttuuripalveluiden täydennyskoulutuksen koordinoitiryhmä ohjaa täydennyskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista.

Uuden johtamisjärjestelmän käyttöönottoa tuetaan osallistumisella tukevalla työpajoilla ja koulutuksilla. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden jatkuvana kehittämiskohteena on eri

vastuualueiden työntekijöiden yhteisöllisyyden ja osaamisen sekä verkostomaisen toiminnan kehittäminen. Johtamisen ja esimiestyön sekä esimiesten oman työhyvinvoinnin kehittämiseksi tarjotaan tukitoimia sekä koulutuksia.

Merkittävimmät riskit

Riskienhallintatyöhön osallistuu koko Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstö oman vastuualueensa mukaisesti. Kevään 2016 aikana Sivistys- ja kulttuuripalveluiden johtotiimeissä on arvioitu ja päivitetty Sivistys- ja kulttuuripalveluiden riskejä toimialueen näkökulmasta. Sivistys- ja kulttuurilautakunta vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä hyväksyy näitä koskevat suunnitelmat. Sivistys- ja kulttuurijohtaja vastaa koko palvelualueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta. Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja, perusopetus- ja nuorisajohtaja, lukiojohtaja, liikuntajohtaja sekä kulttuurijohtaja vastaavat oman vastuualueensa riskienhallinnasta. Työsuojelupäällikkö vastaa työturvallisuusriskien tunnistamisesta, arvioinnista ja ennaltaehkäisystä. Henkilöstön vastuulla on riskien tunnistaminen, arviointi, ennaltaehkäisy ja raportointi omissa tehtävissään sekä toimiminen annettujen ohjeiden mukaisesti.

Operatiiviset riskitekijät varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa liittyvät palveluverkon toimivuuteen ja varhaiskasvatuksen hoitopaikkojen ja perusopetuksen ope-
tustilojen riittävyteen. Isot muutokset työllisyyskehityksessä voivat aiheuttaa varhaiskasvatuksessa tilojen vajaa-
käyttöä tai päinvastoin riittämättömyyttä. Edellisten lisäksi kiinteistöjen kunto ja toimivuus voivat aiheuttaa haasteita, kuten sisäilmaongelmia. Turvallisuusriskinä ovat uhkatilanteet julkisissa tiloissa.

Ulkoisesta ympäristöstä ilmaantuvat vahinkoriskitekijät, kuten ilkeä ilma ja vaihtelevat sääolosuhteet voivat

aiheuttaa operationaalisia ja taloudellisia haittoja. Liikuntapalvelut hallinnoivat erityistiloja, joissa käytetään ympäristölle vaarallisia kemikaaleja, kuten ammoniakkaa ja klooria. Näihin liittyy toiminnallisia riskejä, koska korvaavia tiloja ei ole käytettävissä. Ympäristölle aiheutuvien vaaratilanteiden mahdollisuus on aina olemassa ja niihin on vaurauduttava. Tietoliikenneyhteyksien ja -järjestelmien käytön laajentuessa voi aiheutua erilaisia toiminnallisia riskejä ennakkoimattomien käyttökatkojen vuoksi. Lainsäädännön muuttuessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tietoturvaan henkilöstön osaamisen ja toimintamallien kohdalla.

Toimintaympäristön muutokset ja toiminnan kehittäminen vaativat henkilöstöltä uusien toimintatapojen luomista, säilyttämistä ja niihin sitoutumista käytännön toiminnassa. Avainhenkilöiden siirtyminen pois organisaatiosta ennalta-arvaamattomasti voi hidastaa toimintaa hetkellisesti. Muutokset, muun muassa alueellisen toimintamallin käyttöönotto, vaatii tuekseen myös hyvää johtamista. Jos edellä mainituissa asioissa ei onnistuta, muutokset eivät toteudu arvioidulla tavalla. Työjuridiikan ja sopimusoikeuden puutteellinen hallinta voi johtaa vahingonkorvauksiin, huonoon julkisuuskuvaan ja hallinnollisen työn lisääntymiseen. Kasvava maahanmuuttajien suhteellinen osuus väestöstä saattaa luoda haasteita palvelujen järjestämiselle ja henkilöstön osaamiselle.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden taloudelliset riskitekijät liittyvät toimintamenojen hallintaan väestön kasvaessa ja palvelutarpeen muuttuessa. Uudet velvoitteet koulutuksen palvelujen järjestämisen määrää ja laatua voivat joko lisätä tai vähentää resursointia ja menoja. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuosille 2016 ja 2017 ovat haasteelliset. Esimerkiksi palvelutoiminnan ja asiakastarpeiden muutokset sekä nuorisotakuun toteuttaminen voivat muuttaa arvioita toimintamenoista ja toimintatulosta.

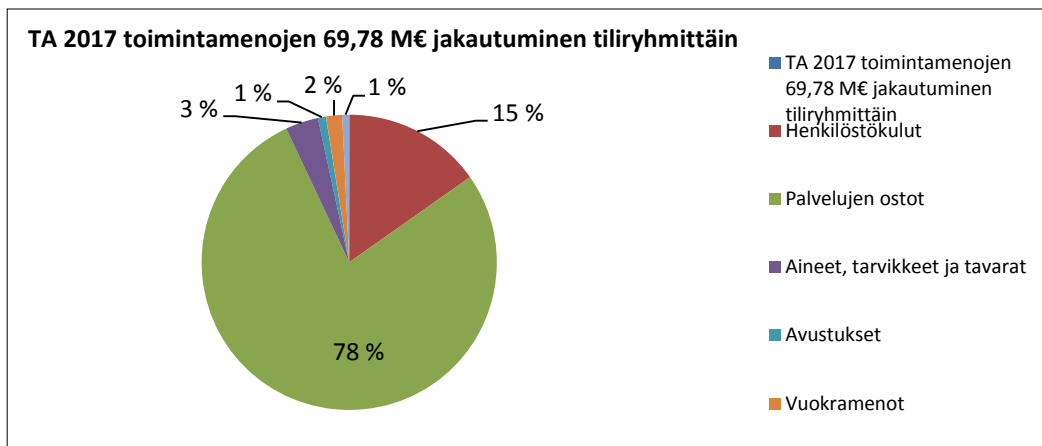
8.8. Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunnan vastuulla olevat tehtävät toteuttaa kaavoitus, katu- ja viherpalvelut sekä maa- ja mittaus.

Kaavoitusyksikkö vastaa strategisesta maankäytön suunnittelusta ja asemakaavoituksesta. Strateginen maan käytön suunnittelu koostuu yleiskaavoista, osayleiskaavoista sekä niihin liittyvistä selvityksistä ja tavoite-suunnitelmissa. Se sisältää myös lausunnot meneillään olevista hankkeista tai lupaprosesseista. Kaavoitusyksikkö laatii asemakaavoitetun alueen laajentamista ja muuttamista koskevat suunnitelmat yleiskaavan ja maankäytön toteuttamis- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoitusyksikkö valmistelee yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi suunnittelutarvapäätökset sekä ohjaa rakentamista asemakaavoilla ja niitä täydentävillä yleissuunnitelmilla ja ohjeilla. Kaavoitusyksikkö neuvoo ja opastaa kaupunkilaisia ja muita kaupungissa toimivia tahoja maankäyttöön, asumiseen ja rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä. Monimuotoisuutta rakentamisessa lisätään edistämällä myös massiivista puurakentamista.

Katu- ja viherpalvelut toimii katujen ja viheralueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon tilaaja- ja asiantuntijaorganisaationa. Yksikkö hoitaa Oulun kaupungin yleisten alueiden omistajahallinta- ja viran-omaispalvelut sekä järjestää kaupungin pysäköinnin valvonnan. Lisäksi seudullisia viranomaistehtäviä ovat jätehuolto ja joukkoliikenne. Tehtävänä on kehittää liikenteellisesti toimivaa ja kaupunkikuvallisesti laadukasta Oulun seutua.

Maa ja mittausyksikkö vastaa kaupungin omistaman maanomaisuuden hoidosta, muista omistajatehtävistä sekä paikkatietoaineiston ylläpidosta. Viranomaistehtävinä yksikössä hoidetaan kiinteistönmuodostustehtävät, maa-seutuhallinnon tehtävät ja asumisen viranomaistehtävät. Yksikkö edistää maankäyttösuunnitelmien laadinnassa korkeatasoista, kestävän kehityksen mukaista ja viihtyisää kaupunkirakennetta.



Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut yhteensä

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|------------------|--------------------|--------------|------------------|-------------|---------------|
| TOIMINTATULOT | 70 456 | 65 602 | 71 256 | 73 684 | 69 539 | 69 110 |
| TOIMINTAMENOT | 64 442 | 65 449 | 69 402 | 69 776 | 70 098 | 70 546 |
| TOIMINTAKATE | 6 014 | 153 | 1 854 | 3 908 | -559 | -1 436 |

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ilman joukkoliikennettä

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|---------------|---------------------|--------------|--------------|
| TOIMINTATULOT | 54 434 | 51 507 | 55 361 | 57 421 | 53 093 | 52 335 |
| TOIMINTAMENOT | 40 651 | 40 691 | 44 647 | 43 938 | 43 743 | 43 661 |
| TOIMINTAKATE | 13 783 | 10 816 | 10 714 | 13 483 | 9 351 | 8 675 |

Joukkoliikenne

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|---------------|---------------------|---------------|----------------|
| TOIMINTATULOT | 16 023 | 14 095 | 15 895 | 16 263 | 16 445 | 16 774 |
| TOIMINTAMENOT | 23 791 | 24 758 | 24 755 | 25 838 | 26 355 | 26 885 |
| TOIMINTAKATE | -7 769 | -10 663 | -8 860 | -9 575 | -9 910 | -10 111 |

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

| 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-------------------------------|---------------------|------------------------|-----------------|---------------------|---------------|---------------|
| TOIMINTATULOT | | | | | | |
| Myyntitulot | 5 520 | 1 848 | 2 992 | 5 694 | 5 694 | 5 694 |
| Maksutulot | 17 939 | 19 039 | 22 549 | 21 234 | 17 229 | 16 958 |
| Tuet ja avustukset | 2 847 | 1 032 | 1 032 | 3 331 | 3 190 | 3 032 |
| Vuokratulot | 31 384 | 31 369 | 31 369 | 32 111 | 32 111 | 32 111 |
| Muut toimintatulot | 12 766 | 12 314 | 13 314 | 11 314 | 11 314 | 11 314 |
| Toimintatulot yhteensä | 70 456 | 65 602 | 71 256 | 73 684 | 69 539 | 69 110 |
| TOIMINTAMENOT | | | | | | |
| Henkilöstömenot | 9 258 | 10 546 | 10 855 | 10 629 | 10 635 | 10 781 |
| Palvelujen ostot | 50 042 | 50 271 | 53 878 | 54 268 | 54 583 | 54 884 |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | 2 171 | 2 265 | 2 269 | 2 497 | 2 497 | 2 498 |
| Varaston lisäys/vähennys | | | | | | |
| Avustukset | 382 | 618 | 618 | 618 | 618 | 618 |
| Vuokramenot | 1 367 | 1 365 | 1 399 | 1 394 | 1 394 | 1 394 |
| Muut toimintamenot | 1 221 | 384 | 384 | 370 | 371 | 371 |
| Toimintamenot yhteensä | 64 442 | 65 449 | 69 402 | 69 776 | 70 098 | 70 546 |
| TOIMINTAKATE | 6 014 | 153 | 1 854 | 3 908 | -559 | -1 436 |

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun maankäyttöpoliittikka nojaa kaupungin vahvaan maanomistukseen ja kasvun tarpeet täyttävään sopimusohjaukseen sekä alueiden kaavoitukseen, tontinluovutukseen ja kunnallistekniikan rakentamiseen ohjelmoidusti. Kaikkia hallintokuntia sitova maankäytön toteuttamisohjelma takaa ennustettavuuden lisäksi kunnallistekniikan sekä palveluinvestointien kustannustehokkaan ajoituksen. Suunnitelmakaudella asunto-markkinoille, erityisesti vuokra-asuntojen kysyntään, tulee aiheuttamaan muutospaineita arviolta noin 1000 maahanmuuttajan asuttaminen. Tilannetta seurataan aktiivisesti ja luodaan tarvittaessa edellytyksiä tuotannon lisäämiseen. Perustetaan Sanginjolle alkuperäisen virkamiestyöryhmän esityksen mukainen suojelualue.

Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten toimintaympäristöön voi vaikuttaa uusi Liikennekaari, jossa liikenne-markkinoiden sääntelyä koskeva lainsäädäntö kootaan yhteen,

ja jonka tavoitteena on tulla voimaan 2017. Lailla voi olla vaikutuksia joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmiin sekä paikalliseen markkinatilanteeseen ja –kilpailuun. Käytännön vaikutuksia voidaan arvioida vasta, kun lainsäädännön lopullinen muoto ja toteutumisen aikataulu varmistuu. Mahdollista palveluverkko muutosta ja sen vaikutuksia kuljetuksiin ja joukkoliikenteen tarpeeseen ei ole otettu huomioon 2017 joukkoliikenteen talousavion laadinnassa.

Energiatohokkuusdirektiivi poistaa mahdollisuuden tuoda maahan elohopeahöyrylampuja 2015 jälkeen. Tämän johdosta kaupunki joutuu uusimaan laajasti katu- ja puisto-avalaistustaan vuosien 2012-2019 aikana. Kokonaiskustannusarvio on noin 22 M€. Vaihdot suoritetaan noin 2 M€:n vuosittaisella investointimäärärahalla.

ELY keskuksen hankkeista vt 4 tiesuunnitelma välillä Kempele – Kello ja vt 22 parantamisen tie- ja rakennus-suunnitelu välillä Poikkimaantien – Konttisentie ovat valmiit. Vt 22 työt ovat käynnissä vuosina 2016 - 2017 ja tulevana vuosina kaupungin tulee varautua myös vt 4 toteuttamisesta

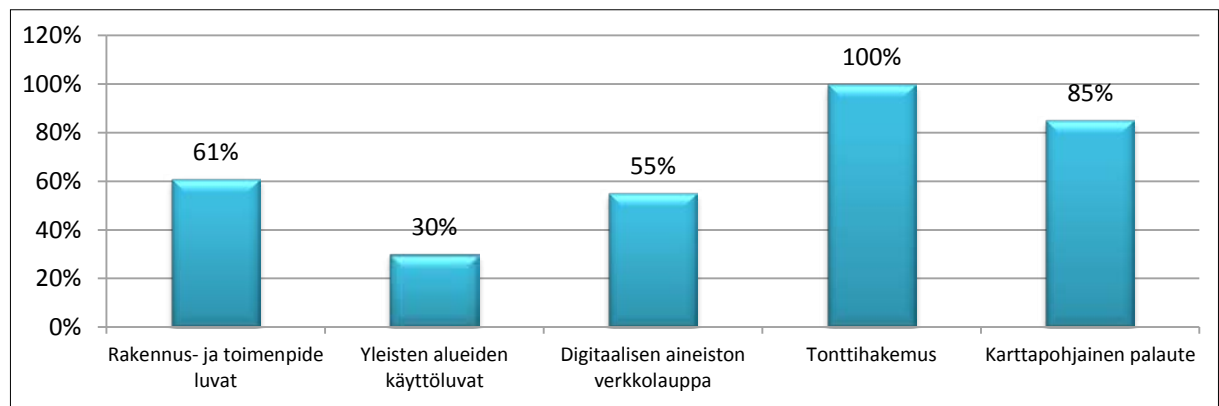
aiheutuviin kustannuksiin. Oulun kustannukset tarkentuvat yhteisten neuvottelujen jälkeen.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusten edistämiseksi valtio rahoittaa kuluvalle hallituskaudella pieniä liikenneinvestointeja edellyttäen, että seudun kunnat rahoittavat hankkeita samalla osuudella. Toimenpiteet parantavat mm. kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Oulun tulee varautua osallistumaan MALPE hankkokokonaisuuden kustannuksiin vuosina 2016-2019. Oulun kustannukset tarkentuvat yhteisten neuvottelujen jälkeen.

Sähköinen asiointi

Sähköisten palvelujen tavoitettavuus on ympärivuorokautista. Tavoitteena on käsittelyajan lyhentyminen. Asiankäsittely nopeutuu ja suoraviivaistuu, koska asiat kirjautuvat suoraan järjestelmiin.

Sähköisten palveluiden käyttöaste



Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuuston nähteen sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2016

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|--|---|--|
| 3.1 Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikkumisen kestävyys | Varmistetaan riittävä ja monipuolinen tonttituotanto | AO 120 tonttia AKR-AP 250 asuntoa AK 830 asuntoa AO= omakotitontit AKR-AP = rivitalo- ja pienkerrostalotontit sekä ryhmäpientalotontit AK = kerrostalotontit Kaupungin tontinluovutus yhteensä 1200 asuntoa varten vuodessa. |
| | Joukkoliikenteen saavutettavuus ja palvelutaso nousee | Matkustajamäärän kasvu Paikallisliikenteen matkamäärä kasvaa edellisvuoteen verrattuna Joukkoliikenteen matkustajamäärä/ asukas kasvaa |
| Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky | Käyttötalous tasapainossa | Toimintakate toteutuu hyväksytyin talousarvion puitteissa Käyttötalouden alijäämä ei ylitä talousarviossa esitettyä alijäämää |
| | Investoinnit talousarvion mukaiset | Investoinnit toteutetaan hyväksytyin talousarvion puitteissa Investoinnit eivät ylitä talousarviossa esitettyä määrärahaa |

Palvelujen järjestäminen

Painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi suunnittelukaudella 2017 - 2019

Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa on laadittu talousarvioehdotus vuodelle 2017 ja taloussuunnitelma vuosille 2018 - 2019 kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitteluohjeen mukaisesti. Talousarviossa vuodelle 2017 investoinnit perustuvat yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden valmistelemaan investointikohteisiin, joiden kokonaissummat pohjautuvat suunnitteluohjeen puitteisiin. Erillisinvestoinnit vaihtelevat suunnittelu-kaudella.

Uuden Oulun yleiskaavassa on osoitettu kehittämisperiaatteet, liikennejärjestelmä, viher- ja vapaa-ajanverkosto sekä asumisen, työpaikkojen ja palveluiden painopistealueet vuoteen 2030. Yleiskaavan pohjalta käynnistetään suunnittelukaudella yleissuunnitelmia mm. aluekeskuksiin ja muualle keskeiselle kaupunkialueelle. Laadittavana ovat Kiiminkijokivarteen sijoittuvat osayleiskaavat Jokikylän, Alakylän, Tirinkylän, Haipuskylän Jokikylän ja Murron alueille.

Mato2016 – 2020 ohjelmassa esitetyt asemakaavat laaditaan suunnitelman mukaisesti. Lisäksi uusia yleiskaavan mukaisen yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen tähtäviä asemakaavoja käynnistetään resurssien puitteissa. Periaatteena on ensisijaisesti kaupungin omistamien maa-alueiden kaavoittaminen. Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota teollisuuden, kaupan ja logistiikan toimintaedellytysten parantumiseen. Tavoitteena on, että vuonna 2017 valmistuvien asemakaavojen lukumäärä on vähintään yhtä suuri kuin uusien käynnistettävien asemakaavojen lukumäärä.

Oulun ydinkeskustaa kehitetään monipuoliseksi ja kilpailukykyiseksi kaupan, asumisen ja palvelujen keskittymäksi, joka palvelee Oulun seutua ja valtakunnan pohjoisia alueita. Ydinkeskustassa on vireillä ase-makaavanmuutos-hankkeita, jotka mahdollistavat kortteleiden kokonaisuudistuksen. Muita keskustaajamia kehitetään olemassa olevaa palvelu- ja asutusrakennetta täydentäen huomioiden kunkin taajaman toiminnalliset, ympäristölliset ja kaupunkikuvalliset ominaispiirteet.

Oulun henkilöratapihan ja linja-autoaseman ympäristön maankäytön kehittämistä jatketaan arkkitehtuuri-kilpailun tulosten pohjalta. Vuoden 2017 kaupungin luovutettavien omakotitonttien lukumäärä on 120 tonttia. Kaupungin luovuttamien asuntotonttien kokonaismäärä asuntoina on MATO 2016 - 2020 mukainen eli 1200 asuntoa vuodessa.

Vuosina 2017 – 2018 asuntotuotannosta kerrostalotuotantoa toteutuu eniten keskustaan, Limingantulliin, Höyhtyälle, Toppilansalmeen, Tuiraan ja Ritaharjuun. Rivitalotuotantoa toteutuu eniten Linnanmaalle, Hiukkavaaraan, Korvensuoralle ja Ritaharjuun. Omakotitalotuotantoa toteutuu pääasiassa Korvensuoralle, Hiukkavaaraan, Letonrantaan,

ja Holma-Haapajärvelle. Omakotitonttitarjontaa on kaupungilla myös Ylikiimingissä ja Yli-Iissä, missä kysyntä on ollut viime vuosina vähäistä. Työpaikkaselvitys, jonka pohjalta määritetään tulevat kaavoitettavat työpaikka-alueet, päivitetään vuoden 2017 aikana.

Vuonna 2017 suoritetaan ortokuvaus/laserkeilaus koko Oulun kaupungin keskeisellä asemakaava- alueelta rakentamisen suunnittelun ja rakentamisen ohjaamisen tueksi ja ajantasaisen paikkatiedon ylläpitämiseksi.

Kaupungin maaomaisuutta hoidetaan hyväksytyjen omistajapolitiittisten linjausten mukaan ja toimenpiteitä tarkastetaan tarvittaessa uuden valmistella olevan omistajapolitiikan mukaan. Metsäomaisuutta hoidetaan Oulun kaupungin metsien hoito- ja käyttösuunnitelmassa todettujen periaatteiden mukaisesti, kuitenkin niin, että vuodelle 2017 puunmyynti on 1,2 M€.

Vuonna 2017 jatketaan joukkoliikenteen tarjonnan mallista kehittämistä erityisesti runkolinjojen vuorotiheyden osalta ja kehitetään linjastoa asuntotuotannon myötä muun muassa Hiukkavaarassa. Tietopalvelujen kehittämistä jatketaan varautumalla bussien sisänäyttöihin. Asiakastytyväisyyttä ryhdytään vuoden 2016 lopusta alkaen seuraamaan säännöllisillä tutkimuksilla ja palvelun kehittämistoiveita selvitetään myös teemakohtaisilla kyselyillä. Tuloksia hyödynnetään palvelun jatkokehittämisessä. Oulun joukkoliikenne osallistuu Suomi2017 –juhlavuoteen tarjoamalla maksuttomat linja-automatkat alle 17-vuotiaille koulujen talvi- ja syyslomaviikoilla.

Pysäköinninvaluonta

Vuonna 2004 oli maksullisia pysäköintipaikkoja yhteensä noin 1300 kpl. Kivisydämen rakentaminen, Rotuaarin laajentaminen ja Hallituskadun pyöräkaistojen rakentaminen ovat vähentäneet n. 130 maksullista paikkaa. Maksullisia pysäköintipaikkoja on tällä hetkellä Oulun keskustan alueella seuraavasti:

- kaduilla ja yleisillä pysäköintialueilla noin 1200 paikkaa, joista tulot kaupungille
- Kivisydämessä 900, josta tulot laitoksen omistajalle
- muissa pysäköintilaitoksissa 1260, joista tulot laitosten omistajille

Keskustan kehittäminen, esim. pyöräily- ja kävelypainotteiset alueet sekä pelastusajoneuvojen pääsyn varmistaminen, tulevat vähentämään maan pinnalla olevia maksullisia paikkoja noin 200:lla. Vuonna 2017 kiinnitetään aikaisempaa enemmän huomiota keskustan kävely- ja pyöräilyalueiden ajoneuvojen pysäköintivalvontaan.

Hulevesi

Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen §447/23.11.2015 hulevesimaksun käyttöönotosta vuoden 2016 alusta sekä jätevesimaksun alennuksesta 0,10 €/m³ (sis. alv 24%). Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella kokonaisvastuu on yhdyskunta- ja ympäristöpalveluilla. Eriksien päätettävässä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen ja Oulun Veden välisessä sopimuksessa määritellään tarkemmin

asemakaava-alueen hulevesivastuut. Hulevesimaksun tulokertymä yhdyskunta- ja ympäristöpalveluille on noin 2,4 M€/vuosi, vastaavasti Oulun Veden jätevesimaksun tulot pienenevät 0,8 M€/vuosi. Hulevesimaksun tulo on sidottu yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden ja Oulun Veden tekemiin hulevesijärjestelmän rakentamisen ja ylläpidon kustannuksiin.

Strateginen valinta/strategiset valinnat palvelujen järjestämiseksi

| Ydinpalvelu | Palvelutarve 2017 € | Oman tuotannon osuus€ | Avustukset | Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuudet € | Hankintatapa | Markkinat |
|--|---------------------|-----------------------|------------|---|---------------------------------------|-----------|
| Investoinnit (kvp) | 33,0 | 9,0 | - | 24,0 | kilpailuttaminen | on |
| Ylläpito, kadut ja viheralueet *) | 15,0 | 9,0 | - | 6,0 | kilpailuttaminen | on |
| Suunnittelu (kvp) / asemakaavoitus/ yleiskaavoitus/ yhteishankkeet + maaomaisuus | 5,84 | 2,1 | - | 3,74 | puitesopimukset ja kilpailuttaminen | on |
| Investoinnit (maa-alueiden käyttöönoton edistäminen) | 1,1 | 0 | - | 1,1 | kilpailuttaminen | on |
| Maastomittaukset ja paikkatietoaineistot | 0,80 | 0,75 | - | 0,05 | neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen | on |
| Metsän- ja luonnonhoitotyöt | 0,76 | 0,34 | - | 0,42 | neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen | on |
| Suoraan omistettut rakennukset | 0,7 | 0,1 | - | 0,6 | neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen | on |

*) Ei sisällä ulkovalaistusta, liikennevaloja eikä pysäköintilippuautomaatteja.

Tulevien vuosien oman tuotannon osuus pohjautuu konsernin omistajapoliittisiin linjauksiin. (KH 3.2.2014)

Kehittäminen

Kehittämistoiminnan tavoitteena on uudistaa ja tehostaa yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen toimintatapoja, tunnistaa ja ottaa käyttöön yhteisiä toimintatapoja pääprosesseissa sekä löytää uusia avauksia Oulun kaupungin maankäytön kehittämiseen.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut vastaa oman vastuualueensa osalta kaupungin strategisen kehittämisen painopistealueiden toteutumista. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on määritellyt oman toiminta-alueensa pohjalta kehittämisen painopistealueet, jotka pohjautuvat kaupunkistrategiaan, kehittämisen poikkitoiminnallisiin painopisteisiin sekä syksyllä 2015 tehtyyn caf-arviointiin. Kehittämistä toteutetaan yhteisillä hankkeilla sekä yksikköjen jatkuvalle oman toiminnan kehittämisellä. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on mukana kansallisissa kehittämishankkeissa, joilla toteutetaan palvelualueen kehittämisen painopistealueita.

Merkittävä kansallinen yhteistyöverkosto on Kehto-foorumi, jossa kehitetään yhteisiä käytäntöjä yhdessä 21 isoimman kaupungin ja Kuntaliiton kanssa. Kehto-foorumi toimii yhdyskuntatekniikan eli kuntien teknisen toimen valtakunnallisena kehittäjänä ja edunvalvojana.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kehittämisen painopisteet suunnittelukaudella

- 1) Poikkihallinnollisen yhteistyö; Elinvoima ja palvelukyky; OIA –tavoitteet; Vetovoimainen pohjoinen kaupunki –tavoitteen vetovastuu, aktiivinen poikkitoiminnallinen yhteistyö muiden OIA:n tavoitteiden osalta.

- 2) Kaupunkikehittäminen: Otetaan käyttöön kaupunkisuunnittelun uusia toteuttamistapoja hyödyntäen kansainvälisiä ja kansallisia verkostoja ja kumppaneita. Vahvistetaan olemassa olevia kansainvälisiä verkostoja ja luodaan uusia kaupunkisuunnittelun tarpeiden pohjalta.
- 3) Kestävä pohjoinen kaupunki. Kestävän kehityksen mukaiset maankäytön suunnittelun ratkaisut; Kaupunkirakenteen eheyttäminen, energiatehokkuus, resurssitehokkuus, ilmastonmuutoksen edellyttämien toimenpiteiden huomioiminen, laadukas ja vähäpäästöinen ympäristö sekä joukkoliikenteen edellytysten parantaminen. Entisiin kuntakeskuksiin laaditaan maankäytön toteuttamishojelman mukaisesti kehittämissuunnitelmia, joilla keskusten ympäristöä kehitetään, tiivistetään ja elävöitetään.
- 4) Palvelujen digitalisointi: Sähköistetään kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaispalveluita ja parannetaan niiden avulla asiakaspalvelua sekä tehostetaan sisäistä toimintaa sekä palveluprosesseja. Tavoitteena on myös digitalisoida jo muodostunutta paperiarkistoa sekä saada yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut toimimaan digitaalista aineistoa hyödyntäen.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kehittämistoiminnan hankkeet liittyvät sekä ICT investointien että käyttötalouden kehittämishankkeiden osalta vahvasti sähköisten palvelujen mahdollistamiseen ja palvelujen kehittämiseen. Muina merkittävänä kehittämisalueina ovat älykäs liikenne ja resurssiviisas infra. Resurssiviisas infra –hankkeen tavoitteena on edistää Oulun alueella kierrätysmateriaalien käyttöä maarakennuksessa ja vähentää neitseellisten

luonnonmateriaalien käyttöä. Kehittämishankkeet-liitteessä ja ICT investoinneissa kuvatut hankkeet muodostavat kokonaisuuden, jossa kukin hanke osaltaan toteuttaa Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden tavoitetta digitaalisen aineiston hyödyntämisessä ja kuntalaispalvelujen sähköistämässä, materiaalihokkuudessa sekä älykään liikenteen kehittämisessä.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Osaamisen johtamisella sekä ydintoimintojen määrittelyllä on merkittävä rooli henkilöstösuunnittelussa. Vapautuvien vakanssien yhteydessä tarkastellaan, miten tehtävä tullaan jatkossa hoitamaan, ennen kuin tehtävän täyttöön anotaan lupaa täyttöryhmältä. Tavoitteena on säilyttää nykyinen palvelutaso, joten henkilöstön määrä pyritään pitämään ennallaan. Rekrytointi kohdistuu jatkossa strategisesti tärkeisiin asiakasrajapinnassa työskenteleviin asiantuntijoihin. Rekrytoinnissa huomioidaan toiminnan tarpeet, jotta lain-säädännön vaatimat toimenpiteet tulevat tehtyä ja kaupungille saadaan tarvittavat tulot.

Varsinaisen eläkeiän mukaan vanhuuseläkkeelle jää suunnitelmakaudella n. 15 henkilöä.

Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvä, mutta ammattitaidon ylläpito, esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa, vaatii jatkuvaa kouluttautumista. Kaupungin ohjeistuksien mukaisesti esimerkiksi etätö, korvaava työ ja varhaisen tuen malli on otettu käyttöön. Työpaikkaselvityksiä ja työhön paluukeskusteluita pidetään ja henkilöstön työhyvinvointia tuetaan kaupungin ohjeiden mukaan.

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|--------------|----------------|----------------|----------------------|----------------|----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 152 | 165 | 169 | 2 % | 172 | 172 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | | 3 | 7 | | 2 | 3 |
| Tilapäiset | 23 | 4 | 3 | -25 % | 3 | 3 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 175 | 169 | 172 | -2 % | 175 | 175 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 112,6 | 140,25 | 143,65 | 2% | 146,2 | 146,2 |
| Tilapäiset | 17,7 | 3,4 | 2,55 | -25% | 2,55 | 2,55 |
| Yhteensä | 130,3 | 143,65 | 146,2 | 2% | 148,75 | 148,75 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | 6 621 | -7 741 | -7 570 | -2,2 % | -7 584 | -7 692 |
| Eläkemenot | 1 142 | -2 619 | -2 513 | -4,0 % | -2 501 | -2532 |
| Varhemaksut | 1 108 | -36 | -35 | -2,8 % | -38 | -38 |
| Muut henkilösivukulut | 387 | -460 | -511 | 11,1 % | -512 | -519 |
| Yhteensä | 9 258 | -10 855 | -10 629 | -2,1 % | -10 635 | -10 781 |

Merkittävimmät riskit

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut toteuttaa riskienhallintaa riskienhallintasuunnitelmansa mukaisesti. Riskienhallinnan tavoitteena on koota riittävät tiedot toimintaan liittyvistä taloudellisista, strategisista, operatiivisista ja muista vahinkoriskeistä. Tunnistetut riskit on kirjattu kaupungissa käytössä olevaan riskitaulukkoon.

Merkittävimmät riskit talousarvion tavoitteiden toteutumisen kannalta ovat seuraavat:

Olemassa olevan infran rapautuminen; korvausinvestointeihin tarvitaan riittävä rahoitus – olemassa oleva infra rapautuu vauhdilla, vaativat luonnonolosuhteet nopeuttavat rapautumista. Kuntalaisten liikkumisen turvallisuus heikenee sekä Oulun kaupungin imago pyöräilykaupunkina laskee huonossa kunnossa olevien liikenneväylien myötä.

Liikennekaari -lainsäädäntöhanke sisältää tekijöitä, joilla voi olla vaikutuksia joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmiin sekä paikalliseen markkinatilanteeseen ja –kilpailuun. Toteutuessaan tällä voi olla vaikutuksia joukkoliikenteen lipputulokertymään.

Kehitettävät kiinteistöt; palveluverkko ratkaisujen myötä kehitettävien kiinteistöjen määrä nousee; asema-kaavamuutosten määrä lisääntyy merkittävästi, toimenpiteet kehitettävien kiinteistöjen osalta viivästyvät riittämättömien henkilöstöresurssien vuoksi. Kehittämistoimenpiteiden viivästymisen myötä kiinteistöistä aiheutuvat kustannukset eivät pienene vaikka palveluverkkoa tiivistetään ja siten kaupungin niistä saatavat tulot viivästyvät.

Keskustan ydinkortteleita ympäröivän kehän kehittämisen hidastuminen; keskustan ydinkortteleita ympäröivän kehän kehittyminen ei käynnisty toivotulla tavalla. Käynnistymiseen vaikuttavat mm. yleinen taloustilanne ja pysäköintiratkaisut.

Osaamisen varmistaminen; henkilöstön eläköityminen tai siirtyminen toiselle työnantajalle aiheuttaa osaamisvajeen prosessissa. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen henkilöstöltä edellytetään vahvaa asiantuntemusta tehtäviensä vastuualueelta sekä työssä hankittua kokemusta ja osaamista. Sisäisillä rekrytoinneilla ei pystytä varmistamaan prosessissa tarvittavaa osaamista. Ulkoisten rekrytointien kautta ei pystytä houkuttelemaan kokeneita asiantuntijoita töihin, koska kaupungin palkkaustaso ei ole kilpailukykyinen yksityiseen sektoriin nähden.

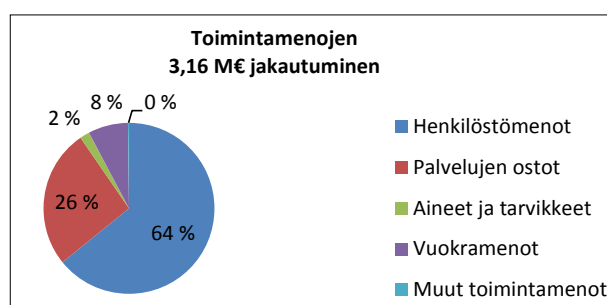
8.9. Rakennuslautakunta

Rakennuslautakunta vastaa Oulun lakisääteisestä rakennusvalvontatoimesta alaisensa rakennusvalvontayksikön kautta. Tehtävänä on huolehtia rakentamisen ja elinympäristön kaavojen- sekä lain- ja määräystenmukaisuudesta. Keskeisiä ovat turvallisuuden, terveellisyden, kauneuden, viihtyisyyden sekä energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vaatimukset. Tehtävänä on myös huolehtia Oulussa rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Oulun mallin mukainen toiminta auttaa kuntalaisia rakennusasioissa, tuottaa hankkeille mitattavaa lisäarvoa ja on taloudellisesti omavarainen.

Oulun rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo noin 46000 henkilökontaktilla ja luvittaa noin 2 350 lupapäätöksellä rakennustoimintaa, jonka investointikustannus on vuodessa yli 1 000 M€. Toiminnan kulut ovat noin 3,1 M€, mistä henkilökustannusten osuus on noin 64 %. Vuoden toiminnan tuottavuus yksittäisille hankkeille on ollut kymmeniä kertoja suurempi kuin toiminnan kulu. Pelkästään energiansäästöissä saavutetaan yli 22 M€ elinkaaren aikainen säästö. Kosteus ja sisäilmasto-ongelmien väheneminen tuottaa vielä suuremman säästön, mutta sen luotettava mittaaminen on vaikeaa.

Rakennuslautakunnan palveluvastuualue ja toiminnan laajuus

1. rakentamisen luvat ja niiden ennako-ohjaus
2. rakentamisen ja ympäristön valvonta
3. kuntalaisten ohjaus ja neuvonta rakennusasioissa
4. rakentamisen laillisuuden valvonta



Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

| 1000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS2018 | TS2019 |
|---------------------|---------------------|-----------------------|--------------|---------------------|------------|------------|
| TOIMINTATULOT | 3370 | 3483 | 3465 | 3333 | 3500 | 3500 |
| TOIMINTAMENOT | 2834 | 3353 | 2984 | 3109 | 3344 | 3364 |
| TOIMINTAKATE | 536 | 130 | 481 | 224 | 156 | 136 |

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

| 1 000 € | TILINPÄÄTÖS 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TALOUSARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-------------------------------|---------------------|------------------------|-----------------|---------------------|-------------|-------------|
| TOIMINTATULOT | | | | | | |
| Myyntitulot | 49 | 40 | 40 | 33 | 41 | 50 |
| Maksutulot | 3048 | 3303 | 3303 | 3114 | 3277 | 3357 |
| Tuet ja avustukset | 257 | 121 | 121 | 184 | 180 | 91 |
| Tilavuokratulot | | | | | | |
| Muut vuokratulot | | | | | | |
| Muut toimintatulot | 16 | 19 | 1 | 2 | 2 | 2 |
| Toimintatulot yhteensä | 3370 | 3483 | 3465 | 3333 | 3500 | 3500 |
| TOIMINTAMENOT | | | | | | |
| Henkilöstömenot | 1707 | 2031 | 1764 | 1977 | 2121 | 2141 |
| Palvelujen ostot | 833 | 1017 | 915 | 829 | 900 | 900 |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | 53 | 53 | 53 | 58 | 58 | 58 |
| Avustukset | | | | | | |
| Tilavuokramenot | | | | | | |
| Muut vuokramenot | | | | | | |
| Muut toimintamenot | 241 | 252 | 252 | 245 | 265 | 265 |
| Toimintamenot yhteensä | 2834 | 3353 | 2984 | 3109 | 3344 | 3364 |
| TOIMINTAKATE | 536 | 130 | 481 | 224 | 156 | 136 |

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun keskustan rakentaminen on vilkastunut, kun kortteleiden maanalaisen pysäköinnin ja huollon hanke, Kivisydän, on otettu käyttöön ja keskustan kortteleiden patoutunut liikerakentaminen on käynnistynyt. Osa hankkeista on jo valmiina. Suomen talouden ja sen myötä rakentamisen suhdanne on ollut selkeästi piristymään päin. Rakennusvalvonnan alkuvuoden rakentamisen lupatilasto ja rakennusteollisuuden suhdanne-ennuste osoittaa rakentamisen lievää toipumista nousuun. Oulun rakentamisen volyymi on pysynyt tasaisena ja on hieman noussut puolen vuoden aikana.

Rakentamisen valintoja ohjaavat entistä tiukemmin kestävä ja pitkäikäinen rakennuskanta, energia-, elinkaari- ja esteettömyystekijät. Olemassa olevissa rakennuksissa, uusissakin, esiintyvät kosteusvauriot ja sisäilmaongelmat koskettavat suurta osaa ihmisistä ja aiheuttavat miljardiluokan terveys-, työteho- ja väistöongelmia. Lähes epätoivoiseen tilanteeseen, jopa eduskunnan tehtävänannon perusteella, hakevat sekä julkinen että yksityinen sektori uusia rakentamis- ja korjausratkaisuja sekä uudenlaisia ohjausprosessia ja asennetta. Kyseisiä tehtäviä ja myös merkittäviä tulevaisuuden energiaratkaisuiden kehittämistehtäviä ohjautui myös Oulun rakennusvalvonnan ratkotaviksi. Rakennusvalvonnan toimintaan kohdistetaan uusia odotuksia, koska sen vaikuttamismahdollisuudet ovat hyvät. Lakisääteisessä tehtäväkentässä edelleen jatkuvat muutokset kohdistuvat pääosin rakennusprosessin kosteudenhallintaan, energiankulutuksen hillintään sekä ympäristöpäästöjen vähentämiseen.

Korjausrakentamisen investoidaan nykyään enemmän kuin uudisrakentamiseen, joka sekin hieman kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna. Rakennusvalvonnassa tarvitaan lisäresurssi korjausrakentamiseen. Määräaikainen resursointi korjausrakentamiseen on järjestetty kehityshankkeiden avulla. Osittain ulkopuolisella rahoituksella on voitu kehittää korjausrakentamisen ohjaustyökaluja ja ohjaustoiminta on saatu käynnistettyä. Korjausrakentamiseen liittyvä toiminta on aloitettu jo vuonna 2013, jolloin lainsäädännöllä alettiin ohjamaan korjaamista. Vuonna 2015 korjausrakentamisen kehityshankkeesta lähti projektipäällikkö yksityisen yrityksen palvelukseen ja uuden asiantuntijan palkkaaminen on juuri saatu hoidettua uuden e-Lighthouse – hankkeen rahoituksella. Vakinaisen viran saaminen korjausrakentamiseen vuonna 2017 on jatkuvuuden kannalta tärkeää.

Korjaaminen on työvaltaista toimintaa ja vielä tällä hetkellä keskimäärin huonosti hallittua. Vuosittain korjattavien rakennusten määrän kasvun kiihdyttäminen loisi kaupunkiin uutta työkantaa jopa satojen miljoonien eurojen verran vuodessa. Jos rakennuskannan korjaamista onnistutaan korottamaan 0,5 %, niin sen investointilisä on Oulussa noin 500 milj. €, josta yli puolet on työpanosta.

Rakennusvalvonta tehostaa sekä uudis- että korjausrakentamisen kokonaisvaltaista ohjaustaan. Rakennusvalvonnan ohjaustyön mitatuilla tuloksilla vastataan osaltaan kaupungin ulkoisiin ilmasto- ja energiasitoumuksiin. Oulun rakennusvalvonta kohdentaa ohjaustaan edellä kerrottuihin ongelmakohtiin; energiavalinnat, kosteusvauriot ja sisäilma sekä esteettömyys ja asuttavuus. Niissä on selviä poikkihallinnollisia tavoitteita.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|-----------------------------------|--|--|
| Energia- ja materiaalitehokkuus | Kestävä, ympäristöystävällinen uudisrakentaminen | Energiatehokkuus ja uusiutuvien energioiden käyttöaste/ lämpöhäviöiden taso 20- 25 % ja uusiutuvien energioiden käyttöä kuvaavan E-luvun taso 15..20 % määräystasoa parempi. Säästö 22 milj. €/vuosi Kuivaketjulla kosteudenkestävyys ja terve talo/ ympäristöministeriön yhteishankkeessa kehitetty ohjausprosessi, pilotointi 5...10 rakennuksessa Esteettömyys ja pitkä käytettävyys/vähintään 95 % uudisrakennuksista esteettömiä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tontinluovutuksen esteettömyysehdon ulottamista myös omakoti- ja paritaloihin |

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|--|--|
| Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys | Korjausrakentamisen ohjauksen työkalujen kehittäminen, ohjaus/aktivointi ja käynnistyneet hankkeet | Pientalojen korjaus ja energiatehokkuuden parantaminen kehitettyä korjauskortistoa käyttäen/pientalojen korjaajien ennako-ohjaus vähintään 100 kohteessa Asuinkerrostalojen korjausrakentamisen ohjauksen työkalujen kehittäminen, aktivointi ja käynnistyneet hankkeet/50 taloyhtiön edustajaa osallistuu ohjaukseen ja 10-15 kerrostalon korjausrakentamisen hanketta käynnistyy Julkisten rakennusten kosteus- ja homekorjaukset; poikkihallinnollinen käsittely/yhteishankkeita tilakeskuksen kanssa, vähintään 5. YYP:ssä korjaamisen palveluiden tiivistäminen: asumisterveys, neuvonta, ohjaus, avustukset ja luvat "yhdestä luukusta |
| Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys | Rakennusten esteettömyys. | Erityinen ohjaus hissien asentamiseksi vanhoihin asuinkerrostaloihin/kohdennettua ohjausta 10 hankkeelle, joissa asennetaan hissiä |

Kehittäminen

Kehittämistoiminnan tavoitteena on uudistaa ja tehostaa rakennusvalvonnan toimintatapoja, tunnistaa ja ottaa käyttöön yhteisiä toimintatapoja pääprosesseissa sekä löytää uusia avauksia Oulun alueen rakentamiseen. Sähköinen asiointi rakennusvalvontaprosessissa mahdollistaa uusien työskentelytapojen käyttöönoton. Nopeuttaa ja tehostaa toimintaa, parantaa palvelun laatua ja luo lisäarvoa asiakkaalle ja kaupungille.

Rakennusvalvonta vastaa oman vastuualueensa osalta kaupungin strategisen kehittämisen paino-pistealueiden toteutumista. Rakennusvalvonta on määritellyt oman toiminta-alueensa pohjalta kehittämisen painopistealueet, joita toteutetaan yksiköissä omaa toimintaa jatkuvasti parantamalla ja erillisillä kehittämishankkeilla. Rakennusvalvonta on mukana kansallisissa kehittämishankkeissa, joilla toteutetaan palvelualueen kehittämisen painopistealueita. Merkittävimmät yhteistyötahot ovat ympäristöministeriö ja muu valtionhallinto, kuntaliitto, rakennuttajat, alan ammattilaiset, rakennusalan yritykset, rakennustarkastusyhdistys, rakennusteollisuus, pientaloteollisuus, materiaaliteollisuus, ammatilliset etujärjestöt. Tavoitteena on kehittää rakentamista säätelevää lainsäädäntöä, linjata yhtenäisiä tulkintoja, vähentää tarpeetonta säätelyä, mutta toisaalta tunnistaa tarpeellinen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja kestävään ympäristöön liittyvä tarpeellinen säätely ja ohjaus. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu

myös lisäarvon tuottaminen yksilöille ja yhteiskunnalle; lain vähimmäistason valvonta ei riitä.

Rakennusvalvonnan kehittämisen painopisteet suunnittelukaudella:

- 1) Pohjoisen kestävä kaupunki. Kestävän kehityksen mukaiset rakentamisen ratkaisut resurssitehokkaasti, mikä sisältää mm. rakennusten energiatehokkuuden, uusiutuvan-, vähäpäästäisen energian käytön osuuden lisäämisen, materiaalitehokkuuden, kosteudenkestävyyden, hyvän sisäilmaston ja yhdenvertaisen rakennetun ympäristön. Esteetön, yhdenvertainen rakennettu ympäristö luo edellytykset poikkihallinnollisen yhteistyön käytännön toimille yhteistyössä hyvinvointipalveluiden sekä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa. Elinkaariikäytön varmistaminen rakennusvaiheessa tuottaa merkittäviä säästöjä yksilöille ja yhteiskunnalle.
- 2) Palvelujen digitalisointi: Sähköistetään kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaispalveluita ja parannetaan niiden avulla asiakaspalvelua sekä tehostetaan sisäistä toimintaa sekä palveluprosesseja. Tavoitteena on myös digitalisoida jo muodostunutta paperiarkistoa sekä saada rakennusvalvonta toimimaan digitaalisella aineistoa hyödyntäen tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja kaupungin muiden yksiköiden kanssa.

Rakentamisen ohjauksen kehittämistyö jakautuu uudis- ja korjausrakentamiseen. Kehitetyt mittarit ovat energiatehokkuus, kosteudenkestävyys sekä esteettömyys:

| Uudisrakentaminen | | Korjausrakentaminen | | | |
|---|-----------|-------------------------------|------------------|-----------|----------------------|
| Suuret kohteet | Pientalot | Tulevaisuuden talot (pilotti) | Asuinkerrostalot | Pientalot | Julkiset rakennukset |
| MITTARIT: | | | | | |
| ENERGIATEHOKKUUS: kWh/m ² , lämpöhäviö, E-luku | | | | | |
| ESTEETTÖMYYS: esteettömien rakennusten osuus koko rakennuskannasta | | | | | |
| KOSTEUDENKESTÄVYYS: erityistoimenpiteiden piiriin kuuluvien rakennusten määrä/ v | | | | | |

*) Rakennuksen lämpöhäviö mittaa rakennuksen teknistä hyvyttä ja E-luku mittaa edellisen lisäksi myös energialähteiden vähäpäästöisyyttä.

Energiakustannuksen säästöpotentiaalin tavoite nykyhinalla 0,10 €/kWh on 22 M€ (lämpölämmitys 14 + tilatehokkuus 5 + lämmin käyttövesi 1+ taloussähkö 2 = yht. 22 M€). Jos energian 50 vuoden keskihinnaksi oletetaan 0,20 €/kWh, kertyy säästöpotentiaalia jo 44 M€. Nousua kuvaa: energian hinta on 2-kertaistunut viimeisten 10 vuoden aikana. Vuonna 2016 päättyvä "Tulevaisuuden talot" -pilotti rakentuu 98 %:n osalta valmiiksi ja energia- ja rakennusfysikaaliset mittaukset saadaan seurantaan e-Lighthouse projektissa.

Esteettömyystavoite: uudisrakentamisesta vähintään 95% on esteetöntä. Korjausrakentamisessa aina mahdollisuuksien mukaan toteutetaan esteettömyys. Tärkeää on saada hissi vanhaan peruskorjattavaan kerrostaloon. Vanhuväestön kotona asuminen mahdollisimman pitkään säästää kaupungin kustannuksia. Kotona asumiselle on asetettu tulostavoitteita sosiaalipalveluiden talousarviossa.

Kosteudenkestävyys: Edellytetään koko rakennusprosessin kosteudenhallintaa, joka sisältää rakennuttajan laatuvalinnat, onnistuneen suunnittelun, työmaatoteutuksen, laitteiden säädön ja huollon sekä oikean rakennuksen käytön. Rakennuslupaehdona on edellä mainittu koko rakennusprosessin kosteudenhallintasuunnitelma. Rakennusvalvonnassa tuetaan kosteudenhallinnan käyttöönottoa suunnittelun aloituskokouksessa, lupa-arkkitehtien ja rakennusinsinöörien lupavaiheen ohjauksessa, työmaan aloituskokouksessa, työmaavalvonnassa. Käyttöönotto-katselmuksessa edellytetään säätöpöytäkirjoja ja käytön opastusta. Rakennushankkeista valitaan 5...10 erityistarkkailun piiriin. Saatuja hyviä käytänteitä levitetään yleiseen käyttöön.

Hankkeiden toteuttamisen perusteluja:

Hankkeiden käynnistämisen lähtökohtana on tukea kaupungin asettamia strategisia tavoitteita sekä rakennusvalvonnan asettamia yksikkökohtaisia tavoitteita. Poikkialueellisuus ja tulevaisuuden haasteet/ kehittämisen suunta ovat keskeisiä hankkeiden tavoitteita. Jos hankeesitys ei täytä em. tavoitteita, niin sitä ei käynnistetä. Hankkeiden lopussa on arvioitu em. tavoitteiden toteutumaa.

Kehittämisen kärkihankkeet:

- 1) **Energy Saving Lighthouse Cities in the NPA region, e-Lighthouse –hanke.** 1.4.2016 – 31.3.2019. Hankkeen kokonaisbudjetti on 0,268 M€. NPA rahoittaa 65 % työ- ja elinkeinoministeriö 24,5 % ja Oulun kaupunki 10,5 %. Hankkeen päätavoitteena on energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvien ratkaisumallien käytön lisääminen sekä kotitalouksissa että kaupungin omistamissa rakennuksissa.

- 2) **Transactive Urban Energy, TUA hanke** 1.11.2016 – 31.10.2019. Hanke on usean toimijan yhteishanke, kokonaisbudjetti 6, 2 M€. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa ja testata uusia innovatiivisia kestävästä kaupunkikehitystä tukevia ja energiankulutusta merkittävästi vähentäviä ratkaisuja ja laatia niistä monistettavia konsepteja. Rakennusvalvonnan budjetti on 0,308 M€, josta ulkopuolinen rahoitus 80 %, rakennusvalvonta 20 %. Hanke käynnistyy, jos rahoitus myönnetään.

- 3) **Increasing Competence in Northern Building and Construction Operations –hanke** 1.1.2017 – 31.12.2019. Hankkeen tavoitteena on BIM-mallien kehittäminen ja käytön edistäminen rakennussektorilla. Hankkeen kokonaisbudjetti on 0,225 M€, josta ulkopuolinen rahoitus 85 % rakennusvalvonta 15 %. Hanke käynnistyy, jos ulkopuolinen rahoitus myönnetään.

- 4) Vuonna 2014 käynnistynyt sisäinen hanke **Sähköisen rakennusvalvonnan kehittäminen** (sähköinen rakennuslupahakemus ja lupa-arkiston digitalisointi) jatkuu vuonna 2017. Budjetti vuonna 2017 0,10 M€. Kehittämisen tavoitteena on ylläpitää ja kehittää sähköisen rakennusvalvontajärjestelmän toiminnallisuutta. Kehittämisen kohteena on mm. katselmustoiminnassa sähköisten palveluiden kattava hyödyntäminen, lupakuvien leimaus sähköisessä palvelussa ja liitetiedostojen parempi hallinta sekä lupa-arkiston digitalisointi.

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

Osaamisen johtamisella sekä ydintoimintojen määrittelyllä on merkittävä rooli henkilöstösuunnittelussa. Vapautuvien vakanssien yhteydessä tarkastellaan, miten tehtävä tullaan jatkossa hoitamaan, ennen kuin tehtävän täyttöönotetaan lupaa täyttöryhmältä. Tavoitteena on säilyttää nykyinen palvelutaso, joten henkilöstön määrä pyritään pitämään ennallaan. Rekrytointi kohdistuu jatkossa strategisesti tärkeisiin asiakasrajapinnassa työskenteleviin asiantuntijoihin. Rekrytoinnissa huomioidaan toiminnan tarpeet, jotta lainsäädännön vaatimat toimenpiteet tulevat tehtyä. Tästä on esimerkkinä korjausrakentamisen ohjauksen ja luvanvaraisuuden lakisäätöjen lisääntyminen, mikä luo henkilöstöressurssitarpeen, yksi henkilö vuonna 2017.

Varsinaisen eläkeiän mukaan vanhuuseläkkeelle jää suunnitelmakaudella 3 henkilöä. Rakennusvalvonnan vakinaisen henkilökunnan keski-ikä on 55 vuotta. Korkea ikäraakenne luo suuren rekrytoinnin haasteen lähivuosina, jotta saavutettu hyvä palvelutaso voidaan säilyttää. Kaupungin ohjeistuksien mukaisesti esimerkiksi etätö, korvaava työ ja varhaisen tuen malli on otettu käyttöön. Työpaikkaselvityksiä, työhön paluukeskusteluita ja henkilöstön työhyvinvointia tuetaan.

Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvä, mutta ammattitaidon ylläpito, esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa, vaatii jatkuvaa koulutautumista. Ammatillista täydennuskoulutusta järjestetään omalle henkilökunnalle yhdessä alueen ammattilaisten kanssa. Tyypillisiä koulutustee-
moja ovat säädösmuutosten lisäksi kehittämishankkeissa tulokset, tulevaisuuden haasteet, jotka liittyvät tyypillisesti rakenteiden fysikaaliseen toimivuuteen (kosteuteen, energiaan, sisäilmastoon, asumisterveyteen) ja aikaa kestävään arkkitehtuuriin.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilökunnan lisäys: 4 henkilöä, koska ostopalveluna tehtyä työtä muutetaan virkavastuulla tehtäväksi.

2018-2019 lisäys johtuu korjausrakentamisen lakisääteisen virkatehtävien hoitamiseen tarvittavasta henkilöresurssista.

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|--------------|-----------------|--------------|-------------------------|--------------|--------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 22 | 23 | 27 | 17 % | 28 | 29 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 1 | 2 | | | 3 | |
| Tilapäiset | 6 | 6 | 6 | -0 % | 7 | 6 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 28 | 29 | 33 | 14 % | 35 | 35 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 14,1 | | | | | |
| Tilapäiset | 7,8 | | | | | |
| Yhteensä | 21,9 | | | | | |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -1297 | -1363 | -1517 | 11,3 % | -1619 | -1635 |
| Eläkemenot | -338 | -319 | -361 | 13,3 % | -401 | -405 |
| Muut henkilösivukulut | -72 | -82 | -99 | 20,0 % | -100 | -101 |
| Yhteensä | -1707 | -1764 | -1977 | 12,1 % | -2121 | -2141 |

Merkittävimmät riskit

Rakennusvalvonnan tehtävät kohdistuvat taloudellisesti merkittävään investointitoimintaan. Ohjausta, valmistelua ja päätöksiä tehdään vuosittain yli 1000 miljoonan euron hankkeisiin liittyen. Operointiin kyseisissä hankkeissa sisältää lisäarvon tuottamismahdollisuuksia ja epäonnistumisen budjetoimattomia riskejä. Rakennusvalvonnan aktiivinen vaikuttaminen lisää vastuuta hankkeen ratkaisusta.

Rakennusvalvonta korostaa toiminnassaan kuntalaisten palvelua ja on yhteistyöhakuinen ja täysin verkottunut rakennuttajien ja alan toimijoiden suuntaan. Erityisenä tavoitteena on tuottaa mitattavaa lisäarvoa rakennushankkeille, rakennuttajille ja lopulta Oulun kaupungille. Asetetut vaikuttavuustavoitteet ovat poikkeuksellisia rakennusvalvontakentässä. Rakennuttajien ohjaukseen on kehitetty menetelmiä ja työkaluja, joita jatkuvasti sovelletaan työssä. Työn vaikuttavuutta mitataan. Kontakteja ja ohjaustilanteita ei vältellä ohjausvirheiden pelossa. Uusiin tilanteisiin reagoidaan nopeasti ja ollaan tietoisia ohjauksen riskeistä. Toiminta on vahvistetun strategian mukaista.

Toiminnan eri vaiheisiin, ennako-ohjaukseen, lupavalmisteluun, lupapäätöksiin ja rakentamisen valvontaan sekä pakkotoimiin liittyy riskejä. Niitä syntyy rakennusvalvonnan osallistumisesta rakennushankkeeseen, tai puutteellisen osallistumisen takia. Osallistuminen aiheuttaa riskejä

lähinnä toimien oikeellisuuden osalta. Väärät neuvot ja päätökset altistavat neuvojan ja päättäjän osalliseksi epäonnistumiseen. Päävastuu säilyy rakennustoimiin ryhtyjällä ja hänen asiantuntijoillaan. Lupavalmistelun ja -päättämisen riskejä hallitaan vuosien kuluessa kehittyneellä erityisellä lupavalmisteluprosessilla; kaikki läsnä työnjaoissa – hiljainen tieto esiin - asiantuntijat ja linjaus jatkuvasti läsnä.

Eri riskimuotoja tunnistetaan rakennusvalvonnan ohjauksessa, hyväksynnässä ja päätöksissä:

1. Strategiset riskit (maine- ja imago-riski, päätöksentekokyky, luotettavuus)

- Luottamus rakennusvalvonnan riippumattomaan säädöstulkintaan ja ohjaukseen menetetään → yrityksissä epävarmuutta rakennushankkeiden aloitukseen (yli 1, M€/v), rakennusvalvonnan toiminta ei tue ja rohkaise uusia hankkeita Ouluun, ei ennakoivaa ohjausta ja vuoropuhelua, ei lupapäätösaikataulujen ennakoitavuutta, ei lupaehtojen ennakoitavuutta → elinkeinoelämä ja rakentaminen kärsivät

(riskiä hallitaan; lisäarvoa tuottava Oulun palvelumalli)

2. Taloudelliset riskit (toimintatuotot, henkilöstömenot)

- Rakentamissuhdanne syöksyy, lupatulot jäävät saamatta ja henkilökustannus ei alene vastaavasti → talouden alijäämäisyys, toiminta hiipuu

(riskiä hallitaan; kehityshankkeilla tasataan suhdanteita ja samalla kehitetään ammatillista osaamista)

3. Operatiiviset riskit (hankkeiden hallinta, prosessien toimivuus)

- Laadunohjauksessa/ lupavalmistelussa/ tulkinnoissa/ päättämisessä virheitä, rakentamiseen vaurioita → kaupungille korvausvaateita, lupapäättäjille realisoituu henkilökohtaista vastuuta

(riskiä hallitaan; huolellisuus, korkea asiantuntemus)

- Osaavan henkilökunnan saatavuus/pysyvyys/riittävyys erityisesti ulkopuolisen rahoittajan tukemien kehityshankkeiden työstämisessä

4. Vahinkoriskit (sortumat, lumikuormat, tulipalot, tulvat, myrskyt, suojelu, arkeologia)

- Suunnitelmissa tai toteutuksessa rimanalituksia, niitä ei huomata rakennusvalvonnassa eikä prosessissa → kaupungille korvausvaateita, rakennusvalvonnan toimijoille henkilökohtaista rikosvastuuta

(riskiä hallitaan; huolellisuus, korkea asiantuntemus)

Miten riskien kanssa toimitaan?

Riskejä ehkäistään rakennusvalvonnan asiantuntemuksen lisäämisellä ja riskien tiedostamisen tehostamisella. Riskit aiheuttavat selvää/kovaa painetta työskentelyyn ja varsinkin päätöksentekoon. Niitä pohditaan usein yhdessä ja avoimesti. Ammattinäkemys ja –tieto pidetään mahdollisimman ajantasaisena ja korkealla tasolla.

Lupavalmistelun ja –päättämisen riskejä ehkäistään rakennusvalvontaan vuosien kuluessa kehitetyllä erityisellä valmisteluprosessilla. Siinä työt jaetaan yksitellen koko valmistelu- ja teknisen henkilökunnan viikkokokouksessa kaiken merkittävän tiedon esiin saamiseksi. Samoin asiantuntijatyöryhmät, tekninen ja juridinen asiantuntemus sekä ratkaisujen linjaaja/päättäjä/esittelijä ovat jatkuvasti valmistelun käytettävissä, kts Riskienhallintasuunnitelma TA2016.

Rakennusvalvonta on lisäksi muokkaamassa ja täydentämässä oman toimintansa erillisiä ohjeita ja toimintamalleja koko YY-prosessin yhteiseen toimintamalliin, TEKEVÄän, liittyviksi.

9. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

9.1. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen

Henkilöstöjohtamista ohjaa keväällä 2014 yhteistoiminnassa laadittu henkilöstöohjelma, jossa on huomioitu vuonna 2013 laadittu valtuustosopimus.

Henkilöstöohjelman päätavoitteet ovat seuraavat:

- tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella
- henkilön osaamista kehitetään tarve- ja asiakaslähteisesti
- henkilöstön työhyvinvointi nousee
- henkilöstön kokonaismäärä ei nouse ja henkilöstöä ohjataan hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön.

Tavoitteiden saavuttamista seurataan kahden vuoden välein toteutettavalla Kunta10- tutkimuksella. Kysely toteutetaan syksyllä 2016. Työyhteisöt käsittelevät tulokset ja hyödyntävät tuloksia tarvelähtöisesti kehittämistoiminnassa.

Henkilöstöohjelma sisältää jokaiselle osa-alueelle keinot tavoitteiden saavuttamiseen ja mittarit seurantaan.

Oulun palvelumalli 2020 (palvelujen järjestämismalli) ja muut henkilöstön tuottavuuden kehittämiseen liittyvät toimenpiteet vaikuttavat henkilöstöressurssien määrään, laatuun ja sijoittumiseen.

Hallinnollisen työn keskittäminen Oulun Konttoriin on vähentänyt henkilöstön määrää. Lisäksi kaikilla palvelualueilla on tavoitteena vähentää hallinnollista työtä hyödyntämällä eläköitymistä, työn uudelleen järjestelyä ja sisäisen hakumenettelyn suosimista. Tehtävien ja virkojen täyttöön on edellytetty hallinnollisissa ja asiantuntijatyössä kaupunginjohtajan hyväksyntä. Tavoitteena on ohjata enemmän resursseja asiakaspalvelutyöhön.

9.2. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio näiden kehittymisestä

1. Nykytilanne

Henkilöstön määrässä ei ole tapahtunut isoja muutoksia. Eläköityminen on toteutunut hitaampana kuin on esimerkiksi kuntaliitoksen yhteydessä arvioitu. Syitä tähän ovat mm. keskimääräisen vanhuuseläkkeelle siirtymisen iän nousu eläkelakiuudistusten myötä ja työkyvyttömyyseläkkeille siirtyneiden määrän väheneminen. Suurin osa eläköitymisestä kohdistuu suoraan palvelutoimintaan, jolloin myös rekrytointi on ollut usein välttämätöntä.

Oulun kaupunki on päättänyt Oulun työterveyden yhtiöittämisestä yhdessä PPSHP:n kanssa ja osan Oulun Konttoriin kuuluvien toimintojen siirtämisestä Monetra Oy:n tuottamaksi palveluksi. Lisäksi Oulun kaupunki ja PPSHP ovat perustamassa yhteistä keskuskeittiötä Löökiä. Nämä rakenteelliset muutokset tulevat vähentämään henkilöstön määrää arviolta n. 400 työntekijää vuonna 2017. Muiden kuin varsinaisen palvelutuotannon tehtävien osalta

on ollut käytössä keskitetty täyttökielto, jonka tavoitteena on ollut vaikuttaa vähentävästi hallinnollisen henkilöstön määrään.

Uusi maakuntamalli ja Sote-uudistus toteutuessaan tarkoittaisi tähän mennessä suurinta liikkeenluovutustilannetta kunta-alalla. Tämän hetkisen tilanteen mukaan maakuntaorganisaatioihin siirtyisivät suoraan ko. toimialoilla työskentelevät ammattihenkilöt sekä em. toimintayksiköiden tukipalveluissa toimivat. Muista yksiköistä tukipalveluja tarjoavat työntekijät siirtyisivät uusiin organisaatioihin vain, jos heidän tehtävistään yli 50 % kohdistuu siirtyville toiminnolle. Liikkeenluovutus ei koske Oulun kaupungin tytäryhtiöitä. Kokonaisuudessa on arvioitu liikkeenluovutuksen koskevan n. 4500-5000 työntekijää. Perustoimeentulon päätöksenteon ja maksatuksen siirtymisessä 1.1.2017 alkaen KELA:lle ilman henkilöstön siirtoa merkitsee n. 20 työntekijälle uusien tehtävien hakemista Oulun kaupungin organisaatiossa.

Kuntaliitoksesta johtuva irtisanomissuoja tuotannollisista tai taloudellisista syistä päättyy 31.12.2017.

Yleisen taloudellisen tilanteen heikentyminen, valmistautuminen mahdolliseen vuoden 2019 henkilöstön liikkeenluovutukseen maakuntaorganisaatioihin ja toimintaympäristössä tapahtuvat muut muutokset (esim. digisaatio) koskettavat kaikkia Oulun kaupungin palvelukseen jääviä työntekijöitä. Tällöin aiemmat keinot (esim. eläköitymisen

hyödyntäminen) eivät enää riitä henkilöstöresurssien sopeuttamiseksi taloudellisesti kestävälle tasolle. Vuoden 2017 aikana käydään yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut henkilöstöjärjestöjen kanssa henkilöstöresurssien (määrä ja osaaminen) sopeuttamiseksi vastaamaan taloudellista tilannetta ja kaupungille jääviä tehtäviä. Tätä varten rakennetaan uudelleensijoituksen ja muutosturvan malli yhdessä henkilöstön kanssa.

Taulukko 10. Henkilöstöluvut palvelualueiden ja liikelaitosten henkilöstösuunnitelmista

Henkilöstösuunnitelma koko kaupunki

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|-----------------|-----------------|-----------------|----------------------|-----------------|-----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 9 213 | 8990 | 8624 | -4 % | 8600 | 8600 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 269 | 260 | 220 | -15 % | 220 | 220 |
| Tilapäiset | 2 347 | 2455 | 2393 | -3 % | 2400 | 2400 |
| Yhteensä | 11 560 | 11521 | 11115 | -4 % | 11000 | 11000 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | | 6650 | 6414 | -4 % | 6400 | 6400 |
| Tilapäiset | | 2248 | 2199 | -2 % | 2200 | 2200 |
| Yhteensä | | 8898 | 8613 | -3 % | 8600 | 8600 |
| Henkilöstökustannukset | -517 474 | -511 368 | -494 975 | -3 % | -494 761 | -502 549 |

taulukko: Henkilöstöluvut (eivät sisällä maakunta- ja soteuudistusta)

Henkilöstökuluissa on huomioitu ns. kiky-sopimuksen vaikutukset (mm. lomarahen leikkaaminen 30 %:lla) lukuun ottamatta työajan pidentymisen vaikutusta. Sen taloudellinen vaikutus on voimakkaasti riippuvainen sen toteutumistavasta. Sen teoreettinen laskennallinen vaikutus on arvioitu -1,32 %:ksi.

Palkattomien vapaiden käytäntöä esitetään jatkettavaksi vuonna 2017.

2. Työsuhdemuotojen käytön periaatteet

Suurten ulkoisten ja sisäisten muutosten johdosta rekrytoinnissa tulee ennakoida aiempaakin tarkemmin työn pysyvyys ja tuleva osaamistarve.

Työtehtävien luonteesta ja erilaisten palveluiden lakitasoisesta järjestämisvastuusta johtuen määräaikaista henkilöstöä joudutaan palkkamaan sijaisiksi.

Varahenkilöstöjärjestelmällä voidaan tarjota pysyviä palvelussuhteita palvelualueilla, joissa sijaistarve on pysyvää.

Vuokratyövoimaa voidaan käyttää yhteisesti sovittujen linjausten mukaisesti. Vuokratyövoima on tarkoitettu vain tilapäiseen käyttöön tilanteissa, joissa ei saatavissa sijais-työvoimaa tai se ei ole muutoin tarkoituksenmukaista.

Palvelualueiden ja liikelaitosten henkilöstösuunnitelmat tarkentuvat käyttösuunnitelmavaiheessa.

Kaupunkitasolla vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyy vuosittain n. 200-250 henkilöä. Irtisanoutuneiden määrä on vuositasolla 150-200 henkilöä, yllä olevassa taulukossa näitä ei ole huomioitu.

3. Työhyvinvoinnin tukeminen

Koko henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa seurataan Kunta10 -kyselyn avulla. Kysely toteutetaan vuoden 2016 syksyn aikana ja tulokset saadaan käyttöön vuoden 2017 alussa.

Työhyvinvoinnin kehittämiseksi on laadittu työhyvinvointiohjelma, johon on kirjattu painopistealueet, joihin Oulun kaupunki työnantajana haluaa erityisesti panostaa lähivuosina. Painopistealueet ovat:

a) Johtaminen ja esimiestyö

Esimieskoulutusten avulla lisätään esimiesten ammatillista osaamista sekä annetaan vertaistukea, mm. esimiespassivalmennus, johtamisen erikoisammattitutkinto, lähesimiestyön ammattitutkinto.

Työkykyjohtaminen on yksi osa kokonaisvaltaista johtamista ja sen tavoitteena on turvata työurat. Esimiesten tueksi on kehitetty erilaisia toimintamalleja ja ohjeita:

- varhaisen tuen malli sairauspoissaolojen lisääntyessä ja työkyvyttömyysriskin kasvaessa
- korvaavan työn toimintamalli
- uudelleensijoittamisen toimintamalli
- työterveyden puitesuunnitelma ja toimialakohtaiset suunnitelmat, työpaikkaselvitykset
- työuupumuksen tunnistamis- ja toimintaopas sekä hyvän käytöksen opas;
- työsuojelun toimintaohjelma ja toimialakohtaiset ohjelmat, työn vaara- ja haittatekijöiden selvitys ja arviointi

Käytössä on myös etätyöohje, joka mahdollistaa joustavat työaikajärjestelyt. Joustavuutta lisää myös liukuva työaika toimistotyössä. Erilaisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen mm. perhesyiden perusteella suhtaudutaan myönteisesti.

Lisäksi Oulun kaupunki tukee työssä jatkamista järjestämällä ikääntyneille työntekijöille heidän niin halutessaan mahdollisuuksien mukaan osa-aikatyötä. Työkyvyn ylläpitämiseksi tuetaan palkallisia kuntoutusvapaita erikseen sovittujen ohjeiden mukaisesti. Osasairauspäivärahan käytöllä tuetaan sairauden jälkeistä paluuta työelämään.

b) Osaaminen

Osaamisen lisäämisen keinoja ovat mm. perehdyttäminen ja opastaminen, täydennys- jatko ja uudelleenkoulutus, työkierto ja -vaihto, työssäoppiminen, mentorointi sekä harkinnan mukaan kohdennettu rekrytointi. Henkilöstöä kannustetaan myös omaehtoiseen opiskeluun.

Osaamisen kehittämisen tarpeita arvioidaan mm. kehityskeskusteluissa. Koulutusta ja muuta osaamisen kehittämistä suunnataan tarvelähtöisesti myös asiakaskyselyiden pohjalta.

Edellä on kuvattu johtamisen ja esimiestyön koulutustee- moja. Lisäksi järjestetään

- Työhyvinvointi mm. työhyvinvointikortti, työyhteisö- viestintä
- Asiakaslähtöisyys, palvelujen kehittäminen ja asiakas- palvelutaidot
- Talousosaaminen
- Hankinta mm. juridiikan tuntemus, sopimusoosaami- nen, ostaminen
- Vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot, viestintä
- Tiimityö
- Lainsäädäntö
- Turvallisuus ja riskienhallinta
- Työsuojelu
- Asiakirjahallinto, päätöksentekomenettely
- Digitalisaatio, ICT-osaaminen, tietoturva

Työhyvinvointikorttikoulutuksen tarkoituksena on vahvistaa yhteistä käsitystä työhyvinvoinnin merkityksestä ja auttaa työhyvinvoinnin kehittämisessä.

Kaupungin keskitetty henkilöstökoulutus konsernipalve- luissa vastaa kaikkien toimialojen yhteisistä lyhytkestoisista koulutuksista. Toimialat vastaavat henkilöstönsä tarvitsemasta substanssiin liittyvästä ammatillisesta erityis- ja täydennyskoulutuksesta. Koulutussuunnitelmat on yhdis- tetty henkilöstösuunnitelmien kanssa. Tämä tukee osaa- misen tarpeen ennakointia, laatua ja määrää.

c) Työyhteisötaidot

Työyhteisötaitoja tuetaan mm. järjestämällä koulutusta, kehittämällä viestintävälineitä ja menettelytapoja.

d) Työsuojeluparitoiminta

Työsuojelutoiminnan ennaltaehkäisevää toimintaa tue- taan järjestämällä mm. työsuojeluparikoulutusta työyh- teisövaltuutetuille ja esimiehille.

4. Seuranta

Vuositasolla seurataan henkilöstöraportin avulla henkilös- tö- ja koulutussuunnitelman toteutumista. Henkilöstöra- portissa kuvataan yleisemminkin valtakunnallisten suosi- tusten mukaisesti henkilöstön tilaa.

Kuukausitasolla seurataan henkilöstön määrää ja työpa- nosta, sairauspoissaoloja ja henkilöstökustannuksia.

10. Taseyksiköt

10.1. Oulun kaupungin kehittämisrahasto

Oulun kaupungin kehittämisrahaston tarkoituksena on edistää Oulun alueen elinkeinoelämää ja vetovoimaisuutta. Rahaston käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Rahaston merkittävimmät osakeomistukset ovat Partnera Oy, Technopolis Oyj ja Nordic Option Oy (ent. Teknoventure Oy). Osakeomistuksiin on tehty 3,7 milj.euron arvonalennus. Tästä 1,6 milj.euroa kohdistuu vuoteen 2015 ja loput 2,1 milj.euroa aikaisempiin tilikausiin. Kuluvaan vuoden osalta varaudutaan 0,8 milj.euron osakeomistusten arvonalennukseen. Tavoitteena ei ole lisätä kaupungin osakeomistuksia. Niiden osalta toimitaan aktiivisesti, kun markkinatilanne sen mahdollistaa. Rahaston sijoitussalkun varat on sijoitettu Oulun kaupungin sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti pääasiassa korkosijoituksiin, joiden tuotot kirjataan rahaston korkotuotoiksi.

Rahaston tuotot muodostuvat rahastoon kuuluvien yritysten maksamista osingoista ja sijoitusten tuotoista. Vuonna 2016 suurimmat osinkotuotot saatiin Partnera Oy:ltä 4,2 milj.euroa ja Technopolis Oyj:ltä 0,597 milj.euroa.

Rahaston merkittävimmät kulut muodostuva pääasiassa osallistumisesta Oulun alueen eri organisaatioiden ja yritysten hankkeiden rahoitukseen. Kehittämisrahastosta rahoitettavien hankkeiden pääasiallinen valmisteluvaraus on BusinessOulu liikelaitoksella. Päätöksen rahoituksesta tekee kaupunginhallitus liikelaitoksen johtokunnan esityksestä. Kuluvaan vuonna kaupunginhallitus on päättänyt rahoittaa OIA-innovaatioallianssin seuraavia hankkeita: OuluZone, ULTRA, Labrobot, YSI ja Aiko. Lisäksi yhteismarkkinoinnista tehdyn päätöksen mukaisesti vuonna 2016 Oulun osuus kaupunkiseudun yhteismarkkinoinnin kustannuksista osoitetaan konsernipalveluiden viestinnälle. Rahoitus on enintään 0,4 milj.euroa nettokustannuksista. Vuoden 2017 talousarviossa varaudutaan osallistumaan yhteismarkkinoinnin rahoitukseen enintään 0,4 milj.euroon asti. Aikaisemmista kaupunginhallituksen päätöksistä merkittävin vuodelle 2017 on 0,816 milj.euron rahoitus Oulu-Luulaja-Tromssa -lentoreitille.

Investoinnit/ osakkeet ja osuudet

| 1 000 € | TP 2015 | TA 2016 | Enn 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|-------------|-------------|
| VisionPlus Fund I Ky | -207 | -200 | -200 | -193 | | |
| Northern Startup Fund I Ky | -404 | -1 500 | -750 | -150 | -150 | -150 |
| Northern Startup Fund II Ky | -2 767 | | | | | |
| Northern Startup Fund III Ky | | | -2 250 | -1 250 | -500 | -250 |
| Inveni Life Sciences I Ky | -20 | -11 | -9 | | | |
| Paras Biopharmaceuticals Finland Oy | -157 | -382 | -382 | -221 | | |
| Arctic Link Ab | -1 | | | | | |
| Varaus | | -889 | -100 | -100 | -100 | -100 |
| Investointimenot | -3 556 | -2 982 | -3 691 | -1 914 | -750 | -500 |

Investointimenot muodostuvat pääasiassa rahaston pääomasijoitustoiminnasta. Merkittävimpinä VisionPlus Fund I Ky, Northern Startup Fund I Ky ja Northern Startup Fund II Ky (NSF II). NSF II:n rahoitus on investointimenojen osalta päättynyt vuoteen 2015 ja siihen on saatu Euroopan aluekehitysrahaston varoja yhteensä 5,0 milj.euroa. Vuoden 2015 aikana valmisteltiin Northern Startup Fund III Ky:n

aloitusta. ELY-keskus teki joulukuussa 2015 päätöksen rahaston pääomittamisesta 5,0 milj.eurolla. Ensimmäinen ELY-keskuksen 2 milj.euron rahasiirto rahastoon sijoitettavaksi saatiin maaliskuussa 2016 ja seuraava erä haetaan loppuvuonna 2016. Investointikohteiden euromäärät ovat arvioita, jotka voivat vaihdella kohteiden välillä investointimenojen yhteissumman puitteissa.

Vuosien 2017-2019 aikana kehittämisrahastosta on varattu rahoitus seuraavasti (kts. tuloslaskelma/ liiketoiminnan muut kulut):

| € | Päätöksellä sitouduttu)Varaus ei päätöstä | 2017 | 2018 | 2019 | Yhteensä 2017-2019 |
|--|---|------------------|------------------|------------------|-----------------------|
| OIA Rahoitus | | | | | |
| Teollisuus 2026 | | | | | |
| CEE (Oulun yliopisto) | Perusrahoitus/ Centre for Environment and Energy | 75 000 | | | 75 000 |
| CEE (Oulun yliopisto) | Perusrahoitus/ Metalli- ja konepajateollisuuden keskus | 30 000 | | | 30 000 |
| OIA YH (Oulun yliopisto) | Hanke/ OuluZone arktinen testausympäristö | 44 100 | 44 100 | | 88 200 |
| OIA YH (OAMK) | Hanke/ ULTRA Uutta liiketoimintaa erikoislujilla teräksillä | 31 054 | 28 554 | | 59 608 |
| OIA YH (Oulun yliopisto) | Hanke/ Labrobot | 26 675 | 26 675 | 4 448 | 57 798 |
| OIA YH (Oulun yliopisto) | Hanke/ Aiko Yliopisto | 27 500 | 27 500 | | 55 000 |
| Oulu Health | | | | | |
| CHT (Oulun yliopisto) | Perusrahoitus/ Centre for Health and Technology | 75 000 | | | 75 000 |
| CHT (Oulun yliopisto) | Professuurit/ Connected Health professuuri | 65 000 | 65 000 | 65 000 | 195 000 |
| CHT (OAMK) | Hanke/ Oulu Sote Labs | 14 796 | | | 14 796 |
| OIA YH (Turku Science Park) | Hanke/ YSI Yliopistosairaalat innovaatioalustana PPSHP | 25 539 | | | 25 539 |
| OIA YH (Turku Science Park) | Hanke/ YSI Yliopistosairaalat innovaatioalustana Oulun Yliopisto | 24 824 | | | 24 824 |
| ICT ja Digitalisaatio | | | | | |
| CHT (Oulun yliopisto) | Professuurit/ Tietojärjestelmätutkimuksen yhteisprofessuuri | 31 500 | 31 500 | 4 150 | 67 150 |
| PrintoCent (OAMK) | Hanke/ Pikatestauksen valmistusmenetelmien ja näytteiden käsittelyn kehittäminen | 35 000 | 11 867 | | 46 867 |
| PrintoCent (OAMK) | Hanke/ Rapid apps - painettavan tekniikan sovelluslinikka | 13 209 | | | 13 209 |
| PrintoCent/ (VTT) | Hanke/ PrintoCent hankeportfoliorahoitus | 116 000 | 63 320 | | 179 320 |
| OIA YH/ (VTT) | Hanke/ Aiko VTT | 27 500 | 27 500 | | 55 000 |
| Ketterä kaupallistaminen | | | | | |
| MAI (BusinessKitchen/ Yli- opisto) | Hanke/ KoKo (ent.MaaLi: Make a Living) | 102 226 | 67 211 | | 169 437 |
| OIA YH: YHTEISET HANK- KEET (Yliopisto/ OAMK) | Hanke/ Kohoava horisontti | 9 804 | | | 9 804 |
| OIA YH (Yliopisto) | Hanke/ Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen Pohjois-Pohjanmaalla | 25 201 | | | 25 201 |
| OIA YH (OAMK) | Hanke/ fFactor (femaleFactor) | 15 162 | 5 807 | | 20 969 |
| OIA YH (OAMK/ Yliopisto) | Hanke/ Kohoava horisontti OAMK | 8 255 | | | 8 255 |
| OIA YH (OAMK/ Yliopisto) | Hanke/Terwa-akatemia | 8 678 | 5 693 | | 14 371 |
| OIA YH (OAMK) | Hanke/ Aiko OAMK | 145 000 | 145 000 | | 290 000 |
| Varaus *) | Muut uudet OIA hankkeet mm. liiketoimintaa edistävät – sis. varauksista vuosille 2017-2019 yht. 1.657.652eur *) | 249 477 | 481 773 | 926 402 | 1 657 652 |
| OIA Rahoitus yhteensä | | 1 226 500 | 1 031 500 | 1 000 000 | 3 258 000 |

| € | Päätöksellä sitouduttu *)Varaus ei päätöstä | 2017 | 2018 | 2019 | Yhteensä 2017-2019 |
|--|---|------------------|------------------|------------------|-----------------------|
| Muut hankkeet ja rahoitukset | | | | | |
| Oulun kaupunki/ konsernipalvelut | Yhteismarkkinointi – varausta 1 x 400.000eur + 2 x 300.000eur *) | 400 000 | 300 000 | 300 000 | 1 000 000 |
| Norrbottens läns landsting, Troms fylkeskommune, Oulun kaupunki/ BO | Lentoreitti: Oulu-Luulaja-Tromssa | 816 000 | 128 500 | 80 563 | 1 025 063 |
| Forum Virium Hki | 6Aika-valtakunnallinen koordinaatioprojekti | 14 946 | | | 14 946 |
| Oulun kaupunki/ YYP | Oulun syväväylä YVA | 125 000 | | | 125 000 |
| Varaus *) | | 209 085 | 300 000 | 300 000 | 809 085 |
| Muut hankkeet ja rahoitukset yhteensä | | 1 565 031 | 728 500 | 680 563 | 2 974 094 |
| Aikaisemmilta vuosilta päättymässä olevat hankkeet ja rahoitukset | | 80 000 | 30 000 | 30 000 | 140 000 |
| Kehittämisrahasto yhteensä | | 2 871 531 | 1 790 000 | 1 710 563 | 6 372 094 |

*) Varauksista tulee tehdä erillinen kaupunginhallituksen päätös

OULUN KAUPUNKI
Kehittämörahasto

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | Ennuste 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------------|---------------|-----------------|--------------------------|---------------|---------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | | | | | | |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 8 000 | | | | | |
| Tuet ja avustukset kunnalta | | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | | | | | | |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | | | | | | |
| Palvelujen ostot | -6 | -10 | -10 | -10 | -10 | -10 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | | | | | | |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | | | | | | |
| Muut henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | | | | | | |
| Arvonalentumiset | -1 611 | | -800 | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -1 971 | -2 888 | -2 888 | -2 872 | -1 790 | -1 711 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 4 412 | -2 898 | -3 698 | -2 882 | -1 800 | -1 721 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | | | | | | |
| Muut rahoitustuotot | 322 | 200 | 500 | 200 | 200 | 200 |
| Kunnalle maksetut korkokulut | 22 593 | 5 500 | 4 900 | 4 200 | 2 200 | 2 200 |
| Muille maksetut korkokulut | | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | | | | | | |
| Muut rahoituskulut | -873 | -430 | -780 | -565 | -455 | -440 |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 26 454 | 2 372 | 922 | 953 | 145 | 239 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 26 454 | 2 372 | 922 | 953 | 145 | 239 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varauksen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | | | | | | |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 26 454 | 2 372 | 922 | 953 | 145 | 239 |

OULUN KAUPUNKI
Kehittämisrahasto

| RAHOITUSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | Ennuste 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|----------------|--------------|-----------------|--------------------------|-------------|-------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Liikelyljäämä (-alijäämä) | 4 412 | -2 898 | -3 698 | -2 882 | -1 800 | -1 721 |
| Poistot ja arvonalennukset | 1 611 | 0 | 800 | 0 | 0 | 0 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | 22 042 | 5 270 | 4 620 | 3 835 | 1 945 | 1 960 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Muut tulorahoituksen korjauserät | -7 977 | | | | | |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -3 556 | -2 982 | -3 691 | -1 914 | -750 | -500 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | | | | | | |
| Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot | 8 699 | | | | | |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | 25 231 | -610 | -1 969 | -961 | -605 | -261 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset muille (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset muilta (+) | | | | | | |
| Lainakannan muutokset | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-) | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta | | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Peruspääoman muutos | | | | | | |
| Muu oman pääoman muutos | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | | | | | | |
| Muiden toimeksiantojen pääomat | 995 | 800 | 2 250 | 1 250 | 500 | 250 |
| Vaihto-omaisuuden muutos | | | | | | |
| Saamisten muutokset kaupungilta *) | -12 787 | 200 | -800 | 0 | 300 | 300 |
| Saamisten muutokset muilta | -20 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos muilta | -474 | | 700 | | | |
| Rahoituksen rahavirta | -12 286 | 1 000 | 2 150 | 1 250 | 800 | 550 |
| Rahavarojen muutos | 12 945 | 390 | 181 | 289 | 195 | 289 |

10.2. Oulun Valistustalorahasto

Oulun Valistustalorahaston sääntöjen mukaisesti rahaston tarkoituksena on Oulun kulttuurielämän tukeminen. Rahastosta voidaan myöntää tukea apurahoina, palkintoina ja erilaisina avustuksina taiteen ja kulttuurin eri aloilla toimiville henkilöille ja yhteisöille.

Rahasto voi kartuttaa pääomaansa sille osoitetuilla yksityisillä avustuksilla, lahjoituksilla, perintösaannoilla sekä

rahoitustuotoilla. Rahaston varoja hoitaa konsernipalveluiden talous- ja omistajaohjauksen rahoitusryhmä ja rahaston tarkoituksen toteuttamisesta vastaa sivistys- ja kulttuuripalvelut. Vuosittaiset esitykset tukien myöntämisestä valmistelee tehtävää varten asetettu työryhmä hakemusten perusteella. Vuonna 2017 rahaston varsinaiseen toimintatarkoitukseen voidaan käyttää 75 000 euroa.

OULUN KAUPUNKI

Oulun Valistustalorahasto

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | Ennuste 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|------------|-------------|-----------------|--------------------------|------------|------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | | | | | | |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | 0 | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut tuotot | | | | | | |
| Tuet ja avustukset kunnalta | | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | | | | | | |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | | | | | | |
| Palvelujen ostot | -4 | -5 | -5 | -5 | -5 | -5 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | | | | | | |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | | | | | | |
| Muut henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | | | | | | |
| Arvonalentumiset | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -95 | -95 | -95 | -75 | -75 | -75 |
| LIKEYLJÄÄMÄ / ALLJÄÄMÄ | -99 | -100 | -100 | -80 | -80 | -80 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | 61 | 100 | 70 | 80 | 80 | 80 |
| Muut rahoitustuotot | 56 | | | | | |
| Kunnalle maksetut korkokulut | | | | | | |
| Muille maksetut korkokulut | | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | | | | | | |
| Muut rahoituskulut | -46 | | | | | |
| YLJÄÄMÄ / ALLJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | -29 | 0 | -30 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLJÄÄMÄ / ALLJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | -29 | 0 | -30 | 0 | 0 | 0 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | | | | | | |
| TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ (ALLJÄÄMÄ) | -29 | 0 | -30 | 0 | 0 | 0 |

OULUN KAUPUNKI
Oulun Valistustalorahasto

| RAHOITUSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | Ennuste 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|------------|----------|-----------------|--------------------------|----------|----------|
| 1 000 € | | | | | | |
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Liikelyljäämä (-alijäämä) | -99 | -100 | -100 | -80 | -80 | -80 |
| Poistot ja arvonalennukset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | 71 | 100 | 70 | 80 | 80 | 80 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Muut tulorahoituksen korjauserät | | | | | | |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | | | | | | |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | | | | | | |
| Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot | | | | | | |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | -29 | 0 | -30 | 0 | 0 | 0 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset muille (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset muilta (+) | | | | | | |
| Lainakannan muutokset | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-) | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta | | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Peruspääoman muutos | | | | | | |
| Muu oman pääoman muutos | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | | | | | | |
| Muiden toimeksiantojen pääomat | | | | | | |
| Vaihto-omaisuuden muutos | 24 | | | | | |
| Saamisten muutokset kaupungilta *) | 0 | | | | | |
| Saamisten muutokset muilta | | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos muilta | -10 | | | | | |
| Rahoituksen rahavirta | 15 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Rahavarojen muutos | -14 | 0 | -30 | 0 | 0 | 0 |

11. Investointiosa

Oulun kaupungin investoinnit ovat edelleen korkealla tasolla vuonna 2017. Peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten bruttoinvestoinnit ovat noin 121,5 M€ ja Oulun Vesi liikelaitoksen (ulkoinen liikelaitos) bruttoinvestoinnit ovat noin 28,8 M€. Kehittämisrahaston investoinnit ovat n. 1,9 M€. Korkea investointitaso tulee kasvattamaan Oulun kaupungin lainamäärää ja korkokustannuksia, sillä vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointien kokonaismäärää. Investointien taso pyritään saamaan talousarvion suunnittelu-kaudella lähemmäksi vuosikatteen tasoa, jolloin lainanottotarve niiden rahoittamiseksi vähentyy. Nykyisellä investointivauhdilla kaupungin vuosikatteen tulisi pysyä yli 80 M€ tasolla, jotta se kattaisi pääosan peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointitasosta taloussuunnittelu-kauden lopussa.

Tulevat investoinnit pohjautuvat tunnistettuihin palveluverkon kehittämistarpeisiin, maankäytön toteuttamisohjelmaan (MATO), sekä erillisinvestointien hankeohjeen mukaisiin tarveselvityksiin ja hankesuunnitelmiin.

Investointien priorisoinnilla ja ajoituksella voidaan vaikuttaa siihen, että Oulun kaupungin talous pysyy tasapainossa. Investointisuunnitelman perusteluteksteissä on arvioitu merkittävien hankkeiden kohdalla niiden aiheuttamia vuosittaisten käyttötalousmenojen nettolisäystä. Käyttökustannuksiin sisältyy aina poistojen edellyttämä

korjausrakentamisvaraus sekä talorakennuskohteissa sijoitettujen pääoman korko. Nämä kustannukset sisältyvät tilavuokriin.

Investointiosan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka käyttöikä on yli kolme vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa. Investointien irtaimistohankinnoissa noudatetaan erillisinvestointien hankeohjetta (KV 17.12.2014 § 11). Oulun Tilakeskus, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ja Oulun Vesi neuvottelevat konserniin johdon kanssa ennen suurten investointien (yli 7 M€) urakkasopimusten allekirjoitusta.

Tuleva Sote- ja maakuntauudistus on huomioitu investointeissa siten, että Hyvinvointilautakunnan irtaimistoinvestoinnit, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen investoinnit (lukuun ottamatta öljyntorjuntakaluston hankintaa) ja osa Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen suunnitelluista investoinneista tullaan toteuttamaan pääsääntöisesti leasing-hankintoina. Tällöin sopimukset ja niihin liittyvät vastuut/veloitteet ovat helpommin siirrettävissä maakunnalle kaluston siirtymisen yhteydessä. Yhteenvedo talousarvion yhteydessä suunnitelluista leasing-hankinnoista on investointiosan lopussa. Leasing-hankinnat tulevat lisäämään käyttömenoja, mutta vastaavasti myös vähentämään vuosittaisia suunnitelmapoistoja.

11.1. Tietohallintoinvestoinnit

Kaupunki on määritellyt tavoitteita toimintojen kehittämiseksi kaupunkistrategiassa ja sitä toteuttavissa kehittämissalkuissa. Palvelujen digitalisoinnin näkökulmasta keskeisimmät tavoitteet on määritelty Digitaalinen Agenda -kehityssalkun tavoitteissa. Digitaalisen Agendan päätavoitteet ovat 1) digitaalisten palvelujen (+30%) ja 2) avoimen datan (+50%) määrien kasvattaminen sekä 3) digitaalisten palvelujen käyttöasteiden nostaminen (>80%). Lisäksi kaupungin tietoturvaliiketoiminnassa on määritelty kehitettävät kokonaisuudet ja niihin liittyvät tavoitteet.

Tietohallinto on rakentanut yhteistyössä palvelualueiden kanssa ICT:n hyödyntämisen tiekarttoja ("Digitaalinen Agenda"), joissa on tunnistettu kehittämis- ja investointikohteita. Vuodelle 2017 on suunniteltu 33 ICT-investointikokonaisuutta, joihin liittyvät tietohallintoinvestoinnit ovat yhteensä 7,575 M€. Pääosa tietohallintoinvestoinneista kohdentuu erilaisiin korvausinvestointeihin. Suurimman yksittäisen kokonaisuuden muodostaa kaupungin ICT-infrastruktuuri (mm. pääte- ja oheislaitteet, tietoverkko

ja konesali), johon kohdentuvat hankinnat ovat yhteensä 4 000 000 € (Investoinnit 3 150 000 € ja leasing 850 000 €).

Kaupungin toiminnan kehittämishankinnoilla 3 575 000 € (Investoinnit 2 180 000 € ja leasing 1 395 000 €) tavoitellaan toiminnallisia uudistuksia palvelualueiden prosesseissa kaupungin strategisten linjausten mukaisesti. Konsernihallinnossa keskeisiä uudistuskokonaisuuksia (380 000 €, inv.) ovat hallinnon prosessien digitalisointi ja tietojen avaaminen (avoin data), tietoturvallisuuden ja käyttövaltuushallinnan kehittäminen sekä kansallisen palveluarkkitehtuurin käyttöönotto (KaPA). Hyvinvointipalveluissa (1 395 000 €, leasing) tullaan käyttöönottamaan kansallisia arkistointipalveluita, laajennetaan kuntalaisten it-seasioinnin mahdollisuuksia sekä tehostetaan ammattilaisten työtä mm. liikkuvan työn ratkaisuja kehittämällä. Sivistus- ja kulttuuripalveluissa (1 390 000 €, inv.) laajennetaan itsepalvelukonsepteja, automatisoidaan hallinnon prosesseja sekä panostetaan teknologian ja digitaalisten

aineistojen käyttöönottoon opetuksessa. Ympäristö- ja yhdyskuntapalveluissa (380 000 €, inv.) laajennetaan sähköisiä asiointipalveluja ja sähköisten aineistojen hyödyntämistä, tehostetaan ammattilaisten työtä perusjärjestelmiä uudistamalla ja liikkuvaa työtä kehittämällä.

Tietohallintoinvestointeihin ja leasing-hankintoihin budjetoitu määräraha kasvaa n. 3 % vuoden 2016 budjetoituun investointitasoon verrattuna (210 000 €). Kasvu selittyy pääosin sivistys- ja kulttuuripalvelujen merkittävillä panostuksilla koulujen tietoteknisen infrastruktuuriin

kehittämällä, joilla vastataan uudistetun opetussuunnitelman vaatimuksiin.

Kansallisesta sote- ja alueuudistuksesta johtuen maakuntiin siirtyvien toimintojen osalta (hyvinvointipalvelut, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos) tietohallintoinvestoinnit tullaan toteuttamaan leasing-rahoitusta hyödyntämällä. Vuoden 2017 osalta tämä tarkoittaa noin 2 000 000 € leasing-kokonaisuutta. Tätä tarvetta varten kilpailutetaan ICT-leasing -toimintaan erikoistunut toimija yhteistyössä konsernihallinnon tietohallinnon, rahoitusryhmän ja Oulun Tietotekniikan toimesta.

11.2. Investointiosa peruskunta

11.2.1. Kaupunginhallitus

KH Osakkeet ja osuudet

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot | | 13 006 | 3 400 | 2 000 | 2 000 |
| Rahoitusosuudet | | | | | |
| Luovutustulot | | 16 209 | | | |

Määräraha voidaan käyttää osakkeiden tai osuuksien hankintaan kaupunginhallituksen päätöksellä. Vuoden 2017 määräraha sisältää varauksen mahdolliselle pääomasijoitukselle, mikäli valmistuskeittiö Löökin toiminta tullaan yhtiöittämään.

11.2.2. Konsernihallinto

Irtain käyttöomaisuus: Kalustoinvestoinnit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------|-------------------|------------------|-----------|---------|---------|
| Menot | | | 20 | 20 | 20 |
| Rahoitusosuudet | | | | | |
| Luovutustulot | | | | | |

Kaupungintalon kokoustekniikka ei vastaa tämän päivän toimintaa, jonka johdosta se tarvitsee uudet järjestelmät.

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------|-------------------|------------------|------------|---------|---------|
| Menot | | | 380 | 510 | 210 |
| Rahoitusosuudet | | | | | |
| Luovutustulot | | | | | |

Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin. Määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Tietohallintoinvestoinnit on valmisteltu yhteistyössä tietohallinnon kanssa.

11.2.3. Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Irtain käyttöomaisuus: Kalustoinvestoinnit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot | | | 3 096 | 2 246 | 2 251 |
| Rahoitusosuudet | | | | | |
| Luovutustulot | | | | | |

Kalustoinvestointien määrärahan käytöstä päättää Sivistys- ja kulttuurilautakunta. Kalustoinvestoinnit sisältävät mm. irtaimisto-hankintoja perusparannus- ja investointikohteisiin (esimerkiksi, Ritaharjun, Metsokankaan ja Hiukkavaaran kiinteistöihin) sekä irtaimiston uusimista ja päivittämistä.

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 1 390 | 615 | 230 |

Tietohallintoinvestointien määrärahan käytöstä päättää Sivistys- ja kulttuurilautakunta. Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin, jotka on valmisteltu hallintokunnan ja tietohallintoryhmän toimijoiden yhteistyönä.

Rakennukset ja kiinteät rakenteet ja laitteet:

Liikunta-alueet, ulkoilureitit ja niiden valaistukset

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | 1 200 | 1000 | 1000 | 1000 |

Määräraha käytetään ulkoliikunta-alueiden, lähiliikuntapaikkojen, urheilukeskusten, ulkoilureittien ja uimarantojen peruskunnostamiseen vuosittain hyväksytyn työohjelman mukaisesti (kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, kv 7.12.2015 § 102). Tältä menokohdalta rahoitetaan vuosittain ulkoilureittien valaistuksen uusimista. Energialamppujen vaihto sovitetaan yhteen katuvalaistusten vaihtojen aikatauluihin.

Liikuntapalveluiden investointihankkeet

| Investointimenot 1 000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|-------------------|------------------|--------------|------------|--------------|
| Jäälin urheilualue | 860 | 250 | 360 | 250 | |
| Hönttämäki – Jääli kuntoreitti | 1 400 | | | 700 | 700 |
| Hollihaan puisto | 470 | 370 | 100 | | |
| Hiukkavaaran pallokentät | 1 300 | 300 | 1 000 | | |
| Tuiran uimarannan huoltorakennus | 350 | | | | 350 |
| Niittyaron urheilukeskuksen huoltorakennus | 500 | | | | 500 |
| Turkansaaren huoltorakennus | 80 | | 80 | | |
| YHTEENSÄ *) | 4 960 | 920 | 1 540 | 950 | 1 550 |

*) Liikuntapalveluiden investointihankkeet ovat yllä olevien osalta yhteensä valtuustoon sitovia.

Jäälin urheilualueen määräraha käytetään Jäälin urheilualueen rakentamiseen vuosina 2016-2018 (kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, sikultk 26.11.2015 § 154, kv 7.12.2015 § 102, sikultk 30.3.2016 § 34, sikultk 26.5.2016 § 88). Kustannukset ovat täsmentyneet tarkemman rakennesuunnittelun ja maaperäselvityksen myötä. Alueen pohjarakentamisolosuhteet ovat olleet arvioitua huonommat, mistä johtuen kokonaiskustannus on noussut alkuperäisestä 500 t€:n arvioista 860t€:on. Jäälin urheilualueen vuosittaiset käyttökustannukset ovat noin 99 000 euroa.

Hönttämäki-Jääli-kuntoreitti täydentää seudullista ulkoilureitistöä perustuen Oulun yleiskaavaan 2020, Kiimingin keskeisten taajama-alueitten osayleiskaavaan ja seudulliseen liikuntapalveluverkkosuunnitelmaan (kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, sikultk 26.11.2015 § 153, kv 7.12.2015 § 102, sikultk 30.3.2016 § 35). Kuntoreittiyhteys täyttää

sekä lähiliikunnan että keskusten välisen ulkoiluyhteyden tarpeita niin kesä- kuin talvikäytön osalta. Rakennettava 9 km pituinen uusi 1-laatuluokan valaistu kuntoreitti yhdistää Jäälin kuntosadan ja Auran maja-Hiukkavaara-kuntoreitin toisiinsa. Kuntoreitti sisältää myös Kievarinreitillä silan. Hönttämäki – Jääli kuntosadan vuosittaiset käyttökustannukset ovat noin 40 000 euroa.

Hollihaan puiston peruskorjauksen yhteydessä rakennetaan alueelle toiminnallisia kokonaisuuksia. Alueelle rakentuvat skeittipuisto, parkourpuisto ja kuntoilupuisto (tekniinen ltk 12.4.2011 § 205, liikltk 28.9.2011 § 74, tekniinen ltk 4.9.2012 § 426, kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, kv 7.12.2015 § 102). Hollihaan skeittipuiston, parkourpuiston ja kuntoilupuiston vuosittaiset käyttökustannukset ovat noin 30 000 euroa.

Hiukkavaaran pallokenttiin varatulla määrärahalta toteutetaan Hiukkavaaran keskuksen kaksi pallokenttää, joista toinen keinonurmi-pintaisena ja toinen kivituhkapintaisena (kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, kv 7.12.2015 § 102, yhd.kuntaltk 5.4.2016 § 139). Pallokentät tulevat palvelemaan koululaisliikuntaa, alueen asukkaiden sekä urheiluseurojen kesä- ja talvikäyttöä. Paikoitusalueen sekä tarvittavien kevyenliikenteenväylien toteuttamistarpeesta sekä arvioitua huonommista alueen pohjarakentamisolosuhteista johtuen kokonaiskustannus on noussut

alkuperäisestä 700 t€:n arvioista 1 300 t€:on. Hiukkavaaran pallokenttien vuosittaiset käyttökustannusmenot ovat noin 84 000 euroa.

Turkansaaren huoltorakennukseen varatulla määrärahalta toteutetaan Turkansaaren ulkomuseoon huoltorakennus, johon sijoitetaan Työturvallisuuslain 48 §:n 1 momentin mukaiset henkilökunnan sosiaalililat. Huoltorakennukseen tulee myös asiakkaiden käyttöön yksi esteetön nykyaikainen saniteettitila.

11.2.4. Rakennuslautakunta

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 30 | 30 | 30 |

Investoinnissa kehitetään rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin prosesseja: sähköinen rakennuslupa, katselmustointia ja sähköistä arkistointia sekä luodaan myytävää ja ilmaiseksi jaettavaa materiaalia verkkokauppaan. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää järjestelmän toiminnallisuutta.

11.2.5. Yhdyskuntalautakunta

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 380 | 380 | 380 |

Tietohallintoinvestointien määrärahan käytöstä päättää Yhdyskuntalautakunta. Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin, jotka on valmisteltu hallintokunnan ja tietohallintoryhmän toimijoiden yhteistyönä.

Maan hankinta

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|----------------|----------------|----------------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | 4 923 | 6 000 9 500 | 6 000 9 500 | 6 000 9 500 |

Maanhankintaa tehdään maankäytön toteuttamisohjelman, kaavoitusohjelman ja työpaikkarakentamisselvityksen sekä Uuden Oulun yleiskaavan kehittämisvyöhykkeiden mukaisilla alueilla. Maanhankinta keskittyy aiempaa enemmän täydennysrakentamisalueille.

Kadut, tiet, sillat, torit

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 14 000 | 16 000 | 16 000 |

Pääosa investoinneista on maankäytön toteutusohjelman mukaisia uudisrakennuskohteita, kuten Hiukkavaaran keskustan, Ranta-Toppilan, Korvenkylän sekä Hakomäen pohjaustyöt. Päällystys- yms. viimeistelyitä tehdään mm. aiemmin pohjatuilla Ritaharjun pohjoisosan, Hiukkavaaran Kivikkokankaan, Holma-Haapajärven sekä Niemenrannan alueilla. Peruskorjauksia tehdään mm. Rajakylän alueella, Raja-Taskilassa, Pyykösjärvellä, Haukiputaan Kirkonkylän keskustassa, Jälissä sekä Marjatien alueella. Lisäksi eri puolilla Oulua on lukuisia muita kohteita, jotka toteutetaan vuosittain yhdyskuntalautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti. Kohteet määritellään yhteistyössä Oulun kaupungin eri toimijoiden kanssa. Katurakennusmäärärahalta rakennetaan myös katuvalaistus ja liikenteen ohjauslaitteet.

Pääliikenneväylät ja muut liikennejärjestelyt

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 3 600 | 4 000 | 4 000 |

Merkittävin hanke on Koskelantien liikennejärjestelyiden rakentaminen asemakaavan mukaiseksi Toppilansalmen asuinalueen kohdalla. Määrärahaa käytetään lisäksi mm. liikenneturvallisuuden parantamiseen ja liikenteenohjaukseen. Menokohdalta rahoitetaan myös meluntorjuntaa ja liikenteen sujuvuutta parantavia kaistajärjestelyjä.

Ympäristöinvestoinnit, venesatamat

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 1 000 | 1 500 | 1 500 |

Ympäristörakentaminen seuraa alueiden muuta rakentamista ja kaupungin kasvu vaatii investointeja myös laadukkaaseen ympäristöön. Ympäristöinvestoinnit painottuvat leikkipuistojen rakentamiseen ja kunnostamiseen yhdyskuntalautakunnan hyväksymän leikkipuistojen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Kohteet jakautuvat tasaisesti eri puolille kaupunkia. Suurimpia kohteita ovat uusien keskusleikkipuistojen rakentaminen Oulunsaloon ja Hiukkavaaraan. Venesatamien järjestelmällinen kunnostaminen aloitetaan satamien ja niihin liittyvien väylien kunnostusruoppauksilla sekä turvalaitteiden uusimisella. Kunnostustyöt perustuvat vuonna 2015 tehtyyn Venesatamien kehittämissuunnitelmaan sekä venesatamissa ja -väylillä tehtyihin luotauksiin.

Erilliskohteet**Poikkimaantie**

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 21 800 | 18 643 | 3 000 | | |

Poikkimaantien rakentaminen etenee suunnitellusti ja yhteys pyritään saamaan liikennöntikuntoon vuoden 2016 lopulla. Pääosa ympäristö- yms. viimeistelytyöistä tehdään kesällä 2017. Oulujoen ylittävä siltayhteys ja koko Poikkimaantie välillä Vaalantie – Kainuuntie helpottaa merkittävästi rakenteilla olevan Hiukkavaaran alueen liikennetarpeita. Samalla se on osa myöhemmin valmistuvaa Raitotielle saakka ulottuvaa uutta kehätieyhteyttä.

Keskustan puistot ja Hallituskatu

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 1 000 | 1 000 | |

Hollihaan puisto- ja satama-alueiden peruskorjaustyöt on aloitettu suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä liikuntapalveluiden ja Oulun Veden kanssa. Venesatama-alue kunnostetaan nykyajan vaatimusten mukaiseksi. Satama-allas ruopataan, satama- ja laiturirakenteet sekä veneiden talvisäilytyspaikat uusitaan. Puistoalueelle valmistuu toimintoja erikäisille kaupunkilaisille. Alueelle rakennetaan uusi keskusleikkipuisto, skeittialue, parkour-alue ja kuntoilupuisto. Lasten liikennepuisto kunnostetaan. Katuja sekä kevyenliikenteenväyliä kunnostetaan ja rakentamisen yhteydessä tehdään myös valaistus- ja vesihuoltotöitä. Työt valmistuvat elokuussa 2017.

Katuvalaistuksen energiatehokkuuden parantaminen

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 22 000 | 8 825 | 2 000 | 2 000 | 2 000 |

EU:n energiatehokkuusdirektiivi kieltää energiatehokkuudeltaan huonojen ulkovalaisinten valonlähteiden maahan-tuonin EU:n alueelle vuoden 2015 jälkeen. Vuoden 2016 valaisinvaihtojen jälkeen elohopeavalaisimia on vielä vaihtamatta noin 3 000 kpl. Valaisinten vaihto-ohjelma sisältyy teknisen lautakunnan 24.8.2010 § 365 hyväksymään va-laistuksen yleissuunnitelmaan ja 2013 tehtyyn elohopeavalaisitusten saneerausvelvyytykseen. Elohopealamppuvalais-tuksen vaihtotyön kokonaiskustannusarvio on noin 22,0 M€ ja vaihtotyö toteutetaan vuoden 2019 loppuun mennessä. Kaikkien kaduilla ja puistoissa olevien elohopeavalaisitusten uusimisen jälkeen saavutetaan vähintään 50 % energian säästö (n. 1 M€/vuosi) nykyiseen tasoon verrattuna.

Vt 22 perusparantaminen

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 1 500 | 1192 | 300 | | |

Liikenneviraston käynnistämä hanke etenee suunnitellusti ja se valmistuu syksyllä 2017. Vt 22 parantaminen välillä Jout-sentie – Madekoski sisältää Oulun kaupungin osuudet kevyen liikenteen väyläjärjestelyjen sekä Maikkulan liittymän ja linatin ramppien toteutuksesta. Lisäksi kaupunki osallistuu meluntorjuntarakenteiden kustannuksiin.

Valtatie 4 perusparannus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 16 000 | | 16 000 | | |

Tiesuunnitelma vt4 Kempele – Kello on valmistunut. Hanke on Oulun seudun tärkein tiehanke, johon sisältyy kuntien maksuosuuksia kohdistuen pyöriteihin, meluntorjuntaan ja joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyihin. Hankkeen ajoitus ja toteutusjärjestys riippuu valtion rahoituspäätöksistä. Oulun kaupungin osuus koko hankkeesta on 16 M€.

Lipporanta

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 4 579 | 4 354 | 200 | | |

Lipporannan alueen käyttöönotto edellyttää laajahkoja kunnallisteknisiä investointeja mm. Bertel Jungin tiellä. Työt val-mistuvat kesällä 2016 niin valmiiksi, että Tuiran kaupunginosan korttelin 117 asunto- ja palvelurakentamisen käynnisty-miselle on valmiit edellytykset. Kesälle 2017 siirtyy pienehköjä päällystys- yms. viimeistelytyöitä, mutta hankkeen koko-naiskustannukset eivät ylitä. Investoinnin kustannukset rahoitetaan kohteen maanmyyntituloilla ja sopimuskorvauksilla.

Pohjoinen alikulku

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 2 500 | | |

Pohjoisen alikulun perusparantamisen valmistelevat työt on aloitettu kesällä 2016 uuden sadevesiviemäriyhteyden ra-kentamisella Asemakadun kautta Mäkelininkadulle. Samalla on parannettu Kemi – Oulu radan pohjoispuolen liiken-nejärjestelyjä. Itse ratasillan ja sen alittavan kadun rakentamistyöt sekä sillan eteläpuoliset liikennejärjestelyt tehdään vuonna 2017 yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Kaupungin osuus vuoden 2017 töistä on yhteensä 2,5 M€. Hanke pa-rantaa yhden keskustan pääsisääntuloväylän välityskykyä sekä kevyen liikenteen yhteyksiä. Radanpitäjän kannalta kii-reistä on uusia erittäin huonokuntoinen 1920-luvulla valmistunut silta.

Syväväylä

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|------------------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | | 30 000 15 000 | |

Oulun tavoitteena on edistää uuden 12,5 metrin syväväylän rakentamista yhteistyössä Liikenneviraston ja Oulun sataman kanssa. Uusi meriväylä palvelee Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun lisäksi myös koko pohjoista Suomea sekä tuo elinvoimaa alueelle. Kilpailukyvyyn säilyttäminen edellyttää nopeita panostuksia uuteen väylään. Liikenneviraston kanssa on sovittu suunnittelu ja YVA menettelyn käynnistämisestä. Koko väylän rakennuskustannuksiksi on arvioitu noin 30 M€, josta noin puolet olisi Oulun kaupungin alueella. Määrärahalla varaudutaan koko hankeen toteutukseen vuonna 2018.

Limingantien alikulku

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | | 2 500 | |

Limingantullin kaupunginosan korttelin 14 tontin 5 osalta kaupunki saa maankäyttösopimuskorvausta lisääntyneiden infrakustannusten korvauksena n. 2,1 M€ ja tontin 3 kauppahintana n. 3,3 M€. Näiden tulojen osalta on allekirjoitettu maankäyttösopimus ja kauppakirjan esisopimus, jotka toteutuvat, kun korttelia koskeva asemakaavamuutos tulee voimaan. MRL:n perusteiden mukaisesti sopimuskorvaustuloilla on mahdollistettava asemakaavan toteutuminen. Limingantien alikulun toteuttaminen mahdollistaa tontin 3 toteuttamisen ja samalla parantaa itäpuolen asukkaiden yhteyksiä ulkoilualueelle.

Kuusisaaren puistoalue

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 1 000 | | |

Kuusisaaren puistoalueen ympäristörakentamisella parannetaan alueen ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia sekä mahdollistetaan erikokoisten yleisötilaisuuksien järjestäminen alueella. Puistoalueelle rakennetaan laaja nurmipintainen kenttä, saaren kiertävä käytävä/huoltotie valaistuksineen ja tapahtumien tarvitsema kunnallistekniikka. Alueelle rakennetaan erilaisia liikunnallisia toimintoja ja tapahtumia mahdollistavia kentiä sekä grillauspaikkoja. Kalastusmahdollisuuksia parannetaan rakentamalla saaren päähän kiinteä kalastuslaituri ja venepaikkoja.

Pateniemenranta

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 8 600 | | 500 | 3 500 | 1 000 |

Asemakaavan arvioidaan tulevan voimaan vuoden 2016 aikana. Vaiheittain suunnitellut investoinnit on ajoitettu alkavan sopimustulojen mukaisesti. Investointeihin sisältyy myös kokonaan kaupungin vastuulla olevia investointeja, joita katetaan 2019 esitetyllä määrärahalta.

Malpe – hankkeet (maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen aiesopimus)

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | | 2 000 | 2 000 |

Oulun seudun uuden vuosille 2016 – 2019 ajoittuvan MALPE- sopimuksen neuvottelut ovat meneillään seudun kuntien, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja valtion eri osapuolten kesken. Sopimuksen sisältö ja kustannusvaikutukset selviävät vasta loppuvuoden aikana.

Maankäyttökorvauksilla tms. sopimuksilla rahoitettavat kohteet

Limingantulli 1-4

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 187 | 500 | |

Limingantullin kortteleiden 1- 4 kaavamuutokseen perustuen kaupunki on saanut tonttien omistajilta ja vuokraoikeuden haltijoilta maankäyttökorvauksia yhteensä lähes 4,0 M€. Kaupunki on puolestaan sitoutunut alueen kuntateknii-kan toteuttamiseen alueen rakentumisen edellyttämässä tahdissa. Töiden laajuus arvioidaan vuosittain talonrakennus- töiden mukaan. Kuntateknii-kan toteuttaminen on esitetty toteutettavaksi maankäyttökorvauksista saatavilla tuloilla. Alueella vireillä olevien asemakaavamuutosten kautta on tulossa uusia sopimuskorvauksia.

Toppilansalmen kuntateknii-ka ja rantarakenteet

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 13 000 | 11 371 | 400 | | |

Toppilansalmen alueelta kerätään sopimuskorvauksina ja ennakkovuokrina vuoteen 2017 mennessä n. 13 M€. Nämä tu- lot käytetään Toppilansalmen alueen infrastruktuurin toteuttamiseen. Vuosien 2010 – 2017 yhteenlasketut tulot ja in- vestointimenot pidetään koko tarkastelujaksolla positiivisena. Töiden laajuus arvioidaan vuosittain talonrakennus- töiden ja käytettävissä olevan rahoituksen mukaan.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------------------|--------------------------|---------------------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 52 067 0 9500 | 69 380 15 000 9500 | 32 880 0 9500 |

11.2.6. Peruskunnan investoinnit yhteensä

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|-----------------|---------------------------|----------------------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 62 923 9 500 | 76 751 15 000 9 500 | 40 171 0 9 500 |

11.2.7. Peruskunta ja sisäiset liikelaitokset yhteensä

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 121 519 800 20 089 | 124 872 15 000 9 500 | 69 061 0 9 500 |

11.3. Investointiosa Oulun Tilakeskus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen erillisinvestointien rakennusohjelman talous- arviokäsittelyn yhteydessä. Määrärahat ovat hankekohtaisesti sitovia. Liikelaitos Oulun Tilakeskus toteuttaa vuosittain johtokunnan päätöksellä korjausrakentamishojelman, jonka vuosittaisesta määrärahasta päättää kaupunginvaltuusto.

Rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet

Takuuajaiset erillishankkeet

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 400 | 400 | 400 |

Määräraha käytetään erillisinvestointikohteiden viimeisten maksuerien ja takuuajaisen tehtävien rahoittamiseen. Takuuajaisella rahoituksella ei ylitetä kohteiden hyväksytyjä kokonaisbudjetteja. Takuukohteet vuonna 2017 ovat: Haukiputaan hyvinvointikeskus, Hirosenkoti, Metsokankaan perusopetuksen lisärakennus, Ritaharjun perusopetuksen lisärakennus, Talvikankaan koulu ja Toppilan öljyntorjunta-asema.

Hallintotilojen muutokset

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 600 | 600 | 0 |

Hallintotilaprojekti käynnistettiin 16.10.2013. Tavoitteena on siirtää ulkoa vuokratut hallintotilat kaupungin omistamiin tiloihin. Hallintotiloja muutetaan monitoimitiloiksi Oulu 10:ssä ja Ympäristöalossa. Hallintotilamuutokset toteutetaan vuosina 2015-2018.

Hiukkavaaran monitoimitalo

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 21 735 | 13 956 | 7 779 | | |

Hiukkavaaran monitoimitalon tarkistettu hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 31.3.2014 § 139. Tavoittehinnaksi vahvistettiin 21 735 000 €, Haahtela indeksissä 78,0. Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen johtokunnan päätöksellä 25.6.2014 § 46 hankkeen toteutusmuodoksi valittiin integroitu projektitoimitus. Rakennustyöt käynnistyvät helmikuussa 2016. Kohde valmistuu elokuussa 2017. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 1,792 M€ vuodessa eli 35,84 M€ 20 vuodessa.

Kastellin monitoimitalon PTS:n mukainen ylläpitokorjaus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 10 | | 20 |

Kastellin monitoimitalo valmistui heinäkuussa 2014. Hanke toteutettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 12.3.2012 § 28 kumppanuusmallilla, johon kuuluu PTS (pitkän tähtäimen suunnitelma)- ohjelman toteuttaminen ohjelman aikataulun mukaisesti.

Keittiöverkoston mukaiset valmistuskeittiöt

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 7 189 | 500 | 500 |
| | | | 10 589 | | |

Kaupunginhallitus hyväksyi Oulun kaupungin tuotantokeittiösuunnitelma – Köökit 2020 kaupunginjohtajan esityksen mukaisesti 3.2.2014 § 48. Hankesuunnitelma monitoimikeittiö Löökin rakentamisesta valmistui 10.2.2015 tavoitehintariviolla 6 447 000 €, Haahtela indeksissä 78,0 (määräraha ei sisällä tuotannon koneita ja laitteita). Kaupunginhallitus hyväksyi 25.4.2016 § 135 Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiriin mukaan tulemisen Lööki-hankeeseen sekä PPSHP:n sitoumuksen hankkeen kustannuksiin. Investointimääräraha vuodelle 2017 sisältää myös Leeta-laajennuksen ja laitteiston osuuden. Monitoimikeittiö toteutetaan vuosien 2016-2017 aikana. Luovutustuloihin on arvioitu 2016 – 2017 toteutettavan investoinnin siirtyminen perustettavan yhtiön taseeseen. Vuosien 2018 – 2019 investointimenot sisältävät nykyisten valmistuskeittiöiden muutostyöt jakelukeittiöiksi.

Kontinkankaan hyvinvointikeskus B-rakennus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 3 720 | 221 | 3 499 | | |

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.4.2016 § 145 Kontinkankaan B-rakennuksen hankeselvityksen tavoitehintariviolla 3,72 M€, Haahtela indeksissä 81,0. Rakennuksen vuosivuokra tulee olemaan noin 0,295 M€ vuodessa eli noin 5,9M€ 20 vuodessa. Rakentaminen toteutetaan vuonna 2017.

Laivakankaan koulun laajennus (Jäälin koulu)

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 8 790 | 32 | 1 600 | 7 128 | |

Hankeselvitys Jäälin koulun peruskorjauksen korvaavasta uudisrakennuksesta hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.2.2015 § 83. Tavoitehinnaksi vahvistettiin 8,79 M€, Haahtela indeksissä 80,0. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,095 M€ vuodessa eli noin 1,9M€ 20 vuodessa.

Mäntylän päiväkodin peruskorjaus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 4 120 | 330 | 3 519 | | |

Mäntylän päiväkodin hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.1.2013 § 10 hintaan 3 548 000 €, Haahtela indeksissä 76,5. Hankkeen investointimääräraha on korotettu indeksiin 83,0 (9/2016). Rakennustyöt käynnistyvät joulukuussa 2016 ja hanke valmistuu 2017 vuoden lopussa. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,172 M€ vuodessa eli noin 3,44M€ 20 vuodessa.

Oulun Lyseon lukion peruskorjaus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 11 600 | 445 | | 4 000 | 6 570 |

Oulun Lyseon lukion hankesuunnitelma valmistui 31.12.2013. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018 – 2019. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,645M€ vuodessa eli noin 12,9 M€ 20 vuodessa.

Ritaharjun perusopetuksen lisärakennus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 6 080 | 100 | 3 000 | 2 980 | |

Kaupunginhallitus on päättänyt 20.6.2016 (§ 202) hankkeen toteuttamisesta. Samalla hankkeen kustannusarvioksi on vahvistettu 6,08 M€ (ALV 0 %).

Metsokankaan perusopetuksen lisärakennus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 5 830 | 100 | 3 200 | 2 530 | |

Kaupunginhallitus on päättänyt 20.6.2016 (§ 203) hankkeen toteuttamisesta. Samalla hankkeen kustannusarvioksi on vahvistettu 5,83 M€ (ALV 0 %).

Salonpään koulu

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | | 2 500 | 2 000 |

Kaupunginhallitus päätti 6.6.2016 Oulun koulut 2020 päätöksen (§ 179) yhteydessä, että Salonpään koulu joko saneerataan tai tilat korvataan uudisrakennuksella. Hankeselvitystyö on aloitettu elokuussa 2016.

Länsituulen koulun yläluokkien lisätilat

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 2 550 | 50 | 1 300 | 1 200 | |

Kaupunginhallitus on päättänyt 20.6.2016 (§ 204) hankkeen toteuttamisesta. Samalla hankkeen kustannusarvioksi on vahvistettu 2,55 M€ (ALV 0 %).

Kontinkankaan hyvinvointikeskus, Lamellitalon perusparannus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | | 600 | |

Kontinkankaan hyvinvointikeskuksen D-talon perusparannuksen suunnittelu aloitetaan vuonna 2018.

Tuiran hyvinvointikeskus

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 6 510 | 520 | 3 500 | 2 490 | |

Tuiran hyvinvointikeskuksen hankeselvitys valmistui 31.3.2016. Tuiran terveysaseman ja Tuirankartanon muutos- ja korjaustöiden alustava toteutusaikataulu on 2017 -2018. Tuirankartanon ja Tuiran terveysaseman vuokrat nousevat investoinnin myötä 0,4 M€ vuodessa eli noin 8M€ 20 vuodessa. Kokonaisuutena hyvinvointipalveluiden vuokrat vähenevät -0,2 M€ lähtötilanteeseen verrattuna.

Leinonpuiston yksikön uudistilat Terva-Toppilan koulun tontille

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|--------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | 7 566 | 70 | 3 500 | 3 996 | |

Kaupunginhallitus päätti 6.6.2016 (§ 179), että Leinonpuiston erityiskoulun yksikölle rakennetaan uudet tilat Terva-Toppilan koulun tontille. Suunnittelutyö aloitetaan välittömästi. Uusi kiinteistö valmistuu ja otetaan opetuskäyttöön syksyllä 2018.

Korjausrakentamishjelma

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 14 000 | 15 000 | 15 000 |

Liikelaitos Oulun Tilakeskus toteuttaa vuosittain johtokunnan päätöksellä korjausrakentamishjelman. Korjaushjelma voi sisältää myös korvaavia uudisrakennusinvestointeja.

Suunnittelumääräraha

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 500 | 300 | 500 |

Suunnittelumääräraha käytetään talousarviovuotta myöhempien erillisinvestointikohteiden hanke- ja rakennesuunnitteluun, kuntoarvioihin, tutkimuksiin sekä muihin tarvittaviin selvityksiin. Suunnittelumäärärahaa käytetään myös kouluverkkoinvestointien suunnitteluun (mm. Jokirannan ja Salonpään koulut).

Tilakeskuksen investoinnit yhteensä

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|------------------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 53 596 10 589 | 44 224 | 24 990 |

Leasing-hankinnat**Hyvinvointilautakunta****Leasing-hankinnat: Kalusto**

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 2 221 | 1 084 | 1 160 |

Hyvinvointilautakunta päättää määrärahan käyttökohteet käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Määräraha on tarkoitettu sellaisen käyttöomaisuuden hankintaan, jonka käyttöikä on yli kolme vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa.

Leasing-hankinnat: Tietohallinto

| 1000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot | | | 1 395 | 1 300 | 1 250 |

Määräraha käytetään tietohallintahankintoihin. Määrärahan käytöstä päättää hyvinvointilautakunta. Tietohallintahankinnat on valmisteltu yhteistyössä tietohallintoryhmän kanssa.

Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitos

Leasing-hankinnat

| 1000 € | Kokonais-kustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------------------------|--------------------|------------------|-------------|---------|---------|
| Pelastustoimen hankinnat | | | 925 | 1 200 | 1 160 |
| Ensihoidon hankinnat | | | 740 | 125 | 835 |
| LEASING-HANKINNAT YHTEENSÄ | | | 1665 | 1 325 | 1 995 |

Määräraha käytetään pelastustoimen ja ensihoidon välttämättömiin kalustohankintoihin ja hankkeisiin.

Oulun Tietotekniikka liikelaitos

Leasing-hankinnat

| 1000 € | Kokonais-kustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------------------------|--------------------|------------------|------------|---------|---------|
| ICT-hankinnat | | | 850 | 850 | 850 |
| LEASING-HANKINNAT YHTEENSÄ | | | 850 | 850 | 850 |

Määräraha käytetään Hyvinvointilautakunnan ja Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitoksen ICT-hankintoihin. Määräraha on tarkoitettu sellaisten hyödykkeiden hankintaan, joiden käyttöikä on yli kaksi vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa.

12. Liikelaitokset

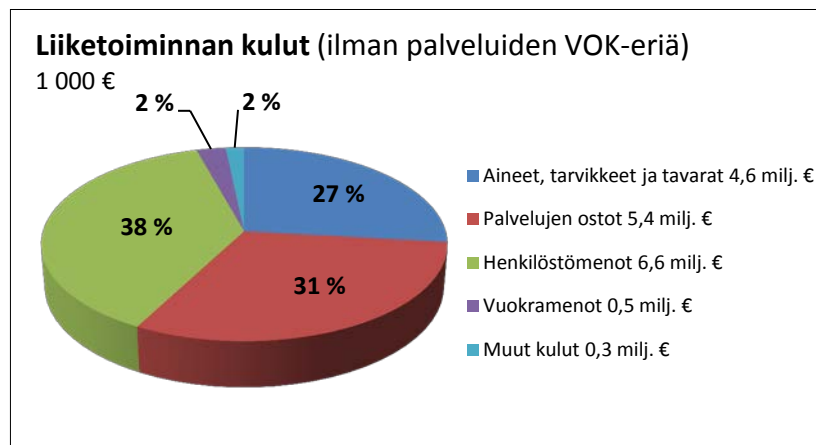
12.1. Oulun Vesi liikelaitos

Oulun Vesi toimii vesihuoltolain mukaisena kunnallisena vesihuoltolaitoksena, joka hankkii tulo-rahoituksen asiakkailta perittävillä perus- ja käyttömaksuilla. Oulun Vesi toimittaa asiakkailleen kohtuulliseen hintaan hyvälaatuista talousvettä ja vastaa jätevesien viemäroinnistä ja puhdistamisesta sekä asuin-ympäristön kuivatusvesien johtamisesta toiminta-alueillaan huolehtien vesistöjen ja muun ympäristön säilymisestä puhtaina.

Oulun Veden toiminta-alueeseen kuuluu koko Oulu ja jätevedenpuhdistuksessa Taskilan puhdistamolla käsitellään Oulun lisäksi Muhoksen, Utajärven ja Iin kunnan jätevedet. Vesilaitoksen omaa ydintoimintaa ovat mm.

- vedenhankinta, vedenkäsittely ja –jakelu
- jätevesiviemärointi ja jätevedenkäsittely
- suunnittelu ja rakennuttaminen
- asiakaspalvelu ja vesilaskutus
- verkosto-omaisuuden kunnossapito ja hallinta

Toiminnan kulut jakautuvat alla olevan taulukon mukaisesti.



Talous

KESKEISET TALOUDEN TUNNUSLUVUT OMISTAJAOHJAUKSEN NÄKÖKULMASTA

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus | | | | | | |
| • Liikevaihto | 36 125 | 34 900 | 36 200 | 37 200 | 37 600 | 37 600 |
| • Investoinnit | 12 391 | 22 990 | 15 090 | 28 790 | 16 490 | 16 630 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikeyljäämä | 11 032 | 8 322 | 10 112 | 10 665 | 10 737 | 10 499 |
| • sij.pääoman tuotto, % | 9,7 | | | | | |
| • korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta % | 12 | 12 | 12 | 12 | 12 | 12 |

LIIKELAITOKSEN OMAA TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|------------------------|-----------------|---------|---------|---------|
| Vesimaksu, (alv 24 %), €/m ³ | 1,52 | 1,52 | 1,52 | 1,52 | 1,54 | 1,54 |
| Jätevesimaksu, (alv 24 %), €/m ³ | 2,08 | 1,98 | 1,98 | 1,98 | 2,00 | 2,00 |
| Liittymien lisäys, kpl | 363 | 350 | 350 | 350 | 350 | 350 |
| Liiketoiminnan kulut, 1 000 € | 15 954 | 17 139 | 16 753 | 17 018 | 16 954 | 16954 |
| Tuloutus kaupungille, 1 000 € | 5 511 | 5 511 | 5 511 | 5 511 | 5 511 | 5 511 |
| Suunnitelmapoistot, 1 000 €/a | 9 239 | 9 500 | 9 500 | 9 800 | 10 200 | 10 400 |
| Liikevaihto/hlö (1 000 €/hlö) | 325 | 301 | 312 | 321 | 324 | 324 |

**)TA2016 alkaen kuluissa on mukana myös VOK-erät*

Talousarvioperusteet vuodelle 2017: käyttö- ja perusmaksuja ei koroteta. Vuoden 2016 alussa Oulun kaupunki otti käyttöön uuden hulevesimaksun ja samalla Oulun veden jäteveden käyttömaksua laskettiin.

Toimintasuunnitelma**Toimintaympäristöanalyysi**

Tulevat investointitarpeet kohdistuvat verkostojen saneerausvelan pienentämiseen, vedenhankinnan turvaamiseen sekä jätevedenpuhdistuksen tehostamisen vaatimiin investointeihin. Vesihuoltomaksut on kyetty pitämään Oulussa selvästi maan keskiarvoa edullisempänä, vaikka vesihuoltoon investoidaan vuosittain merkittävästi ja vesilaitosten yhdistyminen laajensi huomattavasti vesilaitoksen toiminta-alueita.

Vesihuoltoverkostojen saneerausvelka on laskettu ja sen määrä ei saa lisääntyä. Nykyinen saneeraustahti pyritään pitämään yllä, millä uhkaava korjausvelan kasvu saadaan hallintaan. Erityisesti viemäriverkon vuotovesimääriä pyritään järjestelmällisesti vähentämään, jotta vuotovesien vaikutukset jätevedenpuhdistuksen tuloksiin ja kuluihin sekä viemäritulvien riskeihin saadaan pienenemään.

Vedenhankinta perustuu tällä hetkellä kantakaupungissa Oulujoen pintaveden käyttöön. Muilla alueilla käytetään paikallisia pohjavesivarjoja ja jakeluverkot toimivat käytännössä erillisinä vanhojen kuntien alueilla. Oulun kaupungin vedenhankinnan varmuuden parantamiseksi erilaisten häiriötilanteiden varalta valtuusto teki pohjaveden hankintaa koskevan hankepäätöksen, minkä nojalla valmistellaan lupahakemusasiakirjat muuttuneen hankesisällön mukaisesti. Vedenhankinta tulee vaatimaan suunnitelu- ja lupavaiheen jälkeen merkittäviä investointeja. Pohjois-Suomen AVI myönsi täydentäville maastotutkimuksille tutkimusluvan 31.5.2016. Tutkimusluvan mukaiset työt saadaan käynnistää muutoksenhausta huolimatta.

Vesihuoltoa koskevaan lainsäädäntöön (mm. ympäristön- ja luonnonsuojelulaki, vesihuoltolaki, vesien- ja merienhoidon laki) tehdyt muutokset voivat vaikuttaa lupaprosesseihin ja toisaalta kiristyvät lupaehdot aikaansaavat investointitarpeita. Vesihuoltopalveluihin ja erityisesti asiakaspalveluun kohdistuu yhä enemmän viestinnän ja tiedotuksen tarpeita.

Kaupunginhallitus on päättänyt vesihuoltolain sekä maankäyttö- ja rakennuslain muutosten perusteella, että kokonaisvastuu hulevesien hallinnasta on yhdyskunta- ja ympäristöpalveluilla ja että kaupunki perii hulevesimaksua. Oulun Vesi vastaa kuitenkin hulevesiviemäriverkostosta hyväksytyyn sopimuksen mukaisesti.

Maakuntahallinnon uudistus tuo muutoksia eräiden sidosryhmien organisointiin ja resursseihin. Kaupungin johtamisjärjestelmän muutosten ei arvioida vaikuttavan merkittävästi ulkoisena liikelaitoksena toimivaan Oulun Vesi liikelaitokseen.

Jätevesien käsittely on keskitetty Taskilan jätevedenpuhdistamolle, jossa käsitellään lähes 200 000 asukkaan jätevedet. Taskilan puhdistamon typenpoistolaajennuksen yleissuunnittelu on valmistunut ja typenpoiston laajennus päätettiin tehdä kalvosuodatinlaitteistoon (MBR-kalvobioreaktori) perustuvana millä varaudutaan jätevesien tehokkaaseen ja lupaehtojen mukaiseen käsittelyyn myös typen osalta.

Jätevesilietteen Kemicond-käsittely ja siihen liittyvä aumakompostointi Vasikkasuon alueella sai Vaasan hallinto-oikeudelta määräaikaisen luvan vuoden 2019 loppuun. Nykyisin pääosa hygienisoidusta lietteestä on käytetty maanparannusaineena peltokäytössä ja osittain on käytetty aumakompostointia Vasikkasuolla. Lietteenkäsittelystä vastaava toimittaja on varautunut peltokäytön ja muiden käyttökohteiden lisääntyvään käyttöön mikäli avokompostointia ei lupapäätöksen mukaan tulevaisuudessa hyväksyttäisi.

Henkilöstön eläköityminen kiihtyy lähivuosina ja koskettaa kaikkia yksiköitä. Vuoden 2017 aikana eläköityä arviolta n. 6 henkilöä ja lähivuosina tahti säilyy lähes yhtä suurena, mikä edellyttää henkilökrytoiteja erilaisiin tehtäviin.

Kaupunkistrategian toimeenpano (näkökulmat)

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2017
Kuntalaisten hyvinvointi

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|---|---|
| 1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Asiakastyytyväisyys parhaiden tasolle. Mitataan valtakunnallisella Wacsi-asiakastyytyväisyyskyselyllä vuosittain. | Parannus WACSI-kyselyn tulosten keskiarvoissa omiin tuloksiin ja toisiin laitoksiin nähden. |
| 1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus jatkuvasti hyvätasoista. | Täyttää STM:n asetuksien 461/2000 ja 442/2014 mukaiset laatuvaatimukset ja -suositukset. Käyttökeskeytysaika alle 20 min/as/v |

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|------------------------------------|--|---|
| 3.3 Ympäristövastuulliset toimijat | Moitteeton jäteveden puhdistus ja kestävä kehityksen mukainen lietteenkäsittely. | Jäteveden puhdistustulokset ja lietteenkäsittelyn toiminta ovat lupaehtojen mukaisia. |

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|---|---|
| Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino | Talouden tulostavoitteiden saavuttaminen. | sitova tulostavoite saavutetaan |
| Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino | Taksataso kohtuullinen. | Vertailuhinta alle maan keskitason. (v. 2015 kerrostalot Oulu 3,77 €/ m3, keskiarvo muut 4,56 €/m3) |

Johtokuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2017

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|-----------------------------------|---|--|
| 4 Henkilöstöohjelma | Jatkuva toimintojen ja toimintavarmuuden parantaminen. | Myönteinen kehitys laatujärjestelmän ja OHSAS -työturvallisuusjärjestelmän määraaikaisarvioinneissa. |
| 4 Henkilöstöohjelma | Organisaatiota johdetaan strategialähtöisesti ja henkilöresurssit mitoitetaan oikein. | Kehityskeskustelut käydään koko henkilöstön kanssa ja sairauspoissaolot alle 5 %. |

Toimintasuunnitelma 2017

Keskeinen tavoite on turvata laadukkaat ja toimintavarmat vesihuoltopalvelut

koko toiminta-alueella. Vesihuollon palvelutasoa on yhtenäistetty sekä organisaatio- ja toimitilaratkaisuilla, joilla tavoitellaan parhaiden käytäntöjen hyödyntämistä ja kustannustehokkuutta. Vesihuoltokohteiden ylläpito ja ympäristövalvonta on keskitetty Oulun Veteen. Ylläpitotoiminta koko laajalla toiminta-alueella kattaa monipuolisesti kiireiset kaivanto- ja korjaustyöt ja moniosaamisen tarve kasvaa. Toimintatapojen edelleen kehittämiseen on tarvetta, millä arvioidaan saatavan toiminnallisia säästöjä suunnittelukaudella. Päivystys- ja varallaolojärjestelyjä sekä toimitilamuutoksia harkitaan uudelleen kokemusten pohjalta.

Kehittämisen painopisteet on määritelty valmistuneessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa, joka päivitettiin

uuden Oulun tilanteen mukaiseksi. Liikelaitoksen strategia työ pohjautuu vesihuollon kehittämissuunnitelmaan ja omistajaohjauksen linjauksiin. Strategia tullaan käsittelemään Oulun Veden johtokunnassa.

Vedenhankinnan varmistamisesta tehdyn hankepäätöksen pohjalta valmistellaan lupahakemus pohjaveden käyttämiseen Viinivaaran alueelta. Myönnetyn tutkimusluvan mukaiset täydentävät maastotyöt on käynnistetty. Vedenoton hankeperusteet ovat muuttuneet aiemmasta lupahakemuksesta siten, että nykyinen pintaveden käyttö tulee säilymään merkittävänä ja sen rinnalle selvitetään pohjavesivarojen käytön lisäämistä. Lupaprosessi tulee viemään useita vuosia.

Pintavesilaitosten prosessien ja pohjavedenottamoiden kehitystyötä jatketaan. Riskienhallinta on vesilaitoksen päivittäisessä toiminnassa tiiviisti mukana. Toiminta- ja vedenjakeluvarmuutta parannetaan häiriötilanteiden varalta laitosten uudistushankkeilla ja rakentamalla lisää

alavesisäiliötilavuutta. Kyberturvallisuuteen kiinnitetään huomiota ja varavoiman saantia parannetaan sekä energiatehokkuuteen pyritään laitekantaa uusimalla kaupungin ympäristöohjelman mukaisesti.

Asiakaspalvelukonseptia kehitetään asiakaslähtöisyyttä korostaen ja ottamalla käyttöön uusia sähköisiä palveluja. Viestintäresurssia lisätään suunnittelukaudella.

Käytössä olevien tietojärjestelmien yhtenäistäminen etenee vaiheittain ja siirtymävaiheessa tulee investointikuluja sekä henkilöstön koulutustarvetta. Keskitettyyn valvomo-ohjelmistoon liitetään suunnittelukaudella loput verkostojen kenttäkohteet ja vanhat järjestelmät jäävät pois käytöstä. Verkosto-omaisuuden hallinnassa käytetään verkotietojärjestelmää, mihin tallentuvat verkostotutkimusten ja korjausten yhteydessä saadut kuntotiedot ja niiden pohjalta tehtävä verkoston analysointi sekä saneerausinvestointien suunnitelmallisuus parantuvat.

Vesihuoltoverkostojen saneerausvelkaa saadaan pienennettyä riittävillä verkostojen saneerauksilla, koska uudisrakentamiseen käytetään maankäytön toteutusohjelman mukaisesti aiempaa vähäisemmän varoja. Vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseksi saneerausten osuus on suunnittelukaudella vuosittain yli 50 % verkostoinvestoinneista. Painopisteenä on vuotovesimäärien vähentäminen saneeraamalla ja uusimalla jätevesiviemäreitä ja rakentamalla erillisviiemäreitä aluesaneerausten yhteydessä. Vuotovesitutkimuksia jatketaan.

Ilmastomuutokseen varaudutaan vesihuollon rakenteiden mitoituksessa ja suunnittelussa muun muassa rankkasateiden osalta. Hulevesiä tulee imeyttää ja viivyttaa niiden syntypaikalla ja käyttää luonnonmukaisia keinoja hulevesien hallinnassa. Huleveden runkoviemärit säilyvät Oulun Veden vastuulla.

Taskilan puhdistamon toimintaa koskeva lupaehtojen tarkistamishakemus jätettiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon joulukuussa 2012. Uusittava ympäristölupa voi vaikuttaa puhdistamotoimintaan tiukentuvina jäteveden puhdistusvaatimuksina. Taskilan puhdistamolle toteutetaan typenpoistolaajennus kalvosuodatuslaitokseksi vuonna 2017 typenpoistoa koskevan lupaehtojen täyttämiseksi. Monivaiheinen hankinta ja kilpailutus on viivästyttänyt investointia, mikä toteutuu pääosin vuoden 2017 aikana. Lietteenkuivauksen rakenteiden ja -laitteiden investointia puolestaan on tarpeen nopeuttaa, koska se on toteutettava samassa aikataulussa kalvosuodatuslaitoksen kanssa. Muiden energiataloutta parantavien investointien selvitystyötä jatketaan.

Vaasan hallinto-oikeus antoi Vasikkasuo kompostointitoiminta lupapäätöksen määräaikaisena vuoden 2019 loppuun saakka. Lietteenkäsittelystä vastaava toimittaja on varautunut peltokäytön ja muiden käyttökohteiden lisääntyvään käyttöön mikäli avokompostointia ei lupapäätöksen mukaan tulevaisuudessa hyväksyttäisi. Lietettä on

koeluontoisesti myös mädätetty toisen toimijan biokaasutuslaitoksessa. Kemicond-lietteenkäsittelyprosessi ja siihen liittyvä kompostointi hoidetaan toistaiseksi Vasikkasuo- ulkopuolisen urakoitsijan kanssa tehdyllä sopimuksella. Urakoitsijan vastaa että toiminnasta aiheutuvat ympäristöhaitat minimoidaan.

Henkilöstön ikääntyminen lisää työssä jaksamisen haasteita, joihin vastataan monipuolisella työkykyä ylläpitävällä toiminnalla ja eläköityvien tilalle palkattavien perehdytyksellä. Sairauspoissaolojen määrän tulee olla alle 5 %. Esimieskoulutusta lisätään ja muuta ammatillista koulutusta järjestetään henkilöstön laaja-alaisen osaamisen varmistamiseksi. Sertifioituja laadunhallinta- ja työturvallisuusjärjestelmiä kehitetään uuden standardin mukaisesti. Henkilöstön hyvän työsuojeluasenteen säilyttämiseen haetaan uusia kannustimia.

Toimintasuunnitelma 2018–2019

Yhdyskunnan kannalta elintärkeät vesihuoltopalvelut turvataan ja varmistetaan talousveden korkea laatutaso puhdistusprosesseja kehittämällä. Lakivelvoitteet ohjaavat vesihuolto-laitoksen toimintaa, minkä mukaisesti myös mitoitetaan henkilöresurssit laadukkaiden ja toimintavarmojen vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi ja riskien hallitsemiseksi. Vesihuollon toimintavarmuutta parannetaan automaatiohankkeiden ja varavoimajärjestelyjen osalta. Vedenhankinnan varmistamista koskevan päätöksen pohjalta suunnittelu ja lupavalmistelu etenevät.

Oulun Vesi vastaa verkostoihin liittyvien tärkeiden kohteiden ja laitteiden ylläpidosta ja valvonnasta. Omien ydintoimintojen tarkastelu on jatkuva ja markkinoilla olevien palveluiden saatavuutta arvioidaan monituottajamallin mukaisesti. Ylläpidon tukitoiminnot tarkastellaan ja kilpailutetaan niiltä osin missä toimivat markkinat on olemassa. Toimitilojen tehostamiseen pyritään omien tilatarpeiden määrittelyn pohjalta.

Verkosto- ja laitosinvestoinneilla turvataan kaupungin kasvuedellytyksiä asunto- ja palvelutuotantoa varten. Pidemmällä aikavälillä huolehditaan riittävästä verkostojen saneerausinvestointien osuudesta ja uusimiset kohdistetaan erityisesti jätevesiverkoston vuotovesimäärien vähentämiseen. Viemäriverkoston alueelliset vuotovesitutkimukset antavat lisätietoa saneerauskohteiden määrittelyyn. Vesihuoltoverkostoja rakennutetaan maankäytön toteuttamishankkeen mukaisesti ja saneerauskohteiden määrittely tehdään suunnitelmallisesti katupuolen kanssa yhteistyössä.

Jätevedenkäsittelyssä lupaehtojen saavuttaminen vaatii investointeja. Typenpoiston tehostamisen hankinta on jo käynnissä, jossa varaudutaan myös lupakäsittelyssä olevan uuden ympäristöluvan mahdollisiin tiukentuviin lupaehtoihin. Lisäksi jätevesilietteen vaihtoehtoisia jälkikäyttöratkaisuja sekä energiataloudellisia hyödyntämismahdollisuuksia selvitetään.

Asiakaslähtöistä näkökulmaa korostetaan kaupunkistrategian mukaisesti ja se huomioidaan asiakaspalvelun lisäksi kaikkien tulosyksiköiden prosessien kehittämisessä sekä koko laitoksen viestinnässä. Asiakastyytyvyyttä mitataan puolueettomilla kyselyillä sekä asiakaspalautteiden ja sidosryhmien antaman palautteen pohjalta.

Oulun Vesi toimii ulkoisena liikelaitoksena omistajapolitiittisten linjausten mukaisesti. Samalla varaudutaan mahdollisiin lainsäädännön muutoksiin yhtiöittämisvelvoitteita koskien. Strategian mukaisesti tavoitellaan laajempaa seudullista vesihuoltolaitosten yhteistyötä, kuten jätevedenkäsittelyn osalta on jo toteutunutkin.

Kehittäminen

Vesihuoltopalveluiden kehittämisen painopisteinä ovat veden- ja jätevedenpuhdistusprosessit, vedenhankintaratkaisut, verkostojen vuotovesimäärien vähentäminen, ympäristövastuulliset hankkeet sekä verkostojen hallinta ylläpitotoiminnassa. Oulun Vesi osallistuu aktiivisesti vesihuoltoalan kehittämishankkeisiin ja benchmarking –toimintaan sekä opinnäytetöiden laatimiseen. Olemme myös mukana kaupunkitasoisten älykkään tekniikan ratkaisujen kehittämisessä ja soveltamisessa vesihuoltoon.

Oulun Veden kehityshankkeet sisältyvät Ympäristö- ja ilmastoasiat sekä kestävä kehitys- salkkuteemaan ja ne tukevat kaupungin ympäristöohjelman tavoitteita. Vesihuollon hanke-esitykset ovat:

- asiakas- ja laskutusjärjestelmän kehittäminen, mikä toteutetaan 20 keskisuuren vesihuoltolaitoksen yhteisenä kehityshankkeena. Tavoitteena on luoda järjestelmä, jota voidaan markkinoida tulevaisuudessa laajemmin vesilaitosten käyttöön.
- jäteveden lämmön talteenottoyksikön rakentaminen, jolla täydennetään toteutuksessa olevaa yksikköä. Energia hyödynnetään jätevedenpuhdistamon omassa tuotannossa.
- Älyvesi-hanke. Tavoitteena on löytää veden mukana kulkeutuvia alkuaineita kattavasti ja reaaliaikaisesti

mittaava online -mittausratkaisu, mikä on nykyisin haaste raaka- ja jätevesien käsittelyprosesseissa. Yhdistetään uusi, mittaava reaaliaikainen mittausteknologia mallinnus- ja sovellusosaamiseen käytännönläheisessä, soveltavassa tutkimusprojektissa. Hanke kuuluu Tekesin hallinnoimaan Innovatiiviset kaupungit (INKA) –ohjelmaan.

Kehityshankkeet rahoitetaan pääosin liikelaitoksen omasta talousarviokehystä, mutta ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet selvitetään.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Oulun Veden nykyinen henkilömäärä on yhteensä 116, joista vakituisia työntekijöitä on 111 ja määräaikaisia 5 henkilöä. Osa-aikaisena toimii kuusi henkilöä.

Vesilaitosten yhdistyminen ja palvelutason yhtenäistäminen on tuonut lisätehtäviä ja lakisääteiset velvoitteet ovat tiukentuneet. Oulun Veden henkilömäärä pyritään pitämään likimain nykytasolla ja toiminnan tehokkuutta lisätään parhaita toimintatapoja ja käytäntöjä hyödyntämällä. Eläköityvien määrä on lähivuosina merkittävä ja tilalle palattaessa tehtäväkuva harkitaan tarkkaan, kun tuotantoprosesseihin rekrytoidaan korvaavaa henkilöstöä. Vuositaitin on 5-8 henkilöä jäämässä eläkkeelle ja ikääntymisestä johtuvat osa-aikaisuudet lisääntyvät.

Omia ydintoimintoja arvioidaan ja ulkopuolisten palveluiden käyttöä selvitetään toiminnoittain, jolloin voi henkilömäärään tulla muutoksia. Työvoiman saatavuus on määrättyissä erikoisosaamista vaativissa tehtävissä vaikeutunut. Korvaavan työn malli on otettu käyttöön ja tehtäväkiertoon kannustetaan ja siihen on uudessa tilanteessa myös työhyvinvoinnin kannalta hyviä mahdollisuuksia.

Vesihuollon tarpeisiin kohdistettuun ammatilliseen koulutukseen ja esimieskoulutukseen osallistutaan ja koulutusyhteistyötä jatketaan oppilaitosten kanssa. Vesihuoltoalan harjoittelu- ja opiskelupaikkoja tarjotaan vuosittain.

| | TP 2015 | Toteuma 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016 -2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------|-----------------|---------------|-----------------------------|---------------|---------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 90 | 111 | 111 | 0,0 | 111 | 111 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 9 | 6 | 4 | -33,3 | 3 | 3 |
| Tilapäiset | 5 | 5 | 5 | 0 | 5 | 5 |
| Organisatoriset muutokset | 16 | | | | | |
| Yhteensä | 111 | 116 | 116 | 0,0 | 116 | 116 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 85,1 | 89,1 | 89,1 | 89,1 | 89,1 | 89,1 |
| Tilapäiset | 4,1 | 4,1 | 4,1 | 4,1 | 4,1 | 4,1 |
| Yhteensä | 89,2 | 93,2 | 93,2 | 93,2 | 93,2 | 93,2 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -4 419 | -4 980 | -4 788 | -3,23 | -4 777 | -4 806 |
| Palkkaperusteinen eläkemaksu | -1 131 | -1 327 | -1 227 | -3,80 | -1 143 | -1 151 |
| Eläkemenoperusteinen eläkemaksu | | | | 0,00 | | |
| Varhe-eläkemaksu | -4 | -140 | -70 | -50,00 | -70 | -70 |
| Muut eläkekulut | | | | 0,00 | | |
| Muut henkilösivukulut | -270 | -296 | -309 | 9,60 | -306 | -307 |
| Yhteensä | -5 824 | -6 743 | -6 394 | | -6 296 | -6 334 |

Investoinnit

Oulun Veden investointien määrä vuonna 2017 on noin 28,8 milj. €.

Verkostojen uudis- ja korjausrakentamiseen on varattu 10,2 milj. €. Uudisrakentamiskohteet valitaan maankäytön toteutusohjelman pohjalta ja toteutetaan muun kunnallistekniikan urakoiden yhteydessä. Lähivuosina uudiskohteita on normaalia vähemmän ja siten tullaan panostamaan verkostojen saneerauksiin ja erityisesti viemäreiden saneeraukseen vuotovesimäärien pienentämiseksi. Haja-asutuksen viemärointiohjelmaan kirjattuja hankkeita pyritään myös toteuttamaan.

Vedenpuhdistamoiden investointeihin käytetään yhteensä 1,5 milj. €. Tästä Hintan ja Kurkelanrannan vedenpuhdistamoiden ylläpitosaneerauksiin on kohdistettu 0,6 milj. € ja pohjavedenottamoihin n. 0,9 milj. €. Hintan alavesisäiliön noin 4 milj. €:n investointiin varaudutaan vuosina 2018-19. Vedenhankintaselvityksiin varataan 0,5 milj. €.

Taskilan jätevedenpuhdistamon typenpoiston lupaehto- jen saavuttamiseksi tehdään laajennus MBR-kalvosuodatinlaitoksena, joka rakennetaan pääosin vuoden 2017 aikana. Kustannukset ovat yhteensä 12 milj. €. Lisäksi lietteenkäsittelyrakennuksen ja -laitteistojen rakentaminen ajoittuu pääosin vuodelle 2017 ja on arvoltaan n. 6 milj. €.

| investoinnit (1000 €) | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|
| Verkostot vesitornit | 7 460 | 7 460 | 8 150 | 7 800 | 7 800 |
| Verkostot, hulevesiviemärit | 2 505 | 2 505 | 2 010 | 2 010 | 2 010 |
| Hintta ja Kurkelanranta | 720 | 720 | 620 | 2 210 | 4 860 |
| Pohjavedenottamot | 1 880 | 1 880 | 880 | 190 | 140 |
| Vedenhankintaselvitykset | 500 | 500 | 500 | 300 | 300 |
| Jätevedenpuhdistamot | | | | | |
| - Typenpoiston laajennus | 8 000 | 500 | 11 000 | 1 000 | 0 |
| - Lietteenkäsittely | | 100 | 5 000 | 1 000 | 0 |
| - muut investoinnit | 800 | 300 | 0 | 1 100 | 1 000 |
| Muut | 1 125 | 1 125 | 630 | 880 | 520 |
| Yhteensä | 22 990 | 15 090 | 28 790 | 16 490 | 16 630 |

Merkittävimmät riskit

Yhdyskunnan kannalta elintärkeiltä vesihuoltopalveluilta edellytetään jatkuvaa korkeaa laatua ja toimintavarmuutta. Kokonaisuutena arvioiden riskienhallintaa ja poikkeaviin tilanteisiin varautumista tehdään vesilaitostoiminnassa jatkuvasti.

Juomaveden saastumisriskit ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia on pahin riski vesilaitoksen näkökulmasta. Puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoidaan tällainen mahdollisuus ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talousveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty myös vesijohdoverkoston riskikohteiden kartoituksella.

Vakavat riskit liittyvät vedenhankinnan varmuuteen. Oulun kantakaupungin vedenhankinta on lähes yksinomaan Oulujoen raakaveden varassa ja valtakunnallisesti turvaluokitus on heikko (luokka III). Valtuusto teki päätöksen vedenhankinnan varmistamisesta toukokuussa 2015, minkä pohjalta lisätään pohjaveden käyttöä nykyisen pintavesijärjestelmän rinnalla, jolloin voidaan paremmin varautua erilaisiin vakaviin häiriötilanteisiin. Vedenhankintaan varaudutaan tekemään tulevana vuosina suuria investointeja lupaprosessin jälkeen.

Vesihuollon jakeluverkon häiriöt tai prosessihäiriöt ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja voi aiheuttaa vakavia vahinkoja kiinteistöille ja jopa ihmisille. Ylläpidettävää

vesihuoltoverkosta on 3800 kilometriä, joka huomioiden vedenjakeluvarmuus ja viemäreiden toimivuus on kyettävä turvaamaan ja pitämään hyvällä tasolla. Riittävillä verkostosaneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä vaatii pidemmällä aikajänteellä saneerauksiin riittävästi taloudellisia resursseja. Saneerausten osuus pyritään pitämään vähintään 50 %:ssa verkostoinvestoinneista. Myös puhtaan veden säiliötilavuuden riittävyys on varmistettava.

Vesilaitosprosessit ovat erittäin riippuvaisia automaatio- ja tietojärjestelmistä, ict-ratkaisuista ja laajemmin koko kyberturvallisuuden tasosta. Näiden asioiden osalta tehdään yhteistyötä kaupungin asiantuntijatahojen kanssa.

Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään toiminnoittain minimoimaan. Avainhenkilöstön pysyvyydestä ja osaavan henkilöstön saannista on kyettävä huolehtimaan eläköitymisen lisääntyessä.

Merkittävät talousriskit kohdistuvat hankintoihin tai palveluja koskeviin kilpailutuksiin ja sopimuksiin sekä kiristyviin lupaehtoihin, mikä voi edellyttää isoja investointeja ja kasvaneita käyttökustannuksia mm. jätevedenpuhdistuksessa. Riittävää hankintaosaamista tarvitaan järjestelmähankinnoissa ja sopimusjuridiikan tuntemusta tarvitaan aina merkittävässä sopimuksissa ja tukena käytetään kaupungin lakimiespalveluja.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Vesi liikelaitos

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------|--------------|-----------------|--------------------------|---------------|---------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 36 125 | 34 900 | 36 200 | 37 200 | 37 600 | 37 600 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | 52 | | 3 416 | 3 611 | 3 567 | 3 567 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 60 | 61 | 61 | 67 | 61 | 61 |
| Tuet ja avustukset kunnalta | 40 | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -4 692 | -4 519 | -4 519 | -4 666 | -4 520 | -4 520 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | | | | | | |
| Palvelujen ostot | -4 824 | -5 060 | -8 090 | -8 600 | -8 730 | -8 730 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -4 462 | -5 065 | -4 980 | -4 788 | -4 777 | -4 806 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -1 142 | -1 482 | -1 467 | -1 297 | -1 213 | -1 221 |
| Muut henkilöstösivukulut | -272 | -300 | -296 | -309 | -306 | -307 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -9 239 | -9 500 | -9 500 | -9 800 | -10 200 | -10 400 |
| Arvonalentumiset | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -614 | -713 | -713 | -753 | -745 | -745 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 11 032 | 8 322 | 10 112 | 10 665 | 10 737 | 10 499 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | 22 | 18 | 18 | 18 | 18 | 18 |
| Muut rahoitustuotot | 28 | | | | | |
| Kunnalle maksetut korkokulut | -347 | -402 | -341 | -429 | -555 | -573 |
| Muille maksetut korkokulut | | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | -5 511 | -5 511 | -5 511 | -5 511 | -5 511 | -5 511 |
| Muut rahoituskulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 5 224 | 2 427 | 4 278 | 4 743 | 4 689 | 4 433 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 5 224 | 2 427 | 4 278 | 4 743 | 4 689 | 4 433 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | -100 | -183 | -183 | -7 314 | -890 | -890 |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | -3 900 | 700 | 700 | 7 500 | 0 | 1 600 |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | | | | | | |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 1 224 | 2 944 | 4 795 | 4 929 | 3 799 | 5 143 |

OULUN KAUPUNKI
Oulun Vesi liikelaitos

| RAHOITUSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|--------------|----------------|-----------------|--------------------------|---------------|---------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Liikelyjäämä (-alijäämä) | 11 032 | 8 322 | 10 112 | 10 665 | 10 737 | 10 499 |
| Poistot ja arvonalennukset | 9 239 | 9 500 | 9 500 | 9 800 | 10 200 | 10 400 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | -5 808 | -5 895 | -5 834 | -5 922 | -6 048 | -6 066 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Muut tulorahoituksen korjauserät | -7 | | | | | |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -12 391 | -22 990 | -15 090 | -28 790 | -16 490 | -16 630 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | 49 | | | | | |
| Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot | 7 | | | | | |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | 2 121 | -11 063 | -1 312 | -14 247 | -1 601 | -1 797 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset muille (-) | -65 | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset muilta (+) | 6 | | | | | |
| Lainakannan muutokset | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+) | 0 | 6 000 | 0 | 13 000 | 6 000 | 4 000 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-) | -1 445 | -1 445 | -1 445 | -2 745 | -2 945 | -2 275 |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-) | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta | | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Peruspääoman muutos | | | | | | |
| Muu oman pääoman muutos | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | | | | | | |
| Muiden toimeksiantojen pääomat | | | | | | |
| Vaihto-omaisuuden muutos | | | | | | |
| Saamisten muutokset kaupungilta *) | -1 399 | 4 408 | 761 | 2 908 | -2 524 | -1 036 |
| Saamisten muutokset muilta | -1 572 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos kaupungilta | 1 565 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos muilta | 787 | 2 100 | 2 100 | 2 300 | 2 300 | 2 300 |
| Rahoituksen rahavirta | -2 121 | 11 063 | 1 416 | 15 463 | 2 831 | 2 989 |
| Rahavarojen muutos | 0 | 0 | 104 | 1 216 | 1 230 | 1 192 |

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------|------------------------|-----------------|---------|---------|---------|
| Päätelaitteiden määrä | 18 029 | 16 250 | 18 508 | 18 500 | 18 300 | 18 100 |
| Runkoverkon saatavuus | 99,94 | 99,9 | 99,9 | 99,95 | 99,95 | 99,95 |
| Asiakkaiden yhteydenottojen määrä | 59 987 | 57 500 | 60 000 | 59 400 | 58 800 | 58 200 |
| Palvelimia (kuvaa sovellusten määrän kehittymistä) | 422 | 470 | 410 | 410 | 410 | 410 |
| Palvelinten virtualisointiaste | 91 | 87 | 92 | 92 | 92 | 92 |
| Liikevaihto/henkilö | 176 000 | 179 000 | 174 000 | 178 000 | 178 000 | 178 000 |
| Sähköisen asioinnin osuus yhteydenotoista % | 54 | 50 | 57 | 59 | 61 | 63 |
| Keskimääräinen aika jona 80% palvelupyynnöistä ja häiriöistä ratkaistu (pv) | 1,72 | 3,5 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Keskimääräinen aika jona 50% palvelupyynnöistä ja häiriöistä ratkaistu | 0,26 | 0,45 | 0,35 | 0,35 | 0,35 | 0,35 |

Toimintasuunnitelma

Oulun Tietotekniikan omistajapoliittisista linjauksista päätettiin kaupunginhallituksessa 17.6.2014. Omistajapoliittisten linjausten mukainen kehittämissuunnitelma on käsitelty kaupunginhallituksen kehittämisjaoston kokouksessa 16.12.2014 ja kaupunginhallituksessa helmikuussa 2015.

Linjausten ja päätösten mukaisesti Oulun Tietotekniikan osuus kaupungin tietoteknisten palveluiden tuottajana säilytetään nykyisessä laajuudessa. Kehittämissuunnitelman vuosittaiset pääteemat on kuvattu seuraavassa kuvassa.



Uuden omistajapoliittisen linjauksen valmistelu on aloitettu kesällä 2016.

Toimintaympäristöanalyysi

Tulevassa sote-rakennemuutoksessa Oulun kaupungilla on keskeinen rooli. Oulun kaupungin näkökulmasta Oulun Tietotekniikka on yksi alueen keskeisistä ja suurimmista tietotekniikkapalveluiden tuottajista, jonka osaamista edelleen kehittämällä voitaisiin luoda pohja laajemmalle tietotekniikkapalvelutoiminnalle tukemaan sote-rakennemuutosta.

Palvelukysynnän sekä toimintaympäristön muutokset edellyttävät Oulun Tietotekniikalta toimintamallin muutosta. Uudessa toimintamallissa Oulun Tietotekniikka toimii asiakaslähtöisen palveluintegraattorin roolissa asiakkaan kumppanina. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Oulun Tietotekniikka tuottaa niitä palveluja, mitä asiakkaat tarvitsevat ja toimii asiakkaan kumppanina tietoteknisten ratkaisujen määrittämisessä. Omana tuotantona tehdään

valittuja ICT-palveluosa-alueita. Muut osa-alueet hankitaan ulkopuolisilta kumppaneilta. Muutos uuteen toimintamalliin on aloitettu vuoden 2014 lopulla ja työ jatkuu edelleen vuosien 2016 ja 2017 aikana. Tavoiteltu toimintamallin muutos edellyttää Oulun Tietotekniikalta myös uutta osaamista ja uusia osaajia.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Oulun Tietotekniikan toiminnan kehittämisessä tärkeimmät painopisteet ovat uuden toimintamallin, asiakaslähtöisen palveluintegraattorin, käyttöönotto ja toimintamallin edelleen kehittäminen sekä valmistautuminen sote-rakennemuutokseen.

Valtuusto on asettanut liikelaitokselle sitovia tavoitteita, joita OTT:lla talousarviovuonna on liikelijäämätavoite, tuloutus omistajalle sekä liikelaitoksen investoinnit.

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|------------------------|------------------------|
| Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino | Liikelyläämä | - 518 t euroa |
| | Tuloutus omistajalle | 98 t euroa |
| | Investointimääräraha | 3 150 t euroa |

Kehittäminen

Oulun Tietotekniikan toimintamallin muutos palveluintegraattorin rooliin jatkuu vuosien 2016 ja 2017 aikana. Tavoitteina ovat mm. asiakas- ja kumppanitoiminnan vahvistaminen, tuottavuuden lisääminen ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen. Esimies- ja johtamistoiminnan kehittäminen sekä järjestelmien toimintavarmuus ovat myös kehittämisen painopistealueita.

Kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2015 talousarvion käsittelyn yhteydessä joulukuussa 2014, että Oulun Tietotekniikka siirtyy soveltuvin osin kustannusten aiheuttamisperusteiseen hinnoittelumalliin. Näiden hinnoitteluperiaatteiden muutokset aloitettiin vuoden 2015 aikana. Vuoden 2017 suunnitteluohjeen mukaan liikelaitoksen hintoja ei nosteta ja siten Oulun Tietotekniikka ei pääse toteuttamaan aiheuttamisperusteista hinnoittelumallia suunnitellusti. Tästä on seurauksena Oulun Tietotekniikan taloudellisen tuloksen merkittävä heikkeneminen.

Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten mukaisesti Oulun Tietotekniikka on vähentänyt henkilöstöään yli 20 % vuoden 2013 tasosta. Operatiivisessa tehokkuudessa on saavutettu hetkellisesti jopa 50 % tehokkuuden parantuminen, mutta muutos ei ole kaikilta osin pysyvän ja kestävä rakenteen mukaisesti toteutettu. Uuden asiakaslähtöisen palveluintegraattori -toimintamallin ja uusien osaamisalueiden myötä rakennetaan toimintamallia, joka luo perustan kestäväälle kehitykselle. Henkilöstön

työhyvinvointi, jaksaminen ja kehittyminen ovat tärkeässä roolissa uuden toimintamallin kehittämisessä.

Jo aiemminkin, Oulun Tietotekniikan toiminnasta ja kustannusrakenteesta 70 % on pohjautunut ulkopuolisten kumppaneiden palvelutarjontaan. Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten seurauksena tiettyjä valittuja toimintoja on siirretty lisääntyvässä määrin ulkoisten kumppaneiden vastuulle. Kumppanuuteen perustuvan toiminnan lisääminen nostaa kustannuksia lyhyellä aikavälillä. Hyödyt saavutetaan pidemmällä aikavälillä strateginen ydinosaamisen ja – toiminnan keskittymisen myötä, eikä niinkään kustannusten alentumisena.

Asiakkaiden kanssa käydyissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että he joutunevat myös vuonna 2017 hakemaan säästöjä tietotekniikkatoimintojen osalta minimoiden palvelujen hankinnat vain välttämättömimpään. Tämä kehitystrendi tarkoittaa Oulun Tietotekniikan liikevaihdon kasvun pysähtymistä ja jopa sen pienenemistä. Henkilöstön vähentämisen seurauksena palvelutuotannon siirtäminen ulkoisille kumppaneille, kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden sekä kyberturvallisuuden parantamiseen liittyvät lisäinvestoinnit ja lisääntyvät käyttökustannukset nostavat tietotekniikan peruspalvelutuotannon kustannuksia lähivuosien aikana. Tietotekniikkapalveluiden yksikkökustannushinnat ovat tehtyjen päätösten ja linjausten mukaan todennäköisesti kasvamassa tulevaisuudessa. Palvelutuotannon kasvavalla kustannuskehityksellä tulee olemaan vaikutusta myös palveluiden hinnoitteluun.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

| | TP 2015 | Toteuma 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016 -2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------|---------------|---------------|-----------------------|---------------|---------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 89 | 90 | 90 | 0 | 90 | 90 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 4 | 2 | | | 1 | |
| Tilapäiset | 5 | 5 | | | | |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 94 | 93 | 90 | 0 | 90 | 90 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 70,5 | 75 | 75 | 0 | 75 | 75 |
| Tilapäiset | 6,2 | 4 | | | | |
| Yhteensä | 76,6 | 79 | 75 | | 75 | 75 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -3 763 | -3 950 | -4 020 | 1,8 | -4 020 | -4 020 |
| Palkkaperusteinen eläkemaksu | -679 | -674 | -584 | -13,6 | -580 | -591 |
| Eläkemenoperusteinen eläkemaksu | | | | | | |
| Varhe-eläkemaksu | -56 | -50 | -50 | | -47 | -33 |
| Muut eläkekulut | | | | | | |
| Muut henkilösivukulut | -226 | -316 | -327 | 11,0 | -324 | -324 |
| Yhteensä | -4 724 | -4 990 | -4 981 | -0,2 | -4 971 | -4 968 |

Investoinnit

ICT-investoinnit

| 1 000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---------|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot | 3 150 | | 3 150 | 3 150 | 3 150 |

Oulun Tietotekniikan investoinnit ovat vuositasona noin 3,150 milj.euroa. Asiakkaiden päätökset korvausinvestointien (työasemat) toteuttamisen ja aikataulun suhteen vaikuttavat merkittävästi investointien toteutumiseen. Pääosin suunnitellut investoinnit ovat tietojärjestelmien infrastruktuuriin ja päätelaitteiden korvausinvestointeja.

Leasing-hankinnat

| 1 000 € | TP 2015 | ENN2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------------------------|---------|---------|------------|------------|------------|
| ICT-hankinnat | | | 850 | 850 | 850 |
| LEASING-HANKINNAT YHTEENSÄ | | | 850 | 850 | 850 |

Määräraha käytetään Hyvinvointilautakunnan ja Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitoksen ICT-hankintoihin. Määräraha on tarkoitettu sellaisen käyttöomaisuuden hankintaan, jonka käyttöikä on yli kaksi vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa.

Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

Mikäli tuloskehitys liikevaihdon ja kulujen osalta toteutuu suunnitellusti, rahoitusta ei tarvita. Vuoden 2017 talousarviossa arvioidaan kuitenkin olevan taloudellinen riski liikevaihdon kertymisen osalta. Kassavirta on herkkä tuloskehityksen osalta, joten pienikin poikkeama kannattavuudessa voi aiheuttaa lisärahoituksen tarvetta.

Merkittävimmät riskit

Riskienhallinta on osa Oulun Tietotekniikan normaalia toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Oulun kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu ISO 31000 standardiin. Sen mukaisesti Oulun Tietotekniikka ja sen johtokunta tunnistavat, arvioivat ja priorisoivat vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä toimintaansa liittyvät keskeisimmät riskit. Merkittäviä riskejä seurataan säännöllisesti. Niistä raportoidaan tarvittaessa talousjohtajalle.

Osana riskienhallinnan kehittämistä vuonna 2014 laadittiin riskienhallintasuunnitelma, jossa kuvattiin Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen toimintaympäristö sekä riskienhallintaprosessin käytännön toteutus ja vastuut. Lisäksi siinä määritettiin käytettävät riskienhallintatoimenpiteet. Oulun Tietotekniikassa on jatkettu riskienhallintasuunnitelman, riskianalyysin ja varautumissuunnitelman päivittämistä vuosittain. Riskienhallintasuunnitelma laaditaan taloussuunnittelukausille.

Kriittisiin palvelutuotanto- ja tietoliikennejärjestelmien toimivuuteen liittyä teknisiä riskejä, joilla on toteutuessaan vaikutusta järjestelmien toimintavarmuuteen.

Henkilöstön työhyvinvointi, jaksaminen ja osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä seuranta- ja kehityskohteita. Uuden toimintamallin, asiakaslähtöisen palveluintegraattorin, käyttöönotto edellyttää yhä muutoksia useissa

asioissa. Muutoksista ja henkilöstömäärän vähentämisestä johtuen henkilöstön kuormitus on kasvanut merkittävästi aiempaan tilanteeseen verrattuna. Mikäli henkilöstöön liittyvissä asioissa tapahtuu kehitystä huonoon suuntaan, se aiheuttaa myös toiminnallisia riskejä.

Yhteistyökumppani- ja toimittajaverkostot ovat kiinteä osa toimintaa. Nämä verkostot toimivat kukin omassa ympäristössään, joiden toimintaan vaikuttavat useat tekijät. Oulun Tietotekniikan yhteistyö näiden tahojen kanssa tulee olla saumatonta ja tehokasta. Monitoimittajaympäristössä yhdenkin kriittisen osa-alueen toimintahäiriö voi vaikuttaa merkittävästi kokonaisuuden toimintaan. Palvelutuottajakumppaneista osa voi vaihtua julkisen hankintamenettelyn seurauksena. Monimutkaisissa, laajoissa palvelutuotantokokonaisuuksissa kumppanin vaihtoon liittyy useita eri riskejä.

Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten mukaisesti Oulun Tietotekniikka hyödyntää aiempaa enemmän kumppaneiden palvelutarjontaa. Tästä on seurauksena myös kustannustason nousu. Asiakkaiden oman toiminnan kehittymisen arviointi tulevaisuudessa on nykyisessä taloudellisessa tilanteessa haasteellista. On nähtävissä, että kustannustason nousu, aiheuttamisperusteisen hinnoittelun estyminen ja muutokset asiakaskysynnässä aiheuttavat Oulun Tietotekniikalle taloudellisen tuloskannon heikkenemistä eli taloudellisen riskin toteutumista.

Oulun kaupungissa tietotekniikkatoimintoja ja niiden toteutusta on hajautettu. Oulun Tietotekniikka tuotti vuonna 2015 noin 70 % koko kaupungin ICT-palveluista. Loput palvelut asiakkaat hankkivat itse suoraan palveluntuottajilta. Tämä malli sisältää runsaasti eri toimijoita, joiden keskinäiset rajapinnat sekä tietoteknisen yhteensopivuuden ja toimivuuden että vastuunjaon kannalta luovat kokonaisuuden, jossa kokonaisriskitason hallinta on haasteellista. Hajautetussa toimintamallissa asiakkaat tai heidän palvelutuottajakumppanit tekevät valintoja yksittäisten tietojärjestelmien tai toimintojen osalta. Yhteensopivuus

kokonaisuuteen ei ole välttämättä tärkeimpiä valintakriteerejä, jolloin kokonaisuuden hallinta voi monimutkaistua nostaen samalla kokonaiskustannuksia. Esimerkiksi pilvipalvelujen käyttöönotto tulee tehdä hallitusti kokonaisriskien ja kustannustason hallittavuuden vuoksi.

Kyberturvallisuuteen liittyvien riskien toteutumisen todennäköisyys on kasvanut. Kyberuhkilta puolustautuminen on näihin päiviin saakka perustunut kerroksittaisien teknisten suojausien ja kontrollien rakentamiseen

suojeittavien kohteiden ympärille. Kyberuhat ovat viime vuosina muuttuneet siten, että nämä perinteiset puolustautumismenetelmät eivät enää riitä, vaan organisaatioiden tulisi kehittää kykyään havaita tietoturvapoikkeamia ja reagoida niihin. Nykytila-analyysien ja järjestettyjen harjoitusten perusteella on käynyt ilmi, että Oulun kaupungin tietoturvapoikkeamien havainnointi- ja reagointikykyä on tarve kehittää. Toteutuessaan kyberturvallisuuteen liittyvät riskit aiheuttavat taloudellisen, toiminnallisen ja maineriskin Oulun kaupungille.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tietotekniikka liikelaitos

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS-ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|------------|------------|--------------|-------------------|---------------|---------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 16 158 | 17 400 | 16 011 | 16000 | 16000 | 16000 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | | | 8 | 8 | 8 | 8 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 17 | 15 | | | | |
| Tuet ja avustukset kunnalta | | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -1 000 | -900 | -789 | -641 | -641 | -641 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | | | | | | |
| Palvelujen ostot | -5 529 | -5 817 | -5 712 | -5 660 | -5 660 | -5 660 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -3 763 | -3 990 | -3 950 | -4 020 | -4 020 | -4 020 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -735 | -770 | -724 | -634 | -627 | -624 |
| Muut henkilöstösivukulut | -226 | -240 | -316 | -327 | -324 | -324 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -3 675 | -4 037 | -4 138 | -4 162 | -4 162 | -4 162 |
| Arvonalentumiset | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -1 143 | -1 300 | -1 082 | -1 082 | -1 082 | -1 082 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 104 | 361 | -692 | -518 | -508 | -505 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | | | | | | |
| Muut rahoitustuotot | 5 | | | | | |
| Kunnalle maksetut korkokulut | 0 | | | | | |
| Muille maksetut korkokulut | | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | -98 | -98 | -98 | -98 | -98 | -98 |
| Muut rahoituskulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 11 | 263 | -790 | -616 | -606 | -603 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 11 | 263 | -790 | -616 | -606 | -603 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 11 | 263 | -790 | -616 | -606 | -603 |

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tietotekniikka liikelaitos

| RAHOITUSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|-------------|--------------|-----------------|--------------------------|------------|------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Liikelylijäämä (-alijäämä) | 104 | 361 | -692 | -518 | -508 | -505 |
| Poistot ja arvonalennukset | 3 675 | 4 037 | 4 138 | 4 162 | 4 162 | 4 162 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | -93 | -98 | -98 | -98 | -98 | -98 |
| Satunnaiset erät | | | | | | |
| Muut tulorahoituksen korjauserät | | | | | | |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -4 608 | -4 000 | -4 000 | -3 150 | -3 150 | -3 150 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | | | | | | |
| Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot | | | | | | |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | -922 | 300 | -652 | 396 | 406 | 409 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset muille (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset muilta (+) | | | | | | |
| Lainakannan muutokset | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-) | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta | | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Peruspääoman muutos | | | | | | |
| Muu oman pääoman muutos | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | | | | | | |
| Muiden toimeksiantojen pääomat | | | | | | |
| Vaihto-omaisuuden muutos | | | | | | |
| Saamisten muutokset kaupungilta *) | 886 | 700 | 702 | -162 | -162 | -162 |
| Saamisten muutokset muilta | 173 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos muilta | -137 | | | | | |
| Rahoituksen rahavirta | 922 | 700 | 702 | -162 | -162 | -162 |
| Rahavarojen muutos | 0 | 1 000 | 50 | 234 | 244 | 247 |

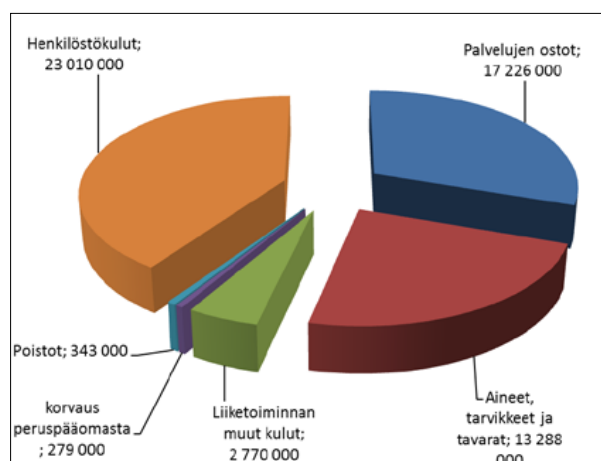
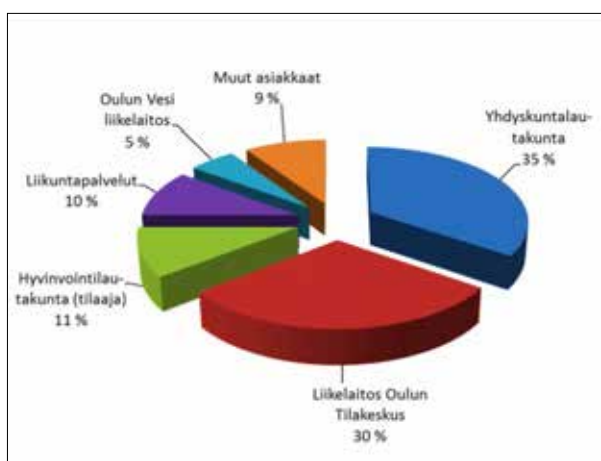
12.3. Oulun tekninen liikelaitos

Oulun tekninen liikelaitos (Tekli) on yhdyskunta- ja ympäristöpalvelualueeseen kuuluva Oulun kaupungin sisäinen liikelaitos. Huolehdimme vastuualueellamme Oulun kaupungin rakennusten, puistojen, liikuntapaikkojen ja katujen jatkuvasta ylläpidosta. Tekli tuottaa useille kaupungin hallinnonaloille varastointi- sekä materiaali- ja henkilökuljetuspalveluita.

Oulun teknisen liikelaitoksen palvelutuotteisiin sisältyviä palveluita ovat:

- ympäristön ylläpitopalvelut: liikenne- ja yleisten alueiden ylläpito

- maarakennuspalvelut: maarakentaminen, kunnallistekniikan rakentaminen sekä maastomittaus ja pohjatutkimukset
- kiinteistöpalvelut: kiinteistöhoito sekä kiinteistöjen korjaus-, kunnossapito- sekä perusparantaminen
- julkisten kiinteistöjen käyttäjäpalvelut: virastomes-taripalvelut
- logistiikkapalvelut: matkapalvelukeskus, keskusvarasto- ja kuljetustoiminnot
- konepalvelut: ajoneuvo- ja työkoneluokraus sekä huolto- ja korjauspalvelut



Teknisen liikelaitoksen tulot asiakkaittain(%) ja Teknisen liikelaitoksen menojakauma(€)

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus | | | | | | |
| • Liikevaihto | 60 476 | 54 850 | 54 850 | 56 330 | 54 944 | 53 944 |
| • Investoinnit | 615 | 700 | 700 | 1000 | 700 | 700 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikevoitto | 601 | 279 | 533 | 849 | 872 | 763 |
| • sij.pääoman tuotto, % | 9,1% | | | | | |
| • korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta % | 6% | 6% | 6% | 6% | 6% | 6% |

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Tilaaaja-asiakkaiden taloudellisten resurssien määrän väheneminen ja omistajapoliittisen ohjelman linjaukset vähentävät liikelaitoksen tilauskantaa aiemmasta -7 % / -4,1 M€ (TP2015 – TA2017). Tähän pystytään pääosin mukautumaan henkilöstön eläköitymistä hyödyntämällä ja kehittämällä kumppanuuksia laajentamalla yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa. Palvelutuotannon tehostaminen

jatkuu toimintoja keskittämällä. Teknisen liikelaitoksen tilauskantaa nostaa vuoden 2016 ennustetasosta liikelaitos Oulun Konttorin aiemmin tuottaman virastomestari-palvelun tuottamisvastuun siirtyminen Tekniselle liikelaitokselle vuoden 2017 alusta; virastomestari-palvelujen vo-lyymi 1,9M€.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 | Toteuma |
|---|---|---|---|---------|
| Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista | Teknisen liikelaitoksen toiminta kehittyi omistajapoliittisen ohjelman mukaisesti | Liikevaihdon aleneminen ja palveluiden tuottaminen Teknisen liikelaitoksen-kehittämissuunnitelman tavoitteiden 2020 mukaisesti | Kehittämissuunnitelman toteutuminen yhteistyössä tilaaja- yksiköiden kanssa palvelusegmenteittäin | |

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

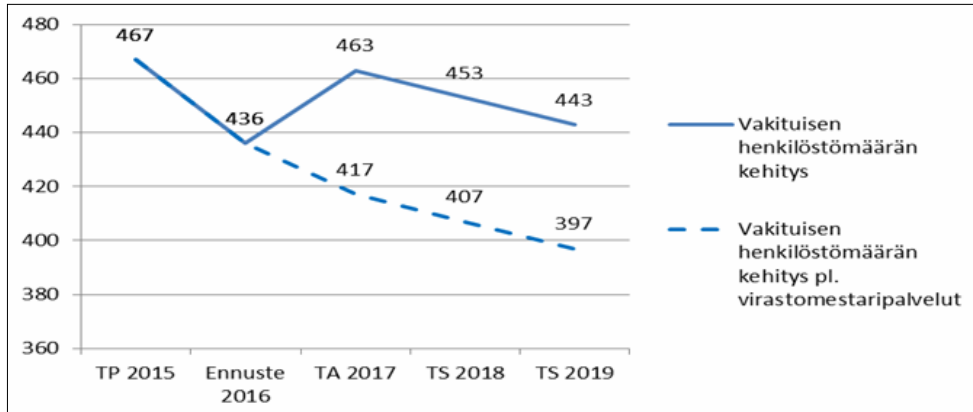
| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 | Toteuma |
|---|---------------------------------------|------------------------------|---|---------|
| Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse | Vakituisen henkilöstön määrä pienenee | vakituisen henkilöstön määrä | vähennys -115 henkilöä (TP2012/kuntaliitoksen jälkeinen taso,laskennassa huomioidaan konsernin sisäiset henkilösiirrot) | |

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Vakituisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä laskee vuoden 2017 loppuun saakka luonnollisen poistuman (eläkkeelle jäännit, muu poistuma) ja kahden organisatorisen muutoksen mukaisesti. Vuoden 2017 alusta 46 vakituista virastomestaria siirtyy siirtyy liikelaitokseen. Vuoden 2017 lopulla käynnistetään avainhenkilöstön

osalta rekrytoinnit toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi; henkilöstömäärä laskee kehittämissuunnitelman 2020 mukaisesti vuosina 2016-2020. Henkilöstön koulutus keskittyy työsuojeluun ja työmenetelmien (tietomallipohjainen rakentaminen ja mobiilipohjaisten sovellusten hyödyntäminen ylläpidossa) edelleen kehittämiseen. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan työkykyjohtamisen menettelyillä.

| | TP 2015 | TA 2016 + muutokset | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|----------------|---------------------|----------------|----------------|----------------------|----------------|----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | | |
| Vakinaiset | 467 | 448 | 436 | 463 | 3 % | 453 | 443 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | | | | | | | |
| Tilapäiset | 32 | 32 | 32 | 32 | 0 % | 32 | 32 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | | |
| Yhteensä | 499 | 480 | 468 | 495 | 3 % | 485 | 475 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot yhteensä, josta | -17 108 | -16 963 | -16 286 | -17 032 | 4,6 % | -16 718 | -16 418 |
| Eläkemenot, joista | -5 437 | -5 279 | -5 095 | -4 886 | -4,1 % | -4 749 | -4 673 |
| Muut henkilösivukulut | -1 018 | -1 006 | -963 | -1 092 | 13,4 % | -1 062 | -1 043 |
| Yhteensä | -23 563 | -23 248 | -22 344 | -23 010 | 3,0 % | -22 529 | -22 134 |



Kuva 28. Teklin vakituisen henkilöstön määrä 2015 - 2019; luvut sisältävät vuoden 2017 alusta siirtyvät 46 vakituista virastomestaria ja eläkepoistuman.

Investoinnit

Liikelaitos tekee korvausinvestointeja nykyisen ajoneuvo- ja työkalustalon teknisen tuotantokyvyn ylläpitämiseksi. Investoineilla parannetaan myös kaluston tuottavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Investoinneista huolimatta liikelaitoksen kalustomäärä pienenee.

Vuonna 2017 toimintoja keskitetään kiinteiden ja operatiivisten kustannusten pienentämiseksi; tilojen käytön tehostaminen on muutoksessa keskeinen tavoite. Muutosten toteuttamiseksi ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi hankitaan kaksi hiekkahallia sekä suoritetaan varikkoalueilta toiminnan tehostamisen edellyttämiä muutostöitä.

Kalustoinvestoinnit

| 1 000 € | TP 2015 | ENN 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|----------|---------|----------|---------|---------|---------|
| Yhteensä | 615 | 700 | 1 000 | 700 | 700 |

Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

Aikaisemmin kirjatut lainat kunnalta yhteensä ovat 657 362 €. Uusille lainoille ei ole tarvetta.

Merkittävimmät riskit

Strategisena riskeinä Tekniselle liikelaitoksella (ja koko konsernille) on hallinnon alojen palveluverkkojen muutosten mahdollinen hallitsematon toteuttaminen sekä sosiaali- ja terveydenhuolto uudistuksen toteutusmuoto ja aikataulu. Sote-uudistuksen vaikutusta liikelaitoksen toimintaan ei pystytä täysin ennakoimaan; uudistus vaikuttaa merkittävästi liikelaitoksen varastointi- ja kuljetuspalveluihin sekä osin kiinteistöpalveluihin vuosina 2018-2019.

Operatiivisista riskeistä keskeisin on henkilöstön osaamisen turvaaminen ja henkilöresurssien riittävyys, jotta palvelutoiminnan laatu ja varmuus voidaan taata jatkossakin. Vuoden 2017 lopussa tarvitaan rekrytointia, lisäksi määräraikaista työvoimaa tulee hyödyntää joustavan palvelun säilyttämiseksi.

Tilajaorganisaatioiden rahoituksen riittävyys teknisen sektorin investointeihin ja palveluihin on riski liikelaitoksen toiminnalle; Tekninen liikelaitos voi kuitenkin osaltaan vaikuttaa merkittävästi riskin suuruuteen tuottamalla palvelut aiempaa tehokkaammin konsernin kokonaisuuden huomioiden.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tekninen liikelaitos

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|------------|------------|-----------------|--------------------------|------------|------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 60 476 | 54 850 | 55 450 | 56 330 | 54 944 | 53 944 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 591 | 563 | 563 | 516 | 563 | 563 |
| Tuet ja avustukset kunnalta | 814 | 812 | 612 | 640 | 640 | 640 |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -14 727 | -13 455 | -13 455 | -13 288 | -12 950 | -13 037 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | -75 | 0 | 0 | | | |
| Palvelujen ostot | -19 422 | -16 052 | -17 102 | -17 226 | -16 620 | -15 999 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -17 108 | -16 963 | -16 286 | -17 032 | -16 718 | -16 418 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -5 437 | -5 279 | -5 095 | -4 886 | -4 749 | -4 673 |
| Muut henkilöstösivukulut | -1 018 | -1 006 | -963 | -1 092 | -1 062 | -1 043 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -433 | -425 | -425 | -343 | -426 | -514 |
| Arvonalentumiset | | 0 | 0 | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -3 060 | -2 766 | -2 766 | -2 770 | -2 750 | -2 700 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 601 | 279 | 533 | 849 | 872 | 763 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | | | | | | |
| Muut rahoitustuotot | 24 | | | | | |
| Kunnalle maksetut korkokulut | | | | | | |
| Muille maksetut korkokulut | -1 | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | -279 | -279 | -279 | -279 | -279 | -279 |
| Muut rahoituskulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 345 | 0 | 254 | 570 | 593 | 484 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 345 | 0 | 254 | 570 | 593 | 484 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varauksen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | | | | | | |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 345 | 0 | 254 | 570 | 593 | 484 |

12.4. Liikelaitos Oulun Serviisi

Liikelaitos Oulun Serviisi vastaa kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden hoitamisesta. Serviisi joko tuottaa palvelut itse tai hankkii niitä yksityisiltä palveluntuottajilta. Ateria- ja puhtauspalveluiden lisäksi Serviisi hoitaa vanhus-ten hoivalaitosten monipalveluita. Serviisi tuottaa omana toimintana päivässä reilu 30 000 lounasta ja pitää puhtaana reilut 424 000 neliötä. Valtaosa palveluista tuotetaan kaupungin sisäisille asiakkaille, joista suurimmat

tilaaja-asiakkaat ovat sivistys- ja kulttuuripalvelut sekä hyvinvointipalvelut. Palveluita tuotetaan pienessä määrin myös kaupungin palvelutoimintaan liittyville yksityisille toimijoille. Serviisi hoitaa yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavien ateria- ja puhtauspalveluiden kilpailutuksen, sopimushallinnan ja valvonnan. Yksityisiltä palveluntuottajilta hankitaan noin 10 000 lounasta ja noin 250 000 neliön puhtauspalvelut.

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus | | | | | | |
| • Liikevaihto | 32 654 | 35 086 | 35 186 | 34 600 | 34 600 | 34 600 |
| • Investoinnit | 78 | 60 | 60 | 50 | 50 | 50 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikeylijäämä | 444 | 20 | 236 | 513 | 550 | 471 |
| • sij.pääoman tuotto, % | 13,3 | | | | | |
| • korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta % | 0,6 | 0,6 | 0,6 | 0,6 | 0,6 | 0,6 |

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------------------------|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Oman toiminnan liikevaihto, €/htv | 68 963 | 69 943 | 67 829 | 68 494 | 69 095 | 69 095 |

Talouden luvuissa on mukana yksityisiltä palveluntuottajilta ostettavien palvelujen eurot lukuun ottamatta hyvinvointipalveluiden edelleen itse hoitamia kohteita esim. kaupunginsairaala. Monitoimikeittiö Löökin käyttöönoton vuoksi tulevia toiminnan muutoksia ei ole huomioitu Serviisin talousarvioesityksessä.

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Kaupungin tulevat omistajapoliittiset linjaukset vuodesta 2017 eteenpäin huomioidaan Serviisin tarkistettavassa liiketoimintasuunnitelmassa linjausten valmistuttua.

Sote -uudistuksen myötä Serviisiltä poistuu kymmeniä ateria-, puhtaus- ja monipalveluiden asiakaskohteita. Uudistukseen varaudutaan yhdistämällä vuonna 2017 hyvinvointipalveluille tuotettavat oman tuotannon palvelut yhdelle Serviisin palvelualueelle.

Köökit2020 suunnitelman eteneminen ja monitoimikeittiö Löökin käyttöönoton aikataulu sekä päätökset hallintomallista ja tuotannon toimintamallista huomioidaan Serviisin tarkistettavassa liiketoimintasuunnitelmassa ja talousarviossa 2017 myöhemmin. Toimintaympäristön

muutosten vuoksi Serviisin toiminnan painopiste muuttuu enemmän tuotannosta palveluiden- ja asiantuntijuuden kehittämiseen. Serviisiläisyys palvelukohteissa rakentuu tilaamisen, asiantuntijuuden ja asiakkaan tarpeeseen perustuvan ateria- ja puhtauspalvelukokonaisuuden ympärille. Asiakkuuden toimintamallin edelleen kehittämisen ja käyttöönoton tavoitteena on saada toimintatavat yhtenäistettyä koko organisaatiossa ja antaa selkeä malli tulevalle asiakkuudenhoidolle ja siten kehittää Serviisin toimintaa yhteistyössä asiakkaiden kanssa tavoitteena kumppanuus.

Kaupungin palveluverkon kehittäminen aiheuttaa muutoksia Serviisin asiakkaiden palvelualueiden toimintaan, mikä heijastuu tukipalveluiden tarpeeseen.

Serviisin oman toiminnan kilpailukyky verrattuna yksityisiin palveluntuottajiin on haaste. Serviisin palkkataso on korkeampi kuin yksityisellä sektorilla ja kuluihin sisältyy

suuri eläkemenoperusteinen maksu, jota yksityisillä toimijoilla ei ole. Lisäksi vuosilomat ovat pidemmät ja ikärakente epäedullisempi kuin yksityisillä toimijoilla.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Oulun Serviisi vaikuttaa palvelujen järjestämishjelman tavoitteeseen kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi valmistelemalla yhteistyössä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa esityksen kaupungin ruokaohjelmasta ja sen käyttöönotosta. Ruokaohjelman tavoitteet täsmen-tyvät vielä projektin edetessä, mutta ohjelmassa käsitel-ään lähiruoan, luomun ja ympäristövastuun kehittämis-tä ruoan laadun parantamiseksi yhteistyössä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa. Serviisi on esittänyt ruokaohjel-man myös Suomi 100 vuotta – hankkeisiin.

Serviisi lisää palvelujen sähköistämistä ottamalla käyttöön asiakkuudenhallinnan järjestelmän, minkä avulla paranetaan organisaation asiakaslähtöistä ajattelutapaa. Järjes-telmän avulla asiakkaat saavat entistä nopeampaa ja yks-ilöllisempää palvelua ja toimintojen läpinäkyvyys lisääntyy. Puhtauspalveluissa jatketaan digitalisointia hyödyn-tämällä syksyllä 2016 käyttöönotettavan järjestelmän pi-lotoinnin tuloksia ja laajentamalla järjestelmän käyttöä.

Omistajapolitiittisen ohjelman 2013–2016 mukaisesti Oulun Serviisin oman tuotannon osuus liikevaihdosta on vuo-den 2020 loppuun mennessä 70 % ja yksityisen tuotan-non osuus 30 %.

Serviisi toteuttaa hankinnoissaan kaupungin tavoitteen mukaisesti innovatiivisia toimintatapoja mm. pisteytys-, bonus- ja sanktiomallia sekä palveluntuottajan osaami-sen ja palvelun tuottamisen todentamista.

Kuntalaisten hyvinvointi

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|---|--|
| 1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Esityksen tekeminen kaupungin ruokaohjelman käyttöönotosta. | Ruokaohjelman valmiusaste: Ruokaohjelma on laadittu 30.8.2017. Esitys kh:lle ja kv:lle ruokaohjelman käyttöönotosta 30.9.2017. |

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|--|--|---|
| 2.4 Kokonaistarkasteluna kaupungin omavaraisuus palvelutuotannosta laskee. | Serviisin oman tuotannon osuus kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden kokonaistuotannosta on 70 % vuoden 2020 loppuun mennessä. | Oman tuotannon osuus kokonaistuotannosta: Oman tuotannon liikevaihto on 31.12.2017 75 % Serviisin koko liikevaihdosta. |

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% | TS 2018 | TS 2019 |
|--|----------------|----------------|----------------|-------------|----------------|----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 494 | 490 | 485 | | 480 | 480 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 44 | 30 | 30 | | 35 | 34 |
| Tilapäiset | 132 | 115 | 101 | | 101 | 101 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 626 | 605 | 586 | -3,1 | 581 | 581 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 328,7 | 370,4 | 351,6 | | 362,9 | 362,9 |
| Tilapäiset | 144,7 | | | | | |
| Yhteensä | 473,4 | 438,6 | 424,9 | -3,1 | 421,2 | 421,2 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -15 240 | -13 512 | -12 874 | -3,1 | -12 762 | -12 821 |
| Eläkekulut | -4 563 | -4 134 | -3 681 | -3,1 | -3 538 | -3 555 |
| Varhemaksut | -415 | -523 | -528 | 1,0 | -586 | -586 |
| Muut henkilösivukulut | -940 | -942 | -870 | -2,5 | -824 | -827 |
| Yhteensä | -21 158 | -19 111 | -17 953 | -3,2 | -17 710 | -17 789 |

Investoinnit

Irtaimisto

Palvelutuotantoon tarvittavat koneet ja laitteet

| 1 000 € | Kokonaiskustannus | Edellinen käyttö | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---------|-------------------|------------------|---------|---------|---------|
| Menot | 50 | | 50 | 50 | 50 |

Merkittävimmät riskit

Liikelaitos Oulun Serviisin merkittävimmät strategiset, taloudelliset ja operatiiviset riskit ja niiden hallintakeinot on arvioitu riskienarviointitaulukkoa apuna käyttäen.

Liikelaitoksen uusi ”Serviisiläisyys” – toimintamalli edellyttää koko henkilöstön sitoutumista uuteen toimintamalliin. Myös asiakkaat ja yhteistyökumppanit on saatava mukaan yhteiseen kehittämiseen.

Vuoden 2017 tavoitteet huomioivassa riskienarvioinnissa toimintaympäristöön liittyvänä riskinä on sopimusprosessikäytännön riittämätön ohjausvaikutus asiakkaiden toimintaan sopimuksiin liittyvissä asioissa. Johtamiseen liittyvänä riskinä ovat alue-esimiesten omat näkemykset Serviisin linjauksista, tavoitteista ja toimintatavoista, jolloin yhtenäinen Serviisin linja hämärtyy. Näihin pyritään vaikuttamaan ”Serviisiläisyys” – toimintamallilla. ICT-riskinä on prosesseja helpottavien ohjelmien jääminen

vajaikäytölle, mikä pyritään ehkäisemään motivoinnilla sekä koulutuksella ja sen vaikuttavuuden arvioinnilla.

Henkilöstöriskeinä on sairauspoissaolojen lisääntyminen ja hyvinvoinnin heikkeneminen työn kuormittavuuden kasvun vuoksi. Yksilöllisten ratkaisujen toimintamallilla ja yhteistyöllä työterveyden ja työsuojelun kanssa pyritään vähentämään sairauspoissaoloja ja parantamaan työhyvinvointia.

Menojen hallintaan ja tulo-rahoituksen riittävyteen liittyvät riskit johtuvat lähinnä Serviisin toiminnan kilpailuttamisesta ja siihen liittyvästä oman toiminnan liikevaihdon vähentymisestä. Menoja ei ole kuitenkaan voitu hoitamisvastuun vuoksi vähentää samassa suhteessa liikevaihdon vähentymisen kanssa. Hoitamisvastuun tehtäviä ei ole voitu tuotteistaa, joten niistä ei saada tuloja.

OULUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Serviisi

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|------------|-----------|-----------------|--------------------------|------------|------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 32 654 | 35 086 | 35 186 | 34 600 | 34 600 | 34 600 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 72 | 15 | 15 | 14 | 14 | 14 |
| Tuet ja avustukset kunnalta | 400 | 460 | 460 | 430 | 400 | 400 |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -8 325 | -7 773 | -7 773 | -7 850 | -7 850 | -7 850 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Palvelujen ostot | -2 903 | -8 256 | -8 091 | -8 338 | -8 512 | -8 511 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -15 240 | -13 527 | -13 512 | -12 874 | -12 762 | -12 821 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -4 978 | -4 597 | -4 657 | -4 209 | -4 124 | -4 141 |
| Muut henkilöstösivukulut | -941 | -938 | -942 | -870 | -824 | -827 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -51 | -58 | -58 | -40 | -42 | -43 |
| Arvonalentumiset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Liiketoiminnan muut kulut | -244 | -392 | -392 | -350 | -350 | -350 |
| LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 444 | 20 | 236 | 513 | 550 | 471 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | 18 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Muut rahoitustuotot | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kunnalle maksetut korkokulut | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Muille maksetut korkokulut | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Korvaus peruspääomasta | -20 | -20 | -20 | -20 | -20 | -20 |
| Muut rahoituskulut | -1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 442 | 0 | 216 | 493 | 530 | 451 |
| SATUNNAISERIÄ JA VAR. | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 442 | 0 | 216 | 493 | 530 | 451 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | | | | | | |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 442 | 0 | 216 | 493 | 530 | 451 |

OULUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Serviisi

| RAHOITUSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|------------|-----------|-----------------|--------------------------|------------|------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Liikelyljäämä (-alijäämä) | 444 | 20 | 236 | 513 | 550 | 471 |
| Poistot ja arvonalennukset | 51 | 58 | 58 | 40 | 42 | 43 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | -2 | -20 | -20 | -20 | -20 | -20 |
| Satunnaiset erät | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Muut tulorahoituksen korjaukset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -78 | -60 | -60 | -50 | -50 | -50 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | 415 | -2 | 214 | 483 | 522 | 444 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset muille (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Antolainasaamisten vähennykset muilta (+) | | | | | | |
| Lainakannan muutokset | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-) | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta | | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Peruspääoman muutos | | | | | | |
| Muu oman pääoman muutos | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | | | | | | |
| Muiden toimeksiantojen pääomat | | | | | | |
| Vaihto-omaisuuden muutos | | | | | | |
| Saamisten muutokset kaupungilta *) | -437 | 2 | | | | |
| Saamisten muutokset muilta | 76 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos kaupungilta | -54 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos muilta | | | | | | |
| Rahoituksen rahavirta | -415 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Rahavarojen muutos | 0 | 0 | 214 | 483 | 522 | 444 |

12.5. Liikelaitos Oulun Tilakeskus

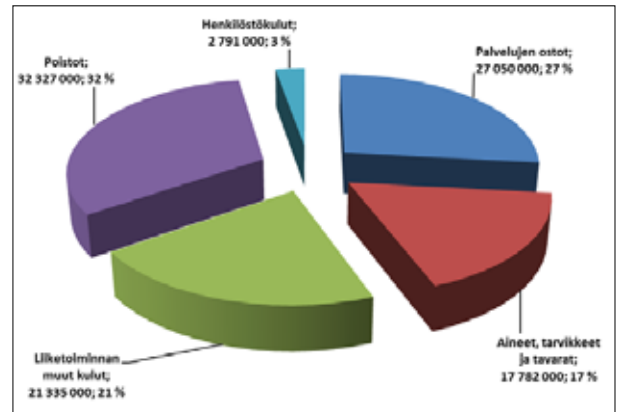
Liikelaitos Oulun Tilakeskus on vuodesta 2008 alkaen toiminut Oulun kaupungin liikelaitoksena, joka hankkii ja ylläpitää sekä vuokraa Oulun kaupungin eri hallintoalojen toimitilat. Tilakeskus huolehtii kaupungin investointi- ja perusparannusohjelmiin sisältyvien kohteiden rakennuttamisesta ja ylläpidosta. Liikelaitos Oulun Tilakeskus on rakennusten asiantunteva omistaja sekä luotettava ja kilpailukykyinen tilojen vuokraaja.

Toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat hyvä palvelu ja taloudellisuus. Kaupunkikuvan kehittäminen ja rakennuskannan arvon säilyttäminen ovat tärkeitä tehtäviä. Tilakeskus kantaa yhteiskuntavastuuta toiminnassaan.

Tilakeskuksen omistamia rakennuksia on 533 kpl. Rakennusten pinta-ala on 889 694 brm² ja niiden nykyarvo on yli 1,078 mrd €. Lisäksi Tilakeskus hallinnoi ulkoa vuokratuja tiloja 91 319 htm². Tilakeskuksessa on vakituksia asiantuntijoita 36.

Tilakeskus on hallintokuntien kumppani tilojen osalta niiden kehittäessä omaa toimintaansa.

Liiketoiminnan menot TA 2017 Yht. 101,3 M€:



Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus | | | | | | |
| • Liikevaihto | 110 429 | 110 983 | 110 983 | 114 800 | 116 800 | 117 800 |
| • Investoinnit | 29 440 | 52 689 | 44 654 | 53 596 | 44 224 | 24 990 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikeylijäämä | 12 791 | 8 852 | 11 372 | 14 035 | 12 694 | 8 816 |
| • sij.pääoman tuotto, % | 2,4 % | 2,1 % | 2,1 % | 3,0 % | 2,9 % | 2,2 % |
| • korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta % | 6,0 % | 6,0 % | 6,0 % | 6,0 % | 6,0 % | 6,0 % |

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 | ENN 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------|---------|----------|---------|---------|---------|
| Omavaraisuusaste, % | 58,6 | 55,6 | 54,7 | 56,0 | 59,4 | 57,7 |
| Investoinnit liikevaihdosta, % | 26,6 | 47,5 | 40,2 | 46,7 | 37,9 | 21,2 |
| Velkaantumisaste, % | 77,3 | 85,6 | 81,1 | 83,7 | 82,3 | 87,1 |
| Investointien tulorahoitusosuus, % | 126,2 | 60,7 | 75,2 | 66,3 | 75,3 | 120,5 |
| Rakennusten tekninen arvo, M€ | 1026 | 1036 | 1078 | 1078 | 1078 | 1078 |
| Tilojen vuokrausaste, % | 98,00 | 97,0 | 97,0 | 97,0 | 97,0 | 97,0 |
| Omien tilojen keskimääräinen vuokra €/hum ² * | 10,26 | 9,20 | 10,88 | 10,88 | 10,88 | 10,88 |

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2017

Tärkeimpänä haasteena on pysäyttää korjausvelan kasvu ja saada kiinteistöjen sisäilma-ongelmat kuriin. Kaupungin energiansäästösitoumukset tuovat ison haasteen Tilakeskukselle. Energian säästö edellyttää rakennusten energiatehokkuuden lisäämisen lisäksi myös kiinteistöissä tapahtuvan toiminnan tehostumista.

Tilakeskus on hallintokuntien kumppani heidän kehittäessään omaa toimintaansa. Sparraamme hallintokuntia palveluverkkotyössä ja toimimme kiinteistöasiantuntijoina. Muun muassa palveluverkkotyötä varten olemme kehittäneet inventointityökalua, joka auttaa kiinteistöjen arvottamisessa palveluverkossa ja salkutustyössä. Päiväkotien inventointi aloitetaan.

Olemme aloitteellisia hallintotilojen kehittämisessä. ”Koppitoimistojen” korvaaminen monitilatoimistoilla lisää tilatehokkuutta jopa 30 %:lla. Kehitämme uusia oppimisympäristöjä yhdessä Sikun kanssa ja rakennamme hyvinvointiverkostoa yhdessä Hyven kanssa. Sekä uusissa koulurakennuksissa että vanhojen koulujen peruskorjauksissa on tavoitteena erillisten luokkahuoneiden korvaaminen erillaisilla oppimistiloilla uusien opetussuunnitelmien mukaisesti. Tällä päästään jopa 50 %:n tilansäästöön. Koulujen osalta eräs tilatehokkuutta edelleen lisäävä tekijä olisi vuorolukuun siirtyminen. Hyven osalta tilatehokkuutta olisi mahdollista lisätä toiminta-aikoja lisäämällä.

Toimintamme on asiakaslähtöistä ja asiakaspalvelun kehittämiseen panostetaan edelleen. Asiakashallinnan seuraamistyökalua kehitetään ja se otetaan käyttöön koko organisaatiossa. Työkalu lienee julkishallinnossa ensimmäinen laatuaan.

Henkilöstön osaamista kehitetään. Työntekijöiden omaehtoista koulutustautumista tuetaan mahdollistamalla väliaikaiset yksilölliset työaikajärjestelyt. Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Autamme yrityksiä kehittämään erilaisia tuotteita ja palveluita, jotka auttavat myös oman toimintamme tehokkuuden ja laadun parantamisesta. Tällaisia ovat esimerkiksi eGainin tuotteiden testaus julkisten kiinteistöjen energiansäästöön sekä Heatsavrin veden haihtumista estävän aineen pilotointi Vesi-Jatuliiin ja Raattiin.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys (Ympäristöohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 | Toteuma |
|---------------------------------------|--------------------------|---------|------------------|---------|
| Energia ja materiaalitehokkuus | Energian kulutus vähenee | GWh | 167 GWh | |

Kokeilemme uusia hankintamuotoja, mm. elinkaarihankkeita. Uutena meillä on allianssimalli, missä pyrimme saattamaan tilan tekijät saman pöydän ääreen suunnittelusta alkaen tavoitteena arvo rahalle. Pitkäkankaan koulun allianssikorjaushankkeessa pilotoidaan Ympäristölaadun ohjaustyökalua ja sertifiointijärjestelmää (HOT). Metsokankaalla kokeilemme yhdessä mm. Oulun yliopiston arkkitehtuuriostaston kanssa älykkyyden integroimista talotekniikkaan. Kokeilussa hyödynnetään valaistuksessa käytettäviä sensoreita.

Toimintasuunnitelma 2018-2019

Korjausvelan kasvun hidastaminen jatkuu ja tavoitteena on laatia kiinteistökohtaiset pts:t suurimmille kiinteistöille. Näissä huomioidaan korjausvelan kasvun pysäyttäminen.

Valmistaudutaan SOTE-kiinteistöjen ulosvuokraukseen.

Energiatehokkuus -haasteeseen vastataan paitsi talojen tehokkaammalla käytöllä, niin myös jo hankesuunniteluvaiheessa.

Henkilöstösuunnitelmalla pyritään saamaan tarvittavat resurssit tasapainoon kasvavien tarpeiden kanssa.

Toimintaympäristöanalyysi

Käynnissä oleva palveluverkkotarkastelu tulee pienentämään rakennusten vuokrausasteita ja siten pienentävät Tilakeskuksen liikevaihdon suhteellista kehitystä suunnittelukaudella 2018–2019. Palveluverkkopäätöksillä ja –muutoksilla ei oleteta olevan merkittävää vaikutusta vielä tilikaudella 2017.

Tilakeskuksen hallinnoimien rakennusten arvon säilyttäminen ja korjausvelan pienentäminen ovat suunnittelukauden suurimpia haasteita. Korjausvelalla on selvä syy-yhteys sisäilmaongelmiin. Nykyisen kiinteistö-kannan korjausvelka on lähes 97 M€, mikä tarkoittaa, että kiinteistöt korjattaisiin rakentamishetken kuntoon, mutta perusparrannustarve on yli 208 M€, mikä tarvitaan, jotta rakennukset pystyttäisiin korjaamaan nykyisten vaatimusten mukaisiksi. (Trellum 2015).

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 | Toteuma |
|---|--|---|------------------|---------|
| Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella | Johtamisen taso pysyy vähintään entisellä tasolla | Kunta 10 –kysely: indikaattori johtamisesta | 77/100 | |
| Henkilöstön työhyvinvointi nousee | Henkilöstön työn hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota esim. uusissa monitoimitiloissa | Kunta 10 –kysely: työssä jaksaminen | 77/100 | |

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------|---------------|---------------|--------------|---------------|---------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 34 | 34 | 38 | 12 % | 38 | 38 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 4 | 0 | 0 | | 0 | 0 |
| Tilapäiset | 9 | 7 | 5 | -29 % | 5 | 5 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 44 | 41 | 43 | 5 % | 43 | 43 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 28,0 | 31,1 | 32,4 | 4 % | 32,4 | 32,4 |
| Tilapäiset | 8,5 | 6,7 | 4,9 | -27 % | 4,9 | 4,9 |
| Yhteensä | 36,5 | 37,8 | 37,3 | -1 % | 37,3 | 37,3 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -1 912 | -2 093 | -2 127 | 1,6 % | -2 166 | -2 209 |
| Eläkekulut | -523 | -563 | -532 | -5,5 % | -541 | -549 |
| Muut henkilösivukulut | -113 | -123 | -132 | 7,3 % | -134 | -137 |
| Yhteensä | -2 548 | -2 779 | -2 791 | 0,4 % | -2 841 | -2 895 |

Korjausvelan kasvun pysäyttäminen, sisäilmahaasteet ja palveluverkon aiheuttamat investointilisäykset sekä sote-tilojen ulosvuokraus edellyttävät resurssien lisäämistä suunnittelu-kaudella. Tärkein tehtävä on saada täyttämättömät virat nopeasti täytetyiksi.

Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

| OULUN TILAKESKUS | ENN 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---------------------|----------|---------|---------|---------|
| Uudet lainat | 15 000 | 13 364 | 10 693 | 6 258 |

Merkittävimmät riskit

Tilakeskuksen toiminnassa merkittävä strateginen riski on, että konsernin palveluverkko ei hyödynnä olemassa olevaa rakennusomaisuutta tehokkaasti. Palveluverkon osamoptimointi johtaa rakennuksien tehostamiseen käyttöön, minkä johdosta mahdolliset taloudelliset säästöt jäävät toteutumatta. Vaarana on, että palveluverkkoon jää toiminnallisesti vanhentuneita ja tekniseltä kunnoltaan heikkokuntoisia rakennuksia.

Kiinteistöihin sitoutuu merkittävä osa kaupungin varallisuudesta ja Tilakeskuksen yksi keskeisiä tehtäviä on tämän omaisuuden arvon säilyttäminen. Tämän hetkinen perussparannuksiin käytetty määräraha ei kuitenkaan kata kiinteistöjen kulumisesta syntyneitä tarpeita, joten korjausvelka kasvaa vuosi vuodelta. Riittämätön ylläpidon

taloudellinen resursointi johtaa ennen pitkää siihen, että tilojen terveellisyys ja turvallisuus vaarantuu. Korjausvelan kasvu on suoraan verrannollinen sisäilmaongelmien määrään. Riski on sekä taloudellinen että palveluverkonäkökulmasta strateginen.

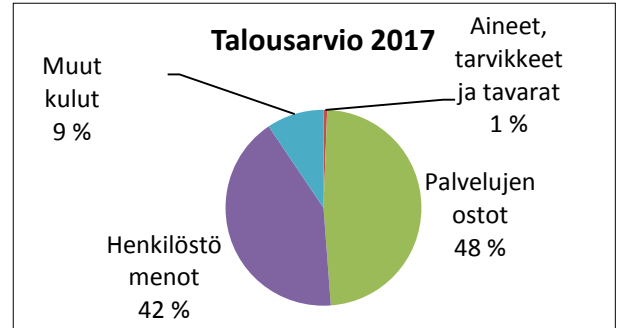
Tilakeskuksen henkilöstöresursointi on operatiivisen toiminnan kannalta kriittinen, sillä resurssipula asiantuntija- / tilaajaorganisaatioissa vaarantaa koko rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvien tuotantoketjujen toiminnan. Riskinä on myös, että lähtevien henkilöiden tilalle ei saada uusia työntekijöitä. Henkilöstötilanteen asettamaan haasteeseen on osittain vastattu toiminnan tehostamisella eli uudella toimintajärjestelmällä ja päällekkäisten töiden karsimisella.

OULUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Tilakeskus

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------------|---------------|-----------------|--------------------------|---------------|---------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 110 090 | 110 983 | 110 983 | 114 800 | 116 800 | 117 800 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | 457 | 0 | 450 | 460 | 470 | 480 |
| Valmistus omaan käyttöön | 322 | 40 | | 60 | 60 | 60 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 17 | 0 | 68 | 0 | 0 | 0 |
| Tuet ja avustukset kunnalta | | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -13 037 | -17 613 | -16 600 | -17 782 | -18 849 | -19 980 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Palvelujen ostot | -26 523 | -25 352 | -25 352 | -27 050 | -28 673 | -30 393 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -1 926 | -2 117 | -2 093 | -2 127 | -2 166 | -2 209 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -525 | -567 | -563 | -532 | -541 | -549 |
| Muut henkilöstösivukulut | -114 | -124 | -123 | -132 | -134 | -137 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -34 584 | -34 160 | -33 160 | -32 327 | -31 658 | -32 284 |
| Arvonalentumiset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Liiketoiminnan muut kulut | -21 387 | -22 238 | -22 238 | -21 335 | -22 615 | -23 972 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 12 791 | 8 852 | 11 372 | 14 035 | 12 694 | 8 816 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | | | 2 | | | |
| Muut rahoitustuotot | 41 | 0 | 3 | 0 | 0 | 0 |
| Kunnalle maksetut korkokulut | -724 | -1 149 | -1 149 | -967 | -1 156 | -1 109 |
| Muille maksetut korkokulut | 0 | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | -9 886 | -9 886 | -9 886 | -9 886 | -9 886 | -9 886 |
| Muut rahoituskulut | -6 | | 60 | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 2 217 | -2 183 | 402 | 3 182 | 1 652 | -2 179 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 2 217 | -2 183 | 402 | 3 182 | 1 652 | -2 179 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | 3 427 | 3 689 | 3 689 | 3 070 | 3 070 | 3 062 |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 5 644 | 1 506 | 4 091 | 6 252 | 4 722 | 883 |

12.6. BusinessOulu liikelaitos

BusinessOulu liikelaitos vastaa kaupungin elinkeinopoliittikan toteuttamisesta edistämällä alueen yritys- ja elinkeinotoimintaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden mukaisesti. Toiminnan rahoittamiseen haetaan vuosittain myös kaupungin ulkopuolista rahoitusta. Toiminnan laajuutta kuvataan oheisessa kuvassa.



Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus | | | | | | |
| • Liikevaihto | 34 | 10 | 10 | 4 | 4 | 4 |
| • Investoinnit | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikeylijäämä | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| • sij.pääoman tuotto, % | 0,9 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| • korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta % | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--------------------------------|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Ulkopuolisen rahoituksen määrä | 1894 | 3404 | 3404 | 3057 | 3057 | 3057 |

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2017

BusinessOulun toiminnan tavoitteena on saada Oulun alueelle lisää työpaikkoja, yksityisiä investointeja, vientiä ja ostovoimaa. Toiminta perustuu Oulun kaupunkistrategiaan ja BusinessOulu liikelaitoksen toimenpideohjelmaan 2015 – 2019. Toimenpiteet tehdään yhteistyössä kaupunkikonsernin, muiden alueen julkisten toimijoiden ja yritysten kanssa. Yritysten kasvumahdollisuuksia ja kilpailukykyä edistetään mm. niiden toimintaympäristöä kehittämällä.

Vuoden 2017 aikana BusinessOulun työ kohdennetaan kuuteen toimenpidekokonaisuuteen, joita ovat Kasvuyritys-palvelut, Viennin ja myynnin edistäminen, Investointien houkuttelu, Startup –palvelut ja -ympäristön kehittäminen, innovaatioympäristöjen kehittäminen ja innovaatiopalvelut sekä aluemarkkinointi (alueen vetovoimatekijöiden markkinointi). Tavoitteena on BusinessOulun palvelemien yritysten määrän lisääminen ja saadun

asiakaspalautteen säilyttäminen hyvällä tasolla. Asiakkuudet on jaettu viiteen toimialaan ja kahteen erilliseen suurhankkeeseen (Hanhi-kivi ja OuluHealth).

Kasvuyrityspalveluissa sekä viennin ja myynnin edistämisessä keskitytään pienten ja keskisuurten kasvun ja viennin tukemiseen käytännön yrityspalvelujen avulla (kehittämispalvelut, valmennusohjelmat, tapahtumat, vienninedistämiseen liittyvät toimenpiteet jne). Pohjois-Ruotsissa, Norjassa ja Kazakstanissa ja Saksassa jatketaan Finnish BusinessHub – toimintaa, jossa kerätään tietoa kohdemarkkinoiden vientimahdollisuuksista ja hankkeista. Kerättyä tietoa markkinoidaan oululaisille/suomalaisille yrityksille ja tätä kautta edistetään vientiä. Tämän lisäksi rakennetaan kansainvälisiä verkostoja muissa maakohdeissa, mm. USA:ssa.

Investoinnit -kokonaisuudessa tavoitteena on lisätä edelleen Oulun alueelle sijoittuvien yritysten lukumäärää sekä yksityisiä investointeja yhteistyössä mm. Yhdyskunta ja ympäristöpalvelujen kanssa. Verkostoissa ja asiakastyössä tunnustetaan yritysten ja investoreiden tarpeita

kasvulle ja autetaan mm. investointiselvityksillä hankkeita etenemään myönteisesti. Investoinneilla on keskeinen osa alueen työllisyyden ja kilpailukyvyyn kasvattajana. **Startup-palvelujen ja -ympäristöjen kehittämiseen** liittyen jatketaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteitä, korkeakoulu- ja oppilaitoslähtöisen yrittäjyyden käytännön aktivoimista ja kasvuhakuisten yritysten tukemista mm. erilaisten kiihdyttämöohjelmien ja pääomasijoitusrahastojen avulla. Yritysten kasvua mahdollistavan rahoituksen turvaaminen on jatkossakin erittäin tärkeä uusien työpaikkojen syntyemiselle.

Innovaatioympäristöjen ja -palvelujen kehittämisen tärkein alueellinen verkosto on Oulun innovaatioallianssi (OIA), jonka muodostavat Oulun kaupunki, Oulun yliopisto, VTT, Oulun ammattikorkeakoulu, Oulun seudun koulutus- ja kuntayhtymä, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Luonnonvarakeskus Luke ja Technopolis oyj. OIA:n yhteisiä panostuksia kohdennetaan viiteen toiminnalliseen kokonaisuuteen, joita ovat Pohjoinen vetovoimainen kaupunki, Ketterä kaupallistaminen, Teollisuus 2026, Oulu Health sekä ICT ja digitalisaatio. Innovaatioympäristöjen kehittämisessä Oulun kaupunki keskittyy erityisesti OuluHealth-teeman ja Älykkään kaupungin Roadmap 2020 kohteiden kehittämiseen. OuluHealth-kehittämistyö kytketään läheisesti OIA-verkoston toimintaan. Älykaupungin Roadmap 2020 kohteisiin yhteisesti liittyvänä teemana on langattomien kaupunkiverkkojen kehittäminen ja 3D –mallinnuksen hyödyntäminen kaupunkisuunnittelussa. Toimintaa jatketaan yhteistyössä Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kanssa. Yhteismarkkinointiprojekti on tärkeässä roolissa, kun innovaatioympäristön kokonaisuudesta ja valituista kärjistä kerrotaan ulospäin. Vuoden 2016 aikana BusinessOululle siirtyi konsernipalveluilta kaupunkikehittämiseen keskittyneen 6Aika –strategian ja –hankekokonaisuuden koordinaattorin rooli. Kansallisen 6aika –strategian toteuttaminen yhdessä Suomen kuuden suurimman kaupungin kanssa tarjoaa verkoston, jonka kautta otetaan käyttöön uusia toimintatapoja ja palveluja.

Investointien saaminen sekä innovaatioympäristöjen ja –palvelujen kehittäminen edellyttää vahvaa käytännön yhteistyötä kaupungin sisällä ja kehittämistoimien kohdentamista näihin teemoihin. Kaikkien kaupunkikonserniin kuuluvien yksiköiden pitäisi tehdä mahdollisuuksiensa mukaan innovatiivisia hankintoja, jotta yrityksille pystytäisiin tarjoamaan uusien tuotteiden kehitysympäristöjä.

Aluemarkkinointi tukee toimenpiteillään alueen vetovoimaisuutta. Sen tärkeänä tehtävänä on kaupunkistrategian vision toteuttaminen Oulusta rohkeasti uudistuvana Skandinavian pohjoisena pääkaupunkina, jolla on halu ja kyky kehittyä entistä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä. Aluemarkkinoinnin näkökulmasta on tärkeää, että yritysälämälle tärkeiden aiheiden ohella Oulu tuodaan esille myös houkuttelevana asuinpaikkana, vetovoimaisena matkailukohteena ja kongressikaupunkina sekä elävänä tapahtumakaupunkina. BusinessOulun viestintä- ja markkinointiyksikön oman toiminnan lisäksi

aluemarkkinoinnin tärkein työkalu on Oulun kaupungin yhteismarkkinointi -hanke, jonka toiminnassa on mukana paitsi runsaasti yrityksiä myös Oulun innovaatioallianssin edustajat.

Ulkopuolisen rahoituksen (Suomen valtio, EU yms.) avulla palvelujen tuottaminen yrityksille voi jatkossa olla haasteellista, mikä johtuu ulkopuolisen rahoituksen sääntöihin liittyvistä tulkinnoista. Kansallisilla rahoitusohjelmilla (INKA, 6Aika, AIKO) tulee toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita ja kaupungin perus- ja hanketoiminnan tavoitteita irrallisten ohjelmien tavoitteiden sijaan. Kansallisilta rahoittajilta (ELY-keskus, maakuntaliitto, TEKES yms.) haetaan rahoituksia normaaliin tapaan. Tavoitteena on saada suoria EU-rahoituksia vuoden 2017 aikana. Niitä haetaan esimerkiksi EU-komissiolta, jolloin tukiprosentit ovat korkeampia, jopa 100 %.

Yleinen taloustilanne vaikuttaa vuoden 2017 toimintasuunnitelman toteutukseen siten, että jos toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia työpaikkojen ja/tai yritysten määrässä, toimintasuunnitelmaan liittyvien toimenpiteiden painotuksia ja aikataulutuksia muutetaan tilannetta vastaavaksi.

Toimintasuunnitelma 2018 – 2019

Vuosina 2018 – 2019 jatketaan toimenpideohjelman 2015 – 2019 mukaisia toimenpiteitä vuoden 2017 kuluessa valittavilla painopistealueilla. Valintaan vaikuttaa olennaisesti toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Toimintaympäristöanalyysi

Vuoden 2016 marraskuusta lähtien useat yritykset eri toimialoilla ovat lisänneet henkilöstöään. Vaikea taloustilanne jatkuu edelleen kaupan, vähittäiskaupan ja logistiikkapalvelujen parissa. Erityisen hyvää toiminnan kasvua on tapahtunut Ouluun vuosina 2013 – 2015 saapuneissa korkean teknologian yrityksissä. Valtaosa yrityksistä on monipuolisesti osana seudun yritys- ja tutkimusyhteisöä.

Työttömyys on suurin ongelma ja sen saaminen alle 10 %:n tulee olla koko alueen kaikkien toimijoiden yhteinen tavoite. Työllisyyden parantumiseen vaikuttaa eniten yritysten kasvu ja vientitoiminnan onnistuminen. Tällä hetkellä kasvun ja viennin suurimmat ongelmat ovat riskirahoitus ja kasvurahoitus. Yritysrahoituksen monipuolistaminen ja kasvattaminen on tärkeää, sillä pankkirahoituksen saanti on edelleen vaikeaa pienille ja nuorille yrityksille.

Tavoitteena on edelleen monipuolistaa Oulun alueen elinkeinorakennetta ja hyödyntää mm. pohjoisen Skandinavian mahdollisuuksia. Viennin edistämistoimenpiteisiin panostetaan esimerkiksi Finnish BusinessHub –konseptilla, lentoyhteyksillä Tromssaan sekä kansainvälisellä markkinoinnilla. Tavoitteisiin pyritään tarjoamalla yrityksille

heidän tarpeidensa mukaisia palveluja yhdessä kumppaneiden ja verkostojen kanssa. Alueen yksityiset investoinnit tulisi saada kasvuun usean vauksen vuoden jälkeen.

Keväällä 2017 pidetään kunnallisvaalit. Uusi valtuustokausi voi tuoda mukanaan useita muutoksia esimerkiksi

kau-punkistrategiaan ja sitä kautta myös kaupunkistrategiaa omalta osaltaan toteuttavaan BusinessOulu liikelaitoksen toimenpideohjelmaan. Myös BusinessOulu liikelaitoksen johtokunnan kokoonpanoon voi tulla muutoksia.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari / Tavoitetaso 2017 |
|---|--|--|
| *Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä | Merkittävä nettotyöpaikkojen kasvu | Työpaikkojen lukumäärä, nettomuutos (Oulun seutu)/ + 2000 (netto) |
| *Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat | Alueella toimivien yritysten vientiliiketoiminnan merkittävä kasvu Kaupunkiseudulle suuntautuvan kansallisen ja kansainvälisen investointivolyymien kasvu | Oulun seudulla toimivien kv-yritysten viennin arvo (eurot, tavaravienti)/ + 500 M€/3v Suorat pääomasijoitukset (opo) oululaisyrittäisiin/ 50 M€/v |
| *Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu | Liiketoiminta-, tutkimus- ja kehitysympäristöjen hyödyntäminen liiketoiminnan kehittämisessä | v. 2016 – 2019: Uudet OIA:n ja sen ekosysteemien keskeiset mittarit määritetään vuoden 2017 alussa |

Henkilöstösuunnitelma

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------|---------------|---------------|----------------------|---------------|---------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 46 | 49 | 49 | 0 % | 49 | 49 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 2 | 3 | | -100% | | |
| Tilapäiset | 23 | 29 | 29 | 0 % | 29 | 29 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | 69 | 78 | 78 | 4 % | 78 | 78 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 36,2 | 41 | 41 | 0 % | 41,9 | 41,9 |
| Tilapäiset | 20,6 | 25,9 | 25,9 | 0 % | 25,8 | 25,8 |
| Yhteensä | 56,8 | 66,9 | 66,9 | 0 % | 67,7 | 67,7 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -3 340 | -3 776 | -4 019 | 6 % | -4 019 | -4 032 |
| Eläkemenot | -643 | -712 | -708 | -1 % | -698 | -702 |
| Varhemaksut | | | | | | |
| Muut henkilösivukulut | -196 | -223 | -251 | 13 % | -248 | -250 |
| Yhteensä | -4 179 | -4 711 | -4 978 | 6 % | -4 965 | -4 984 |

BusinessOulussa on vuoden 2017 alussa 51 vakinaista tehtävää. Kaksi avoinna olevaa vakinaista tehtävää (lakimies, koordinaattori) pyritään täyttämään vuoden 2017 aikana. Tilapäisten osuus on 29 henkilöä. Henkilöstömäärän arvioidaan olevan suunnittelukaudella 2018 – 2019 olevan 78 henkilöä.

Merkittävimmät riskit

Taloudellinen tilanne on edelleen epävarma sekä maailmalla että Suomessa, mikä heijastuu myös Oulun seudun yrityksissä lomautuksina ja irtisanomisina. Ulkopuolisen rahoituksen saaminen voi muodostua haastavaksi.

Ostopal-veluihin liittyy normaalit sopimusriskit, samoin avainhenkilöriskit ovat normaaleja toimintaan liittyviä riskejä. Raaka-aineiden matala hintataso voi hidastaa Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin investointien määrää.

OULUN KAUPUNKI
BusinessOulu liikelaitos

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|----------------|----------------|-------------------------|-----------------------------------|----------------|----------------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 34 | 10 | 10 | 4 | 4 | 4 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | 1 860 | 3 404 | 3 404 | 3 053 | 3 053 | 3 053 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 8 328 | 8 950 | 8 950 | 8 841 | 8 828 | 8 847 |
| Tuet ja avustukset kunnalta | | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -100 | -74 | -74 | -72 | -72 | -72 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | | | | | | |
| Palvelujen ostot | -4 838 | -6 508 | -6 508 | -5 721 | -5 721 | -5 721 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -3 350 | -3 776 | -3 776 | -4 019 | -4 019 | -4 032 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -644 | -712 | -712 | -708 | -698 | -702 |
| Muut henkilöstösivukulut | -197 | -222 | -222 | -251 | -248 | -250 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -11 | | | | | |
| Arvonalentumiset | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -1 082 | -1 072 | -1 072 | -1 127 | -1 127 | -1 127 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | 3 | | | | | |
| Muut rahoitustuotot | | | | | | |
| Kunnalle maksetut korkokulut | | | | | | |
| Muille maksetut korkokulut | | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | | | | | | |
| Muut rahoituskulut | -2 | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |

12.7. Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen palvelut muodostuvat pääasiassa palo- ja kemikaaliturvallisuuden valvonnasta, omatoimiseen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja hätätilannevalmiuksiin valmentavasta turvallisuusviestinnästä, kiireellisiin hätätilanteisiin liittyvästä pelastustoiminnasta sekä näiden tukitehtävistä. Pelastuslaitos tuottaa lisäksi ensihoitopalveluita sekä niitä tukevaa ensivastetoimintaa. Pelastustoimen lakisääteiset palvelut tuotetaan 12 kunnan muodostamalla toimialueella. Ensihoitopalveluita tuotetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa tehdyn yhteistoimintasopimuksen mukaisesti laitoksen toimialueen lisäksi Vaalan kunnassa.

Talous

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen TA2017 liikevaihto on 32 661 t€. Pelastuksen tulosalueen liikevaihto 17 787 t€ muodostuu 97 %:sti yhteistoimintakuntien maksuosuuksista (17 295 t€). Ensihoidon tulosalueen liikevaihto 14 874 t€, muodostuu 66 %:sti PPSHP:n valmiuskorvauksesta (9 820 t€) ja Kelan korvauksista (3 749 t€; 25 %). Tulosalueiden liikevaihdosta suurin osa kuluu henkilöstökulujen kattamiseen: pelastus 65 % (11 641 t€) ja ensihoito 77 % (11 445 t€). Seuraavaksi suurin kuluerä on vuokramenot: pelastus 15 % (2 702 t€) ja ensihoito 6 % (859 t€).

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------|---------------------|--------------|---------------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus (1000 €) | | | | | | |
| • Liikevaihto | 31 901 | 32 136 | 32 419 | 32 661 | 33 186 | 33 819 |
| • Investoinnit (netto) | 1 888 | 2 029 | 2 029 | 0 | 0 | 0 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikeylijäämä | 1 330 | 590 | 406 | 32 | 26 | -3 |
| Pelastustoimen kuntien maksuosuus €/as | 62,77 | 62,17 | 62,17 | 61,64 | 61,96 | 63,86 |
| Ensihoidon menot €/as | 47,28 | 48,65 | 49,42 | 52,20 | 53,46 | 53,30 |

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

| | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|----------------|---------|---------|
| Alueen väestö 31.12 | 285 161 | 286 850 | 286 150 | 287 100 | 288 050 | 289 000 |
| Hälytykset , joista | 4 463 | 4 150 | 4 170 | 4 200 | 4 150 | 4 100 |
| rakennuspalot | 94 | 105 | 85 | 90 | 90 | 90 |
| rakennuspalovaara | 157 | 150 | 125 | 140 | 140 | 140 |
| liikenneonnettomuudet | 714 | 650 | 670 | 670 | 670 | 670 |
| maasto- ja metsäpalot | 64 | 160 | 80 | 125 | 125 | 125 |
| tarkastus- ja varmistustehtävät | 1 301 | 1 000 | 1 300 | 1 200 | 1 100 | 1 100 |
| vars.hälytykset/1 000 as. | 12,4 | 11,1 | 11,2 | 11,3 | 11,1 | 10,9 |
| ensivaste | 938 | 975 | 960 | 950 | 950 | 950 |
| muut | 1 195 | 1 110 | 960 | 1 025 | 1 075 | 1 025 |
| Valvontasuunnitelman | | | | | | |
| mukaiset palotarkastukset | 1 308 | 1 500 | 1 372 | 1 315 | 1 338 | 1 240 |
| TurvallisuusviestintätilaisuuDET , | 449 | 525 | 525 | 525 | 540 | 550 |
| jossa tavoitettu henkilöä | 36 911 | 29 000 | 36 000 | 36 000 | 37 000 | 38 000 |
| Ensihoidon palvelutuotantoalueen väestö 31.12. | 288 236 | 289 955 | 289 200 | 290 150 | 291 100 | 292 050 |
| Ensihoidon tehtävät, joista | 44 310 | 45 020 | 45 305 | 46 302 | 47 321 | 48 362 |
| A-B | 13 963 | 14 300 | 13 911 | 14 300 | 14 615 | 14 937 |
| C-D | 30 347 | 30 720 | 31 394 | 32 002 | 32 706 | 33 425 |

Toimintasuunnitelma

Pelastuslaitoksen lakisääteiset ja muut tehtävät toteutetaan, ja toimintaa kehitetään, pelastustoimen palvelutaso-päätöksen 2017 - 2020 sekä vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Palvelutasopäätökseen sisältyy

nykytilan kuvaus, päätökset tulevasta palvelutasosta kustannusvaikutuksineen sekä kehittämissuunnitelma. Palvelutaso on mitoitettu alueen normaaliajan ja poikkeusolojen palvelutarpeita ja onnettomuusuhkia vastaavaksi. Valvonta-suunnitelma sisältää mm. päätökset palotarkastustoiminnan kohdentamisesta, valvonnan määräväleistä ja

toteuttamistavoista. Vuoden 2016 suunnitelma tarkistetaan syksyn aikana v. 2017 valvontasuunnitelmaksi.

Kuntien tehtävien vähentäminen ja pelastuslain kokonaisuudistus ovat johtamassa mm. siihen, että nuohous vapautetaan kilpailulle v. 2018 alussa. Pelastuslaitoksilta poistuu velvollisuus järjestää alueensa nuohouspalvelut. Tulisijojen ja hormien nuohous on myös jatkossa osa paloturvallisuuden ylläpitoa ja pelastusviranomaisen tehtäväksi on jäämässä nuohouksen valvonta.

Ensihoitopalvelut toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen 2015 – 2018 sekä sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen välisen yhteistoimintasopimuksen 2015 – 2017 (2018) mukaisesti.

Pelastuslaitoksen säästöohjelman toteutus jatkuu v. 2017 loppuun. Toimenpiteiden vieminen päivittäiseen toimintaan edellyttää edelleen mm. toimintaohjeiden ja -suunnitelmien päivytystä. Pelastustoiminnan vuorotyötä tekevän henkilöstön paikallisen sopimuksen ja poikkeusluvan mukaisen työajan ja palkkauksen vaikutuksia seurataan. Palojäämille altistumista vähentävä Puhdas paloasema -toimintamallin pilotin jalkauttamista jatketaan.

Muhoksen ja Limingan paloasemakiinteistöjen saneeraukset ja laajennukset toteutetaan kuntien kanssa. Oulun keskuspaloaseman korvaavien paloasemien hankesuunnitelmista ja investoinneista päätetään vuoden 2017 aikana.

Ikääntyvien työntekijöiden lukumäärä kasvaa ja heidän toiminta- ja työkyvystään on huolehdittava, sillä pelastuslaitoksella ei juuri ole mahdollisuutta vaihtoehtoisille urapoluille ja/tai työtehtävien uudelleen järjestelyille. Vuosina 2017 – 2019 jatketaan toimenpiteitä, joilla pelastuslaitoksen operatiivinen toimintavalmius turvataan henkilöstön ikääntymisen ja toimintakyvyn heikkenemisen johdosta. Työhyvinvoinnin kehittämistyötä jatketaan talousarvio- ja suunnitteluvuosina v. 2016 laaditun työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Väestön ikääntyminen, alueen kuntien väestömäärien kehitys sekä alueen riskien keskittyminen vaikuttavat pelastustoimen palvelutuotannon kehittämiseen. Pelastuslaitos varautuu sääolosuhteiden aiheuttamiin ääri-ilmiöihin kuten myrskyihin ja tulviin. Varautuminen käsittää tavanomaiden päivittäisonnettomuuksien hallinnan lisäksi suunnittelun, koulutuksen, johtamis-, toiminta- ja yhteistyökyvyn parantamisen erityis- ja häiriötilanteissa sekä kuntien kriisi johtamisen tukemisen.

Pelastustoimi siirtyy maakuntahallintoon v. 2019 alusta lukien. Pelastustoimen sisältöä kehitetään sisäministeriön ja pelastuslaitosten yhteisessä pelastustoimen uudistamishankkeessa. Pelastustoimen alueellinen valmistelu tapahtuu Pohjois-Pohjanmaan liiton alaisuudessa. Valmistelu toteutetaan yhteistyössä alueen kaikkien yhdistyvien pelastuslaitosten (Oulu-Koillismaa, Jokilaaksot, Kainuu,

Lappi, Keski-Pohjanmaa, Pietarsaari) ja maakuntien kanssa. Valmistelu edellyttää riittävää resursointia, jotta myös pelastuslaitoksen perustehtävät saadaan turvattua muutoksen valmistelun aikana. Pelastuslaitoksen henkilöstö osallistuu laajasti valmisteluvaiheen työryhmien työskentelyyn.

Toimintaympäristöanalyysi

Pelastustoimen valtakunnallisen strategian 2025 mukaan, pelastustoimi vahvistaa yhteensovittajan rooliaan mm. suuronnettomuuksissa ja niihin varautumisessa, jotta kaikki toimijat, kuten pelastuslaitokset, sopimuspalokunnat, poliisi, ensihoito ja muut kumppanit toimivat koordinoitusti yhdessä. Käytännöksi strategia muuttuu pelastustoimen uudistuksessa 2019, jossa pelastustoimen järjestäminen siirtyy kunnilta viidelle maakunnalle. Uudistuksessa sovitaan strategiset toimenpiteet, jotta pelastustoimessa uudistuu hallintorakenteiden lisäksi myös itse toiminta.

Väestömäärän kasvu Oulu-Koillismaan alueella on taittunut, kasvaen alle tuhannella asukkaalla / vuosi. Suomeen v. 2015 saapuneista turvapaikanhakijoista jäi n. 2 500 Oulu-Koillismaan alueelle. Maahanmuuttajien kotoutus, asumisen turvallisuusjärjestelyt sekä vastaanottokeskusten ja hätämajoitusyksiköiden turvallisuuden valvonta ovat merkittävä osa pelastuslaitoksen tehtäviä myös jatkossa. Lisäksi on varauduttava mm. globaalin pakolaisongelman mukana leviävien ääri-ilmiöiden riskin kasvamiseen (mm. terrorismi, väkijoukkoihin kohdistuva väkivalta, väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä, väkivaltainen eksteremismi).

Pelastustoimessa on meneillään useita valtakunnallisia ICT-hankkeita (Erica, Kejo, Tuve, Varanto). Pelastuslaitos varautuu pelastustoimen sekä ensihoidon nykyisten ohjelmistojen ja laitteiden korvaavien sekä uusittavien järjestelmien käyttöönottoon. Uusilla/uusittavilla järjestelmillä mm. poikkeusoloihin varautuminen ja tieto-turvallisuus paranevat. Uudet tietojärjestelmät edellyttävät laitokselta henkilöstöresursointia ja panostusta tietoturvasuuteen, nostaen samalla myös laitoksen ICT-kustannuksia.

Pelastustoimen palveluverkoston ylläpito harvaan asutuilla alueilla on tulevaisuudessa yhä haasteellisempaa. Väestön keskittyminen kasvukeskuksiin, erityisesti Oulun seudulle, jatkuu samalla kun harvaan asutuille alueille jäävän väestön keski-ikä nousee. Myös ikääntyvän väestön toimintakyky heikkenee ja palvelutarpeet kasvavat, samalla kun palokuntatoimintaan kykenevän väestön osuus vähenee. Pelastustoiminnan palveluiden tuottaminen harva-alueilla vaatii tulevaisuudessa lisääntyvää yhteistyötä, uutta ajattelua ja toimintojen kehittämistä.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 | Toteuma |
|---|--|---|------------------|---------|
| Vuosikate ja leasing hankinnat/nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä | Pelastuksen tulosalueen leasing hankintojen taso ja nettoinvestointien taso. | Pelastuksen tulosalueen leasing hankinnat t€. | 1 250 t€ | |
| | Ensihoidon tulosalueen leasing hankintojen taso. | Pelastuksen tulosalueen nettoinvestoinnit t€. | 0 € | |
| | | Ensihoidon tulosalueen leasing hankinnat t€ | 720 t€ | |

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittari | Tavoitetaso 2017 | Toteuma |
|--|---|--|---|---------|
| Henkilöstön työhyvinvointi nousee | Toteutetaan pelastuslaitoksen työhyvinvointisuunnitelmaa. | Konkreettiset työhyvinvointia parantavat toimenpiteet. | Systemaattinen työhyvinvoinnin kehittämistyö huomioi mm. Kunta10-kyselyn 2016 tulokset. | |
| | Henkilöstön hyvinvointi huomioidaan maakunta-uudistuksessa. | Muutosta tukevat toimenpiteet. Riittävä muutosviestintä. | Muutosta tukevat toimenpiteet ja muutosviestintä toteutuvat suunnitellusti. | |

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

Pelastuksen tulosalueen säästösuunnitelmaan 2015 – 17 sisältyy henkilöstökuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä mm. kesäsijaisten ja sivutoimisten varallaolokulujen vähentäminen. Ensihoidon tulosalueen henkilöstömäärä kasvaa hallitusti vuosina 2017 – 2018. PPSHP:n näkemyksen mukaan Oulun Linnanmaalle tulee siirtää yksikkö ja Oulun keskustan hälytysmäärät/yksikkö ovat niin korkeat, että yksikköjä tarvitaan lisää yksi/vuosi (2017 ja 2018).

Yksi 8-20-yksikkö edellyttää kahdeksan uuden ensihoitajan palkkaamista. Ensihoidon tulosalueen laajeneminen vuodesta 2014 on toteutettu mahdollisimman kevyesti ja n. 45 henkilön yksiköstä n. 200 henkilön tulosalueeksi kasvanutta organisaatiota on vahvistettava v. 2017 yhdellä ensihoitomestarilla ja tukipalveluihin sijoitettavalla huoltohenkilöllä.

| | TP 2015 | ENN 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------|----------------|----------------|-------------------------|----------------|----------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | | 392 | 401 | 2 % | 409 | 408 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | | -22 | -20 | -9 % | -22 | -21 |
| Tilapäiset | | 46 | 43 | -7 % | 44 | 44 |
| Organisatoriset muutokset | | | | | | |
| Yhteensä | | 416 | 424 | 2 % | 431 | 431 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | | 315 | 322 | 2 % | 326 | 326 |
| Tilapäiset | | 53 | 53 | 0 % | 56 | 56 |
| Yhteensä | | 368 | 375 | 2 % | 382 | 382 |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | | -18 453 | -18 760 | 2 % | -19 096 | -19 144 |
| Eläkemenot | | -3 299 | -3 068 | 5 % | -3 104 | -3 143 |
| Varhemaksut | | -85 | -86 | 1 % | -95 | -96 |
| Muut henkilösivukulut | | -1 286 | -1 219 | 4 % | -1 213 | -1 211 |
| Yhteensä | | -23 123 | -23 133 | 2 % | -23 508 | -23 594 |

Investoinnit

| Investoinnit 1 000 € | TP 2015 | ENN2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|----------------------------|--------------|--------------|------------|----------|----------|
| Pelastus brutto | 1 541 | 1 577 | 800 | 0 | 0 |
| - rahoitusosuudet | 400 | 433 | 800 | 0 | 0 |
| Pelastustoimi netto | 1 141 | 1 144 | 0 | 0 | 0 |
| Ensihoito | 747 | 863 | 0 | 0 | 0 |
| - myyntitulot | 0 | 28 | 0 | 0 | 0 |
| Ensihoito netto | 747 | 835 | 0 | 0 | 0 |
| LAITOS BRUTTO | 2 288 | 2 440 | 800 | 0 | 0 |
| LAITOS NETTO | 1 888 | 1 979 | 0 | 0 | 0 |

Leasing-hankinnat

| 1 000 € | TP 2015 | ENN2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|-----------------------------------|---------|---------|--------------|--------------|--------------|
| Pelastustoimen hankinnat | | | 925 | 1 200 | 1 160 |
| Ensihoidon hankinnat | | | 740 | 125 | 835 |
| LEASING-HANKINNAT YHTEENSÄ | | | 1 665 | 1 325 | 1 995 |

Määräraha käytetään pelastustoimen ja ensihoidon välttämättömiin kalustohankintoihin ja hankkeisiin.

Merkittävimmät riskit

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen merkittävimmät riskit on esitetty riskienhallintasuunnitelmassa 2017 – 2019.

Merkittävimpänä strategisena riskinä nähdään pelastustoimen uudelleen organisointi maakuntahallinnon alaisuuteen 2019 alkaen. Uudistuksen alueellinen valmistelu on niin ministeriössä kuin maakuntahallinnossakin suunniteltu tapahtuvan nykyisillä resursseilla. Tähän liittyy riski

valmisteluresurssien riittävyydestä ja vaikutuksista hankkeen aikatauluun sekä pelastuslaitoksen perustoimintojen turvaamiseen vuosina 2017 - 2019.

Operatiivisista riskeistä merkittävimmät koskevat viesti- ja tietojärjestelmien toimivuutta. Vahinkoriskeinä taas nähdään erilaiset väkivaltilanteet, kiinteistöjen tilaturvallisuus sekä kaluston ja viestijärjestelmien käytettävyys ja toimivuus.

OULUN KAUPUNKI
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

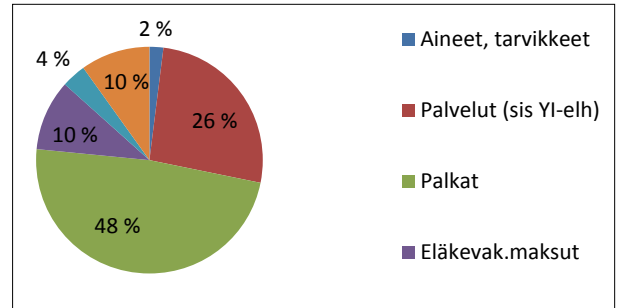
| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|--------------|------------|-----------------|--------------------------|-----------|-----------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 31 901 | 32 136 | 32 419 | 32 661 | 33 186 | 33 819 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Valmistus omaan käyttöön | 787 | 676 | 713 | 660 | 576 | 471 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Tuet ja avustukset kunnalta | | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -1 968 | -2 064 | -2 044 | -2 150 | -2 167 | -2 191 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Palvelujen ostot | -2 278 | -2 467 | -2 311 | -2 514 | -2 567 | -2 623 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -17 760 | -18 677 | -18 453 | -18 760 | -19 096 | -19 144 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -3 231 | -3 555 | -3 384 | -3 154 | -3 199 | -3 239 |
| Muut henkilöstösivukulut | -1 119 | -1 019 | -1 286 | -1 219 | -1 213 | -1 211 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -1 597 | -1 434 | -1 743 | -1 788 | -1 786 | -1 758 |
| Arvonalentumiset | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Liiketoiminnan muut kulut | -3 405 | -3 006 | -3 505 | -3 704 | -3 708 | -4 127 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | 1 330 | 590 | 406 | 32 | 26 | -3 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | 8 | 10 | 3 | 0 | 0 | 20 |
| Muut rahoitustuotot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kunnalle maksetut korkokulut | -42 | -42 | -32 | -30 | -20 | -17 |
| Muille maksetut korkokulut | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Korvaus peruspääomasta | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Muut rahoituskulut | 0 | 0 | 0 | -1 | -5 | 0 |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 1 296 | 558 | 377 | 1 | 0 | 0 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 1 296 | 558 | 377 | 1 | 0 | 0 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 1 296 | 558 | 377 | 1 | 0 | 0 |

OULUN KAUPUNKI
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

| RAHOITUSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|--|------------|-------------|-----------------|--------------------------|--------------|--------------|
| Toiminnan rahavirta | | | | | | |
| Liikelyljäämä (-alijäämä) | 1 330 | 590 | 406 | 32 | 26 | -3 |
| Poistot ja arvonalennukset | 1 597 | 1 434 | 1 743 | 1 788 | 1 786 | 1 758 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | -34 | -32 | -29 | -31 | -26 | 3 |
| Satunnaiset erät | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Muut tulorahoituksen korjaukset | -25 | -150 | -213 | -175 | -90 | -20 |
| Investointien rahavirta | | | | | | |
| Investointimenot | -2 298 | -2 259 | -2 441 | -800 | 0 | 0 |
| Rahoitusosuudet investointimenoihin | 376 | 80 | 244 | 800 | 0 | 0 |
| Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot | 25 | 150 | 217 | 0 | 0 | 0 |
| Toiminnan ja investointien rahavirta | 971 | -187 | -73 | 1 614 | 1 696 | 1 738 |
| Rahoituksen rahavirta | | | | | | |
| Antolainauksen muutokset | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten lisäykset muille (-) | | | | | | |
| Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Antolainasaamisten vähennykset muilta (+) | | | | | | |
| Lainakannan muutokset | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+) | 0 | 829 | 829 | 0 | 0 | 400 |
| Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+) | | | | | | |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-) | -644 | -586 | -586 | -556 | -556 | -83 |
| Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-) | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta | | | | | | |
| Oman pääoman muutokset | | | | | | |
| Peruspääoman muutos | | | | | | |
| Muu oman pääoman muutos | | | | | | |
| Muut maksuvalmiuden muutokset | | | | | | |
| Muiden toimeksiantojen pääomat | | | | | | |
| Vaihto-omaisuuden muutos | | | | | | |
| Saamisten muutokset kaupungilta *) | 467 | -56 | 0 | -1 058 | -1 140 | -2 055 |
| Saamisten muutokset muilta | -1 011 | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos kaupungilta | | | | | | |
| Korottomien velkojen muutos muilta | 217 | | | | | |
| Rahoituksen rahavirta | -971 | 187 | 243 | -1 614 | 1 696 | 1 738 |
| Rahavarojen muutos | 0 | 0 | 170 | 0 | 0 | 0 |

12.8. Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos vastaa kunnan tehtäväksi lainsäädännöllä määrätystä ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä seitsemän sopimuskunnan alueella. Tehtävien hoitamisen perusteena on kuntien välinen yhteistoimintasopimus. Yli-lin suuralueen tarvitsemat eläinlääkintähuoltopalvelut ostetaan erilliseen sopimukseen perustuen Oulunkaaren ympäristöpalvelut -yksiköltä.



Päätöksentekoaikana toimii sopimuskuntien luottamushenkilöistä koostuva liikelaitoksen johtokunta. Ympäristötoimi on osa Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelualueita.

Talousarvio 2017, määrärahojen varaukset menolajeittain(%)

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Toiminnan laajuus | | | | | | |
| • Liikevaihto | 4 562 | 4 986 | 4 986 | 4 927 | 4 918 | 4 933 |
| • Investoinnit | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Kannattavuus | | | | | | |
| • liikeylijäämä | -6 | 109 | 144 | 0 | 0 | 0 |
| • sij.pääoman tuotto, % | | | | | | |
| • korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta % | | | | | | |

Ympäristötoimen tilikauden ylijäämän käsittelytapaa muutettiin vuonna 2015. Koska yhteistoimintasopimuksen muita kuntia ei voida pitää ympäristötoimen omistajina, niiden osuutta ylijäämästä ei voi kirjata omaan pääomaan. Yhtenäisen menettelytavan vuoksi myös Oulun kaupungille palautettavan osuuden osalta menetellään samalla tavalla. Kunnille palautettava ylijäämä kirjataan toimintavuoden tuloista siirtovelkaan. Kirjaustavan muutoksen vuoksi ympäristötoimen tulos tulee olla oikaisukirjausten jälkeen 0 euroa.

Ympäristötoimen tulos vuonna 2015 ennen ylijäämän oikaisua oli 487 725,27 euroa ja ylitti valtuuston edellyttämän

100 000 euron ylijäämän 387 725,27 eurolla. Ylijäämän käsittelytavan muutoksen vuoksi ympäristötoimelle ei ole asetettu ylijäämätavoitetta talousarviovuodelle 2017 ja suunnittelukaudelle 2018–2019.

Ympäristötoimen palvelutaso pyritään pitämään nykyisellään. Asiakastuloarvio pidetään edellisen vuoden tasolla ja mikäli toiminnassa ei tapahdu olennaisia muutoksia, kuntien maksuosuuksien loppusumma voidaan pitää vuoden 2016 talousarvion tasolla. Kuntaosuudet lasketaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti tammikuussa 2017. Palveluista perittäviä maksuja tarkistetaan tarvittaessa ja annetun ohjeistuksen mukaisesti.

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

| Tunnusluvut | TP 2015 | TA 2016 + MUUTOKSET | ENNUSTE 2016 | TA 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---------------------------------|---------|---------------------|--------------|---------|---------|---------|
| Bruttomenot | 4 588 | 4 891 | 4 856 | 4 927 | 4 918 | 4 933 |
| Asiakastulot | 1 139 | 1 082 | 1 082 | 1 107 | 1 107 | 1 107 |
| Nettomenot (kuntien maksuosuus) | 3 904 | 3 904 | 3 904 | 3 904 | 3 904 | 3 904 |
| Ylijäämä | 0 | 109 | 144 | 0 | 0 | 0 |
| Bruttomenot/as | 18,79 | 20,00 | 20,00 | 20,50 | 20,50 | 20,50 |
| Nettomenot/as | 13,97 | 15,97 | 15,97 | 15,97 | 15,97 | 15,97 |

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2017

Ympäristötoimi osallistuu aktiivisesti aluehallintouudistuksen valmisteluun. Ympäristötoimen viranomaistehtävät on määrätty lainsäädännössä ja valtion keskusvirastojen ohjeistuksessa. Laissa määrättyjen tehtävien hoitaminen turvataan tehtävien priorisoinnilla ja riittävällä henkilöstömäärällä. Keskeistä on tasapuolisten palvelujen turvaaminen koko toimialueelle. Sähköisen asioinnin lisäämistä selvitetään valtakunnallisten ja Oulun kaupungin hankkeiden puitteissa.

Ympäristönsuojeluyksikössä toiminnassa keskeistä on viranomaistehtävien joustava ja tehokas hoitaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään lupakäsittelyyn ja ympäristönsuojelulain mukanaan tuomiin muutoksiin. Valvonnassa painopiste on valvontasuunnitelman mukaisessa toiminnassa sekä äkillisesti esille tulevista ongelmakohteissa. Ilmanlaadun seuranta jatketaan toimintakauden 2017–2021 kattavan sopimuksen mukaisesti. Ympäristönsuojeluyksikkö vastaa kaupungin ympäristöohjelman ja ilmastositoumusten seurannasta sekä toimenpiteiden toteuttamisen edistämisestä. Uuden ilmastositoumuksen valmistelua ja sen edellyttämiä toimenpiteitä jatketaan. Kaupunkiohjelmien toimenpiteet ympäristöohjelman ja ilmastostrategian toteuttamiseksi kootaan vuosittaiseen ympäristötilinpäätökseen.

Ympäristöterveydenhuollossa kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisenä tavoitteena on ruokamyrkytysten ennaltaehkäisy ja talousveden laadun turvaaminen. Suunnitelman mukaisessa valvonnassa voimavarat kohdistetaan lakiperusteittain keskusviranomaisten asettamille painopistealueille, kuten talousvettä toimittavien laitosten erityistilannevalmiuksiin. Elintarvikevalvontaa suunnataan kohteisiin, joiden kokonaisriski on vaikutukseltaan laaja-alainen. Sisäilman terveyshaitan arviointi tehdään 2016 voimaan tulleen uuden asumisterveysasetuksen mukaisesti kokonaisarviointia korostaen. Ympäristöterveydenhuolto on mukana valtakunnallisessa valvontatietojen sähköisessä tiedonkeruun kehittämishankkeessa.

Eläinlääkintähuollon toimintavarmuuteen kiinnitetään edelleen huomiota, jotta saavutettu peruspalvelutaso sekä tuotanto- että lemmikkieläinten hoitamisessa pystytään pitämään. Toimintaa jatketaan johtokunnan hyväksymän lakisääteisen eläinlääkintähuoltosuunnitelman mukaisesti.

Toimintasuunnitelma 2017 – 2018

Aluehallintouudistuksen valmistelua jatketaan ja sen aiheuttamat muutokset huomioidaan toiminnassa. Ympäristönsuojelussa painopiste säilyy lakisääteisissä tehtävissä. Lupien joustavaan valmisteluun ja valvontatehtävien hoitoon kiinnitetään erityistä huomiota. Ympäristöohjelman ja

ilmastositoumusten toimeenpanoa jatketaan yhteistyössä hallintokuntien kanssa.

Ympäristöterveydenhuollossa toimintaa jatketaan vuosille 2015–2019 päivitetyn valvontasuunnitelman mukaisesti ja valvonnan voimavarat kohdennetaan johtokunnan hyväksymille painopistealueille. Sähköiseen valvontatietojen keräämiseen ja julkistamiseen lisäksi osallistutaan keskeisiin valtakunnallisiin ympäristöterveydenhuollon hankkeisiin.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat maatalouden rakennemuutos, tuotantoeläintilojen määrän väheneminen ja keskittyminen yhä suurempiin yksiköihin sekä hevostilojen määrän kasvu. Yksityisten eläinlääkäri- klinikoiden määrä tulee alueella kasvamaan. Lisääntynyt palvelutarjonta toimialueella huomioidaan palvelujen määrän ja laajuuden suunnittelussa.

Toimintaympäristöanalyysi

Aluehallintouudistus vaikuttaa ympäristötoimelta edellytettävien palvelujen tuottamiseen. Kuntien taloudellinen tilanne vaikuttaa oleellisesti myös ympäristötoimen talouteen jatkossa. Tästä johtuen tehtävien priorisointiin sekä koko toimialan tehtävien läpikäymiseen joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota. Tärkeää on lakisääteisten tehtävien hoitaminen siten, etteivät asiakkaiden lupaprosessit kestä kohtuuttoman kauan. Samoin eläinlääkintähuollon toimivuus tulee turvata myös jatkossa.

Ympäristötoimen toimialue on laaja käsittäen sekä teollistuneita, palvelujen tuottamiseen keskittyneitä että maatalousvaltaisia alueita. Elinkeinorakenne aiheuttaa ympäristötoimen osaamiselle ja ammattitaidolle erityisiä haasteita. Elinkeinoelämän taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten toimintaan, mikä osaltaan lisää lupa- ja valvontatoimien tarvetta.

EU:n tuomat lainsäädäntövaateet ja uusien lakien voimaantulo vaikuttavat koko ympäristötoimen toimialueen palveluihin. Tämä edellyttää selkeästi työn tuottavuuden lisäämistä sekä uusien toimintatapojen käyttöönottoa.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Ympäristötoimen keskeisimmät toimenpiteet kaupunkistrategian toteuttamiseksi sisältyvät palvelujen järjestämishankkeeseen, ympäristöohjelmaan sekä henkilöstöohjelmaan.

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|---|--|
| Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat | Tarkoituksenmukaiset ja asiakaslähtöiset palvelut | Viranomaisluvut ja ilmoitukset käsitellään hyvän hallinnon periaatteita noudattaen viivytystä niille asetetuissa tavoiteajoissa Elinkeinoelämän viranomaisvalvonta toiminnan edellyttämällä tasolla ja valvontatoimet on suunnattu säännöksissä ja määräyksissä asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumiseksi |

Kuntalaisten hyvinvointi

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|---|--|---|
| 1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa | Terveydelle turvalliset elintarvikkeet ja talousvesi | Talousveden ja elintarvikkeiden laatu hyvä / ei yhtään vesi- tai elintarvikevälitteistä epidemiaa |

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

| Strategiset linjaukset / Päämäärä | Toiminnallinen tavoite | Mittarit / Tavoitetaso |
|------------------------------------|---|--|
| 3.3 Ympäristövastuulliset toimijat | 3.3.3. Ympäristötietoiset päättäjät, asukkaat, yritykset ja työntekijät | Ympäristöohjelman raportointi ja seurannan kehittäminen Ympäristötilinpäätös toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitteeksi |

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

| | TP 2015 | ENN 2016 | TA 2017 | Muutos-% (2016-2017) | TS 2018 | TS 2019 |
|--|---------------|---------------|---------------|-------------------------|---------------|---------------|
| Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan) | | | | | | |
| Vakinaiset | 44 | 44 | 44 | 0% | 44 | 44 |
| Poistuma (eläke- ja muu poistuma) | 0 | 2 | 2 | 0% | 1 | 1 |
| Tilapäiset | 16 | 16 | 16 | 0% | 16 | 16 |
| Organisatoriset muutokset | -8* | - | - | - | - | - |
| Yhteensä | 60 | 60 | 60 | 0% | 60 | 60 |
| HTV (toteutunut työpanos) | | | | | | |
| Vakinaiset | 31,9 | - | - | - | - | - |
| Tilapäiset | 13,0 | - | - | - | - | - |
| Yhteensä | 45,0 | - | - | - | - | - |
| Henkilöstökustannukset | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -2 297 | -2 364 | -2 382 | -1,2 % | -2 381 | -2 392 |
| Eläkemenot | -514 | -520 | -496 | -4,6 % | -490 | -492 |
| Muut henkilösivukulut | -156 | -161 | -171 | 6,2 % | -169 | -171 |
| Yhteensä | -2 966 | -3 016 | -3 049 | 1,1 % | -3 040 | -3 055 |

*laboratorio yhtiöön siirtyminen yhtiöön 1.3.2016

Vuoden 2015 henkilöstömäärän vähennys on johtunut elintarvike- ja ympäristölaboratorion henkilöstön siirtymisestä yhtiöön 1.3.2015 alkaen. Samana vuonna vakinaistettiin kaksi määräaikaista virkaa, mikä puolestaan nosti vakinaisen henkilökunnan määrää. Tilapäisten työntekijöiden määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla. Virkojen vakinaistamisessa ja määräaikaisten palkkaamisessa toimitaan kaupungin virkojen täyttökieltoa koskevien linjausten mukaisesti.

Eläkepoistuma vuosina 2017–2019 on arviolta neljä henkilöä. Poistumaa ei voida hyödyntää säästötoimenpiteenä. Lakisääteisten tehtävien lisääntyminen ja sisältömuutokset ovat viime vuosina lisänneet työn määrää. Lainsäädännön muutokset vaativat erityisasiantuntijoista koostuvassa organisaatiossa ammattitaidon ylläpitämistä ja muuttuvan lainsäädännön omaksumista, mikä on huomioitu henkilöstön koulutussuunnitelmissa.

Merkittävimmät riskit

Ympäristötoimelle on tehty riskienhallintasuunnitelma, jossa riskit on tunnistettu ja niille on laadittu hallintakeinot. Ympäristötoimen keskeinen tehtävä on varautua seutua ja seudun asukkaita uhkaaviin ympäristöön, elintarvikkeisiin, talous- ja uimavesiin liittyviin riskeihin. Lyhyellä vastate-ajalla saatavilla olevat laboratoriopalvelut ovat merkittävä osa varautumista.

Vuonna 2019 toteutuvaksi kaavailtu aluehallintouudistus koskee koko ympäristötoimen yksikköä, koska ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle. Mikäli kunta ei tuota näitä palveluita jatkossa, edellyttää muutos seudullisen ympäristönsuojelun uudelleenorganisointia.

Kuntien tiukka taloudellinen tilanne ja sen vaikutus yhteistoimintaan sitoutumiseen sekä tulorahoitukseen ovat riskejä, jotka edellyttävät kuntien yhteistoiminnan jatkamista, tehtävien priorisointia ja keskittymistä ydintehtäviin. Julkisen eläinlääkäripalveluiden lakisääteisyys, tuottamisvelvollisuuden laajuus ja mahdollinen yhtiöittämisvelvollisuus ovat nousseet tarkasteltaviksi yksityisen palvelutarjonnan lisääntyessä Oulussa.

Hallinnon keventämiseen tähtäävä lainsäädäntö voi osaltaan vaikuttaa tuloihin. Esimerkiksi lupamenettelyn poistaminen tai muuttaminen ilmoitusmenettelyksi vähentää tuloja. Asian käsittelyn edellyttämä työmäärä ei kuitenkaan vähene samassa suhteessa.

Toimintaympäristö on monimutkaistunut ja tehtävien hoitamisessa joudutaan entistä laaja-alaisemmin ratkaisemaan asioita, jotka koskevat uusia elinkeinoaloja tai tapoja tuottaa palveluita ja joita varten ei ole laadittu suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä.

Asiakkaiden taholta lisääntynyt henkinen painostus ja uhkailu vaikuttavat henkilöstön hyvinvointiin ja työkykyyn. Henkilöturvallisuudesta tulee huolehtia erityisesti eläinlääkintähuollossa sekä tarkastustehtävissä, joihin liittyy yksityiskohtainen tarkastelu.

Digitalisaatio palvelee asiakaslähtöisyyttä ja toiminnan tehostamista. Tähän liittyvä merkittävä riski on tietojärjestelmien toimivuus.

OULUN KAUPUNKI

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos

| TULOSLASKELMA | TP 2015 | TA 2016 | ENNUSTE 2016 | TALOUS- ARVIO 2017 | TS 2018 | TS 2019 |
|---|-----------|------------|-----------------|--------------------------|----------|----------|
| 1 000 € | | | | | | |
| LIKEVAIHTO | 4 556 | 4 986 | 4 986 | 4 927 | 4 918 | 4 933 |
| Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-) | | | | | | |
| Valmistus omaan käyttöön | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 11 | 14 | 14 | | | |
| Tuet ja avustukset kunnalta | 15 | | | | | |
| Materiaalit ja palvelut | | | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | | | | | | |
| Ostot tilikauden aikana | -94 | -87 | -87 | -98 | -98 | -98 |
| Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) | | | | | | |
| Palvelujen ostot | -1 103 | -1 246 | -1 246 | -1 292 | -1 292 | -1 292 |
| Henkilöstökulut | | | | | | |
| Palkat ja palkkiot | -2 297 | -2 364 | -2 335 | -2 382 | -2 381 | -2 392 |
| Henkilöstösivukulut | | | | | | |
| Eläkekulut | -514 | -524 | -520 | -496 | -490 | -492 |
| Muut henkilöstösivukulut | -156 | -163 | -161 | -171 | -169 | -171 |
| Poistot ja arvonalentumiset | | | | | | |
| Suunnitelman mukaiset poistot | -1 | | | | | |
| Arvonalentumiset | | | | | | |
| Liiketoiminnan muut kulut | -423 | -507 | -507 | -488 | -488 | -488 |
| LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ | -6 | 109 | 144 | 0 | 0 | 0 |
| Rahoitustuotot ja -kulut | | | | | | |
| Korkotuotot | | | | | | |
| Muut rahoitustuotot | 6 | | | | | |
| Kunnalle maksetut korkokulut | | | | | | |
| Muille maksetut korkokulut | | | | | | |
| Korvaus peruspääomasta | | | | | | |
| Muut rahoituskulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR. | 0 | 109 | 144 | 0 | 0 | 0 |
| Satunnaiset tuotot ja -kulut | | | | | | |
| Satunnaiset tuotot | | | | | | |
| Satunnaiset kulut | | | | | | |
| YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA | 0 | 109 | 144 | 0 | 0 | 0 |
| Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) | | | | | | |
| Tuloverot | | | | | | |
| TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) | 0 | 109 | 144 | 0 | 0 | 0 |

13. Oulun kaupungin tytäryhteisöjen tulostavoitteet

13.1. Tytäryhtiöt

13.1.1. Oulun Energia-konserni

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 252 505 | 285 653 | 300 000 |
| Liikevoitto, t€ | 26 360 | 35 652 | 30 000 |
| Tulos, t€ | 8 029 | 17 546 | 14 866 |
| Tase, t€ | 898 108 | 893 923 | 901 090 |
| Investoinnit, t€ | 30 040 | 30 281 | 33 000 |
| SIPO-% | 3,4 | 5,6 | 4,5 |
| Omavaraisuusaste % | 58,3 | 57 | 60,9 |

Oulun Energia Oy

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 183 292 | 217 048 | 220 748 |
| Liikevoitto, t€ | 8 295 | 21 731 | 16 546 |
| Tulos, t€ | 0 | 14 279 | 10 961 |
| Tase, t€ | 792 732 | 787 558 | 799 698 |
| Investoinnit, t€ | 18 182 | 18 486 | 19 559 |
| SIPO-% | 1,7 | 3,6 | 2,7 |
| Omavaraisuusaste % | 64,3 | 64,6 | 66,4 |

Oulun Energian yhtiöittämisessä asetettu tuloutustavoite yhtiölle (KV 16.6.2014)

| | 2017 | 2018 | 2019 |
|------------------------------|-------------|-------------|-------------|
| Lähipiirikorkomenot | 7.3 milj. € | 7.2 milj. € | 7.9 milj. € |
| Osingot | 4.0 milj. € | 3.7 milj. € | 3.6 milj. € |
| Pääoman palautus omistajalle | 5.5 milj. € | 5.9 milj. € | 6.2 milj. € |
| Pääomalainan lyhennys | 2.1 milj. € | 2.1 milj. € | 2.1 milj. € |

13.1.2. Oulun Satama Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 7 687 | 7 531 | 7508 |
| Liikevoitto, t€ | 542 | 362 | 363 |
| Tulos, t€ | 0 | 3 | 5 |
| Tase, t€ | 45 952 | 46 500 | 47 200 |
| Investoinnit, t€ | 725 | 1 518 | 7 975 |
| SIPO-% | 0,7 | 0,7 | 0,7 |
| Omavaraisuusaste % | 65,0 | 65,0 | 65,0 |

13.1.3. Oulun Jätehuolto Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 17 192 | 16 830 | 13 808 |
| Liikevoitto, t€ | 4 748 | 1 000 | 673 |
| Tulos, t€ | 3 450 | 700 | 536 |
| Tase, t€ | 16 517 | 16 500 | 16 834 |
| Investoinnit, t€ | 571 | 800 | 2 588 |
| SIPO-% | 71,5 | 17,4 | 12,0 |
| Omavaraisuusaste % | 36,8 | 42,5 | 38,0 |

13.1.4. Nallikari Seaside Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 1 087 | 1 200 | 1 367 |
| Liikevoitto, t€ | 120 | 51 | 115 |
| Tulos, t€ | 81 | 18 | 93 |
| Tase, t€ | 3 244 | 5 230 | 5 230 |
| Investoinnit, t€ | 1 100 | 3 000 | |
| SIPO-% | 5 | 0,9 | 0,9 |
| Omavaraisuusaste % | 57 | 34 | 34 |

13.1.5. Sivakka-konserni

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 54 021 | 54 875 | 55 970 |
| Liikevoitto, t€ | 9 798 | 8 243 | 8 100 |
| Tulos, t€ | 4 761 | 4 670 | 4 700 |
| Tase, t€ | 318 185 | 342 719 | 343 000 |
| Investoinnit, t€ | 9 700 | 12 505 | 12 000 |
| SIPO-% | 3,3 | 2,3 | 3 |
| Omavaraisuusaste % | 30 | 30 | 30 |

13.1.6. Haukiputaan Kehitys Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 1 872 | 2 100 | 2 000 |
| Liikevoitto, t€ | 384 | 380 | 360 |
| Tulos, t€ | 137 | 138 | 120 |
| Tase, t€ | 12 213 | 12 200 | 12 300 |
| Investoinnit, t€ | 342 | 200 | 200 |
| SIPO-% | 3,2 | 3,3 | 3,2 |
| Omavaraisuusaste % | 85 | 86 | 87 |

13.1.7. Oulun Pysäköinti Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 2 028 | 2 900 | 3 181 |
| Liikevoitto, t€ | 27 | -771 | -323 |
| Tulos, t€ | 21 | -1632 | -1149 |
| Tase, t€ | 87 673 | 85 848 | 82 835 |
| Investoinnit, t€ | -17 219 | -2 599 | -200 |
| SIPO-% | 0,02 | neg | neg |
| Omavaraisuusaste % | 58,2 | 57,6 | 59,8 |

13.1.8. Oulun Kaupunginteatteri Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ lipputulot+vuokratulot | 1 853 | 1 637 | 1 640 |
| Tuet ja avustukset, t€ | 7 397 | 7 252 | 7 163 |
| Liikevoitto, t€ | -50 | -204 | 0 |
| Tulos, t€ | -47 | -205 | 0 |
| Tase, t€ | 2 341 | 2 137 | 2 137 |
| Investoinnit, t€ | -89 | -114 | -120 |
| Omavaraisuusaste % | 39 | 30 | 30 |

13.1.9. Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 14 393 | 12 350 | 11 000 |
| Liikevoitto, t€ | 316 | -85 | 375 |
| Tulos, t€ | 692 | -380 | 135 |
| Tase, t€ | 16 368 | 15 500 | 15 000 |
| Investoinnit, t€ | 331 | 350 | 350 |
| SIPO-% | neg | neg | 0,6 |
| Omavaraisuusaste % | 58 | 53 | 53 |

13.1.10. Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 56 446 | 55 178 | 52 800 |
| Liikevoitto, t€ | 826 | -600 | 90 |
| Tulos, t€ | 888 | -590 | 100 |
| Tase, t€ | 23 969 | 22 000 | 22 000 |
| Investoinnit, t€ | 1 330 | 950 | 1 000 |
| SIPO-% | 5,3 % | neg % | 0,5 % |
| Omavaraisuusaste % | 72,6 % | 67 % | 68 % |

13.1.11. Monetra Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 11 931 | 13 000 | 25 000 |
| Liikevoitto, t€ | 37 | 74 | 100 |
| Tulos, t€ | 23 | 68 | 80 |
| Tase, t€ | 3 752 | 3 400 | 4 000 |
| Investoinnit, t€ | -183 | -250 | -600 |
| SIPO-% | 3,9 | 2 | 5 |
| Omavaraisuusaste % | 18,7 | 20 | 22 |

13.1.12. ScanLab Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | 652 | 714 | 742 |
| Liikevoitto, t€ | 132 | -59 | 1 |
| Tulos, t€ | 98 | -59 | 1 |
| Tase, t€ | 395 | 336 | 336 |
| Investoinnit, t€ | 93 | 38 | 35 |
| SIPO-% | 51,8 | neg | 0,2 |
| Omavaraisuusaste % | 64,5 | 58,3 | 55,7 |

13.1.13. Oulun Työterveys Oy

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|--------------------|---------|--------------|---------------|
| Liikevaihto, t€ | | | 11 663 |
| Liikevoitto, t€ | | | -341 |
| Tulos, t€ | | | -339 |
| Tase, t€ | | | 2 441 |
| Investoinnit, t€ | | | 125 |
| SIPO-% | | | neg. |
| Omavaraisuusaste % | | | 11,0 |

Yhtiölle siirty Oulun Työterveys – liikelaitoksen toiminta 1.1.2017.

13.2. Kuntayhtymät

13.2.1. Oulun seudun koulutuskuntayhtymä

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|---------------------|---------|--------------|---------------|
| Toimintatuotot, t€ | 93 969 | 90 500 | 82 500 |
| Toimintakulut, t€ | -80 536 | -78 500 | -66 500 |
| Toimintakate, t€ | 12 963 | 10 900 | 9 000 |
| Vuosikate, t€ | 12 631 | 10 700 | 8 900 |
| Investoinnit, t€ | 4 099 | 5 500 | 5 000 |
| Tase, t€ | 147 073 | 140 000 | 140 000 |
| Omavaraisuusaste, % | 61 % | 61 % | 61 % |

13.3. Säätiöt

13.3.1. Oulun Palvelusäätiö

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|-----------------------------|----------|--------------|---------------|
| Toimintatuotot, t€ | 11 281 | 12 500 | 12 524 |
| Toimintakulut, t€ | - 11 200 | - 12 450 | - 12 524 |
| Tuotto/kulujäämä, t€ | 81 | 50 | 0 |
| Yleisavustukset, t€ | 3 | 2 | 0 |
| Tilikauden yli/alijäämä, t€ | 60 | 0 | 0 |
| Investoinnit, t€ | 0 | 0 | 0 |
| Tase, t€ | 7 463 | 7 500 | 7 500 |
| Omavaraisuusaste, % | 51 | 54 | 54 |

13.3.2. Oulun musiikkijuhlasäätiö

Taloustavoitteet

| | TP 2015 | Ennuste 2016 | Budjetti 2017 |
|-----------------------------|---------|--------------|---------------|
| Toimintatuotot, t€ | 129 | 166 | 190 |
| Toimintakulut, t€ | -355 | -367 | -374 |
| Tuotto/kulujäämä, t€ | -226 | -201 | -184 |
| Yleisavustukset, t€ | 210 | 188 | 194 |
| Tilikauden yli/alijäämä, t€ | -16 | -13 | 10 |
| Investoinnit, t€ | 0 | 0 | 0 |
| Tase, t€ | 16 | 10 | 10 |
| Omavaraisuusaste, % | -230 | -230 | -230 |

Liitteet

LIITE 1. VÄESTÖ – OULU

| OULU | | | | | | | | | | | | | | | |
|--|-------------|-----|-----|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|-------|-------|-------|--------|
| - väestö 1.1.2016 | | | | | | | | | | | | | | | |
| - väestösuunnite 1.1.2020 ja 1.1.2025 | | | | | | | | | | | | | | | |
| SUURALUE | VUOSI | 0 | 1-2 | 3-6 | 0-6 | 7-12 | 13-15 | 16-18 | 19-24 | 0-28 | 25-64 | 65- | 75- | 85- | YHT. |
| 1 | 2016 | 139 | 207 | 318 | 664 | 363 | 203 | 424 | 4 203 | 8 328 | 10 281 | 4 334 | 2 203 | 686 | 20 472 |
| Keskusta | 2020 | 134 | 221 | 291 | 646 | 376 | 232 | 464 | 4 016 | 8 130 | 10 629 | 5 127 | 2 610 | 853 | 21 491 |
| | 2025 | 117 | 192 | 253 | 562 | 406 | 249 | 518 | 4 029 | 8 158 | 10 983 | 5 909 | 3 289 | 1 156 | 22 656 |
| 2 | 2016 | 65 | 152 | 320 | 537 | 478 | 241 | 272 | 1 051 | 3 112 | 4 518 | 1 837 | 927 | 304 | 8 934 |
| Höyhtyä | 2020 | 79 | 153 | 305 | 536 | 508 | 234 | 277 | 864 | 3 021 | 4 764 | 2 254 | 1 004 | 366 | 9 438 |
| | 2025 | 81 | 156 | 313 | 549 | 509 | 243 | 297 | 739 | 2 904 | 4 896 | 2 547 | 1 467 | 435 | 9 778 |
| 3 | 2016 | 82 | 139 | 284 | 505 | 455 | 207 | 275 | 989 | 3 064 | 4 253 | 1 374 | 558 | 107 | 8 058 |
| Oulunsuu | 2020 | 71 | 141 | 254 | 466 | 431 | 221 | 252 | 960 | 2 927 | 4 098 | 1 562 | 645 | 121 | 7 991 |
| | 2025 | 66 | 130 | 236 | 432 | 383 | 221 | 263 | 810 | 2 529 | 3 939 | 1 713 | 755 | 131 | 7 760 |
| 4 | 2016 | 91 | 145 | 222 | 458 | 245 | 156 | 224 | 1 149 | 2 799 | 3 239 | 1 180 | 578 | 179 | 6 651 |
| Kauko- | 2020 | 94 | 161 | 261 | 517 | 305 | 182 | 231 | 954 | 2 772 | 3 362 | 1 306 | 578 | 178 | 6 856 |
| vainio | 2025 | 103 | 176 | 285 | 564 | 294 | 181 | 263 | 954 | 2 808 | 3 609 | 1 610 | 837 | 232 | 7 475 |
| 5 | 2016 | 8 | 12 | 16 | 36 | 46 | 10 | 52 | 385 | 716 | 695 | 193 | 82 | 13 | 1 417 |
| Nuotta- | 2020 | 12 | 22 | 39 | 73 | 48 | 26 | 51 | 377 | 767 | 934 | 340 | 131 | 24 | 1 850 |
| saari | 2025 | 16 | 31 | 54 | 101 | 47 | 31 | 63 | 456 | 909 | 1 064 | 424 | 193 | 28 | 2 185 |
| 6 | 2016 | 253 | 590 | 1 315 | 2 158 | 1 712 | 626 | 568 | 1 190 | 7 063 | 7 540 | 857 | 266 | 39 | 14 651 |
| Kaakkuri | 2020 | 292 | 592 | 1 236 | 2 119 | 1 566 | 678 | 601 | 844 | 6 631 | 7 080 | 930 | 339 | 61 | 13 818 |
| | 2025 | 268 | 545 | 1 137 | 1 950 | 1 387 | 725 | 601 | 686 | 6 128 | 6 848 | 1 259 | 468 | 82 | 13 457 |
| 7 | 2016 | 109 | 216 | 445 | 770 | 744 | 353 | 395 | 549 | 3 226 | 4 912 | 1 049 | 309 | 51 | 8 772 |
| Maikkula | 2020 | 94 | 199 | 405 | 698 | 720 | 420 | 380 | 500 | 3 100 | 4 700 | 1 200 | 360 | 80 | 8 618 |
| | 2025 | 75 | 159 | 324 | 559 | 600 | 440 | 400 | 450 | 2 720 | 4 200 | 1 400 | 480 | 100 | 8 049 |
| 8 | 2016 | 88 | 161 | 264 | 513 | 208 | 100 | 194 | 1 478 | 3 347 | 4 785 | 2 194 | 1 090 | 360 | 9 472 |
| Tuira | 2020 | 96 | 148 | 238 | 482 | 230 | 146 | 206 | 1 300 | 3 225 | 4 920 | 2 343 | 1 153 | 405 | 9 626 |
| | 2025 | 85 | 131 | 211 | 426 | 240 | 164 | 219 | 1 348 | 3 256 | 4 993 | 2 704 | 1 380 | 462 | 10 093 |
| 9 | 2016 | 71 | 147 | 306 | 524 | 386 | 176 | 204 | 898 | 2 631 | 3 725 | 1 438 | 652 | 194 | 7 351 |
| Puolivälin- | 2020 | 70 | 147 | 267 | 484 | 401 | 230 | 222 | 707 | 2 540 | 3 730 | 1 561 | 765 | 251 | 7 335 |
| kangas | 2025 | 58 | 122 | 222 | 401 | 406 | 233 | 230 | 641 | 2 371 | 3 678 | 1 765 | 891 | 309 | 7 355 |
| 10 | 2016 | 117 | 221 | 424 | 762 | 487 | 230 | 333 | 1 915 | 4 758 | 6 300 | 1 636 | 580 | 119 | 11 663 |
| Koskela | 2020 | 105 | 218 | 361 | 684 | 563 | 289 | 384 | 1 589 | 4 543 | 6 224 | 1 860 | 689 | 122 | 11 593 |
| | 2025 | 100 | 209 | 346 | 655 | 554 | 306 | 404 | 1 515 | 4 601 | 6 371 | 2 202 | 829 | 136 | 12 008 |
| 11 | 2016 | 134 | 302 | 601 | 1 037 | 913 | 467 | 530 | 762 | 4 153 | 6 503 | 1 998 | 783 | 195 | 12 210 |
| Pate- | 2020 | 133 | 278 | 581 | 992 | 941 | 574 | 531 | 615 | 4 139 | 6 636 | 2 309 | 865 | 153 | 12 598 |
| niemi | 2025 | 152 | 320 | 667 | 1 139 | 910 | 581 | 605 | 678 | 4 302 | 6 589 | 2 820 | 1 127 | 186 | 13 321 |
| 12 | 2016 | 350 | 717 | 1 385 | 2 452 | 1 784 | 622 | 447 | 2 278 | 9 181 | 9 908 | 987 | 244 | 56 | 18 478 |
| Kajjon- | 2020 | 367 | 700 | 1 336 | 2 402 | 1 750 | 588 | 447 | 1 848 | 8 636 | 9 963 | 1 080 | 285 | 54 | 18 078 |
| harju | 2025 | 373 | 713 | 1 360 | 2 446 | 1 787 | 699 | 489 | 1 966 | 8 941 | 9 474 | 1 227 | 432 | 66 | 18 088 |
| 13 | 2016 | 100 | 200 | 442 | 742 | 720 | 338 | 372 | 744 | 3 347 | 5 292 | 1 941 | 728 | 177 | 10 149 |
| Mylly- | 2020 | 95 | 213 | 463 | 772 | 722 | 371 | 304 | 664 | 3 239 | 5 319 | 2 224 | 859 | 222 | 10 375 |
| oja | 2025 | 85 | 191 | 415 | 692 | 727 | 373 | 311 | 621 | 3 095 | 5 161 | 2 606 | 1 221 | 275 | 10 491 |
| 14 | 2016 | 4 | 11 | 25 | 40 | 52 | 23 | 21 | 12 | 164 | 337 | 118 | 38 | 11 | 603 |
| Sangin- | 2020 | 5 | 8 | 27 | 40 | 55 | 20 | 20 | 15 | 170 | 330 | 110 | 40 | 10 | 590 |
| suu | 2025 | 5 | 8 | 27 | 40 | 50 | 20 | 20 | 15 | 160 | 310 | 120 | 45 | 10 | 575 |
| 15 | 2016 | 119 | 261 | 581 | 961 | 730 | 312 | 275 | 340 | 2 939 | 4 101 | 632 | 191 | 49 | 7 351 |
| Korven- | 2020 | 134 | 325 | 615 | 1 073 | 903 | 372 | 317 | 379 | 3 294 | 4 655 | 833 | 217 | 47 | 8 532 |
| suora | 2025 | 134 | 327 | 619 | 1 079 | 964 | 453 | 351 | 368 | 3 464 | 4 927 | 1 048 | 315 | 61 | 9 191 |
| 16 | 2016 | 38 | 117 | 290 | 445 | 398 | 141 | 91 | 126 | 1 319 | 1 688 | 593 | 231 | 60 | 3 482 |
| Yli- | 2020 | 59 | 141 | 273 | 473 | 389 | 144 | 82 | 114 | 1 284 | 1 734 | 715 | 246 | 67 | 3 650 |
| kiiminki | 2025 | 55 | 132 | 254 | 440 | 400 | 147 | 74 | 89 | 1 226 | 1 677 | 775 | 311 | 73 | 3 603 |
| 17 | 2016 | 79 | 139 | 225 | 443 | 207 | 78 | 108 | 204 | 1 179 | 1 264 | 137 | 36 | 9 | 2 441 |
| Hiukka- | 2020 | 168 | 336 | 600 | 1 103 | 614 | 209 | 291 | 304 | 2 839 | 2 972 | 332 | 140 | 28 | 5 827 |
| vaara | 2025 | 239 | 479 | 855 | 1 574 | 1 105 | 353 | 636 | 518 | 4 255 | 4 522 | 579 | 224 | 47 | 9 286 |

| SUURALUE | VUOSI | 0 | 1-2 | 3-6 | 0-6 | 7-12 | 13-15 | 16-18 | 19-24 | 0-28 | 25-64 | 65- | 75- | 85- | YHT. |
|----------------------|--------------|----------|------------|------------|------------|-------------|--------------|--------------|--------------|-------------|--------------|------------|------------|------------|-------------|
| 20 | 2016 | 188 | 435 | 954 | 1 577 | 1 502 | 624 | 573 | 619 | 5 292 | 6 454 | 1 864 | 719 | 171 | 13 213 |
| Hauki- | 2020 | 182 | 476 | 944 | 1 602 | 1 489 | 665 | 580 | 622 | 5 451 | 6 576 | 2 163 | 845 | 226 | 13 697 |
| pudas | 2025 | 185 | 484 | 959 | 1 627 | 1 463 | 688 | 698 | 657 | 5 584 | 6 730 | 2 486 | 1 207 | 290 | 14 348 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| 21 | 2016 | 67 | 164 | 381 | 612 | 718 | 323 | 313 | 258 | 2 371 | 3 217 | 806 | 253 | 47 | 6 247 |
| Kello | 2020 | 86 | 168 | 435 | 689 | 730 | 365 | 300 | 288 | 2 587 | 3 418 | 1 051 | 336 | 63 | 6 840 |
| | 2025 | 81 | 159 | 411 | 650 | 720 | 370 | 328 | 286 | 2 477 | 3 362 | 1 273 | 443 | 84 | 6 989 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| 30 | 2016 | 116 | 306 | 700 | 1 122 | 1 084 | 490 | 420 | 348 | 3 733 | 3 951 | 1 048 | 386 | 96 | 8 463 |
| Kiminki | 2020 | 157 | 336 | 742 | 1 235 | 1 016 | 554 | 405 | 425 | 3 887 | 4 049 | 1 232 | 485 | 121 | 8 916 |
| | 2025 | 157 | 338 | 747 | 1 242 | 989 | 550 | 440 | 442 | 3 913 | 4 223 | 1 406 | 709 | 160 | 9 292 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| 31 | 2016 | 57 | 125 | 309 | 491 | 542 | 242 | 234 | 224 | 1 905 | 2 704 | 635 | 159 | 31 | 5 072 |
| Jääli | 2020 | 73 | 134 | 345 | 552 | 608 | 272 | 246 | 271 | 2 218 | 2 817 | 794 | 201 | 30 | 5 561 |
| | 2025 | 68 | 124 | 319 | 511 | 629 | 274 | 265 | 286 | 2 143 | 2 762 | 1 003 | 353 | 40 | 5 730 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| 40 | 2016 | 170 | 365 | 744 | 1 279 | 1 196 | 522 | 500 | 535 | 4 376 | 4 834 | 1 157 | 399 | 75 | 10 023 |
| Oulunsalo | 2020 | 190 | 365 | 779 | 1 334 | 1 175 | 558 | 473 | 594 | 4 606 | 4 929 | 1 483 | 588 | 123 | 10 546 |
| | 2025 | 188 | 361 | 771 | 1 321 | 1 182 | 566 | 503 | 606 | 4 603 | 4 920 | 1 765 | 858 | 211 | 10 864 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| 50 | 2016 | 32 | 67 | 123 | 222 | 196 | 105 | 97 | 106 | 782 | 917 | 450 | 243 | 67 | 2 093 |
| Yli-li | 2020 | 26 | 71 | 130 | 227 | 194 | 101 | 81 | 121 | 809 | 917 | 484 | 247 | 80 | 2 123 |
| | 2025 | 26 | 72 | 133 | 231 | 194 | 92 | 91 | 101 | 797 | 859 | 532 | 259 | 91 | 2 101 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| Laitokset | 2016 | 4 | 27 | 51 | 82 | 90 | 55 | 76 | 127 | 548 | 684 | 145 | 73 | 36 | 1 259 |
| yms. | 2020 | 3 | 2 | 56 | 80 | 160 | 80 | 48 | 76 | 460 | 400 | 260 | 44 | 21 | 1 104 |
| | 2025 | 3 | 2 | 56 | 50 | 100 | 50 | 48 | 76 | 350 | 400 | 160 | 44 | 21 | 884 |
| ----- | | | | | | | | | | | | | | | |
| OULU yhteensä | | | | | | | | | | | | | | | |
| | VUOSI | 0 | 1-2 | 3-6 | 0-6 | 7-12 | 13-15 | 16-18 | 19-24 | 0-28 | 25-64 | 65- | 75- | 85- | YHT. |
| OULU | 2016 | 2 481 | 5 226 | 10 725 | 18 432 | 15 256 | 6 644 | 6 998 | 20 490 | 80 333 | 102 102 | 28 603 | 11 728 | 3 132 | 198 525 |
| YHT. | 2020 | 2 723 | 5 554 | 10 983 | 19 280 | 15 893 | 7 531 | 7 194 | 18 447 | 81 275 | 105 158 | 33 552 | 13 673 | 3 708 | 207 055 |
| | 2025 | 2 723 | 5 559 | 10 972 | 19 243 | 16 045 | 8 010 | 8 116 | 18 336 | 81 696 | 106 497 | 39 332 | 18 138 | 4 687 | 215 579 |

LIITE 2. Hyvinvoinnin indikaattorit

Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit (uusin tieto pääosin vuodelta 2013)

Muutos-sarakkeessa punainen nuolen väri tarkoittaa huolestuttavaa kehitystä ja vihreä myönteistä kehitystä.

Vertailukuntia koskeissa sarakkeissa Oulun kannalta punainen väri on huolestuttava asia ja vihreä väri myönteinen asia suhteessa vertailukunnan tilanteeseen.

Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

| Indikaattori | Oulu | | V1 Turk | V2 Tamp | V3 Vant | V4 Espo | V5 Hels | V6 Koko |
|--|--------|--------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| | Arvo | Muutos | | | | | | |
| Väestö 31.12. (2015) | 198525 | ← → | 185908 | 225118 | 214605 | 269800 | 628208 | 5487310 |
| Huoltosuhte, demografinen (2015) | 50,6 | ← → | 49,2 | 47,2 | 49 | 50,2 | 44 | 58,2 |
| Väestöennuste 2030 (2015) | 229748 | | 201257 | 251667 | 243347 | 318807 | 719034 | 5769032 |
| Syntyneiden enemmitys (2015) | 1294 | ↓ ↓ | 623 | 193 | 1208 | 1853 | 1881 | 2980 |
| Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta (2014) | 3 | ↓ ↓ ↓ | 5 | 7 | -1 | 4 | 3 | - |
| Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (2014) | 32,8 | ↑ | 96,4 | 65,6 | 143,6 | 132,5 | 134,6 | 56,7 |
| Lapsiperheet, % perheistä (2014) | 43,7 | ← → | 35,4 | 36,5 | 44,2 | 46,8 | 38,5 | 38,9 |
| Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä (2014) | 20 | ← → | 27,5 | 25,6 | 24,5 | 19,8 | 27,8 | 20,8 |
| Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista (2014) | 42,7 | ← → | 51 | 48,8 | 38,3 | 35,6 | 48,4 | 41,9 |
| Työlliset, % väestöstä (2013) | 41,2 | ← → | 42,4 | 42,9 | 48,3 | 48 | 48,3 | 42,2 |
| Työttömät, % työvoimasta (2015) | 17,2 | ↑ | 16,8 | 17,7 | 11,9 | 10,4 | 12,3 | 13,4 |
| Koulutustasomittain (2014) | 416 | ← → | 383 | 403 | 350 | 467 | 429 | 355 |
| Verotulot, euroa / asukas (2014) | 3608 | ← → | 3853 | 3902 | 4381 | 5019 | 4756 | 3787 |

Kaikki ikäryhmät

| Indikaattori | Oulu | | V1 Turk | V2 Tamp | V3 Vant | V4 Espo | V5 Hels | V6 Koko |
|---|-------|--------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| | Arvo | Muutos | | | | | | |
| Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % (2012) | 53,7 | | 55,4 | 56,2 | 51 | 59,3 | 57,2 | 58,2 |
| Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2014) | 108,5 | ← → | 98,4 | 96,8 | 88,4 | 75,5 | 89,2 | - |
| THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2011) | 114 | ← → | 116,3 | 94,8 | 85,7 | 72,4 | 81,4 | 100 |
| Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (2013) | 7,3 | ← → | 9,1 | 8,5 | 8,6 | 5,2 | 10,5 | 7 |
| Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta (2013) | 61,6 | ↑ ↑ | 66,5 | 59,2 | 64,1 | 36,2 | 83,5 | 44,1 |
| Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1000 asukasta (2013) | 45,8 | ↓ ↓ ↓ | 68 | 45,7 | 72 | 63,7 | 41,5 | 81,6 |
| Poliisin tietoon tulleet huumausaineiden käyttörikokset / 1 000 asukasta (2014) | 4,1 | ↑ ↑ ↑ | 4,1 | 4,2 | 3,5 | 2,7 | 3,9 | 2,5 |
| Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista (2014) | 7,9 | ← → | 8,1 | 8,2 | 10,2 | 10,2 | 10,7 | 8,7 |
| Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta (2014) | 0,4 | ↑ ↑ ↑ | 1,3 | 1,1 | 2,6 | 2,4 | 5,6 | 1,3 |
| Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (2013) | 26,9 | ← → | 29,8 | 29,1 | 24,6 | 33,6 | 33,3 | 27,6 |
| Kunnan yleinen pienituloisuusaste (2013) | 16,6 | ← → | 20,1 | 18 | 9,7 | 9,2 | 13,3 | 13,9 |
| Toimeentulotuki, euroa / asukas (2014) | 105 | ← → | 120 | 184 | 252 | 192 | 265 | 136 |
| Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä (2014) | 8702 | ↑ | 8662 | 14903 | 13499 | 11874 | 42506 | 253448 |
| Toimeentulotukea saaneet henkilöt vuoden aikana, % asukkaista (2014) | 6,9 | ↑ | 7,3 | 9,8 | 10,8 | 7,4 | 10,3 | 7,2 |

| | | | | | | | | |
|--|------|-----|------|------|------|------|------|------|
| Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta (2014) | 849 | ← → | 1044 | 972 | 1292 | 972 | 1044 | 1254 |
| Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki muut kuin lääkärikäynnit / 1000 asukasta (2014) | 1733 | ↑ | 3578 | 2777 | 4828 | 2024 | 4321 | 3110 |
| Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta (2014) | 15,9 | ↑↑ | 6,3 | 6,7 | 9,1 | 6,2 | 8,5 | 8,5 |
| Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta (2014) | 1,5 | ↓↓↓ | 3 | 10,2 | 3,8 | 3,7 | 3,9 | 3,1 |
| Perusterveydenhuollon mielenterveyden lääkärikäynnit / 1000 asukasta (2014) | 4,2 | ↑↑ | 0,2 | 0,5 | 0,2 | 2,6 | 0,3 | 11,2 |
| Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkärit) / 1000 asukasta (2014) | 51 | ← → | 2 | 17 | 31 | 68 | 1 | 104 |
| Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas (2014) | 3378 | ← → | 3709 | 3604 | 3354 | 3252 | 3655 | 3655 |
| Terveystoimen strategisessa johtamisessa, pistemäärä (2015) | 90 | ← → | 75 | 81 | 78 | 94 | 91 | 74 |
| Terveystoimen perusterveydenhuollossa, pistemäärä (2014) | 78 | ↑ | 71 | 63 | 80 | 62 | 81 | 66 |

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

| Indikaattori | Oulu | | V1 Turk | V2 Tamp | V3 Vant | V4 Espo | V5 Hels | V6 Koko |
|---|------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| | Arvo | Muutos | | | | | | |
| Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 8,1 | ← → | 8,1 | 8,8 | 8,8 | 7,6 | 8,6 | 8,4 |
| Vanhemmuden puutetta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 17,7 | ↓↓ | 17,9 | 17 | 18,4 | 17,8 | 18 | 18,6 |
| Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 6,1 | ↓ | 6,8 | 7,2 | 6,4 | 5,4 | 6,1 | 6,9 |
| Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 21,1 | ↑↑ | 20,6 | 19,1 | 20,5 | 20,1 | 23,1 | 19,2 |
| Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 11,7 | | 10 | 10,1 | 10,6 | 10,8 | 11,2 | 11,3 |
| Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 15,8 | ← → | 14,8 | 14,6 | 13,8 | 14,2 | 14,4 | 15,9 |
| Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 25,9 | ↓↓↓ | 31,6 | 28,4 | 33,2 | 27,4 | 29,7 | 31,9 |
| Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 10,5 | ↓↓↓ | 12,1 | 9,7 | 11,3 | 10,5 | 12 | 12 |
| Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 12,1 | ↓↓↓ | 10,8 | 10,5 | 12,5 | 9,1 | 10,4 | 13,1 |
| Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) | 11 | ↑↑↑ | 9,1 | 9,6 | 10,6 | 11,6 | 15,3 | 8,8 |
| Rikoksista syylliseksi epäillyt 0-14-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2013) | 15,2 | ↑ | 12,4 | 7,9 | 15,9 | 9,6 | 14,7 | 10,1 |
| Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (2014) | 26,7 | ← → | 33,7 | 32 | 30,9 | 27,9 | 35,7 | 29,3 |
| Lasten pienituloisuusaste (2012) | 16,1 | ← → | 21,1 | 18,9 | 12,9 | 9,9 | 16,8 | 14,3 |
| Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinhuoltajakotiloudet, % toimeentulotukea saaneista kotilouksista (2014) | 2,4 | ↑↑ | 2,8 | 3 | 5,1 | 4,8 | 4,5 | 3,4 |
| Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1000 alle 18-vuotiasta (2014) | 23 | ↓↓ | 104 | 70 | 66 | 45 | 78 | 74 |

| | | | | | | | | |
|--|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|------|
| Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 8,5 | ← → | 8 | 9,7 | 10,7 | 6,7 | 8,6 | 7,5 |
| Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 1,1 | ↑ | 1,7 | 1,5 | 1,7 | 1 | 1,7 | 1,1 |
| Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 1,5 | ← → | 2 | 1,8 | 1,8 | 1,1 | 1,9 | 1,4 |
| Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat lapset, joiden sijoituspaikkana perhe, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista ja nuorista (2014) | 52,9 | ↑ ↑ | 25,1 | 37,3 | 30,9 | 26,4 | 36,5 | 34,7 |
| Turvakodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, kunnan kustantamat palvelut (2014) | 83 | ↑ ↑ | 58 | 76 | 136 | 6 | 225 | 1710 |
| Kodinhuoltoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä, % lapsiperheistä (2014) | 4,8 | ↑ ↑ ↑ | 1,8 | 3,3 | 1,3 | 2,4 | 2,3 | 1,7 |
| Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta (2014) | 132,1 | ← → | 202,1 | 377,5 | 301,2 | 208,8 | 386,6 | 249 |
| Eryityskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 3,6 | ← → | 3,5 | 3,9 | 3,2 | 3,1 | 3,3 | 3,9 |
| Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2014) | 3,1 | ↓ ↓ | 3,3 | 4,9 | 4,6 | 3,7 | 4,3 | 4,4 |
| Kaikki kunnan kustantamassa päivähoitossa olleet, % 1 - 6-vuotiaista (2014) | 45,1 | ← → | 52,6 | 63,4 | 64,5 | 62 | 64,6 | 58,2 |

Nuoret ja nuoret aikuiset

| Indikaattori | Oulu | | V1 Turk | V2 Tamp | V3 Vant | V4 Espo | V5 Hels | V6 Koko |
|---|------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| | Arvo | Muutos | | | | | | |
| Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 6,3 | ↓ | 6 | 6,1 | 5,6 | 5 | 6 | 6,4 |
| Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 6,4 | ↓ ↓ | 6,4 | 6,8 | 6,6 | 7,2 | 7,4 | 7,5 |
| Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 0,9 | ↓ | 0,8 | 1,2 | 1 | 1,2 | 0,9 | 1,2 |
| Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 2,2 | ↓ ↓ ↓ | 4,2 | 4,1 | 5,1 | 4,2 | 4 | 4,5 |
| Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 11,6 | ↓ | 12,1 | 12,6 | 13,7 | 14,5 | 15,2 | 12,6 |
| Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 21,8 | ↑ ↑ | 22,8 | 24,6 | 28 | 25,9 | 27 | 23,1 |
| Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 8,9 | | 11,9 | 11,7 | 8,9 | 9,3 | 10,2 | 9,8 |
| Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 9,8 | | 10,4 | 11,7 | 10,9 | 9,8 | 14,7 | 11,5 |
| Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 18,9 | ↑ | 18,4 | 16,8 | 16,3 | 14,6 | 16,7 | 16,4 |
| Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 21,1 | ← → | 19,1 | 20,3 | 20,4 | 22,3 | 21,9 | 21,3 |
| Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 29,9 | ← → | 29,8 | 28,5 | 30,3 | 23,7 | 29,1 | 28,9 |

| | | | | | | | | |
|--|-------|-----|-------|------|-------|------|-------|-------|
| Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 40,9 | ↓ | 42,3 | 41,1 | 47,6 | 47,3 | 44,5 | 46,6 |
| Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 19,2 | ↓↓↓ | 20,3 | 17,8 | 20,8 | 23,8 | 22 | 19,6 |
| Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 32,7 | ↓ | 32,3 | 32,3 | 35,6 | 40 | 36,3 | 35 |
| Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 8,6 | ↓↓↓ | 6,9 | 8,6 | 8,5 | 9,5 | 9,3 | 8,2 |
| Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 33,8 | ↓↓ | 31,3 | 30 | 39,6 | 37,9 | 34,2 | 36,1 |
| Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 16,4 | ↑ | 14 | 16,2 | 17,2 | 20 | 24,1 | 13,2 |
| Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 23,5 | ↔ | 20 | 25 | 31 | 32,7 | 36,6 | 21,2 |
| Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) | 46,3 | ↓ | 43,6 | 32,4 | 35,6 | 40 | 42,7 | 38,5 |
| Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 6,5 | ↓↓ | 7,9 | 7 | 12,5 | 9,3 | 11,2 | 8,6 |
| Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta (2014) | 24,8 | ↑ | 14,8 | 18,1 | 10,1 | 9,6 | 9,3 | 16 |
| Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 2,4 | ↔ | 1,9 | 4,1 | 6,3 | 3,2 | 3,7 | 3,6 |
| Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 1,2 | ↑↑↑ | 1,1 | 2,3 | 1,1 | 1,1 | 1,8 | 1,5 |
| Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013) | 114,5 | ↑ | 151,3 | 96,7 | 111,9 | 92,8 | 185,7 | 104,6 |
| Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 6,8 | ↑ | 5,4 | 5,9 | 5,5 | 5,3 | 5,3 | 6,3 |
| Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2014) | 6 | ↓↓↓ | 6,7 | 6,7 | 6,4 | 7,1 | 8,7 | 8 |
| Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 1 | ↔ | 0,8 | 0,9 | 0,7 | 0,6 | 0,7 | 1 |
| Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2014) | 1,7 | ↑↑↑ | 0,9 | 1,5 | 1,2 | 1,2 | 1,5 | 1,7 |

Työikäiset

| Indikaattori | Oulu | | V1 Turk | V2 Tamp | V3 Vant | V4 Espo | V5 Hels | V6 Koko |
|---|------|--------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| | Arvo | Muutos | | | | | | |
| Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä (2015) | 30,8 | ↑↑ | 32,6 | 31,6 | 33,3 | 37,2 | 37,2 | 31,3 |
| Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista (2014) | 6,4 | ↑↑ | 6,9 | 7,6 | 4,7 | 3,7 | 4,5 | 5,3 |
| Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (2014) | 57,4 | ←→ | 59,1 | 58,3 | 59,9 | 60,4 | 59,9 | 59,6 |
| Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) | 8,3 | ←→ | 7,6 | 6,6 | 5,3 | 4 | 5,3 | 8 |
| Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 4,1 | ←→ | 3,9 | 3,5 | 2,5 | 2,1 | 2,9 | 3,7 |
| Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2013) | 1,6 | ←→ | 1,1 | 0,9 | 0,9 | 0,5 | 0,6 | 1,6 |
| Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2013) | 0,3 | ↓↓↓ | 0,3 | 0,3 | 0,3 | 0,2 | 0,2 | 0,4 |
| Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 6,5 | ←→ | 7,5 | 9,7 | 10,2 | 6,9 | 9,9 | 7,2 |
| Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 1,7 | ←→ | 2,1 | 3,1 | 4,8 | 2,6 | 3,8 | 2,3 |
| Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 23,3 | ←→ | 17,6 | 18,7 | 17,8 | 15 | 15,4 | 21 |

Ikäihmiset

| Indikaattori | Oulu | | V1 Turk | V2 Tamp | V3 Vant | V4 Espo | V5 Hels | V6 Koko |
|---|------|--------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| | Arvo | Muutos | | | | | | |
| Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 90,4 | ← → | 89,9 | 91 | 90,9 | 91,9 | 90,4 | 90,5 |
| Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä (2014) | 46,7 | ← → | 54,6 | 51,8 | 45,3 | 44,1 | 55,1 | 47,8 |
| Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 7,3 | ↓ | 4,4 | 3 | 3,4 | 2,8 | 3,7 | 4,5 |
| Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 12,7 | ↓↓ | 13,1 | 11,4 | 8,9 | 8,5 | 11 | 11,8 |
| Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 5,2 | ↑ | 5,4 | 6,3 | 6,9 | 6,4 | 6,1 | 6,7 |
| Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 4,4 | ↓ | 4,5 | 2,6 | 1,5 | 1,6 | 3,3 | 2,6 |
| Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) | 2,1 | ↓ | 2 | 1,9 | 1,2 | 1,4 | 1,9 | 2,6 |
| Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 0,8 | ↑↑ | 0,9 | 1,8 | 2,7 | 1,9 | 3,1 | 1,5 |
| Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 12,2 | ← → | 11,1 | 13,2 | 12,2 | 11,7 | 13,9 | 11,5 |
| Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) | 68,2 | ← → | 56,5 | 62 | 59,9 | 53,9 | 55,3 | 62 |
| Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1000 vastaavanikäistä (2014) | 1516 | ← → | 1509 | 1750 | 2454 | 1801 | 1783 | 1986 |

LIITE 3. Lista tilivelvollisista

Luottamushenkilötoimielimet

Kaupunginhallitus ja sen jaostot
Lautakunnat ja niiden jaostot
Johtokunnat ja niiden jaostot

Viranhaltijat

Konsernihallinto:

Kaupunginjohtaja
Talousjohtaja
Henkilöstöjohtaja
Konsernipalvelut yksikön johtaja
Sisäisen tarkastuksen päällikkö

Ulkoinen tarkastus:

Kaupunginreviisori

Sivistys- ja kulttuuripalvelut:

Sivistys- ja kulttuurijohtaja
Lukiojohtaja
Perusopetus- ja nuorisajohtaja
Varhaiskasvatusjohtaja
Liikuntajohtaja
Kulttuurijohtaja

Hyvinvointipalvelut:

Hyvinvointijohtaja
Sosiaalijohtaja
Vanhustyönjohtaja
Terveysjohtaja

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

Yhdyskuntajohtaja
Asemakaavapäällikkö
Kaupungingeodeetti
Kaupungininsinööri
Ympäristöjohtaja
Rakennusvalvonnan johtaja

Liikelaistosten johtajat:

Oulun Serviisin johtaja
Oulun Teknisen liikelaitoksen johtaja
Oulun Tietotekniikan johtaja
Oulun Veden johtaja
Oulun Tilakeskuksen johtaja
BusinessOulu liikelaitoksen johtaja
Pelastusjohtaja

LIITE 4. Talousarvion 2017 ja ts2018-19 valmistelu- ja käsittelyvaiheet

Oulun kaupungin vuoden 2017 talousarviota ja taloussuunnitelmaa 2018-19 on valmisteltu maaliskuusta 2016 alkaen seuraavien päävaiheiden kautta:

| Ajankohta | Valmistelu | Valmistelijataho | Kuvaus |
|-------------------|--|--|--|
| Kevät 2016 | | | |
| Huhtikuu | Hallintokuntaseminaarit | Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan johdolla | Vuoden 2017 toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumiseksi varatut resurssit, investointien taso |
| Toukokuu | Talousarvioseminaari 17.5.2016 | Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus | Vuoden 2017 toiminnan ja talouden lähtökohdat, talousarvion linjaukset |
| | Talousarviota koskevat valtuutettujen aloitteet | Kaupunginvaltuusto | Talousarviota koskevien valtuutettujen aloitteiden määräaika 26.5.2016 |
| | Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluohjeen 9.5.2016 § 156 | Kaupunginhallitus | Kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelulle, suuntaviivat talousarvion sisällölle ja muodolle sekä ohjeet valmistelutavalle ja -aikataululle. Keskeisenä suunnittelun lähtökohtana on kaupungin tulopohja (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet), toimintaympäristön ja sen muutosten pohjalta muodostetut sitovuudet hallintokunnittain sekä koko kaupungin tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmakehys. |
| Kesäkuu | Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitykset | Lauta- ja johtokunnat | Lauta- ja johtokuntien esityksissä huomioitiin myös kaupunginvaltuutettujen tekemät vuotta 2017 koskevat aloitteet. |
| Syksy 2016 | | | |
| Syyskuu | Kaupunginjohtajan budjettiriihi | Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan johdolla | Lauta- ja johtokuntien esitysten tasapaino ja toiminnalliset tavoitteet suhteessa taloudelliseen liikkumavaraan |
| Lokakuu | Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 10.10.2016 | Kaupunginjohtaja | |
| | Kaupunginvaltuuston seminaari 14.10.2016 | Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus | Talousarvion lähetekeskustelu |
| | Kaupunginhallituksen muutosesitykset 19.10.2016 mennessä | Kaupunginhallitus | Kaupunginhallituksen jäsenten muutosesitykset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen, määräaika 19.10.2016 |
| | Kaupunginhallituksen budjettiriihi 3.-4.11.2016 | Kaupunginhallitus | |
| Marraskuu | Veropäätös 2016 | Kaupunginvaltuusto | |
| | Kaupunginhallituksen päätös hallituksen esitykseksi 14.11.2016 | Kaupunginhallitus | Kaupunginhallituksen päätös KH:n talousarvioesityksestä kokouksessa 14.11.2016 |
| Joulukuu | Kaupunginvaltuuston talousarviokäsittely: muutosesitykset ja ponnet 28.11.2016 | Kaupunginvaltuusto | Kaupunginvaltuuston kokouksen 28.11.2016 yhteydessä KV:n jäsenten muutosesitykset ja toivomusponnet |
| | Kaupunginvaltuuston päätös TA2017 ja TS2018-2019 | Kaupunginvaltuusto | Kaupunginvaltuuston päätös talousarviosta 2016 ja taloussuunnitelmasta 2017-2018 KV:n kokouksessa 12.12.2016 |

Oulun Kaupunki
Konsernihallinto
2017